Premiul GALILEO 2012

STEAMPUNK: A DOUA REVOLUŢIE

editor:

ADRIAN CRĂCIUN

ANTOLOGIILE MILLENNIUM

MILLENNIUM BOOKS | TEXAROM

Steampunk
A doua revoluție
Editor: Adrian Crăciun

Cuvînt înainte de
Ștefan Ghidoveanu

MILLENNIUM BOOKS
2011

STEAMPUNK: A DOUA REVOLUȚIE

Redactor: Laura Ciobanu

Tehnoredactor: Ona Frantz

Ilustrația copertei: Edward Miller

MILLENNIUM BOOKS

www.millenniumpress.ro

Str. General Victor Popescu nr. 7

440021 Satu Mare

Tel. 0371-388260

ISBN ePUB: 978-606-8113-75-3

ISBN Print: 978-606-8113-20-3

elefant.ro

Cuvîntul editorului
UN MOMENT DE NEBUNIE

Nici nu știu cu ce să încep, pentru că nu prea îmi mai amintesc cum a pornit această… aventură steampunk. Sincer, atunci cînd i-am propus lui Horia Ursu proiectul antologiilor tematice anuale, *Steampunkul* era undeva pe locul trei sau patru între subiecte. Pe primul loc era ideea unei antologii postapocaliptice românești, normală pentru vremurile prezente. Nu a fost să fie, apocalipsa a fost amînată pentru o viitor nedeterminat și m-am pomenit cu ”Hai s-o facem p-aia cu aburu'!” în brațe.

Acum, cînd volumul este aproape gata de tipar, pot să vă spun că am avut mari emoții. Mari! Și destule indoieli… că tema nu o să atragă autorii, că e prea nouă, că e prea retro, că nu se cere în România, că e o chestie anacronică pentru SF, că aia, că ailaltă etc. Primele ecouri au fost cam… deprimante. Cel dintîi răspuns pe care l-am primit – de la o autoare – a fost ceva de genul „Nu prea mă atrage tema. Chiar deloc…” Am primit și mai rele (dar nu vi le spun).

Prima rază de speranță a venit de unde nu mă așteptam, din zona „goticului” Oliviu Crâznic, proaspăt convertit la steampunk, și încă din cel bun și românesc. Era încă devreme pentru a estima cît de rău sau de bine o să fie din punctul de vedere al numărului de texte, dar povestirea lui Oliviu a fost scînteia de care aveam nevoie atunci. Am văzut că se poate!

Salt în timp cîteva luni bune și iată-ne aici, cu o antologie consistentă, cu texte variate ca subiect, atmosferă și abordare. Nouă proze originale – printre care și una semnată de autoarea cea neatrasă de steampunk – și un inevitabil text semnat de maestrul Mircea Opriță, republicat.

Și pentru că am ajuns în acest punct, înainte ca onorabilii cititori să parcurgă aceste mici bijuterii literare (în umila noastră opinie), aș vrea să vă spun ce NU este această antologie. Nu este o încercare de a surprinde unde este SF-ul românesc acum; nu se vrea reprezentativă pentru SF-ul

românesc; nu este o antologie „definitivă” a steampunkului (românesc sau de aiurea); nu se vrea „revoluționară” , în ciuda titlului.

Această antologie a fost construită cu un singur scop: plăcerea lecturii. Singura speranță / aprigă dorință pe care o avem în legatură cu acest volum este ca el să fie pe placul cititorilor, pe care îi dorim în număr cît mai mare.

Așadar, citiți despre criminali care vin din dimensiuni parelele, mașinării demonice care corup suflete, oameni căzuți din stele în alte lumi, invadatori ai lumii și ai minții, orașe ce se ridică la nori, întrebări nepotrivite cu răspunsuri nedorite, savanți-magicieni care se ascund în iluzii de frica torționarilor, profeții și nostalgii care pot altera istoria… și alte „abureli” minunate.

Le mulțumesc autorilor pentru încrederea acordată, precum și tuturor celor care au trimis texte pentru această antologie. Le mulțumesc celor ce m-au ajutat să iau cîteva decizii dificile. Îi mulțumesc lui Horia Ursu pentru sprijinul constant și noninterferență. De asemenea, le mulțumesc tuturor celor care ne-au ajutat cu promovarea acestui volum.

Dar, în primul rînd, le mulțumesc celor care vor citi prozele cuprinse în antologia de față.

Vă mulțumim și sperăm din toată inima să vă placă!

Adrian Crăciun

PS. Am fost întrebat de unde vine subtitlul „A Doua Revoluție”. Ne-am lămurit că antologia de față nu se vrea „revoluționară” (dar i-ar plăcea să fie!). Atunci? Cred că pentru cei care vor citi acest volum explicația o să devină aparentă pe masură ce vor parcurge poveștile. Dar cum răbdarea este o marfă tot mai rară și scumpă în aceste vremuri enervante – eu fiind unul dintre cei care duc lipsă constantă de așa ceva – am considerat că ar fi indicat (observați, vă rog, *indicat*, nu *bine* sau *nimerit*) să vă ofer cîteva indicii, iar unele întrebări să capete răspuns (chiar dacă-s întrebări din categoria Calistrat Hadîmbu).

Cei răbdători să se oprească acum și să treacă degrabă la lectură, ceilalți…

…vor afla că prozele cuprinse aici vorbesc despre revoluții de tot felul, sociale, politice, industriale etc. Revoluții despre care nu veți citi în nici o carte de istorie, căci sînt revoluții alternative, revoluții ale imaginației de care veți avea parte numai aici, în antologia steampunkului românesc.

Cuvînt înainte
„LA *BULIVAR*, FOCHIST! LA *BULIVAR*!...”

E foarte greu să vii după autorii unei cărţi, care şi-au mărturisit mai mult sau mai puţin amănunţit aventurile legate de propriile procese de creaţie, şi să spui ceva cît de cît interesant, cînd singura ta contribuţie la volumul respectiv s-a manifestat prin lecturarea în avans a textelor din sumar şi prin încercarea de a-i face şi pe alţii să înţeleagă (eventual să le şi placă) ceea ce citesc, *după* ce au cumpărat cartea! Scop în care mie mi s-a atribuit scrierea a ceea ce foarte pompos editorul vrea să denumească „prefaţă”, dar pe care eu – Stan Păţitul fiind de prin alte împrejurări! – m-aş mulţumi să-l intitulez simplu: „Cuvînt înainte”.

Cum e deci să scrii fie şi un „cuvînt înainte”, la un volum care are ambiţia (declarată de altminteri, sus şi tare, chiar de pe prima copertă) de a constitui „A doua revoluţie” din SF-ul românesc? (Prima fiind – bănuiesc – un volum apărut prin anii ’90 şi intitulat *Motocentauri pe acoperişul lumii*, în care se încerca promovarea unui soi de cyberpunk românesc – cu un efect limitat, după opinia mea.) Vă spun eu: e al naibii de greu!

În primul rînd, e vorba de temă: *steampunk*... Frumoasă cînd o scriu, o desenează sau o filmează alţii, de prin locuri unde locomotiva cu aburi, apa caldă curentă sau blocurile cu mai mult de zece etaje existau încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, dar al dracului de greu de îndeplinit la noi, într-o Românie unde chiar şi în anul de graţie 2011 există locuri în care electricitatea şi canalizarea întruchipează cel mai pur science-fiction. Mărturisesc cinstit că n-am avut încredere în demersul propus de editura Millennium Books, cu atît mai puţin cu cît editorul ales, deşi un foarte bun blogger şi un comentator avizat al genului, părea oarecum în afara curentului principal al *meseriei* numită „literatură”. Un steampunk românesc mi se părea că s-ar reduce la un soi de *Alte Românii* – o încercare

interesantă de a recrea portretul frumoasei noastre țărișoare pe coordonatele unor universuri alternative, poate mai bune (sau poate nu...) decît acela mizerabil în care trăim acum. Încercare petrecută și ea cu destulă vreme în urmă, și ale cărei singure urmări au fost cîteva volume de-a dreptul superbe semnate de Radu Pavel Gheo, Voicu Bugariu (și sub pseudonimul Roberto R. Grant) sau Liviu Radu. Atît însă...

În al doilea rînd, era vorba de limitarea suplimentară dată de scrisul pe o temă dată... De-a lungul trecerii mele prin sistemul editorial românesc, de foarte multe ori pînă acum mi-a fost dat să constat că autorii români nu știu să scrie la comandă, pe o temă dată sau pentru a se încadra într-un termen anume. Ceea ce nu presupune neapărat lipsă de profesionalism, ci mai degrabă lipsa sistemului anume creat (cum se întîmplă în Vest), pentru a valorifica acel profesionalism. Nu știm pentru că nu ni se cere, nu ni se cere – nu se creează automatismele, nu avem automatisme – nu putem intra în adevărata industrie a editării de literatură. Sau dacă o facem, ne bazăm mai mult de înzestrarea nativă, pe intuiție ori pe noroc, nimic din toate acestea neavînd legătură cu meseria de scriitor – adică acel om care *trăiește din scris*! Cît despre documentare, ce să mai vorbim...

În al treilea rînd (și ăsta va fi ultimul, căci nu vreau să vă stresez prea mult, mai bine citiți cartea), nici o antologie sau culegere de mai mulți autori din ultimii 20 de ani nu a reușit să se ridice la înălțimea așteptărilor, din punctul de vedere al omogenității valorilor aflate în cuprins. Decalajele au fost uneori atît de mari, încît titluri foarte promițătoare de altfel au sfîrșit în sertarele uitării publice, chiar dacă unele povestiri sau nuvele și-au croit drum singure pînă la conștiința cititorului – cu mai mult sau mai puțin succes, după caz și conjunctură...

Acestea erau cele trei „pietre de încercare” pentru care eram convins că antologia *Steampunk* va avea și ea o soartă similară. Dar, știți cum îmi place mie să spun: „nimeni nu-i profet în țara lui!”

S-a dovedit – din excelenta inițiativă a editurii de a publica]n revista Galileo Online o serie de articole despre culisele procesului de creație a cărții, sub genericul „*The Making of Steampunk.ro*” – un fapt, și anume că autorii selectați au o cu totul altă mentalitate decît restul colegilor lor din SF-ul românesc. Au luat tema în serios, s-au documentat, au învățat, au cercetat exemplele altora, iar unde n-au știut, au... inventat – căci doar de-aia sînt autori de literatură! Pentru mine, procesul creării acestei cărți este

chiar mai important decît cartea în sine. Pentru că dovedește că avem un grup de scriitori maturi, care devin din ce în mai profesioniști pe zi ce trece, putînd aborda orice tematică literară (chiar dacă aceasta se află la confluența mai multor genuri), și care – stilistic vorbind – pot lupta de la egal la egal cu orice creator de mainstream de succes, impunînd la rîndul lor science-fictionul ca literatură. Ceea ce ne și dorim, nu-i așa?

Steampunk: A doua revoluție este o carte mult mai omogenă decît tot ce-am citit pînă acum în cazul unei antologii sau culegeri cu mai mulți autori, în pofida diversității stilistice a prozelor. Valoarea este însă una asemănătoare, de unde și impresia de construcție temeinică, bine făcută. Surprinzătoare ca idei și stil, potrivit de lungi sau de scurte, cu umor sau gravitate, uneori lente, alteori debordînd de acțiune, înșirîndu-se de la abordări de tip horror pînă la sfătoșenii de gen fantasy, această culegere de povestiri scrisă de zece dintre cei mai prețuiți autori autohtoni de science-fiction chiar va fi – după părerea mea – ceea ce-și dorește: o „a doua revoluție". Revoluția *Steampunk*...

***

Dar ce este, în fond, acest de atît-de-la-modă-acum curent în interiorul science-fictionului? Nu vă temeți, n-am să vă țin un curs de istorie literară, întîi și-ntîi pentru că nu mă pricep, apoi pentru că nu asta e menirea introducerii de față. Dar unele repere, pentru a putea situa mai bine în context încercarea noastră de-acum, se cuvin a fi menționate...

După cum spun John Clute și Peter Nicholls în articolul corespunzător din *The Encyclopedia of Science Fiction* (ediția mea este din 1999, prin urmare nu chiar foarte pusă la zi), prin analogie cu termenul „cyberpunk" s-a creat pe la sfîrșitul anilor '80 termenul „steampunk", menit să denumească „acel science-fiction ale cărui evenimente se petrec pe un fundal de tip secolul al XIX-lea", dar în care – adăugăm noi – pot interveni descoperiri și tehnologii situate mult după această epocă sau amplasate din punct de vedere istoric în altă epocă decît aceea în care s-au produs. În principal, termenul desemnează o combinație de science-fiction, istorie alternativă și ficțiune speculativă care s-a manifestat pînă la a impune o definiție și un subgen, prin lucrările unor scriitori foarte activi în perioada amintită, dintre care cei mai cunoscuți sînt **K. W. Jeter** (*Morlock Night*, 1979 și *Infernal Devices: A Mad Victorian Fantasy*, 1987), **Tim Powers**

(*The Anubis Gates*, 1983 și – nu chiar steampunk pur, dar trăgîndu-și seva din același univers – *On Stranger Tides*, 1987 sau *The Stress Of Her Regard*, 1989) precum și **James P. Blaylock** (*Homunculus*, 1986 și *Lord Kelvin's Machine*, 1992) – primului numit aparținîndu-i de altfel și paternitatea termenului „steampunk", menționat pentru prima dată într-o scrisoare trimisă revistei science fiction *Locus*, în aprilie 1987. Experții spun însă că bazele acestui subgen fuseseră puse cu cel puțin 10-20 de ani înainte, prin lucrări de-a dreptul monumentale cum ar fi cele semnate de **Mervyn Peake** (*Titus Alone*, 1959), **Keith Laumer** (*Worlds Of The Imperium*, 1962), **Keith Roberts** (*Pavane*, 1968), **Michael Moorcock** (trilogia *A Nomad Of The Time Stream*, cuprinzînd romanele *Warlord Of The Air*, 1971; *The Land Leviathan*, 1973 și *The Steel Tsar*, 1981), **Harry Harrison** (*A Transatlantic Tunnel, Hurrah!*, 1973) și **Christopher Priest** (*The Space Machine*, 1976).

La categoria proto-steampunk sînt încadrați de obicei **Mary W. Shelley** (*Frankenstein or The Modern Prometheus*, 1818), **Jules Verne** (*Voyage au centre de la Terre*, 1864; *De la Terre à la Lune*, 1865 și *Vingt mille lieues sous les mers*, 1869), **Bram Stoker** (*Dracula*, 1897) și **H.G. Wells** (*The Time Machine*, 1895; *The Island Of Doctor Moreau*, 1896; *The War Of The Worlds*, 1898 și *The First Men In The Moon*, 1901).

În anii '90, în domeniul de care ne ocupăm s-au ilustrat autori precum **William Gibson & Bruce Sterling** (*The Difference Engine*, 1990), **Stephen Baxter** (*Anti-Ice*, 1993 și *The Time Ships*, 1995), **Philip Pullman** (*Northern Lights*, 1995 și *The Subtle Knife*, 1997) sau **Paul di Fillipo** (*The Steampunk Trilogy*, 1995).

Astăzi vedetele sînt (în ordine relativ cronologică) **Bryan Talbot**, **China Miéville**, **S. M. Stirling**, **Kenneth Oppel**, **Stephen Hunt**, **George Mann**, **Jonathan Green**, **Naomi Novik**, **Toby Frost**, **Cherie Priest**, **Scott Westerfeld**, **Gail Carriger**, **Chris Wooding**, **Dexter Palmer** sau **Lavie Tidhar**. Nu vă mai spun titluri de cărți, este suficient să dați o căutare pe net și vă lămuriți...

În plus, subgenul *steampunk* s-a manifestat în **cinematografie** (filme precum *20.000 Leagues Under The Sea*, 1954; *Captain Nemo And The Underwater City*, 1969; *The Land That Time Forgot*, 1975; *At The Earth's Core*, 1976; *Laputa – Castle In The Sky*, animație-1986; *Wild Wild West*, 1999; *Atlantis, The Lost Empire*, animație-2001; *The League Of*

Extraordinary Gentlemen, 2003; *Steamboy*, animație, 2004; *Van Helsing*, 2004; *Howl's Moving Castle*, animație, 2004; *The Golden Compass*, 2007 sau *Sherlock Holmes*, 2009), **televiziune** (seriile *Wild Wild West*, 1965; *The Secret Adventures Of Jules Verne*, 2000; *Sanctuary*, 2008 – 2009 sau *Warehouse*, 2009), **bandă desenată** (prea multe să le trecem în revistă aici) sau **jocuri** (la ultima categorie să amintim doar seriile *Warhammer 40.000*, *Final Fantasy*, *Thief*, *Syberia* ori *Bioshock*, precum și celebrul de-acum *Arcanum: Of Steamworks And Magick Obscura,* 2001), dar și în **muzică** și **arte plastice**. Într-un cuvînt, fenomenul a căpătat un caracter cu adevărat mondial și sînt convins că ați avea ce citi, viziona sau asculta în acest domeniu ani și ani de zile. Ceea ce ne întoarce din nou la...

***

...ai noștri!

Bine că nu le-am arătat lista asta, în timp ce scriau pentru antologie. Nu de alta, dar cu cît pedigree-ul e mai mare, cu atît animalul e mai firav. Ceea ce – în cazul nostru – nici vorbă să fie adevărat. Începînd cu „căpitanul" **Mircea Opriță** (al cărui text, *Alchimistul*, este singurul din cuprins care n-a fost scris special pentru această antologie, fapt care nu are însă nici cea mai mică importanță, pentru că oricum pare terminat doar cu cîteva ore în urmă, într-atît e de actual!), continuînd cu „secunzii" **Michael Haulică**, **Ștefana Cristina Czeller, Ioana Vișan** sau **Marian Truță**, și terminînd cu restul „echipajului" (**George Lazăr**, **Aron Biro**, **Oliviu Crâznic**, **Costi Gurgu** sau **Florin Pîtea –** am pus numele în ordinea complexității intrigii și nu a valorii textelor, cum am mai spus eu cred că valoarea este relativ apropiată în această operă colectivă), dirijabilul numit *Steampunk. A doua revoluție,* este foarte bine condus și cred că va fi primit cum se cuvine în toate marile porturi aeriene ale literaturii lumii.

Și de ce n-ar fi, dacă „mateloții" săi au curajul să doboare tabuuri, să desființeze personaje istorice sau literare (prea)binecunoscute, să folosească după bunul plac limbajul frust sau arhaic, să ia „la refec", cum se spune, momente importante ale istoriei noastre, în legătură cu care nu știm ce relevanță ar fi avut, dacă evenimentele ar fi stat *altfel*? Așa cum stau, de obicei, în steampunk...

Dar mai bine să vă las plăcerea de a citi dumneavoastră totul singuri. Colegii mei de sumar v-au oferit deja o sumedenie de indicii menite să vă trezească interesul înainte de apariția cărții, în serialul ***Making of***

STEAMPUNK.ro, din revista *Galileo Online*. Mie nu-mi rămîne decît să mă las dus, odată cu ei, în această extraordinară călătorie imaginară și să strig, asemenea unui adevărat „steampunkist” ce sînt:

„La *bulivar,* fochist! La *bulivar*!...”

Ștefan Ghidoveanu,

Bucuresci, Întîiași zi a lui Mărțișor, 2011

Ioana Vișan
PLIMBAREA DE DIMINEAȚĂ A DOMNIȘOAREI VU

– Vin turcii, Măria Ta!

Piciorușele goale ale copiilor lipăiră pe pardoseala ceruită, în timp ce se alergau unul pe altul, jucîndu-se de-a războiul. O jucărie mecanică acoperită cu blană lățoasă de oaie le ținea isonul. Vocea metalică, ascuțită, care imita lătratul, se auzea de la parter.

Catrina își propti mîinile în șoldurile masive și se încruntă la ei:

— A zis doamna să vă îmbrăcați și să mergeți la masă.

Noul inamic fiind mai mare și mai impunător decît dușmanul invizibil pe care îl înfruntau tovarășii săi, cățelul își fixă atenția asupra acestuia. Se apropie tiptil de femeie ca să îi miroasă poalele fustei, apoi, rapid, o înșfăcă de tiv cu botul lipsit de dinți.

— Marș de-aici! se răsti Catrina. Cu o scuturare energică a fustei reuși să îl catapulteze pînă în pragul ușii.

Chicotind, băieții o luară la fugă agitînd iataganele de lemn, iar țipetele lor vesele umplură coridorul. Cățelul se luă după ei, lătratul său cerîndu-le parcă să îl aștepte.

Un oftat umflă pieptul Catrinei. Țara era în primejdie, dar copiilor tot la joacă le stătea gîndul. Măcar jucăriile astea nu mușcau. Scoase o cîrpă din buzunarul șorțului și, din obișnuință, șterse o poliță pe care nu se vedea nici urmă de praf. Doamna era foarte pretențioasă și găsea praf și unde nu era, însă arcmatonii își făcuseră bine treaba.

Se răsuci cu greutate pe călcîie, dînd să se întoarcă la treburile ei – și erau multe lucruri de supravegheat într-o gospodărie atît de mare – cînd podeaua se zgudui, făcînd-o să-și agite speriată brațele în aer. Tablourile dansară pe pereții strălucind de curățenie în soarele dimineții și o vază se

dezechilibră, răsturnîndu-se pe măsuța de lîngă geam. O pată umedă se răspîndi pe fața de masă brodată, ieșind de sub flori.

— Fir-ai să fii tu, Ștefan Doamne, bombăni Catrina, că numai de lucru mi-ai făcut.

* * *

Domnișoara Vu se agăță cu mîinile de pervaz și așteptă ca ferestrele să înceteze să mai vibreze. De fiecare dată cînd clădirea se mișca, amenințau să sară din balamale, în ciuda opritorilor speciale recent instalate. Vecinii de peste drum fuseseră mai puțin prevăzători și un geam chiar se spărsese. O armată de arcmatoni de un galben palid se agitau preocupați să strîngă toate cioburile din iarbă.

Se făcuseră încercări toată săptămîna, iar primarul promisese că astăzi aveau să atingă în sfîrșit înălțimea maximă. Ea se cam îndoia. Platformele nu mai fuseseră folosite de ani de zile și nici cu lucrările de întreținere nu se omorîseră. Și totuși, cîndva funcționaseră.

— *Grand-maman!*[1]

Deschiderea ușilor în forță avu drept rezultat izbirea lor de perete și un strat fin de var se cernu pe podea. Nimic nu putea sta în calea tinerei care dădu buzna în salon, nici măcar arcmatonul îmbrăcat într-o uniformă verde, lucioasă, venit să-i anunțe vizita. Sărmanul robot se bălăbăni pe picioare cînd aceasta trecu asemeni unei furtuni pe lîngă el și abia reuși să își păstreze echilibrul. Dacă fața imobilă ar fi putut exprima sentimente, probabil că i-ar fi aruncat o privire plină de reproș musafirei, dar așa doar se uită la ea, deschise gura, o închise la loc și renunță să mai spună ceva, dînd cu lehamite din mînă.

Domnișoara Vu se întoarse la timp de la fereastră pentru a răspunde la îmbrățișarea fetei. Ce era cu toți copiii din familia Gheorghiu de în loc să meargă normal, ca toți oamenii, preferau mai întotdeauna să alerge? Domnișoara Vu își pusese întrebarea aceasta de nenumărate ori.

— Ralucuța, cît mă bucur să te văd!

Domnișoara Vu o sărută delicat pe obraz. Mare păcat că Hortensia nu apucase să-și vadă crescînd și a doua nepoată, ar fi fost tare mîndră de ea. Noroc că Domnișoara Vu își lua în serios rolul de bunică adoptivă și, în adîncul inimii, se mîndrea cît pentru toată familia.

— Ai auzit? Au încercuit Plevna, spuse Raluca, strîngîndu-i mîinile înmănușate, după care îi dădu drumul și, aruncîndu-și peste umăr pelerina scurtă, începu să se plimbe agitată prin salon.

— Am ascultat la radio, aprobă dînd din cap domnișoara Vu.

— Sper ca Vladi să fie bine, murmură fata.

Domnișoara Vu zîmbi subțire. Oricît nu agrea comportamentul prea independent al nepoatei și felul de a se îmbrăca, mai ales pantalonii strîmți de călărie cu cizme purtați în oraș în plină zi, nu putea să n-o amuze pasiunea pe care aceasta o făcuse pentru blondul ofițer rus. Numai că Raluca era la vîrsta la care îi trecea repede, săptămîna viitoare avea să fie altcineva.

— Mi-a spus mama că vrei să o vizitezi pe madam Florescu. Nu e deloc sigur afară, așa că am venit să te duc eu.

Deși se așteptase la o asemenea ofertă, Domnișoara Vu își mușcă buzele ca să nu spună că s-ar fi simțit mai bine într-un mijloc de transport în comun, de preferință unul terestru.

— Mulțumesc, dragă, zise, în loc de orice altceva. Își îndreptă pălăriuța așezată cochet pe vîrful capului și își coborî voaleta peste ochi.

— Aia n-o să fie de mare ajutor, gesticulă Raluca spre voalul subțire. Dar lasă că n-o să mergem repede, îi promise.

Domnișoara Vu se ținu fermă pe poziție. În niciun caz n-avea să poarte ochelari dintr-aceia îngrozitori, cum era perechea care atîrna la gîtul fetei.

— Marina este? se interesă Raluca.

— Sora ta coordonează pregătirile pentru petrecerea de diseară... din pat. Toate schimbările astea de altitudine îi provoacă greață. Domnișoara Vu își încreți nasul, în semn că nu se lăsa convinsă de sensibilitatea extremă a celeilalte nepoate, care era femeie în toată firea, așezată la casa ei.

— Sărăcuța, o compătimi Raluca. Atunci n-o mai deranjez, o să trec pe la ea cînd ne întoarcem. Mergem? O porni spre ieșire fără să aștepte un răspuns.

Domnișoara Vu o urmă cu demnitatea celor optzeci de ani ai săi, o siluetă înaltă și subțire, clătinîndu-se ușor fiindcă refuza să se folosească de baston. Coborî scările de la intrare ajutată de arcmatonul care îndeplinea rolul de majordom și se opri un moment să își tragă sufletul.

Lebăda, velierul Ralucăi, aștepta cuminte pe aleea pietruită din fața intrării, cu aripile desfăcute și velele întinse. Era singurul aeropurtat din

oraș care, pe lîngă motorul cu aburi, folosea și pînze. Raluca susținea că acestea îi dădeau un aer romantic. Domnișoara Vu mai zburase cu drăcia aia de cîteva ori și de fiecare dată se jurase că n-o s-o mai facă niciodată. Și totuși, cînd Raluca venea să o scoată la plimbare, nu reușea să refuze și mereu se lăsa antrenată într-o nouă aventură. Ca acum. Cel puțin, Floreasca avea să moară de ciudă văzînd-o cum coboară din așa ceva, drept la ea pe gazon. Ambele doamne făceau parte din vechea generație, care își amintea de vremurile cînd baza era în puterea de tracțiune a cailor, și priveau cu suspiciune orice invenție și posibilă amenințare a modului lor de trai.

— Uite, am instalat un fotoliu nou doar pentru tine, îi spuse entuziasmată Raluca. Să stai comod.

Fotoliul roșu trona în mijlocul podelei, lăsînd prea puțin loc în jur. Părea mult prea mare, aproape strivind *Lebăda* sub greutatea lui, dar, dacă nepoata ei zicea că merge, Domnișoara Vu era decisă să aibă încredere în judecata acesteia. De la o anumită vîrstă nu mai avea rost să-și facă griji pentru orice fleac. Gîndul acesta îi dădu curaj să se cațere pe scăriță și să urce pe platforma înconjurată de pereți îngrijorător de subțiri, care îi ajungeau doar ceva mai sus de mijloc. Bare lucioase de oțel se ridicau la colțuri din balustrada de lemn lăcuit, pentru a se întîlni undeva deasupra. La nevoie, se putea întinde peste ele o copertină impermeabilă, aflată sub nivelul velelor. Aveau noroc că era o zi cu soare. Ca mai toate aeropurtatele particulare, acesta nu dispunea de o cabină închisă, punînd accentul mai mult pe partea practică decît pe confort.

Domnișoara Vu se așeză cu un oftat în fotoliul tare și își apăsă o mînă pe piept, ca să-și domolească bătăile inimii. Raluca se grăbi să-i întindă o pătură groasă peste genunchi. E drept că toamna era pe sfîrșite și frigul își făcea repede simțită prezența, dar parcă temperatura scăzuse și mai mult de cînd cu schimbarea de altitudine. Arcmatonul care le însoțise afară închise ușa în urma lor și trase zăvorul, nu cumva să le fure cineva.

— Și tu? domnișoara Vu privi cercetătoare podeaua goală, ocupată doar de fotoliul care înlocuise vechea banchetă din lemn. Scaunul rotativ rezervat pilotului dispăruse. Tu unde o să stai?

— Oh, nu-ți face griji pentru mine! Raluca zîmbi larg, în timp ce se ancora de balustradă cu o centură lată. Își puse ochelarii cei hidoși și se întoarse să verifice ecranele de la bord.

— Vu... Vu! strigară copiii de la geamul camerei lor.

Raluca se încruntă și îi amenință jucăușă cu degetul, dar Domnișoara Vu le făcu binevoitoare semn cu mîna. Doar de la ei își căpătase porecla... Cine mai avea o străbunică atît de modernă ca a lor?

Aripile de pe laterale își schimbară poziția, iar la spate elicea începu să se învîrtă tot mai repede. *Lebăda* se desprinse ușor de pămînt, continuînd să plutească la jumătate de metru de caldarîm. Pînă aici, nimic deosebit. Nu era mai rău ca mersul cu trăsura într-o zi cu vînt, însă Domnișoara Vu știa că lucrurile aveau să se schimbe de îndată ce prindeau viteză, ceea ce se și întîmplă.

Un rînd întreg de ferestre le valsă în fața ochilor, cînd pămîntul se zgudui din nou, și cîteva ornamente din ghips căzură de pe frontispiciul clădirii pe lîngă care treceau, ratînd la milimetru vîrful unei aripi.

— Oho... ți-am spus că e periculos afară! strigă Raluca, peste umăr. Eșarfa multicoloră îi flutura veselă în vînt. O să mergem mai sus. Ah, și... ne oprim mai întîi să facem plinul, da?

Un zîmbet încreți buzele Domnișoarei Vu și aceasta înclină ușor din cap. Vizita la depozitul de cărbuni făcea parte din ritualul zilnic. Scuza Ralucăi, deși discutabilă, era că nu putea transporta o cantitate mare de combustibil din cauză că orice greutate în plus îi reducea viteza de zbor. Cunoștințele Domnișoarei Vu în materie de aerodinamică erau destul de vagi, însă un lucru era sigur: Raluca rămînea fără combustibil doar atunci cînd lucra băiatul magazionerului.

Încet, încet căpătau altitudine, nu prea mare – pentru că oricum aveau să coboare în curînd -, dar suficient ca să nu mai fie silite să ocolească automobilele, ce păreau că abia se tîrăsc. Era destulă animație pe stradă, în ciuda tuturor avertismentelor și restricțiilor emise de primărie. Faptul că se circula pe două niveluri nu îmbunătățea situația.

— Nu-i așa că e frumos? zîmbi Raluca. Nici Parisul n-are atîtea!

De fapt avea, numai că francezii preferaseră producția în masă de aerostate gigant, care n-ar fi fost deloc folositoare într-un oraș de dimensiunea Iașiului. Mai practici și mai săraci, ieșenii – și românii, în general – se orientaseră spre aeropurtate micuțe, de doar cîteva persoane, acționate mecanic de motoare cu aburi.

Domnișoara Vu se felicită că alesese să locuiască alături de Marina și de familia acesteia și nu se dusese cu propriii săi copii la București. Traficul din Capitală era probabil un coșmar. Ea încă mai tînjea după atmosfera

relativ calmă a Iașiului de dinainte de război, cu plimbările lungi pe Copou și vizitele la Curtea Domnească. La cîte baluri participase acolo la vremea ei! Singurul avantaj era că acum o putea vedea de oriunde s-ar fi aflat, de îndată ce se ridicau în aer.

Raluca n-ar fi fost de acord, mărturie stînd cuta dintre sprîncene, care se adîncea de fiecare dată cînd dădea cu ochii de zidurile vechi. Nu-i trecuse supărarea produsă de incidentul relatat în toate ziarele, după ce într-o noapte încercase să zboare cu *Lebăda* pe deasupra Curții Domnești și fusese escortată acasă de un pluton de jandarmi. Să moară de rușine și mai multe nu! Dar tinerii trebuie să învețe din greșeli, cel puțin așa susținea Domnișoara Vu.

După două întoarceri line, puteau deja zări hornul fabricii de cărămidă. Depozitul de cărbuni era cu o stradă mai în față. Raluca se uită urît la afișul mare pus la intrare și, ignorîndu-l, ocoli ca să ajungă în curtea din spate, unde coborî pe sol și opri motorul lîngă stația de alimentare. Conform celor scrise pe afiș, aceasta era închisă.

Un arcmaton cenușiu aflat în curte dădu din brațe repetînd mesajul, însă tînărul care ieșea dintr-o hală cu porțile larg deschise îi făcu semn să se îndepărteze. Rămas singur, acesta se înclină respectuos spre ocupantele velierului, iar Domnișoara Vu îl recunoscu pe Mihnea Stegaru, servitorul favorit al Ralucăi. Începea să o lase de tot vederea, lentilele astea nu îi erau de niciun folos. Poate că l-ar fi recunoscut mai repede, dacă băiatul n-ar fi avut mereu trăsăturile acoperite de un strat subțire de funingine, ca mai toți cei care lucrau la depozit de altfel. Sub părul negru și ciufulit de pe frunte, ochii îi sclipeau jucăuși.

— Nu servim combustibil pentru aeropurtate după prînz, spuse el, în timp ce își ștergea mîinile cu o cîrpă murdară. Ordin de la Primărie.

Ochii fetei se îngustară, de parcă nu-i venea să-și creadă urechilor că era refuzată. Într-adevăr, ceasul de pe perete arăta că trecuse cu cinci minute de ora douăsprezece. Sări sprintenă de pe platformă, iar Domnișoara Vu și Mihnea o urmăriră amuzați cum merse tacticos spre perete, își trase o ladă care zăcea răsturnată pe acolo, se urcă pe ea și, ridicîndu-se pe vîrfuri, potrivi limbile.

— E fără cinci! anunță triumfătoare.

Domnișoara Vu își trecu o mînă peste față ca să-și ascundă un zîmbet. Purtarea fetei îi amintea de copilărie, deși Raluca nu mai era un copil. Era

clar, după felul în care întorceau bărbații capul după ea. Nici Mihnea nu părea imun la farmecele fetei, chiar dacă făcea eforturi să reziste.

Acesta o privi pe Raluca ținînd capul înclinat, apoi se uită lung la ceas, lăsînd-o să fiarbă cîteva secunde înainte de a cădea de acord:

— Așa e.

Raluca îi mulțumi cu un surîs și îl așteptă distrată să se apuce de treabă. Mihnea descuie trapa de metal din perete și trase de maneta alăturată, o manevră simplă, de obicei lăsată în seama arcmatonilor. Huruitul le dădu de știre că motorul aflat în interiorul clădirii amesteca praful de cărbune cu petrol și alte substanțe necesare ale căror denumiri Domnișoara Vu nu le cunoștea. Cînd fu gata, trapa se deschise singură și un capăt de conductă mobil ieși din perete. Mihnea trase de el, meșteri ceva la spatele velierului, pînă ce reuși să îl conecteze la rezervor, apoi se dădu un pas înapoi și își șterse din nou mîinile.

— Cît? întrebă el.

— Ca de obicei.

Tînărul se uită la contor și mormăi ceva pentru sine.

Gîlgîitul lichidului gros și urît mirositor o făcu pe Domnișoara Vu să strîmbe din nas. Cărbunii erau mai puțin ofensatori pentru delicatul său simț olfactiv, dar din păcate nu aveau aceeași putere calorică dată de combustibilul special, rezervat pentru aeropurtate, care se vindea doar aici.

Plictisită să aștepte, Raluca o porni agale în jurul curții, profitînd de ocazie ca să-și vîre nasul prin toate cotloanele. Mihnea dispăruse înapoi în depozit. Cînd se uită din nou, Domnișoare Vu le zări siluetele tocmai în celălalt capăt al halei. Raluca părea că inspectează un morman de cărbuni mai înalt decît ea, atacat de doi arcmatoni înarmați cu lopeți, în timp ce Mihnea îi explica cu însuflețire ceva. Indiferent ce vorbeau, erau prea departe ca ea să audă vreun cuvînt.

Un arcmaton, același sau altul, Domnișoara Vu avea dificultăți în a-i deosebi dacă nu se prezentau în culori diferite, veni să oprească pompa și să pună conducta la loc. Lucră în tăcere, cu mișcări precise și ferme, fără a cere voie sau a face vreun comentariu. Arăta la fel ca aceia folosiți de Marina la treburile casnice, cu o conformație aparent umană, deși mai scunzi decît media, cu membre puternice și cu ochii înlocuiți de două cercuri concentrice de culoare incertă, despre care nu puteai spune niciodată cu siguranță în ce direcție priveau. Domnișoara Vu era atît de obișnuită cu

prezența lor, încît nu le acorda mai multă atenție decît unei piese de mobilier. Cel mai mult aprecia faptul că, printre altele, știau să-și țină gura.

Tinerii revenirǎ la cîteva minute după plecarea arcmatonului. Raluca își reluă locul în fața comenzilor și, spunînd ceva despre trecerea costului în contul lui *Papa*, decolă în forță, lăsîndu-l pe Mihnea să potrivească la loc ceasul, învăluit într-un nor de fum. Domnișoara Vu era de părere că o învățaseră maniere mai bune acasă, mai ales că i se ridicase stomacul în gît din cauza ascensiunii abrupte, dar cum Raluca rîdea fericită, renunță să-i facă observație. În momentul următor, regretă.

— *Grand-maman*, aș vrea să trecem pe la Andrei. E chiar în drum...

— E vreo problemă cu...? Se uită în jur de parcă ar fi putut să localizeze ce nu era în regulă cu velierul.

— Nu, nu, motorul merge ca uns, se grăbi să o liniștească Raluca. Doar că am discutat despre niște modificări cu ceva timp în urmă și sînt curioasă să văd dacă a făcut vreun progres.

Domnișoara Vu înghiți în sec. De fiecare dată cînd suferea îmbunătățiri, *Lebăda* pierdea sensibil din stabilitate. În schimb cîștiga viteză, iar asta era exact ce urmărea Raluca. Din punct de vedere al rapidității, *Lebăda* ocupa locul al treilea între toate vehiculele aeropurtate de categorie medie din oraș; celelalte două aparțineau șefului brigăzii de pompieri și fiului prefectului, iar ambiția fetei era să le întreacă și pe-acestea. Iar cum tatăl ei era șeful Baroului din Iași și dispunea de mijloacele și bunăvoința necesare pentru a-i îndeplini toate dorințele, acest lucru avea șanse bune să devină realitate.

— Bine..., suspină ea. Hai și pe la Andrei.

Încercă să nu se descurajeze la gîndul că nu era chiar așa de aproape cum susținea Raluca, dar aglomerația din străzile comerciale o cam îngrijora. Poate reușea să cumpere niște dulciuri pentru Floreasca, dacă tot avea de așteptat, ca să nu apară la ușă cu mîna goală. Nu recunoscu faptul că și ei i-ar fi plăcut să ronțăie ceva. Numai obiceiuri proaste deprinsese de la nepoată.

Își făcu cruce cînd trecură pe lîngă o biserică, privind nemulțumită la fata care era ocupată să se salute cu o fostă colegă de liceu. Aceasta zbura alături de logodnicul ei într-un aeropurtat de două persoane, cu muchii cromate, curbate, avînd cabina acoperită de imagini pictate în culori vii. Era o adevărată operă de artă, dar parcă tot *Lebăda* era mai frumoasă.

A doua biserică aproape c-o rată, pentru că se uita la fisurile transversale apărute în șosea. Un automobil rămăsese cu o roată prinsă într-una din ele și cîțiva trecători se strînseseră să dea o mînă de ajutor. Șanțul nu era foarte adînc, dar cine știe ce se întîmpla mai jos... Orașul nu părea să reziste cu bine la presiunile la care era supusă structura internă.

La a treia biserică, renunță. Dacă Voievodul Ștefan și-ar fi realizat proiectul în timpul domniei, în loc să lase planurile cu limbă de moarte urmașilor săi, n-ar mai fi fost nevoie de atîtea biserici și nici n-ar mai fi fost un asemenea haos în oraș. Și poate nu s-ar mai fi temut de turci...

Ceea ce Domnișoara Vu numea haos era de fapt o zi obișnuită de lucru pe Strada Lăpușneanu. Toate magazinele erau deschise și precupeții se amestecau cu arcmatonii trimiși să livreze cumpărăturile. Cu atîtea tarabe întinse pe trotuar, de-o parte și de alta a străzii, era greu de găsit un loc în care să aterizeze. Reieși că Raluca nici nu intenționase să o facă. Strînse o aripă, trecînd pe velele secundare, și se apropie cît putu de mult de peretele clădirii.

— Ralucuța, ai grijă! se impacientă Domnișoara Vu, văzîndu-și nepoata cum se apleacă peste margine și ciocănește în fereastra de la etajul întîi.

— Andrei!

Perdeaua fu trasă la o parte și în geam apăru un chip ascuțit, parțial ascuns de un monoclu supradimensionat. Un ochi albastru, mare cît jumătate de față, clipi în direcția lor. Domnișoara Vu se crispă la vederea acestuia, îi amintea prea mult de fețele inexpresive ale arcmatonilor, dar imediat fața copilăroasă fu tăiată în două de un zîmbet larg, ivit sub claia de păr blond. Andrei își scoase monoclul și se grăbi să deschidă fereastra.

— Raluca! Își înclină politicos capul în direcția Domnișoarei Vu. Ce faceți aici?

— Treceam prin apropiere și ne-am oprit să vedem ce faci, îi spuse fata. Cum merge?

— Lucram.

— Ceva nou?

— L-am demontat pe Michel și încerc să-i îmbunătățesc coordonarea ochi-mînă. Andrei se dădu la o parte ca să le permită să vadă mormanul de piese de metal și de lemn împrăștiate pe masa de lîngă el. Alături se afla trupul arcmatonului, lipsit de cap și cu trunchiul desfăcut, în care se zărea o parte din mecanism. Ar putea fi de folos în viitor.

Nu spuse la ce. Războiul era pe buzele tuturor, iar dacă situația de pe front se schimba și turcii o porneau spre nord era de așteptat ca arcmatonii să lupte alături de locuitori. Pentru asta fuseseră creați. Domnișoara Vu găsi interesant faptul că băiatul le dădea nume arcmatonilor aflați în posesia lui. Raluca se jura că pînă și comportamentul lor era schimbat după cîte modificări le făcuse.

— Și chestia aia despre care am vorbit?

— N-am terminat, dar hai să-ți arăt pînă unde am ajuns. La comanda lui, o tablă acoperită de diagrame și calcule glisă pe peretele camerei și se răsuci parțial. Uite...

Raluca blocă rapid comenzile, lăsînd *Lebăda* să plutească, și eliberîndu-se de centură, se sprijini de pervazul ferestrei pregătită să-i acorde întreaga sa atenție. Andrei se lansă într-o explicație detaliată a principiilor aplicate. Tatăl lui era ceasornicar, provenit dintr-o familie cu tradiție îndelungată, iar Andrei învățase o mulțime de lucruri de la el. Cîndva, bunicul acestuia îi făcuse curte Domnișoarei Vu, dar familia considerase că nu era suficient de înstărit pentru ea. Domnișoara Vu nu-și amintea să fi regretat vreodată decizia luată. Eh, alte vremuri...

— Bine, deci pînă luni e gata. Promiți, da?

Vocea Ralucăi o trezi din reverie. Oare ce blestemăție mai puneau la cale? Cea mai mare parte a cuvintelor îi zburase pe lîngă urechi fără a însemna mare lucru pentru ea.

— Luni, căzu de acord Andrei. Acum unde mergeți? Pe Copou? Au anunțat la radio că ridică Galata. Pînă sus.

Domnișoara Vu se foi în fotoliu. Nu avusese ocazia să vadă o ridicare completă. Toate celelalte fuseseră făcute pe bucăți, în decursul mai multor zile, pentru a evita pe cît posibil accidentele.

— Ce spui, *Grand-maman*? Mergem și noi? Raluca se întoarse să-i ceară părerea. Se vedea pe fața ei că i-ar fi plăcut să asiste la spectacol, dar, ca un copil ascultător ce era, trebuia mai întîi să se consulte cu ea. Ratăm prînzul la madam Florescu, dar tot ajungem la timp pentru clătite. Și clătitele sînt cele mai importante, nu? glumi ea.

Floreasca făcea cele mai bune clătite din oraș și nimeni nu reușise să îi fure rețeta. Lasă să le aștepte!

— Mergem, decise Domnișoara Vu.

— Stați o clipă, le rugă Andrei. Băgă două degete în gură și scoase un fluierat ascuțit. Două automobile se opriră dedesubt, în stradă, șoferii acestora crezînd că sunetul provenise de la un jandarm.

Arcmatonul de culoarea ciocolatei care servea în renumita cofetărie a domnului Tuffli, de peste drum, ieși în prag și privi în sus spre ei. Andrei ridică un deget în aer. Băiatul Pietrenilor era un client fidel, dar cumpăra mereu același lucru. Arcmatonul dădu din cap și se retrase în magazin. Cu un vîjîit scurt, un pachețel zbură peste capul Domnișoarei Vu și ateriză chiar în fața lui Andrei pe pervaz.

— Eu i-am făcut catapulta, se lăudă acesta și îi întinse pachetul Ralucăi. Să vă țină de foame, dacă tot întîrziați la prînz...

— *Merci!* Raluca îi mulțumi afectată și, cum avea nevoie de mîini libere la condusul *Lebedei*, i-l dădu Domnișoarei Vu să țină pachetul.

— Drăguț din partea lui, comentă Domnișoara Vu după ce se îndepărtaseră puțin.

— Da, spuse Raluca distrată, semn că se gîndea la altceva. Sper să se țină de cuvînt.

Și astfel Domnișoara Vu trase concluzia că nici tînăra generație de ceasornicari nu avea șanse să se înrudească prin alianță cu familia Gheorghiu. Tinerii erau prieteni, dar la atît se reduceau sentimentele fetei. Printre altele, îi plăcea de Andrei pentru că lucra pe gratis pentru velier. Cam la fel stăteau lucrurile și cu Mihnea, care îi vindea combustibil la jumătate de preț. Greu avea să fie de măritat fata asta!

Peisajul se schimbă treptat, casele lăsînd locul vegetației și în special copacilor aproape desfrunziți de pe Copou. Chiar la baza dealului, un tramvai sărise de pe șine în urma unui șoc și se răsturnase, paralizînd traficul din intersecție. Una dintre mașinile folosite la descărcarea vagoanelor de marfă fusese adusă și își încolăcea brațele terminate cu clești metalici în jurul tramvaiului, încercînd să-l readucă la poziția verticală. *Lebăda* dădu tîrcoale locului accidentului, iar Raluca nu se îndepărtă pînă nu sosi o ambulanță. Se vedeau cîțiva răniți, dar nimic cu adevărat grav.

Parcurseră restul drumului în tăcere. Copoul nu fusese încă ridicat la înălțime maximă și, din cauza diferenței de nivel apărute, circulația pe sol fusese întreruptă. Se vedeau numai alei goale. Pădurea părea pustie. Salutară cîteva figuri cunoscute și se alăturară grupului de aeropurtate care

se adunase deasupra dealului. Erau destul de multe, variate ca formă și dimensiuni, însă nici pe departe atîtea cîte ieșiseră în primăvară să admire parada militară organizată la trecerea armatei ruse.

Acela fusese cu adevărat un eveniment important. Multe speranțe se puseseră în capacitatea rușilor de a îngenunchea Imperiul Otoman și a scăpa Romînia de amenințarea lui, iar acum, de cînd românii intraseră în război și situația nu era deloc roz pe cîmpul de luptă, erau nevoiți să repete exercițiul acesta periculos pentru a fi pregătiți în cazul în care turcii treceau la represalii.

Ideea inițială a Voievodului Ștefan de a ridica orașul de pe sol de fiecare dată cînd năvăleau turcii, ca să se pună la adăpost și să evite jaful și masacrele, se materializase la cîțiva ani după la moartea acestuia. Nu tehnologia îi încurcase planurile, moldovenii aveau meșteri pricepuți, ci lipsa unui material suficient de rezistent care să suporte apăsarea miilor de tone de pămînt și în același timp să protejeze baza mecanismului.

Problema se rezolvase cînd descoperiseră o metodă de a spori rezistența oțelului; încă nu se inventase un explozibil capabil să-l distrugă. Și astfel, un zid masiv se ridica din pămînt odată cu orașul. Nimeni nu putea ajunge la el, iar toată lumea știa că marea forță a turcilor consta în numărul acestora, ei nu prea le aveau cu zburatul. Arcmatonii erau antrenați să le doboare aerostatele, puține cîte aveau, și se dovedeau a fi destul de buni la trasul la țintă, gata să își ocupe pozițiile la marginea orașului de îndată ce se dădea semnalul. N-aveau de ce să se teamă, își spunea Domnișoara Vu cam cu jumătate de gură, ca una care trecuse prin mai multe războaie și știa ce înseamnă asta.

După ce se asigură că nu le bloca nimeni vederea, Raluca stabiliză velierul și îl lăsă din nou să plutească. În absența unui vînt puternic aveau combustibil pentru cîteva ore, asta dacă nu înghețau înainte de terminarea spectacolului. Două dirijabile survolau deja cerul și o serie de baloane se ridica de pe dealul Cetățuia.

— Ești bine, *Grand-maman*? Stai comod? Se aplecă și masă ușor umerii fragili ai Domnișoarei Vu.

— Sînt bine. Oare au început?

Se uitară amîndouă în zare și strînseră din ochi din cauza miopiei moștenite din moși strămoși. Platforma care susținea centrul orașului fiind ridicată la maxim, iar Copoul doar pe jumătate, în timp ce dealul Galata

rămăsese pe loc, abia dacă puteau zări vîrful turlei bisericii Galata, undeva departe, peste oraș.

— Pare că se mișcă, murmură nesigură Raluca, iar Domnișoara Vu fu nevoită s-o creadă pe cuvînt.

Foșnetul hîrtiei în care era învelit pachetul din poală îi aminti că trecuse ora prînzului. Desfăcu ambalajul și mirosul bomboanelor de mentă îi asaltă nările. O așteptă pe Raluca să bîjbîie pînă apucă una, după care se servi și ea. Cocoțată precar pe brațul fotoliului, fata crănțănea în dinți bomboana. Domnișoara Vu se mulțumi să o molfăie pe a ei.

— Perfect, acum mi-e sete, bombăni Raluca și se întinse să mai ia una.

După trei bomboane, puteau deja să vadă cea mai mare parte din clădire, inclusiv zidurile mînăstirii. Platforma se înălța lin, fără zguduituri sau opriri vizibile. Deocamdată era singura din grupul de cinci platforme care funcționa fără probleme. Cetățuia era deja sus, Tătărașiul mai avea puțin și doar Copoul fusese lăsat la jumătate, pentru a avea o cale de ieșire din oraș în cazul în care ceva mergea teribil de prost.

Dintre toate, platforma care susținea centrul era cea mai solicitată. Pentru a nu fragmenta complet structura orașului și mai ales căile de circulație, tăieturile în sol se făcuseră fără a se respecta limitele naturale dintre coline, iar ceea ce rezultase era o masă instabilă de loess care se scutura și reașeza chiar și atunci cînd pilonii masivi pe care se sprijinea stăteau nemișcați. Cu un singur lucru se putea mîndri Primăria: prin devierea apelor care traversau orașul, rezolvaseră în parte problema noroiului din mahalale și acum aveau cu ce să irige terenurile cultivate din împrejurimi. Domnișoara Vu spera din toată inima că arderea ogoarelor și otrăvirea fîntînilor erau barbarisme de domeniul trecutului.

Trei sferturi din bomboane consumate și Galata ajunsese aproape la jumătate din înălțimea Cetățuii. Între timp, li se făcuse la amîndouă sete. Domnișoara Vu se pregătea să sugereze că ar fi putut să treacă pe la casa Ralucăi, care era doar la doi pași, cînd observă că atenția nepoatei era ațintită în altă parte. Își îndreptă spatele și își arcui gîtul, luînd aceeași poziție de cocostîrc adoptată și de Raluca. Un val întunecat de fum se ridica spre est.

— Ce-o fi aia? se întrebă Domnișoara Vu.

— Nu știu. Să vedem...

Raluca părăsi brațul fotoliului și se instală la comenzi. De ocolit grupul de aeropurtate fără a-i deranja pe spectatori nici nu putea fi vorba, așa că se ridicară mai sus pentru a o tăia de-a dreptul. Se auziră cîteva voci bombănind nemulțumite de lipsa de maniere a fiicei șefului Baroului, dar astea erau avantajele deținerii unui velier ca *Lebăda*.

În timp ce coborau Copoul, fumul părea să se fi întețit. Era greu de spus de unde provenea, dar la prima vedere lăsa impresia să fi cuprins întregul cartier Tătărași, amplasat pe dealul cu același nume. Un incendiu?

— Oh, nu... gemu Raluca. S-a rupt placa de susținere!

Pe măsură ce se apropiau puteau vedea mai bine. Într-adevăr, pămîntul se surpase, lăsînd loc unei fisuri adînci, umplută cu fum și dărîmături.

— Raluca, sper că nu vrei să...! se agită Domnișoara Vu, îngrijorată de apropierea vertiginoasă a perdelei de fum care înconjura dealul.

Fata nu răspunse. Continuă să zboare privind fix înainte. Peste Țicău, toate drumurile erau rupte, făcute praf de înclinarea platformei. Nu se vedea care era situația mai spre sud, dar nu putea fi mult mai bună. Însemna că orice ajutor de pe sol avea să întîrzie, iar baza rămînea în aeropurtate.

— Of, Doamne...

Văzînd că se apropiau în viteză de zona afectată, Domnișoara Vu scoase din buzunar o batistă brodată și, prevăzătoare, își acoperi nasul și gura.

Fumul le învălui la trecerea graniței dintre cartiere. Domnișoara Vu tuși ușor. Raluca își legase eșarfa în jurul gurii și nu se arăta deloc intimidată de dezastrul de la sol, în timp ce Domnișoara Vu privea cu oroare la oamenii care umblau printre dărîmături, încercînd să salveze ce se mai putea.

O familie cu trei copii era izolată chiar pe marginea hăului. Casa li se dărîmase blocîndu-le retragerea. Bucăți din platformă încă se mai prăbușeau de-a lungul fisurii principale și același lucru li se putea întîmpla și lor în orice clipă.

— *Grand-maman*, ține-te bine! strigă Raluca.

Lebăda își luă avînt și trecu razant pe lîngă turla înclinată, gata să cadă, a unei biserici. Raluca nu riscă să aterizeze. Coborî chiar deasupra deschiderii și izbi ușa cu piciorul. Zăvorul zbură cît colo, lăsînd ușa să se lovească liberă de perete.

— Veniți aici, repede!

Copiii se agățau speriați de fustele mamei, iar femeia se uita nehotărîtă la velier, dar bărbatul îi împinse înainte.

— Repede, repede! îi zori și Domnișoara Vu. Fumul ieșit din spărtură amenința să le sufoce. N-ar fi trebuit să folosească muncitori polonezi la realizarea proiectului, nu mai erau de încredere ca pe vremea lui Ștefan.

Familia se îngrămădi în jurul Domnișoarei Vu. *Lebăda* nu era mare, mai mult de șase-șapte persoane nu încăpeau, și acelea înghesuite bine. Domnișoara Vu îl luă în poală pe copilul cel mai mic, aflat încă în scutece, și le dădu celorlalți doi restul de bomboane. Asta avea să îi țină ocupați și, cu puțin noroc, să-i oprească din plîns. Părinții lor arătau și ei destul de speriați.

Raluca părăsi zona fisurii. Ridică *Lebăda* cît mai sus, ca să poată vedea prin fum, și căută un loc sigur unde să-și depună pasagerii. Tătărașiul era încă în pericol, trebuia să se îndrepte spre altă platformă. O porniră spre centru.

Se pregăteau să coboare în curtea Mănăstirii Bărboi, cînd îl zăriră pe Andrei pedalînd pe *Libelula* lui, un fel de bicicletă cu aripi.

— Andrei, îl strigă Raluca, s-a rupt platforma Tătărași! Anunță pe toată lumea! E nevoie de ajutor pînă nu se surpă de tot. Mă duc să mai iau combustibil și mă întorc!

Tînărul ridică o mînă în semn că a înțeles și viră brusc ca să o ia înapoi, să dea alarma. În curînd, telefoanele aveau să sune în tot orașul. Andrei avea multe cunoștințe care îi erau datoare și o mare parte din ele nu se lăsau intimidate de puțin fum.

Spre deosebire de Domnișoara Vu, Raluca își pierduse culoarea din obraji însă era gata să treacă la acțiune de îndată ce scăpară de încărcătura umană.

— *Grand-maman*, îmi pare rău, dar te las acasă...

— Nici să nu te gîndești! o întrerupse Domnișoara Vu. Dacă insiști să perseverezi în nebunia asta, vin cu tine!

— Ești sigură? O să zburăm mult mai repede.

— Foarte sigură! Domnișoara Vu dădu hotărîtă din cap. Chiar dacă nu se omora după ea, era obișnuită cu *Lebăda*. Cît de repede puteau să zboare?

...Suficient de repede ca să se țină strîns cu degetele de brațele fotoliului, prea speriată ca să se mai și roage pentru un ajutor suprem. Abia atunci realiză că Raluca întotdeauna o menajase cînd o scosese la plimbare și nu

forțase niciodată motorul la capacitatea maximă, probabil de teamă să nu-i sechestreze părinții velierul. Nici acum nu o făcea, pentru că îi rămăsese puțin combustibil, dar viteza crescuse considerabil. Domnișoara Vu se jură să facă slujbe pentru vii și morți la Mitropolie pînă la Crăciun și să dea bucate de pomană unui cartier întreg, dacă supraviețuiau acestei curse nebune.

Țiuitul claxonului îi zgîrie urechile. Fu însă de folos, pentru că îl scoase pe Mihnea, alergînd, din depozit.

— Ce s-a întîmplat? întrebă acesta, încruntîndu-se la vederea *Lebedei*, a cărei aterizare greoaie era lipsită de grația obișnuită, din cauza manevrelor grăbite ale fetei.

— S-a prăbușit Tătărașiul. E oribil! Case dărîmate, fum și flăcări peste tot și oamenii... Vocea Ralucăi se frînse. În spatele ochelarilor, ochii i se umeziseră, dar se ținu tare. Fă, te rog, plinul repede, trebuie să mă întorc. Plin, repetă apăsat, ca să înțeleagă că nu era doar un moft.

Mihnea nu stătu la discuții. Scoase lacătul și descuie trapa.

— Te descurci?

Cum Raluca dădu din cap, o lăsă să se lupte cu rigiditatea conductei, cînd aceasta ieși din perete, și dispăru pe o ușă laterală a depozitului.

— Am să las debitul mai mare, ca să curgă mai repede! Strigă el dinăuntru.

Aha, deci așa se explica de ce dura cel puțin zece minute ca să facă plinul dimineața! înțelese Domnișoara Vu.

Raluca înclină din nou din cap, concentrată să atașeze conducta la rezervor. Putea s-o facă și singură. Important era că Mihnea înțelegea urgența situației. Cu puțină străduință, chiar reuși.

— Va fi nevoie de mai multe transporturi, poate chiar să ne întoarcem ca să realimentăm, îi spuse Domnișoarei Vu în timp ce aștepta să se umple rezervorul. Oare unde am putea să-i ducem pe oameni ca să îi lăsăm în siguranță și să nu fie nici prea departe?

— Cimitirul e aproape, clipi inocent Domnișoara Vu, și e încă întreg.

Raluca nu se obosi să-și ascundă o grimasă. Chiar dacă Domnișoara Vu rămînea practică, sugestia părea din cale-afară de macabră.

De îndată ce gîlgîitul încetă să se mai audă, împinse conducta la loc și trînti capacul rezervorului. Mihnea tot lipsea. Se pregăteau să plece, cînd ușile halei se deschiseră larg și un vagon de marfă de trei ori mai mare

decît cele care circulau pe calea ferată se tîrî afară asemeni unui vierme lung și murdar. Capetele a cel puțin o duzină de arcmatoni se ițeau peste margine. Cînd se desfăcură aripioarele, Domnișoara Vu își dădu seama că era de fapt o formă rudimentară de aeropurtat, folosit la transportul cărbunilor. Îi venea greu să creadă că așa ceva se putea desprinde de pămînt.

— Ia-o înainte! Am să te urmez în *Cărăbuș* și îi preiau pe cei pe care îi culegi. Nu pot să cobor cu ăsta de prea multe ori. Folosește scara! strigă Mihnea.

Raluca se animă la gîndul că nu avea să fie singură în această aventură, iar Domnișoara Vu îi împărtăși entuziasmul. Suportul moral era una, dar era limpede că mai mult își încurca nepoata în loc să o ajute, căci tînăra trebuia să-i poarte și ei de grijă. Cineva trebuia totuși să fie glasul rațiunii, iar Domnișoara Vu considera că i se potrivea de minune rolul acesta.

Zborul pînă în Tătărași îl făcură în timp record. Cînd ajunseră, constatară că ruptura se lărgise, la fel și unghiul de înclinație. O mulțime de clădiri alunecaseră la vale pe panta dealului secționat oblic ca o gură deschisă, un rînjet sinistru gata să înghită lumea. Se deplasau prea repede ca să aibă timp să conștientizeze toate detaliile și poate, dacă ar fi făcut-o, Domnișoara Vu ar fi insistat să se întoarcă imediat, dar acest lucru nu se întîmplă. Cel puțin cele două fragmente păreau stabile și focul se mai domolise. Fum era încă din belșug.

Asigurîndu-se că Mihnea și *Cărăbușul* său nu erau departe, Raluca duse *Lebăda* spre o uliță înfundată. Arcmatonii transportați de Mihnea coborîră rapid pe sol și se împrăștiară să caute supraviețuitori printre dărîmături. Alte aeropurtate, inclusiv cele de la pompieri, își făcuseră deja apariția, însă erau mai preocupate de spital și de școli. Proprietarii maghernițelor de chirpici puteau să mai aștepte. Realitatea era alta: cu cît așteptau mai mult, cu atît creșteau șansele ca o nouă zguduitură să le pună casele la pămînt.

Lebăda se legănă periculos cînd Raluca părăsi comenzile ca să dea drumul unei scări solide de frînghie, pe care o ținea strînsă pe perete, pentru orice eventualitate. Din cîte știa Domnișoara Vu, era doar un mijloc de precauție și Raluca nu fusese nevoită să o folosească vreodată, dar începuse de-acum să aibă îndoieli că era la curent chiar cu tot ce făcea fata. Troliul scîrțîi în timp ce Raluca învîrtea manivela din partea opusă. O plasă largă, cît velierul de lată, coborî la doi metri sub Lebădă. Era o invenție nouă a

Ralucăi, folosită recent la culesul viei. Putea duce cîțiva oameni fără probleme.

Plină de curaj, Raluca ghidă *Lebăda* spre primul grup ieșit în cale. Oamenii priveau cu neîncredere velierul care se apropia – era un cartier sărac și puțini avuseseră ocazia să vadă un aeropurtat de aproape sau să zboare cu el – dar frica era mai mare și, la o nouă zguduitură în urma căreia căzură cîteva acoperișuri de pe ambele părți ale uliței, se repeziră spre salvarea oferită. Velierul se înclină ușor spre stînga, dezechilibrat de greutatea a doi bărbați voinici care se agățaseră de scară. Alți doi și o femeie se înghesuiră în plasa de dedesubt.

Se ridicară încet, avînd grijă să evite ce mai rămăsese din clădirile înalte, și se îndreptară spre capătul opus al uliței. Ici-colo, mai ieșea cîte un om de după pereții cu echilibru precar și Raluca se grăbea să coboare ca să-l culeagă. Surplusul de greutate afecta vizibil *Lebăda*, încetinindu-i mișcările. Oamenii se cățăraseră pe scară pînă sus, ajungînd să se țină de marginile velierului, iar scara era deja plină, dar nu îndrăzneau să urce înăuntru.

Așa nu mai puteau s-o ducă mult, era cazul să se debaraseze de încărcătură. O femeie rămase văitîndu-se și blestemînd pe sol, cînd Raluca decise în sfîrșit să o facă. La cîțiva metri mai sus, *Cărăbușul* plutea leneș, o pată urîtă și murdară pe cer. Se ridicară deasupra lui, apoi coborîră cît de aproape se putea de vagonul descoperit, pentru a descărca pasagerii.

— Coborîți! le strigă Raluca, iar mesajul se transmise din om în om. Cei din plasă săriseră deja, fericiți să aibă o podea cît de cît stabilă sub picioare.

Domnișoara Vu se uită urît la dirijabilele care survolau în cercuri largi colina, ținîndu-se la distanță. Ar fi putut transporta o mulțime de oameni în cabinele lor, dar asta numai dacă ar fi avut piloți curajoși ca Raluca. În realitate, erau probabil pline de gură-cască. Fascinația morbidă a oamenilor pentru dezastre era dezgustătoare.

Două veliere de capacitate mică observaseră manevra *Lebedei* și se îndreptau spre *Cărăbuș*, așa că Raluca se grăbi să se dea la o parte. Mihnea îi făcu semn cu mîna, iar ea îi răspunse cu o înclinare scurtă a capului înainte de a se lansa într-un nou picaj pentru a o prelua pe femeia lăsată în urmă. Alte două femei i se alăturaseră între timp, aduse de arcmatoni. Luă și un cuplu de bătrîni, care tremurau și se țineau strîns unul de altul, în

apropierea unei fîntîni. Fu nevoie de mai multe îndemnuri strigate pe un ton poruncitor ca să-i determine să se urce în plasă.

Nu făcuseră decît trei drumuri, iar *Cărăbușul* începu deja să dea pe dinafară, mulțumită celorlalte aeropurtate venite să dea ajutor. Dacă ar fi putut să așeze oamenii pe mai multe niveluri ar fi așteptat mult și bine să se umple, dar vagonul era doar o cuvă goală, lipsită de orice mobilier în interior. Mihnea aruncă o privire peste umăr și manevră *Cărăbușul*, făcîndu-l să se rotească încet pentru a o porni spre sud.

— Îi duc pe Bahlui! îi strigă Ralucăi. Avea suficient loc să aterizeze în albia secată a rîului. Ai grijă! mai spuse.

Raluca se mulțumi să-l urmărească tăcută din priviri. În lipsa lui nu putea face prea multe. Ridică doi-trei oameni, dar plutoanele de jandarmi și pompieri invadaseră cartierul și, în sfîrșit, trecuseră serios la treabă. Un sergent chiar se zburli la ea să nu-i încurce, iar Raluca se îndepărtă încruntată. Printre uniformele trupelor se zărea și cîte o sclipire colorată, semn că arcmatonii din restul orașului, chiar dacă mai tîrziu, își făceau și ei apariția.

Îl văzu pe Andrei dînd tîrcoale fisurii, călare pe *Libelula* lui, și se luă după el. În momentul în care se apropie, o explozie înfundată zgudui colina.

— Ceva nu-i în regulă acolo. Andrei arăta spre interiorul dealului. Încă mai arde... și ce, Dumnezeule, tot explodează, cînd mecanismul este la cel puțin o sută de metri mai jos?

Nici Raluca, nici Domnișoara Vu nu aveau un răspuns la această întrebare, însă Andrei reușise odată să își arunce ochii pe planurile sistemului de platforme, pe care tatăl său îl studiase în cel mai mare secret, și părea că știe despre ce vorbește.

— Există... știi... gesticulă cu mîna în aer, sisteme prevăzute pentru astfel de situații, care reechilibrează fragmentele în caz de rupere. Nu înțeleg de ce nu se închide, privi gînditor spre fisură. Mă duc să văd mai de-aproape, spuse și porni ca din pușcă, dispărînd între marginile căscate.

— Andrei!

— Of, Doamne...! gemu Domnișoara Vu.

Minute întregi trecură și Andrei încă întîrzia să apară.

— Of, of! Domnișoara Vu clătină din cap și își frămîntă în continuu batista în mîini.

— Ce se întîmplă? *Cărăbușul* li se alătură greoi, pufăind monoton.

— Andrei a coborît să vadă de ce nu se închide, îl informă Raluca pe Mihnea. Desigur că tinerii se cunoșteau, doar de la depozitul de cărbuni se aproviziona toată lumea și Andrei era un fel de specialist în domeniu. Sper să nu fi pățit ceva, se îngrijoră fata. Totul e în regulă?

— Da, i-am lăsat lîngă mal, spuse Mihnea. Măicuțele i-au luat în primire și or să aibă grijă de ei. Au chemat și o ambulanță. Ridică din umeri, era tot ce putea face.

Domnișoara Vu îl privi lung, cu aceeași undă de simpatie care se oglindea și pe chipul fetei.

— Bine... Andrei! Atenția tuturor se focaliză pe băiatul ceasornicarului, care pedala de zor ca să iasă la lumină și să ajungă la ei. Cum e?

— Sabotaj, gîfîi acesta. Am găsit urme de explozibil și nu sînt sigur că au detonat toate. Cineva a vărsat și un butoi de petrol pe-acolo. Nu e bine deloc... încă două explozii de calibrul ăsta ar sfîrteca stratul suport și ar ajunge la pistoane.

...Iar asta însemna că ar fi afectat și celelalte patru platforme. Raluca se cutremură, iar Domnișoara Vu îl pomeni din nou în gînd pe Ștefan. La ora aceea, sărmanul voievod probabil că se răsucea în mormînt.

— De ce nu se îndreaptă bucățile de platformă? întrebă Raluca. Ai aflat?

— Da, s-a scufundat biserica Sf. Vasile și a blocat mecanismul. Trebuie trasă din loc. Măcar dacă s-ar îndrepta, cît să se izoleze mai ușor și să scăpăm și de foc. Dar nu văd cum... Se uită la *Cărăbuș*. Hei, cît trage gîngania?

— Două sute de tone, răspunse Mihnea. Crezi că merge? Am lanțuri...

— Nu știu... E o clădire veche, dar chiar dacă se desface în bucăți tot e bine. Eu zic să încercăm.

Raluca se agită în loc vrînd să spună ceva, dar Andrei i-o tăie scurt:

— Mută *Lebăda*, să nu-și ardă penele. Dacă se strică să știi că nu ți-o repar! o amenință, ca să dea mai multă greutate ordinului.

Țintuită de privirile lor încruntate, Raluca își înghiți cuvintele și porni nemulțumită în sus.

— Vladi a făcut un tur de onoare al catacombelor împreună cu generalul, mormăi ea, ca pentru sine.

Era un detaliu pe care Domnișoara Vu bineînțeles că și-l amintea. Raluca sporovăise o mulțime despre chipeșul locotenent rus și aventurile acestuia din perioada în care fusese staționat în oraș, sub comanda generalului

Dragomirov. Acum însă stătea posomorîtă, fără urmă de iluzii de tînără îndrăgostită.

Rușii duseseră tratative îndelungate cu guvernul român pentru a li se permite trecerea armatelor și abia cînd turcii începuseră să îi strîngă cu ușa pe cîmpul de luptă acceptaseră să semneze tratatul prin care garantau integritatea teritoriului țării. Și, iată, cineva furase secretul ansamblului de platforme și încercase să distrugă ceea ce se construise în decursul a ani de zile.

Raluca putea paria că nu turcii fuseseră implicați, iar Domnișoara Vu era tentată să fie de acord. Era un subiect care merita să fie discutat în tihnă cu *Papa*, în biroul domnului Gheorghiu, la un trabuc și un coniac, ascunși de doamna Gheorghiu care nu încuraja interesul fetei pentru politică și nici fumatul în casă.

Deocamdată se mulțumeau să plutească deasupra fisurii, la o înălțime la care nu erau în pericol, și să scruteze evenimentele aflate în desfășurare la sol. Domnișoara Vu se aplecă înainte ca să vadă mai bine. Mihnea și Andrei reușiseră să ancoreze lanțurile de blocurile de piatră și foloseau toată puterea motorului ca să tragă de ele. Două dintre lanțuri se desprinseră imediat rupînd bucăți mici din ziduri, iar un al treilea se rupse. Motorul protestă pufîind zgomotos. Nu era făcut pentru astfel de activități.

— Nu merge, se plînse Raluca.

— Ai răbdare, dragă, încă n-au terminat, încercă să o încurajeze Domnișoara Vu, dar Raluca doar clătină nefericită din cap.

Sf. Vasile era o biserică de dimensiuni medii, ridicată la începutul secolului și, ca mai toate bisericile din oraș, era făcută din calcar, un material pe cît de ușor de găsit, pe atît de moale și sfărîmicios. N-aveau nici o șansă să disloce porțiuni mari, oricît ar fi încercat. Ar fi avut mai mult succes dacă ar fi transportat-o bucată cu bucată. *Cărăbușul* s-ar fi achitat cu brio de o asemenea îndatorire, asta dacă ar fi avut macarale și timp la dispoziție, dar n-aveau nici de unele.

Ca un făcut, vîntul începea să bată tot mai tare. *Lebăda* nu dădea semne că acest lucru ar deranja-o deocamdată, însă perdeaua de fum care ieșea din măruntaiele dealului se îndesise. Pentru prima dată, zăriră flăcări luminînd în adînc.

— Nu, nu, nu, nu! repetă Raluca, încercînd să nu se lase cuprinsă de panică. Trebuie să iasă de acolo. Acum!

Tonul fetei o puse pe Domnișoara Vu în gardă. Anticipa o ieșire temperamentală, o decizie luată la repezeală sub impulsul momentului și care avea să le pună pe amîndouă într-o situație neplăcută. Aceasta însă întîrzie să apară, iar Raluca mormăi în schimb:

— Ce naiba fac acolo?

Cîțiva arcmatoni se adunaseră pe margine privind și ei curioși, însă li se făcu semn să plece de acolo, deoarece nu era nevoie de ajutorul lor și puteau fi mai de folos în altă parte.

Mihnea dăduse drumul la toate lanțurile și conducea *Cărăbușul* cu spatele de-a lungul fisurii, îndepărtîndu-se de biserică cît de mult putea. Andrei îl urma îndeaproape, *Libelula* ținînd ușor pasul cu el. Se opriră amîndoi în capăt, unde schimbară cîteva cuvinte. Raluca ar fi dat orice să audă ce-și spuneau.

— De ce nu ies? se văită fata.

Domnișoara Vu se întreba același lucru. Avu o presimțire neagră de îndată ce aeropurtatele porniră din nou spre biserică. De data aceasta Andrei așezase *Libelula* în *Cărăbuș* și, cu toate că teoretic n-ar mai fi trebuit să aibă nici o grijă, tot mai pedala de zor. *Cărăbușul* continuă să accelereze, prinzînd o viteză mai mare decît avusese vreodată și transformîndu-se într-o ghiulea imposibil de oprit.

— Nu!

Raluca închise ochii și strînse pleoapele ca să nu fie martoră la impact. Domnișoara Vu, care avea mai multă stăpînire de sine și nu închisese ochii, nu văzu mare lucru. O explozie de proporții, percepută pe dealul Tătărași ca un mic cutremur, se declanșă în subteran, iar *Cărăbușul* dispăru într-un nor gros de fum înainte de a ajunge la destinație.

Aeropurtatele jandarmeriei și pompierilor erau din nou în alertă și, în vînzoleala care urmă, le luă ceva timp să observe că fisura se îngusta încet, dar sigur. Reușiseră. Ignorînd vibrațiile podelei, Domnișoara Vu se ridică din fotoliu și își îmbrățișă nepoata. Raluca plîngea. Ar fi vrut să-i spună ceva ca să îi aline durerea, dar nimic nu putea compensa pierderea prietenilor, așa că se mulțumi doar să o strîngă la piept în tăcere. Un miracol ar fi fost frumos acum. Oare cerea prea mult? Toate bisericile alea la care se închina de fiecare dată cînd trecea pe lîngă ele chiar nu însemnau nimic? Ori era o pedeapsă pentru faptul că distruseseră una?

— Raluca, uite...

Fata clipi des și printre lacrimi zări *Libelula* ieșind din pămînt. Se învîrtea dezordonat ca un fluture de noapte amețit, care și-a pierdut o aripă, poate și din cauză că nu-și putea folosi una, căci de aceasta atîrna agățat cineva.

— Mihnea!

Domnișoara Vu avu prezența de spirit să se întoarcă repede la locul călduț din fotoliu, pentru că Raluca porni imediat în urmărirea *Libelulei*. *Lebăda* vînă cu agilitate gîza minusculă, potrivindu-și viteza cu a acesteia, și, cînd ajunse sub ea, două voci strigară la unison:

— Sari!

Aflat în cădere liberă, corpul lui Mihnea sfîșie un set nou-nouț de pînze și se prăbuși ca un bolovan la picioarele Domnișoarei Vu. Tînărul avea arsuri pe haine. Picături de sînge pătară podeau lustruită a *Lebedei*, iar pentru o clipă se temură că era mort. Apoi începu să tușească.

Domnișoara Vu se lăsă pe spate în fotoliu și își făcu vînt cu batista. Prea multe emoții pentru vîrsta ei!

— Ne vedem diseară! Andrei le făcu anemic semn cu mîna, înainte de a porni în căutarea unei ambulanțe. Nu arăta mult mai bine ca Mihnea. Băiatul n-avea stofă de erou și, cînd avea nevoie de ajutor, nu se jena să îl ceară.

— Oh, diseară..., își aminti Raluca. Se îndoia că Marina ar fi acceptat să amîne recepția, nu după cîte pregătiri făcuse. Mai mult ca sigur că avea să profite de situație ca să o transforme într-o acțiune caritabilă de sprijinire a sinistraților și le aștepta pe amîndouă, nepoată și bunică, să facă act de prezență.

Pe podea, Mihnea reușise să se ridice în șezut și își verifica încheieturile. În afară de cîteva vînătăi și răni minore nu părea să-și fi rupt nimic.

— Ești bine? Raluca îl privea cu coada ochiului, atentă să-și ascundă îngrijorarea de pe chip.

— Da... mulțumesc.

— Raluca, haide să-l ducem acasă, puse Domnișoara Vu piciorul în prag. Oricum nu avem ce să mai facem aici.

Fata ezită, dar n-o putea contrazice. Autoritățile n-o mai lăsau să se apropie, pretinzînd că aveau situația sub control. Ea punea mai multă bază pe arcmatonii care împînziseră zona și n-aveau să se oprească atîta timp cît

rămîneau suflete de salvat. În orice caz, după toate cele întîmplate, n-avea chef să fie escortată acasă de jandarmi. Domnișoara Vu zîmbi în spatele voaletei, de parcă i-ar fi putut citi gîndurile.

Lebăda făcu un ocol larg, pentru o ultimă imagine de ansamblu, că doar acesta avea să fie cel mai dezbătut subiect la cină, după care se întoarse spre centru. Cetățuia era sus și părea că acolo avea să rămînă. Cu excepția Copoului, restul orașului își recăpătase aspectul obișnuit, chiar dacă Tătărașiul era brăzdat de o cicatrice urîtă.

Cînd ajunseră la depozitul de cărbuni, Mihnea se ținea singur pe picioare, dar Raluca insistă să îl însoțească înăuntru. Cu toate că nu se uită la ceas, Domnișoara Vu estimă că fata lipsi îndeajuns cît să-i instruiască pe toți angajații să nu-l lase pe Mihnea să lucreze măcar cîteva zile, iar personalul domestic din casa de peste drum, în care locuia cu familia, să aibă deosebită grijă de el. Mihnea făcea orice muncă era necesară la depozit, nu se ferea de treabă, însă unchiul lui era proprietarul întregii afaceri și n-avea alți moștenitori. Ținînd cont cît de mult înflorise comerțul bazat pe carburanți în ultimii ani, Domnișoara Vu presupunea că nu era o îndeletnicire chiar atît de rea.

— Îmi pare rău c-am ratat clătitele Floreascăi, se scuză Raluca la întoarcere. Afișa un zîmbet obosit și nu părea să regrete cu adevărat.

— Lasă că am s-o rog pe Catrina să-ți facă niște clătite, îi spuse Domnișoara Vu. Și-ale ei sînt destul de bune.

Domnișoarei Vu nu-i păsa de clătite, era doar fericită că scăpaseră cu viață și se întorceau întregi acasă. O privi pe Raluca trăgînd ușa după ea și, în absența zăvorului, legînd-o cu eșarfa ca să o țină închisă.

— *Grand-maman*... Se întoarse încet, ezitarea citindu-i-se pe față. Crezi că o să se supere Marina că l-am invitat pe Mihnea la noi diseară? Se îmbujoră și pufni în rîs. A promis să se spele!

Doar cu o zi în urmă, Ralucăi nici măcar nu i-ar fi trecut prin cap să apară la braț cu băiatul magazionerului, dar se vede treaba că totuși ceva se schimbase în cursul după-amiezei. Domnișoara Vu se întinse și îi șterse cu batista o urmă de funingine de pe obraz.

— Să îndrăznească numai să se lege de invitații mei!

Schimbară o privire complice. Avea să fie o seară interesantă.

1 Bunico! În lb. franceză (n. red.)

Costi Gurgu
CETATEA NEAGRĂ

Cetatea Neagră sau Mavrokastron, după cum o numeau bizantinii, ceea ce însemna de altfel exact același lucru, era cea mai mare și mai puternică fortăreață de pe malul nordic al Mării Negre. Fusese ridicată de greci înainte de nașterea Romei și, după nenumărate asedii și invazii, dăinuia încă pe aceleași dealuri, deasupra mării. Întrebarea era însă, în acele zile, dacă avea să supraviețuiască și celei mai întunecate amenințări pe care o văzuse vreodată Europa.

Căpitanul Luca al valahilor călărea de-a lungul coastei, purtînd stindardul regelui Valahiei. Porțile cetății erau deschise și gărzile îi făcură semn să intre. Era așteptat.

Străzile și aleile pietruite fremătau de activitatea comercianților, curtenilor, soldaților și meșteșugarilor. Piața se deschisese, iar zgomotul și mirosurile îi amintiră lui Luca de Constantinopole. Din vîrful unui deal palatul domina întregul oraș. Era fortificat la rîndul său cu puternice ziduri din piatră, pe care erau ridicate în vînt flamurile Bizanțului, alături de cele ale ducelui Alexandros. Acesta era vasalul împăratului ortodox, așa cum fuseseră toți strămoșii lui, de cînd Bizanțul eliberase cetatea de huni, cu aproape o mie de ani înainte.

Luca își lăsă armăsarul pe mîinile servitorilor. Urcă treptele în grabă spre porțile palatului. Gărzile personale ale lui Alexandros îl anunțară că era așteptat în Marea Sală. Ducele stătea în jilțul său bogat ornamentat, înălțat pe un podium din piatră, sub un baldachin aurit. Pe zidurile Marii Săli erau montate blazoanele nobililor și războinicilor care domneau peste pămînturile aflate la nord și la est de cetate. Cu toții recunoșteau suveranitatea ducelui și sperau în ajutorul acestuia în caz de război. Doi tineri îmbrăcați ca și valahul, în haine prăfuite, de drum, așteptau în fața jilțului ducal.

— Căpitane Luca, în fine, ai ajuns, spuse Alexandros într-o rafinată greacă imperială.

— Înălțimea Voastră, vești proaste mi-au întîrziat plecarea. Trebuia să fiu sigur de ceea ce se întîmplă înainte de a veni aici, îi răspunse acesta, tot în grecește.

Cei doi tineri îi zîmbiră și-l îmbrățișară. Unul dintre ei era înalt și suplu, cu păr întunecat, barbă deasă și un zîmbet larg. Răzvan era conte în Banatul Severinului și unul dintre sfetnicii banului de Severin. Celălalt tînăr era scund și musculos, cu părul blond și obrazul bărbierit. Avea un zîmbet șiret, iar ochii îi erau căutători și suspicioși. Acesta era Petre, vătaful Curții voievodului Bogdan al Moldovei. Toți trei fuseseră studenții școlii lui Mavrocos, la Curtea Bizanțului.

— Ei bine, care este vestea cea proastă? îl întrebă ducele cu nerăbdare.

Generalul acestuia se apropie și el, salutîndu-l cu răceală pe Luca. Mai erau și cei doi sfetnici, așezați la dreapta și la stînga jilțului lui Alexandros. Se spunea că aceștia nu părăseau niciodată Marea Sală, rămînînd în permanență în centrul politicii zonei.

— Constantinopole este sub atac. Imperiul Crohinez și-a început asediul cu o săptămînă în urmă. Trupele chinezești sînt la porțile Bizanțului și păsările diavolului aduse de Cro îi controlează cerul, turnîndu-i peste ziduri foc drăcesc. Este mai mult ca sigur că nu o să primim nici un ajutor din direcția aceea. De fapt, împăratul i-a cerut regelui meu să trimită trupe.

În sală se lăsă tăcerea. Luca văzu teroarea din ochii ducelui. Sfetnicii săi începuseră deja să vorbească în șoaptă, în spatele scaunului, departe de urechile lor. Generalul îl întrebă cu voce autoritară:

— Și ce-a decis regele tău?

Căpitanul îl privi pentru cîteva secunde, reținîndu-și un oftat. În cele din urmă se decise să nu-l ignore. Nu se știa cînd va avea nevoie de toți aliații, chiar și de cei proști.

— Valahia strînge trupe chiar în acest moment. Regele meu va trimite aici 10000 de arcași, 25000 de sulițași și 4000 de călăreți. Asta este o promisiune. De asemenea, va trimite provizii, zidari și fierari. Vor fi cu toții la Cetatea Neagră în două săptămîni.

— Două săptămîni! exclamă generalul.

— Alteță, zise Luca, ignorîndu-l pe general, mesagerul pe care ni l-ați trimis i-a spus regelui că trupele cromonge sînt la mai bine de o lună

depărtare și că este posibil să rămînă așa, din moment ce vine iarna.

— Lucrurile s-au schimbat, căpitane. Vocea ducelui tremura. Generale, arată-le!

Acesta se înclină respectuos și se deplasă către o ușă din spatele scaunului princiar. Cei trei tineri îl urmară pe scara ce ducea spre vîrful turnului central. De pe platforma acestuia se putea vedea pînă în cel mai îndepărtat punct al orizontului, cu atît mai mult cu cît ținutul era plat, cu doar cîteva dealuri micuțe. Priviră cu toții spre mare. Petre înjură fără să mai țină cont de vreo etichetă. Răzvan și Luca îl acompaniară. Din acel punct de observație puteau zări Insula Șerpilor, aflată la est de Cetatea Neagră. Turnul care apăra uscatul de o invazie dinspre mare era aproape complet dărîmat și ardea. În jurul insulei ancoraseră cîteva duzini de bărci Cro, mai mari decît cele mai mari fregate bizantine. Erau compuse numai din suprafețe metalice, îmbinate în forme diavolești, strălucind ca nestematele în lumina soarelui. Deasupra lor se adunase un nor de fum negru. Asemenea forme nu puteau exista. Nu trebuia să existe. Și totuși, pluteau chiar în fața lor, pe lîngă ruinele unui turn necucerit pînă acum. Și mai amenințător, deasupra insulei plana o pasăre Cro, un monstru uriaș, de dimensiunea unei fortărețe, atîrnînd în aer și fumegînd.

— Sînt frumoase, murmură Luca.

— Și oribile, dacă te gîndești la ce servesc, adăugă Răzvan.

— Frumoase și oribile, aprobă Luca.

— De ce le permite Dumnezeu să umble pe fața pămîntului? murmură Petre făcîndu-și cruce și sărutînd medalionul Sfîntului Petru pe care-l purta la gît.

Căpitanul nu văzuse niciodată armata Cro. Doar auzise de ea de la călătorii și refugiații din est, din orașele și civilizațiile distruse de ei. Acum, privind bestiile infernale și devenind conștient de puterea lor covîrșitoare, Luca înțelese că nu doar soarta regatului său ori a Voievodatului Moldovei erau la mijloc, ci însăși soarta Europei și poate chiar viitorul omenirii. Pentru că, din ce auzise, Cro nu erau oameni. Se credea că sînt demoni sau semizei, nimeni nu știa exact. Apăruseră din pustiul înghețat al Siberiei și devastaseră toate orașele, regatele și imperiile omenești ce le apăruseră în cale. Pe toate, mai puțin pe chinezi și pe tătari, care ajunseseră cumva la o înțelegere cu diavolul și fuseseră aserviți armatei Cro în războiul lor de distrugere a oamenilor.

Ultimii comercianți chinezi ajunși la Constantinopole înainte ca Drumul Mătăsii să dispară povestiseră lucruri îngrozitoare despre suferința și distrugerea cu care Cro își presărau înaintarea. Aveau puteri asemănătoare cu ale Domnului. Singurul lucru care-i oprise să distrugă întreaga omenire fusese numărul lor mic. Aveau nevoie de oameni care să poarte războaiele pentru ei, alături de ei. Și, între dispariția totală și servirea acestor noi zei, împăratul chinezilor alesese supraviețuirea. Așa cum făcuse și hanul Hoardei de Aur.

Cei patru bărbați se reîntoarseră în Marea Sală, unde-l găsiră pe duce privind pe fereastră marea zbuciumată. Cei doi sfetnici îi așteptau în picioare pe podium, lîngă jilțul ducal, afișînd ținuta oficială a funcției lor.

— S-a decis să trimitem imediat trupele în ajutorul Maiestății Sale Împăratul, spuse cel mai vîrstnic dintre ei. Flota trebuie pregătită astăzi și trebuie să plece mîine, la prima oră, spre Constantinopole, cu soldații și proviziile Maiestății Sale.

— Înălțimea Voastră, spuse Luca. N-ar trebui să vă reamintesc eu că rolul domniei voastre este să protejeze imperiul de pericolele ce vin dinspre nord.

— Nu este treaba ta ce decide ducele de Mavrokastron, interveni cu asprime același sfetnic.

— Nu pot spune că-mi place de el sau de valahi, vorbi generalul, dar acum sînt de acord cu căpitanul. Dacă ne trimitem trupele în sud și Mavrokastron cade, atunci întregul imperiu este compromis. Trebuie să ținem cetatea și să protejăm granițele nordice.

— Valahii își vor trimite trupele în ajutorul nostru, insistă sfetnicul.

— Dacă acele trupe vor ajunge la timp... Și ce se va întîmpla dacă se vor hotărî să rămînă, în final, văzînd că nu este nici un soldat bizantin să-i oprească?

— N-ar îndrăzni așa ceva!

— N-ar îndrăzni? întrebă generalul privindu-l pe Luca.

Acesta decise să-l ignore încă o dată. Se întoarse spre Petre:

— Ce face Ungaria? Trimit și ei armată?

— Ungaria s-a decis să aștepte și să vadă ce se va întîmpla, spuse Petre, cu chipul întunecat de mînie.

— Dar asta-i…

Luca se opri, căutînd un cuvînt politicos.

— ... absurd! încheie el.

— Nu, absurd e că Moldova nu există decît pentru a crea o primă linie de apărare în fața hoardelor Asiei. Dacă noi cădem, asta le permite lor să se pregătească mai bine pentru a opri orice invazie care trece de noi. Orice s-ar întîmpla, nu le pasă, atîta timp cît le plătim tributul în aur și ne vărsăm sîngele ca să-i protejăm pe ei.

— Așa deci, spuse Luca. Proaste vești. Într-un final sîntem numai noi, Valahia, Banatul de Severin și Moldova, care să-i înfruntăm pe Cro. Altețǎ, tot mai credeți că e prudent să vă trimiteți oamenii în sud?

— Trupele noastre vor rămîne și vor apăra Mavrokastronul, hotărî Alexandros, revenind în scaunul său. Generale, pregătește oamenii de luptă. Căpitane, ai putea trimite un mesaj regelui tău, să-i ceri să sosească mai curînd? După cum ai văzut, dușmanul este deja la porțile noastre.

— Dar, Înălțimea Voastră…, dădură să protesteze sfetnicii, însă ducele îi reduse la tăcere cu un singur gest mînios.

— Da, Alteță, am să trimit mesajul de îndată, spuse Luca. Mai aveți ceva știri de la prințul Vlad?

— Ah, da, scopul principal al sosirii tale aici. Regret, dar prințul a dispărut. Nimeni nu l-a mai văzut nici pe el, nici pe oamenii din suita sa, din momentul în care au intrat în Codrul Marei.

— Alteță, cu permisiunea voastră am să trimit astăzi mesajul regelui, iar mîine dimineață am să plec în căutarea prințului Vlad. Regele își vrea fratele înapoi.

— Venim și noi cu tine, spuse Răzvan. Ne-am sfătuit deja și vrem să te ajutăm. Ca să nu mai pomenesc că am vrea să-i vedem pe Cro de aproape, înainte să-i înfruntăm pe cîmpul de luptă.

Ducele încuviință și părăsi sala. Își ascundea cu greu frica. Generalul îl urmă, privindu-i pe cei doi sfetnici cu mai multă dușmănie decît arătase față Luca.

***

Ajunseră la Codrul Marei după o zi întreagă de călărit. Pădurea străveche era atît de deasă, încît toate armatele invadatoare ale Asiei erau silite s-o ocolească, fie alegînd coasta mării și asediind Cetatea Neagră, fie cotind spre nord și revărsîndu-se asupra Voievodatului Maramureșului. Cetatea Neagră fusese singurul obstacol serios în fața invaziilor tătare, domolind avîntul Hoardei de Aur pînă cînd incursiunile se opriseră cu totul, atunci cînd Cro năvăliseră asupra lor din Siberia. Asta fusese cu două decenii în

urmă. După care Drumul Mătăsii dispăruse, iar europenii și arabii nu mai văzură nici o caravană din Orientul Îndepărtat.

Poveștile refugiaților vorbeau despre o stea ce căzuse pe Pămînt cu mai mult de un secol în urmă și-i adusese pe Cro tocmai de dincolo de înălțimile Raiului, de dincolo de cercurile Îngerilor, de dincolo de ținutul lui Dumnezeu. Nici un om care-i întîlnise nu mai apucase să povestească altora cum arată Cro sau care era rostul lor pe Pămînt. Nici un regat omenesc nu le supraviețuise, în afară de tătari și de chinezi, iar aceștia încetaseră să mai vorbească de ani buni cu restul oamenilor. Iar Dumnezeu nu ajutase pe nimeni. Bizanțul susținuse că Dumnezeu nu-i ajutase pe păgînii din Asia pentru că erau necredincioși și păcătoși. Acum, Roma spunea că Dumnezeu nu o să-i ajute pe bizantini pentru că aceștia nu se convertiseră la catolicism, care era singurul și adevăratul regat al lui Dumnezeu pe Pămînt. Luca bănuia că Dumnezeu nu ajutase pe nimeni pentru că oamenii erau mult prea mici ca să vadă că diferențele dintre ei nu erau cauzate atît de practicile religioase, cît mai ales de nimicnicia intereselor regilor și ale împăraților. Oamenii erau prea proști ca să înțeleagă că făpturile căzute din stele, Cro, erau dușmani ai întregii omeniri și că, dacă nu vor lupta împreună, nu vor avea nici o șansă de supraviețuire. Iar Dumnezeu nu ajuta oamenii proști. Chinezii și tătarii nu făceau decît să-și prelungească supraviețuirea. După ce omenirea avea să piardă ultimul război, nici ei nu mai aveau cine știe ce viitor.

În prima noapte, cei trei tineri își așezară tabăra în pădure și aprinseră numai un foc micuț, pentru a nu atrage atenția asupra lor. Petre și Răzvan îl întrebară dacă are vreo idee de ce alesese prințul Vlad drumul periculos și dificil prin Codrii Marei. Toată lumea știa că Vlad fusese trimis să discute cu cromongii. În ciuda poveștilor, regele valah nu putea crede că tătarii nu mai acceptau solie. Înainte de Cro, fuseseră întotdeauna dispuși la tratative și dornici de cadouri. Și totuși poveștile se adeveriseră. Vlad dispăruse și nu reușise să trimită nici un mesaj înapoi, prin porumbeii săi.

Căpitanul credea că prințul alesese drumul prin codru pentru a se putea apropia nestînjenit de tabăra cromongilor și a-și trimite înapoi observațiile asupra forței dușmanului și a armelor sale legendare, înainte să intre printre ei ca solie și să riște totul. Și, cu toate astea, la curtea valahă nu sosise nici o veste din partea lui.

Următoarele două zile călătoriseră prin pădure, întîlnind ici și colo semne ale trecerii trupei lui Vlad. În cea de-a treia dimineață ajunseră la marginea codrului și văzură un cer încărcat de fum. La liziera pădurii, în umbra dealului, încă mai erau semne ale taberei prințului. Lucrurile lui Vlad și ale oamenilor săi erau răspîndite prin iarbă. Era evident că dușmanul îi luase prin surprindere.

De pe vîrful dealului, cei trei reușiră să spioneze o tabără de război uriașă. Era ca un adevărat oraș, întinzîndu-se pînă la orizontul îndepărtat, ca o mare de corturi și flamuri. Apoi, erau monștrii Cro. Un cîmp de căruțe metalice, strălucind sinistru în lumina zorilor. Deasupra lor plutea o armată de păsări ale diavolului și printre acestea se roteau alene bestii ce arătau precum niște baloane uriașe, cu coșuri atîrnînd dedesubtul lor, ca niște cai zburători cu șeile fixate pe burtă în loc de spinare. Întregul cer părea sufocat de fum, soarele fiind abia vizibil printre nori. Era o miasmă de furtună în aer, cu toate că Luca știa că nu era vorba de o furtună obișnuită.

Poposiră în pădure, pentru a sta ascunși de ochii păsărilor diavolului. Dar se reîntoarseră pe vîrful dealului, ca să observe mai atent tabăra cromongilor. Cum puteau descrie ceea ce vedeau? Cum luptau păsările diavolului sau căruțele metalice fără cai? În mijlocul monștrilor Cro, Luca observă cîteva rînduri de trunchiuri din metal așezate pe roți. Astea ce mai făceau? Cum ucideau? Supraviețuitorii din campaniile Cro anterioare nu fuseseră războinici scăpați de pe cîmpul de luptă, ci, în mare parte, țărani îndeajuns de înțelepți încît s-o ia la fugă înainte ca invadatorii să-și abată monstruoasa armată asupra satelor lor. În coloanele de refugiați nu existase nici un soldat.

— Uitați-vă într-acolo, către dreapta, spuse Petre.

Răzvan și Luca priviră în direcția indicată. În apropierea celui mai mare cort din centrul taberei și la doar o sută de pași de una dintre hergheliile de cai, era un țarc cu oameni. Nu erau mulți, poate doar opt sau nouă. Iar unul dintre ei era prințul Vlad, observă Luca. Prințul era scund și masiv, îmbrăcat în stacojiu. Singurul care purta haine de catifea colorată în călătorii.

— Acum știm că a supraviețuit, șopti Luca.

— Da, dar cum ajungem pînă acolo? întrebă Răzvan. Sînt gărzi la fiecare zece pași, de jur împrejurul taberei. Și bestiile-balon care supraveghează întreaga vale.

Cei trei rămaseră ascunși, încercînd să observe cît mai multe detalii. Cîți cai, cîte căruțe fără cai, cîți arcași, cînd era posibil ca întreaga armată să înainteze către Cetatea Neagră. Luca încercă să scrie totul pe o bucățică de hîrtie cît mai mică. La lăsarea întunericului legară mesajul de piciorul unui porumbel și-l trimiseră înapoi. Făcuseră tot ce putuseră pentru cei din cetate. Apoi, fără să mai aprindă focul, mîncară carne rece cu pîine uscată și băură ultimul strop de vin luat din pivnițele ducelui.

Pe trunchiurile din apropiere mușchiul lumina noaptea cu o fosforescență bizară. Cei trei bărbați se uitară mai îndeaproape. Mușchiul ce răsărise pe scoarța copacilor de la liziera Codrului Marei nu era natural. Creștea mai lung și răspîndea spori albi în aerul rece al nopții.

— Ăsta a venit din Siberia, murmură Luca.

— Nu-mi place, spuse Răzvan. Mai bine să nu-l atingem și să dormim cu nasul acoperit, să nu respirăm mizeria asta.

— De ce nu spui ce gîndim cu toții? îl întrebă Petre.

Ceilalți doi îl priviră curioși.

— Corupția iadului îi precede. Cro sînt demoni care cotropesc pămîntul, spuse Petre sumbru.

— Și ce propui? Să începem să ne rugăm? îl întrebă Răzvan.

— O rugăciune nu strică niciodată, interveni Luca. Dar probabil că în final va trebui să-i trecem prin sabie… și foc, adăugă privind mușchiul de pe copaci cu dezgust.

Se reîntoarseră lîngă cai. Luca prinse a vorbi:

— Prieteni, vă mulțumesc că ați venit cu mine. Am fost împreună, ca pe vremuri. Însă misiunea voastră se încheie aici. Am adunat și am trimis informații și sper din tot sufletul să-i ajute pe cei de acasă.

Luca se opri. Își privi prietenii. Petrecuseră trei ani la Constantinopole, la Curtea Împăratului, învățînd manierele nobililor bizantini, degustînd mîncarea lor delicioasă și bîndu-le vinurile alese, încercînd mătăsurile și catifelele celor mai bogați din Imperiu. Studiaseră aceste lucruri chiar mai mult decît învățaseră astronomie, trigonometrie sau literatură. Se presupunea că trebuie să deprindă felul de viață bizantin, că trebuie să le guste puterea și măreția și astfel să nu uite cine sînt stăpînii lumii cînd se vor întoarce acasă și vor povesti. Dar, dincolo de toate astea, cei trei tineri învățaseră ceva ce împăratul sperase ca ei să nu vadă – învățaseră tactică și

strategie bizantină. Învățaseră istoria imperiului, toate greșelile și erorile acestuia. Învățaseră despre politicile și aspirațiile bizantine.

— Întoarceți-vă acum și serviți-vă țările, spuse Luca. Prințul Vlad este sarcina mea.

— Recunosc că Vlad este sarcina ta, începu Petre zîmbind cu șiretenie, dar strîngerea de și mai multă informație este sarcina mea. Crezi că aș lăsa un valah prăpădit să afle tot ce e mai important, în timp ce eu mă întorc acasă cu coada între picioare? Dacă va cădea Cetatea Neagră, o să vină rîndul Moldovei și vreau să știu cu cine ne înfruntăm.

— Petre spune că o să rămînem și o să pătrundem în tabăra cromongilor împreună, interveni și Răzvan.

— Am adunat deja toată informația care se putea. Ce altceva mai vreți?

— Nu știm deocamdată ce fac păsările diavolului. Petre îl privea cu seriozitate. Sau la ce sînt bune trunchiurile argintii. N-avem nici o idee care este scopul căruțelor strălucitoare, fără cai. Nu arată a care de luptă și totuși nu par să fie folosite la transportul proviziilor. Toate bestiile alea care scot fum și fac zgomote oribile... Ele sînt cele care le oferă dușmanilor Cro puteri dumnezeiești. Trebuie să aflăm ce sînt aceste puteri.

— Știm stilul de luptă al tătarilor, dar nu știm nimic despre cel al Cro, adăugă Răzvan.

— Ați înnebunit, șopti Luca și rîse. Îi iubea pe ceilalți doi și, slavă Domnului, țările lor nu se războiseră de ceva timp. Ar fi fost groaznic să-i întîlnească pe cîmpul de luptă. În special pe Petre, care era cel mai puternic om pe care-l văzuse vreodată și un spadasin neîntrecut. Cît despre Răzvan, acesta era cel mai bun arcaș de-o parte și de cealaltă a Carpaților. Împăratul îi oferise o poziție de nerefuzat în armata sa după ce li se terminase ”școlirea”. Cu toate astea, Răzvan se întorsese în serviciul banului de Severin fără cea mai mică șovăială.

— Stau eu de pază primul, se oferi Petre. Am somnul greu și nu-mi place să fiu trezit în mijlocul nopții.

***

Luca se deșteptă tremurînd. Tocmai visa despre păsările diavolului. Atacaseră cetatea de scaun a Valahiei în număr mare și scuipau foc pe ciocuri. Orașul ardea, oamenii fugeau îngroziți părăsind protecția zidurilor,

iar afară îi așteptau tătarii cu săbiile pregătite. Castelul se năruia, îngropîndu-i pe rege și pe soldații săi.

— Șșșș, șșșș! Petre ținea un deget peste gură. Răzvan era deja treaz și-i aștepta. Se tîrîră pînă la marginea pădurii și priviră în sus. Una dintre bestiile-balon pe care le văzuseră deasupra taberei cromongilor plutea acum peste dealul de unde-și observaseră dușmanul în timpul zilei. O rază de lumină căuta prin iarba de dedesubt, printre lucrurile prințului.

Luca se închină. Bestia-balon nu făcea nici un zgomot, nu scotea fum, doar plutea tăcută și căuta cu lumina ei necurată. Era oare ochiul ei? Puteau ochii ei să trimită lumină în aer? Era oare monstrul ăla un Cro? Sau Cro călăreau bestia plutitoare?

Unul dintre cai necheză. Altul fornăi. Răzvan înjură și-i privi pe ceilalți doi îngrijorat. Bestia-balon își abătu raza de lumină către pădure, în direcția cailor. Cei trei tineri se lipiră de pămînt. Bestia pluti în direcția lor cu viteză. Sub pielea balonului erupseră de cîteva ori flăcări, dar, altfel, totul se petrecea în cea mai desăvîrșită liniște. Apropiindu-se de ei, Luca văzu că dedesubtul balonului era atașat într-adevăr un coș argintiu. Iar din acest coș cineva manevra bestia. Deci Cro o călăreau.

— Fii atent la coșul de dedesubt, murmură el în urechea lui Răzvan. Cînd ajunge la primii copaci, ocolește-o prin spate. Apoi se întoarse către Petre și-i șopti: Du-te la cai și, cînd ajunge la ei, ieși dintre copaci și atrage-i atenția asupra ta. Eu o să mă strecor pe dedesubt, fără să mă vadă.

Petre dispăru în direcția cailor, care erau speriați de apariție. Răzvan înainta deja prin liziera pădurii, dînd ocol și încercînd să-i cadă bestiei în spate. Luca mai așteptă puțin, apoi prinse a se tîrî prin iarba înaltă, afară din pădure.

Totul se întîmplă în mare viteză. Cu sabia scoasă din teacă, Petre apăru dintre copaci, în bătaia razei de lumină, și atacă. Răzvan alerga către bestie din cealaltă parte a pădurii. Luca ajunsese deja sub ea. Sări și se prinse de una dintre frînghiile ce atîrnau peste marginea coșului. Începu să se cațăre. Petre urlă și lovi prin aer cu sabia. Bestia coborî și mai mult. Aruncă o plasă peste el. Luca trecu peste buza coșului exact cînd Răzvan începuse să se cațăre la rîndul său.

Înăuntru, chiar sub focul care hrănea bestia-balon, se afla un bărbat înalt, îmbrăcat în haine întunecate și cu capul protejat de o glugă. Se întoarse, surprins de apariția lui Luca și, pentru o clipă, cei doi se holbară unul la

celălalt. Căpitanul simți un ac încins străpungîndu-i capul. Căzu în genunchi. Apoi totul se termină. Răzvan îngenunche lîngă el. Una dintre săgețile lui era înfiptă în gîtul străinului și-i ieșea prin ceafă.

Îl eliberară pe Petre din plasă și legară bestia de un copac, să nu fugă. Apoi scoaseră străinul ucis. Luca îi dădu deoparte gluga, pentru a-i vedea fața. Se ridică și dădu înapoi, poticnindu-se.

— Nu este om…, se bîlbîi el.

Ceilalți doi amuțiseră. Ființa care zăcea în iarbă nu aducea a făptură omenească nici pe departe. Craniul îi era mare și lunguieț, legat direct de corp. Gît, arătarea n-avea. Pe partea de sus a creștetului se aflau cel puțin douăzeci-treizeci de ochi răspîndiți ca o bandă de jur-împrejurul capului, mare parte încă deschiși. Nu avea urechi sau nas, iar gura era doar o tăietură plină de dinți subțiri și ascuțiți. Nu se întrezărea nici o limbă printre ei. Suprafața capului era dură precum o carapace, dar se simțea că osul era întrerupt de părți moi, din carne. Ființa avea trei perechi de brațe, terminate cu cîte douăsprezece degete fără unghii. Doar ținuta ei verticală o făcuse să arate a om. Mirosea a carne putredă.

Luca era sigur acum că aveau în fața lor un Cro. Legendarele creaturi căzute din cer erau, într-adevăr, niște monștri. Regreta numai că o uciseseră pe aceea înainte de a căpăta niște răspunsuri. Apoi își aminti de durerea pe care o simțise în cap. Nu avuseseră de ales.

— Ce facem cu dihania asta? îi întrebă Petre.

Ca întotdeauna, el era cel practic. Nici o întrebare inutilă, nici o vorbă despre înfățișarea ființei Cro sau despre miros. Răzvan îngenunchease și dezvelise întregul corp al creaturii din mantaua ce-l înfășura. Îi studia anatomia cu lăcomie. Ăsta era dușmanul. Îl atingea, îi pipăia ochii, îi verifica gura, îi căuta urechile și nasul. Asta era șansa lor.

— Mi-ar plăcea să-l duc banului meu, spuse el.

— Și mie mi-ar plăcea, aprobă Petre.

— Dacă sîntem norocoși, asta o să și facem, spuse Luca.

— Trebuie să fugim înainte să se dea alarma că a dispărut, zise Răzvan. Chiar acum. Pînă dimineață am și străbătut jumătate din pădure. N-o să ne poată prinde.

— Cum rămîne cu informația pe care-o voiam? se strîmbă Petre.

— Schimbăm planul.

— Nu, nu. Toate astea se pot întoarce spre binele nostru pînă la urmă, spuse Luca pe un ton jos.

Ceilalți doi așteptară să-și termine ideea. Căpitanul privi în sus, către bestia-balon.

— A, nu! Nu-mi spune că te gîndești la așa ceva…

— De ce nu? Nu cred că este mai mult decît un cal.

— Nu știi ce-o să facă dacă încercăm!

— Nu s-a prea sinchisit de moartea stăpînului...

— N-ai de unde să știi.

— Nu, nu, nu! Petre răsufla greu.

— Și, cu toate astea, o s-o facem, zîmbi Răzvan.

***

Luca se cățără înapoi în coș. Luna era sus pe cer, acoperită în mare parte de norii de fum din tabăra cromongilor, dar lumina ei era îndeajuns pentru a distinge detaliile din carul bestiei-balon. Ceilalți doi intrară și ei.

Pe unul dintre ziduri erau șase bețe ieșind din șase găuri rotunde și largi. Într-o parte era un mîner conectat cu o sfoară la vatră. O sfoară de metal! Luca fluieră impresionat. Nu mai văzuse așa ceva.

— Pare destul de simplu, spuse el.

— Pare? Petre privea bețele cu incertitudine în ochi.

— Da. Cro are șase brațe. Aici avem șase bețe.

— Partea asta a fost ușoară, fu de acord Răzvan.

— Cred că este precum un harnașament pentru cai. Numai că, în loc de forma rotundă pe care noi o folosim cu două mîini, aici avem șase bețe, pe care ei le pot folosi cu cele șase mîini ale lor. Va trebui să lucrăm împreună ca să controlăm toate bețele.

— Și ce-i cu mînerul ăla legat de vatră?

— Am văzut că bestia se hrănește cu foc, spuse Luca și-și făcu cruce. Ceilalți doi îl imitară. Apoi scuipară pe pardoseală. Cu cît îi dai mult, cu atît mai sus și mai rapid zboară. Cred că la asta folosește mînerul.

— Hai să încercăm, spuse Petre zîmbind.

Fiecare luă poziție în fața cîte unei perechi de bețe. Luca își linse buzele, gata să dea ordine. Apoi își aminti:

— Ai dezlegat sfoara?

— Da, spuse Răzvan.

Priviră în afară.

— Oh, Doamne Dumnezeule, sîntem deja în zbor! Petre respira cu greutate. Transpirația îi lucea pe frunte.

Balonul plutea aproape de pămînt. Se apropia de deal, gata să se sfărîme de el.

— Trebuie să ne înălțăm! spuse Răzvan.

Luca trase de mînerul atașat cu sfoară și o flacără strălucitoare răcni în gîtul bestiei. Înspăimîntați, așteptară cu toții reacția animalului. Nimic altceva nu se mai întîmplă – acesta înghițise focul și acum era liniștit. Părea să-i fi plăcut. Luca privi în afară. Văzu că urcau rapid. Prea rapid, și se îndreptau în altă direcție decît tabăra cromongilor. Începură să tragă de bețe și carul se scutură, nehotărît cu privire la direcția pe care o avea de urmat.

— Hei, hei, hei, ușor, strigă Luca. Trebuie să o facem în același timp și în aceeași direcție. Întîi bețele astea – dreapta, trase spre dreapta și ceilalți îl imitară. Balonul se întoarse spre dreapta. Acum, stînga. Bun. Sus… jos… Vedeți, e ușor!

Privi în afară. Manevrînd bețele plasate cel mai sus, avea și vederea cea mai bună. Stabili direcția țarcului prizonierilor. Apoi începu să-i dirijeze pe ceilalți:

— Dreapta. Gata, acum trebuie s-o ținem pe direcție.

Cîteva minute mai tîrziu pluteau la mai puțin de zece picioare deasupra pămîntului, în apropierea unui cort. Nici un soldat nu făcea de gardă în apropiere. Se ajutară de frînghii să coboare. În tabără era întuneric. Luna era complet acoperită de fum. Focuri luminau locul în cîteva puncte.

Alergară spre țarcul prizonierilor și se ghemuiră lîngă poartă. Prinșii dormeau. În liniștea ce domnea peste tabără puteau auzi scîrțîituri și foșnete dinspre monștrii de metal. Toți tătarii dormeau în corturi. Bestii-balon pluteau în tăcere prin noapte. Gărzile omenești păzeau numai exteriorul taberei.

Poarta țarcului era închisă numai cu o sfoară înnodată, pe care o putea tăia sau dezlega oricine. Și totuși, prizonierii se aflau încă înăuntru și nu era nici un paznic care să-i supravegheze. Cei trei tineri se priviră mirați. Se uitară în jur. Petre tăie frînghia și deschise poarta.

Prințul Vlad dormea pe o grămadă de paie, acoperit de manta. Alături de el, scutierul său sta întins direct pe iarbă. Ceilalți dormeau cîțiva pași mai

încolo. Erau cu toții oameni din trupa lui Vlad. Nu toți care plecaseră, ceea ce însemna că unii fuseseră uciși deja.

Luca îl scutură pe prinț. Acesta deschise ochii și căscă. Îi privi curios:

— Ce s-a întîmplat? întrebă în cele din urmă.

— Înălțimea Voastră, șopti Luca, am venit să vă ajut să scăpați.

— Vorbește mai tare, băiete, spuse cu voce bubuitoare Vlad și se ridică din așternutul de paie. Petre îi acoperi gura cu mîna și-l ținu strîns, să nu se mai zbată.

— Înălțimea Voastră, sînt eu, căpitanul Luca.

Prințul încetă să se mai zbată și se holbă la tînăr. Între timp se trezi și scutierul. Acesta îi privi și spuse:

— O să mă duc să am grijă de cai, Alteță. Grăjdarii de aici nu par capabili de nimic.

Se ridică și merse fără griji către un colț al țarcului, unde începu să îngrijească niște cai invizibili. Petre îl privi alarmat.

— Înălțimea Voastră? întrebă Luca îngrijorat.

Petre îi dădu drumul.

— Așa deci, căpitane Luca. Se dovedește că ești omul bizantinilor, pînă la urmă. Ai venit să mă omori și probabil că vrei să-l ucizi chiar și pe rege!

— Prințe Vlad, am venit să vă salvez, repetă Luca, simțind cum speranțele îi păleau.

— N-am să mă las răpus fără luptă! spuse prințul și se ridică în picioare, trăgînd din teacă o sabie inexistentă. Luă poziție de luptă, cu lama invizibilă ațintită spre pieptul lui Luca.

Petre îl pocni în cap cu mînerul sabiei sale. Luca îl prinse în brațe înainte să atingă pămîntul. În același timp, un alt prizonier se trezi, îi văzu lovindu-l pe prinț și începu să țipe. Răzvan își aruncă pumnalul. Bărbatul căzu în tăcere.

— Ce se-ntîmplă? întrebă Petre și înjură.

— Ceva urît, foarte urît, răspunse Luca.

— Mai vrei să-l salvezi pe prinț și să-l duci înapoi la Curte? Acum că diavolii i-au furat mințile?

— Mai cu seamă acum. Altfel cine m-ar crede?

Luca privi împrejur. Micul incident nu atrăsese atenția nimănui. Tabăra era încă adormită. Scutierul continua să hrănească armăsari invizibili, îngînînd o melodie cu voce joasă. Individul era fiul paharnicului regal. Un

alt prizonier mormăi în somn. Căpitanul își petrecu unul dintre brațele prințului pe după gît, în timp ce Petre făcea același lucru cu celălalt braț. Vlad era greu. Se îndreptară încet către poarta țarcului.

— Încearcă să-l aduci și pe june, îi șopti Luca lui Răzvan, indicîndu-l pe scutier.

Deschiseră poarta, ieșiră și se trîntiră imediat la pămînt. Un soldat mongol ieșise din cort și se ușura, la zece pași de ei. După care se întoarse la somn. Cei trei așteptară mai mult timp. Apoi Luca îi făcu semn lui Răzvan să se apropie:

— Duceți-i pe Vlad și pe scutier înapoi la bestia-balon. Încercați să dați drumul hergheliei, asta o să-i țină ocupați pe tătari. Și așteptați un semn de la mine. Cînd îl vedeți, plecați cu bestia din tabără. Ne întîlnim dincolo de deal. Dacă nu mă întorc într-un ceas, încărcați totul și zburați înapoi.

— Care o să fie semnul?

— Foc.

— O să te așteptăm.

***

Căpitanul Luca se opri lîngă carele fără cai și le privi cu uimire. Metalul argintiu era neted și strălucitor, chiar și numai la lumina slabă a lunii, curbîndu-se și îndoindu-se în forme și unghiuri nemaivăzute, fără ca vreun cui sau vreun nit să țină plăcile de metal împreună. Păreau făcute dintr-o singură bucată. Bărbatul își făcu cruce. Se apropie și mai mult și atinse unul dintre care. Suprafața metalică era rece. Nu exista nici o posibilitate să atașezi vreun harnașament de cai pe nicăieri. Poveștile spuneau că aceste care se mișcau singure și lăsau în spate nori de fum. Foc, iarăși! Precum bestiile-balon. Ca și cum ar fi avut înăuntrul lor duhuri care le puneau în mișcare, dacă le hrăneai cu foc.

Dacă într-adevăr era opera Diavolului, de ce ar fi permis Dumnezeu ca asemenea monstruozități să umble pe suprafața Pămîntului? Iar dacă nu era opera Diavolului, atunci Cro erau fie niște divinități mai mici, fie un alt gen de ființe ale Domnului care încercau să cucerească lumea oamenilor. Care încercau să-și creeze propria lume, într-una deja populată de oameni. Era limpede că aceste două lumi nu ar fi putut conviețui. El, personal, nu credea că ar fi putut trăi alături de Cro, știind că aceștia sînt atît de puternici și-i pot controla pe oameni atît de ușor. Nu, trebuia să fie ori omul, ori Cro. Nu

era loc pentru amîndoi pe Pămînt. Dacă aceste ființe aveau sau nu suflet, după cum încerca Biserica să le zugrăvească, asta nu mai avea importanță. Și într-un caz, și în celăalt erau pornite să cucerească și să distrugă civilizația omenească și nimeni nu părea îndeajuns de puternic să le oprească. Iar Dumnezeu nu va interveni. Oamenii se măcelăreau de milenii, de cînd începuse istoria, și Dumnezeu nu intervenise. De ce ar fi făcut-o acum?

Carele fără cai erau aliniate unul lîngă celălalt, pe zece rînduri nesfîrșite. Puteau fi sute de asemenea monstruozități. Iar el nu avea nici o idee ce anume făceau. Care le era puterea. În spatele acestor rînduri erau altele, cu căruțe normale, încărcate cu trunchiuri metalice pe roți. Alte ciudățenii. Același metal, aceeași netezime, aceeași măiestrie a prelucrării. Apoi erau căruțe încărcate cu butoaie din lemn și cu niște bile din fier.

Luca se apropie și mirosi. Mai văzuse așa ceva. Pe butoaie erau inscripționate litere chinezești. Își scoase pumnalul și găuri unul dintre ele. O pulbere cenușie se revărsă pe podeaua căruței. Bărbatul luă puțin și o frecă între degete, apoi o mirosi. Își aminti de unul dintre comercianții chinezi de la Curtea Bizantină, Sung pe numele lui. Făcuse o reprezentație cu ceea ce el numea Leacul de Foc. Ceva ce chinezii aveau de secole. Scosese scîntei, apoi explodase cu un zgomot puternic, speriind curtenii. Sung îi explicase împăratului că această pulbere putea fi o armă împotriva invadatorilor Cro. Că ar fi putut face contrabandă cu așa ceva pentru bizantini și că ar fi putut aduce și cîțiva oameni care se pricepeau să lucreze cu ea. Dar, curînd după această întîlnire, Drumul Mătăsii dispăruse, căile comerciale fiind supravegheate de Cro, și Sung nu se mai întorsese.

Luca se gîndi că educația sa bizantină își arăta acum foloasele. Zîmbi cu amărăciune. Era posibil să facă rost de un foc mai bun decît sperase. Sparse butoiul și începu să răspîndească pudra printre căruțe. Sparse mai multe butoaie și împrăștie Leacul de Foc pînă la carele fără cai și chiar pînă la păsările diavolului. Nici o pasăre nu se mișca, toate fiind adînc cufundate în somn.

Văzu bestia-balon care-i adusese pe ei în tabără înălțîndu-se în zbor. Ceva se întîmplase, iar prietenii săi fuseseră nevoiți să fugă. Aveau nevoie de ajutorul lui dacă voiau să scape. Și aveau nevoie chiar acum. Așa cum și lui îi trebuia o cale de scăpare. Privi spre păsările diavolului. Puteau fi ele mult mai deștepte decît bestiile-balon? Ori mai greu de controlat?

Aprinse o torță de la un foc din apropiere și o azvîrli peste una dintre dîrele de pulbere. Pocniturile îi semnalară că aceasta se aprinsese. Alergă. Abia făcu zece pași, cînd o explozie înfiorătoare sfîșie noaptea. Căzu. Se ridică și-și continuă fuga. Nu se uită înapoi. Următoarea explozie zgudui pămîntul, dar Luca nu mai căzu. O scară din frînghie ducea spre o gaură întunecată, deschisă în burta ultimei păsări diavolești din rîndurile lungi. Tătarii alergau deja prin tabără și strigau speriați. Urcă scara.

În timp ce urca, o explozie fu urmată de o alta, apoi de încă una și încă una și apoi totul se petrecu aproape în același timp. Noaptea se transformă în iad. Îndrăzni să privească în spate. Flăcări uriașe înghițiseră tabăra. Exploziile se apropiau cu fiecare clipă de pasărea în care se urca el, fiecare mai puternică decît cea de dinainte.

Intră în burta păsării. Interiorul era cald și slab luminat. Pași grăbiți veneau în direcția lui. Se lipi de un zid. Unul dintre Cro ajunse lîngă ieșire și se aplecă să tragă sfoara înăuntru. Luca îl lovi cu piciorul și ființa căzu în gol, în tăcere. Bărbatul trase scara înăuntru și închise ușa. Porni în direcția din care venise ființa. Interiorul păsării era din metal și era enorm. Luca îngheță. Ce-ar fi trebuit să facă acum? Exploziile cutremurau pămîntul. Simți pasărea zguduindu-se. N-avea timp de gîndire. Trebuia să înalțe dihania în aer. Trebuia să zboare înainte ca Leacul de Foc să-l ajungă.

În acel moment simți pasărea cea monstruoasă ridicîndu-se de la pămînt. Zburau. Fie era îndeajuns de deșteaptă pentru a pleca de una singură, fie se mai afla un Cro înăuntru. Se mișcă neauzit prin încăperile uriașe. O altă scară, din lemn de data aceasta, urca de-a lungul unui perete către o deschizătură. O lumină puternică se revărsa prin acea ușă.

Mai era un Cro, călărind pasărea diavolului. Cele șase mîini ale sale se mișcau frenetic peste un panou conținînd șase bețe, precum cele din carul bestiei-balon. Dar, dincolo de ele, erau multe alte panouri cu rotițe și buloane și alte bețe în diverse poziții. Pasărea diavolului părea să fie mult mai dificil de călărit decît un balon.

Luca simți o revărsare de căldură înăuntrul capului. Apoi pace și calm. Putea vedea prin peretele fin față întreaga tabără cuprinsă de flăcări. Carele fără cai explodau spectaculos, trunchiurile argintii se rupeau în bucăți și cele mai multe dintre păsările diavolului prinseseră foc. Bucăți de materiale în flăcări zburau învîrtejindu-se prin aer. Zgomotul era copleșitor. Dar Luca se simțea lipsit griji și împăcat cu întreaga lume. Ființa Cro îl privi cu

zecile de ochi răspîndiți pe spatele căpățînii sale și tot ce simți bărbatul era o mare dorință de-a o ajuta. Brusc, știa ce trebuia să facă. Trebuia să-i ia locul ființei Cro pe care o aruncase din pasăre. Toate cunoștințele necesare acestei sarcini se aflau deja în mintea lui. Începu să apese pe buloanele colorate și să tragă de bețe, în secvențe care tocmai îi fuseseră cumva dezvăluite.

Apoi își aminti de prințul Vlad, amenințîndu-l cu sabia sa invizibilă. Un alt val de căldură îi înveli creierul. Oftă fericit. Pasărea plutea în aer, deasupra taberei, căpătînd înălțime, încercînd să se îndepărteze de pericol. Una dintre cele cîteva care reușiseră să se mai înalțe. Văzu balonul furat de prietenii săi îndreptîndu-se spre pădure. În același moment înțelese că ființa Cro știa tot ce știa și gîndea el. Știa, de asemenea, că trebuia să-i urmărească pe Petre și pe Răzvan și că trebuia să-i distrugă. Nu exista altă soluție. Trebuia să-și ucidă prietenii.

Pasărea se cutremură și plonjă. Tocmai se ciocnise cu o alta, care fusese la rîndul ei lovită de proiectilele provenite dintr-o explozie. Impactul îl trimise pe Cro cu capul de-un perete. Pentru o secundă, în mintea lui Luca reveniră zgomotul și lumina și panica. Își aruncă pumnalul înainte să gîndească, înainte ca ființa să-i readucă mintea sub control. Creatura se poticni spre el, cu lama înfiptă într-unul dintre ochi. Își trase pumnalul afară din ochi și, pentru un moment, căpitanul crezu că îl va arunca spre el, țintindu-i inima. Însă chiar atunci Cro căzu pe pardoseală. Făptura era moartă și pasărea se prăbușea.

Luca prelua controlul bețelor și al roților. Acum știa ce trebuia să facă. Giganticul monstru zburător își reveni din cădere. Ateriză dincolo de deal, în marginea pădurii. Petre și Răzvan așteptau cu săbiile scoase din teacă.

***

Cetatea Neagră, numită și Mavrokastron de către bizantini, ceea ce însemna exact același lucru, era masivă și puternică. Singura fortăreață care menținuse malul nordic al Mării Negre într-un pumn de fier. După valuri nenumărate de hoarde asiatice, încă se ținea în picioare, deasupra mării, și se părea că va mai rezista cel puțin încă o iarnă.

Căpitanul conducea pasărea diavolului de-a lungul țărmului, purtînd pe creasta monstrului flamura regelui Valahiei. Același rege care își așezase tabăra de război la vest de cetate, pregătindu-se pentru înfruntarea cu Cro.

Prințul Vlad și scutierul acestuia se aflau la bord, alături de Luca, ajutîndu-l la zbor. Imediat după distrugerea taberei cromongilor, cei doi își reveniseră din starea de coșmar în care se aflaseră.

— Vrei să-mi spui că numai noi, prizonierii, eram sub influența puterii diavolilor Cro? întrebă prințul.

— Da, Alteță. Tătarii păreau să fie stăpîni pe gîndurile lor.

După cîteva minute de tăcere, fratele regelui reluă discuția, părînd că vorbește mai mult cu el însuși decît cu Luca:

— Oare noi ne-am putea pleca în fața diavolului? I-am putea servi de bunăvoie, așa cum se pare că au făcut tătarii?

— Noi ne-am plecat și încă ne mai plecăm în fața multora pentru a supraviețui aici, la răscrucea a trei lumi, spuse cu voce înceată căpitanul. Dar dacă am putea să ne unim forțele cu acești Cro întru distrugerea omenirii, asta este o întrebare diferită. Eu aș spune că nu am putea și că nu am face un asemenea lucru, însă disperarea te poate împinge uneori pe drumuri foarte, foarte întunecate.

— Nu, căpitane, declamă furios prințul. Noi nu vom face niciodată așa ceva. Mai degrabă am muri decît să ajungem sclavii demonilor.

— Și asta. Dar mai important, cred, este faptul că nici chinezii, nici tătarii nu-și dau seama că nici măcar ei nu le vor supraviețui ființelor Cro.

Căpitanul valah socoti că, rămași fără monștri zburători, Cro vor amîna invazia pînă la primăvară, dacă nu chiar și mai mult. Iarna putea fi lungă și aspră sus, în nord. Timp berechet pentru valahi și moldoveni să-și studieze dușmanul și, cine știe, poate chiar să pregătească ei înșiși o surpriză zeităților.

Dacă însă Cel de Sus avea să fie mulțumit că ei învățau să folosească puteri dumnezeiești, asta era o cu totul altă poveste.

George Lazăr
DE LA ŢIGANI

Şatralionul urca alene pe drumeagul uşor înclinat, de-a lungul căruia se înşirau, de o parte şi de alta, pensiunile şi popasurile tovărăşeşti din comuna Humor, regiunea Suceava. Să fi fost vreo zece căruţe mari, cu coviltire strălucitoare din tablă zincată, în spatele cărora erau legaţi cîte doi-trei cai pentru deplasările individuale ale ţiganilor. În fruntea convoiului călărea starostele, pufăind nemulţumit din lulea pe sub mustaţa groasă şi sură precum a lui Stalin, şeful comuniştilor ruşi. Alţi doi ţigani călări se ţineau în spatele convoiului, aruncînd priviri plictisite celor cîteva animale domestice, mînate de doi cîini ciobăneşti zdraveni.

Căruţele lăsau în urmă şerpi lungi de fum negru şi înecăcios, ce ieşeau din hogeagurile din ţeavă laminată, ridicate de-un stat de om deasupra coviltirelor. Pistoanele motoarelor cu aburi făceau un zgomot infernal. Ţiganii ştiau să ardă păcură, în loc de cărbune cum făcea toată lumea. Păcura era folosită doar pentru prepararea unor pomezi, aşa încît o obţineau pe nimica toată de la capitaliştii din Muntenia, de pe lîngă Ploieşti. Muntenia, împreună cu Dobrogea, Oltenia şi Banatul alcătuiau Federaţia Română şi exportau cel mai mult. Au încercat şi acolo să ardă păcură în loc de lemn sau cărbune, însă cazanele le-au explodat sau au fost mistuite precum nişte torţe. Mare era forţa păcurii şi nu uşor de ţinut în frîu!

Hărmălaia era sporită de lătrăturile isterice ale cîinilor de prin curţi şi de strigătele cetei de copii matinali, ce însoţea convoiul aruncînd cu pietre culese din drum. Acestea răpăiau inofensive pe tabla plină de zgîrieturi şi adîncituri a coviltirelor sau pocneau înfundat în butoaiele de metal de pe laterale, în care se aflau păcura şi apa. Din cînd în cînd, cîte un căruţaş trăgea prelung de funia sirenei, care şuiera ascuţit, în stare să trezească morţii, şi elibera un vălătuc consistent de abur alb, ce se împrăştia în aerul rece, precum un duh rău. Copiii se speriau şi o rupeau la fugă, dar se regrupau repede şi o luau de la capăt.

Desigur, nimeni nu mai putea dormi, în pofida faptului că soarele abia de răsărise.

— Țigani afurisiți, ocărî nervos tovarășul Popoviciu din balconul camerei sale aflate la cel de al doilea etaj al Vilei ”Floarea de Colț”. Privea cu ură spre caravană și trăgea furios dintr-o țigară.

Primise cîteva zile libere de la Comitetul Planificării. Cum pentru soția sa, Leta, nu fusese o problemă să aranjeze cu colegele ei de la Biblioteca Orășenească să îi țină locul, veniseră pentru o scurtă vacanță la munte, sperînd să se odihnească puțin și să mai facă ceva mișcare. Pînă acum, partea cu mișcarea nu era un obiectiv îndeplinit și, din cîte se părea, nici partea cu odihna.

— Lasă, Nelule, nu te mai necăji, imediat trec, îl consolă Leta, aproape țipînd ca să se facă auzită peste gălăgia generală. Hai înapoi în pat, poate mai prindem vreo oră, două de somn. Avem drum mult de făcut astăzi.

Avea ochii cîrpiți de somn. Nu prea reușise să doarmă. Tovarășul Popoviciu sforăise toată noaptea atît de tare, încît vecinii din camerele alăturate bătuseră de cîteva ori cu pumnii în pereți.

— Nu mai încape lumea de ei, rosti el cu năduf, strivind snagoava de import doar pe jumătate fumată.

Ajunseseră la Humor cu o zi în urmă, dar țiganii erau deja acolo de o săptămînă. Își instalaseră șatralionul în piața centrală, chiar lîngă mînăstire, în dreptul Monumentului dedicat Muncii, avînd o aprobare dubioasă, semnată și ștampilată de un Șef de Partid local. Era afișată pe un panou, protejată sub o sticlă, la vedere. Șatralionul întina frumusețea Monumentului Muncii, sublim omagiu adus trudei proletare, după părerea tovarășului Popoviciu. Mai frumos chiar decît cel ce trona în mijlocul piațetei de la Fundație, din Iași. Secera și ciocanul erau făcute din lemn tare, de stejar, înconjurate cu un cerc tot din lemn. Monumentul din beton de la Iași era mult mai mare, dar cel de aici avea și doi pumni cioplíți măiestrit în lemn, încleștați pe mînerele secerii și ciocanului, sugerînd că uneltele sînt ținute de două uriașe brațe încrucișate.

Țiganii aveau corturi țuguiate, întinse ordonat. Părea că sînt acolo de cînd lumea. Familia Popoviciu vizitase pe îndelete șatralionul cu o zi în urmă. Călare pe velocipedele oferite de mandatarul Vilei, dăduseră o tură prin sat înainte să se întunece. Opriseră, inevitabil, la corturi, care atrăgeau mulțimea ca un magnet. Țigăncile înșiraseră sfori între copacii din preajmă

ca să-și întindă la uscat rufele spălate direct în apa Humorului. Tot în rîu se hîrjoneau cîțiva puradei în curul gol, iar unul chiar se pișa în apă. Tovarășului Popoviciu aproape că i se făcu rău. Ceva mai devreme, trăsura cu doi cai venită să-i ia de la gară oprise puțin în vale, ca să le dea prilejul să admire mai bine frumusețea munților Bucovinei. El băuse viteaz din apa rece a rîului și se răcorise, înmuindu-și mîinile și aruncîndu-și stropi veseli pe față, ba chiar își îndemnase și soția, care îl refuzase politicos.

Pe stradă, începînd de la vreo două-trei sute de metri de zidurile mînăstirii Humorului, erau înșirate atelierele și prăvăliile țiganilor. De fapt, strada era blocată de-a binelea de mulțimea care se învîrtea încoace și încolo, așa că fură nevoiți să coboare de pe velocipede și să le lase pe un suport public, chiar lîngă primul cort.

Sosirea șatralionului aduna oameni și de la zeci de kilometri, din Frasin sau chiar de la Cîmpulung, de la Iacobeni sau Cacica, unii aducînd mașinării mai vechi sau mai noi pentru a fi reparate de meșterii țigani, alții, cei mai mulți, veniți pentru comerț. Țiganii cumpărau făină, unt, brînză, pastramă, barabule, fasole și fructe, dar mai ales cositor, plumb și cupru. Opreau și anumite piese din fier pe care credeau că le mai pot folosi. Se tocmeau, dar plăteau cinstit de fiecare dată, cu banul jos, fie cu lei din hîrtie tipăriți de Republica Populară, fie, mai rar și numai cînd țineau neapărat să ia ceva, cu cocoșei de aur, interziși formal de monetărie, dar foarte populari și apreciați în popor.

Vindeau și ace de cusut și brice de bărbierit, de unde și vorba cu „ace, brice și carice”. Numai că rezultatul acestui din urmă articol se vedea abia peste nouă luni, cînd unele muieri scoteau din burtă plozi tuciurii, cu părul sîrmos. Bineînțeles, indiferent cu cine erau măritate, toată lumea știa adevărul. Mai vindeau ceaune de tuci și oale sub presiune, în care carnea și barabulele fierbeau miraculos de repede, lămpi cu gaz sau untdelemn, pompe cu abur pentru irigații sau pentru scos apa din pivnițe, alambicuri de țuică și centrifuge universale tot cu abur, care, în prețul a două-trei lopeți de cărbune și o găleată cu apă, puteau produce curent electric la 24 de volți sau chiar crupele de dat la păsări, puteau dezghioca știuleți de păpușoi, separa smîntîna sau se puteau preface în mori miniaturale, doar schimbînd cîteva pinioane. Oferta țiganilor părea nesfîrșită, iar mulțimea la fel de dornică să cumpere.

Țiganii erau mari meșteri, asta o știa oricine. Și, din `31, după marea epurare a inginerilor alături de toți ceilalți intelectuali, deveniseră de neînlocuit, îi explică pentru a suta oară tovarășul Popoviciu soției sale. Din acest motiv îi tolera Republica Populară, așa rebeli cum erau, pentru că, fără ei, tot ceea ce însemna mecanism ar fi încetat curînd să mai funcționeze.

Li se permitea să trăiască în afara economiei centralizate, dar mai ales să circule pe unde doreau, ca să facă troc și comerț în mod liber, chestiuni de neconceput în dialectica marxistă. E drept că la fel de greu era să te gîndești la țigani, cantonați ca mod de viață încă în feudalism, ca la niște capitaliști veroși ce exploatează munca poporului.

Soții Popoviciu se plimbaseră printre oameni pînă se întunecase de-a binelea, fermecați fără să vrea de culorile și formele veșmintelor, de graiul moale și legănat, diferit de cel aspru și răstit, revoluționar, care se vorbea în Iași, capitala Moldovei. I-au atras și forfota continuă și veselă, tîrguielile interminabile și demonstrațiile făcute de țigani pe mașinării cu abur neobișnuite, înșirate peste tot, capabile să lucreze asemeni oamenilor, dar mult mai repede și mai bine. La un moment dat, tovarășul Popoviciu o trase deoparte pe Leta. Nevastă-sa era cît pe ce să se așeze la coada din dreptul cortului unei țigănci ce pretindea absurditatea că poate afla viitorul. Și asta doar mozolind cu o pană de gîscă pe o foaie de hîrtie cenușa obținută din arderea unui lichid vîscos, cu o compoziție cică secretă, amestecat cu cîteva fire din părul clientului. La rînd stăteau numai femei, care, după ce zăboveau cîteva minute, ieșeau din cort zîmbind sau căzute pe gînduri, dar foarte mulțumite de cele aflate. Leta se scuturase și se așezase iar la coadă, surdă la argumentele lui cum că, dacă îi vede vreun tovarăș și raportează Partidului, atunci își riscă și cariera și cele două camere din casa naționalizată din Iași, retribuția, ba chiar și concediul. Cum Leta se dovedi neînduplecată, tovarășul Popoviciu se prefăcu, stîngaci, că nu o cunoaște și se îndepărtă agale. Colindă pe la cîteva corturi în care erau înjghebate cîrciumi. Cu un ochi pe coada la care stătea Leta, bău mai multe păhărele cu răchie tare și bună, cu gust de perjă. Le turnă grijuliu peste feliile de slană înghițite înainte, ca să nu se ardă la stomac, după moda adusă de ardelenii care trăiau în Imperiu.

Dacă nu s-ar fi îmbătat nițel pînă la ieșirea Letei din cortul ghicitoarei, ar fi fost uimit că țiganul care îl servise îi socotise din minte, fără ajutorul unui

abac, leii pe care trebuia să îi plătească, înmulțind numărul de pahare cu prețul pentru o cinzeacă, scris mare cu cretă pe o tăbliță, deasupra tejghelei. (Desigur, pentru calculele complicate din economia planificată se folosea o mașinărie mecanică de calcul, amplasată în subsolurile Ministerului, pe care armata o utilizase puțin în Marele Război ca să calculeze traiectoria obuzelor. Numai că drăcovenia se defecta mereu și atunci tot la abac și la ore suplimentare se ajungea.)

— Mi-a spus că ne așteaptă o călătorie cu totul neobișnuită, în care vom afla lucruri noi și nemaivăzute! A știut-o!

Leta, îmbujorată toată, striga ca să se facă auzită. Tovarășul Popoviciu ridică nepăsător din umeri și dădu pe gît conținutul ultimului păhărel comandat. Porniră spre ieșirea din bazarul țigănesc, unde își lăsaseră velocipedele chiar lîngă masa unui meșter țigan care repara becuri.

— A ghicit că mîine mergem în călătorie, insistă Leta. Țiganii sînt cu adevărat foarte neobișnuiți. Am citit într-o carte despre chiromanție, vise, zaț de cafea și altele că ghicitul viitorului este posibil numai dacă persoana care interpretează semnele este cea potrivită.

Tovarășul Popoviciu nu o mai băgă în seamă. În primul rînd, nu urmau să facă o călătorie, ci cel mult o drumeție pe munte, de cîteva ore. Mare lucru, nici nu trebuia să fii țigan pentru asta, putea să ghicească oricine că doi orășeni urmau să se plimbe puțin prin împrejurimi. Leta, cu slujba ei de bibliotecară la Casa de Cultură de la Fundație, avea vreme berechet să răsfoiască prin cărți, că pe la bibliotecă oricum nu venea nimeni, ca să nu se aleagă cumva cu apelativul de intelectual, deloc încurajat de Partid. Tovarășul Popoviciu chiar fusese odată pe punctul să întrebe la o ședință de Partid de ce nu se desființau asemenea locuri. Noroc că vorbitorul i-o luase înainte, îndemnîndu-i să mai treacă pe la biblioteci ca să citească operele lui Marx și ale lui Engels sau lucrările Tovarășului Lenin, datorită căruia Moldova devenise republică independentă în cadrul Uniunii Sovietelor.

Încălecară pe velocipede și, pe măsură ce se îndepărtau de iarmaroc, zarva se auzi tot mai vag, pînă cînd murmurul rîului Voroneț o acoperi cu totul. Tovarășul Popoviciu uitase complet de țigani chiar înainte de a ajunge la Vila ”Floare de Colț”. După o masă cu ciorbă rădăuțeană cu ardei iute și tochitură moldovenească, își petrecu într-un mod plăcut restul serii, completînd cu nenumărate păhărele cu răchie de afine ceea ce nu reușise să soarbă de la țigani. Nu-și mai amintea cum ajunsese în pat, probabil îl tîrîse

Leta, dar, la drept vorbind, nici nu avea importanță, doar era în concediu și se relaxa.

Toate ar fi fost bune și frumoase dacă nu l-ar fi trezit atît de brutal tărăboiul făcut de șatralionul care pleca. Îl durea crîncen capul, de parcă i l-ar fi strîns cineva într-o menghină. Era convins că de la balamucul făcut de țigani i se trăgea. Încercase fără spor să se apere de zgomot, ascunzîndu-se mai întîi sub pilota moale, iar apoi îndesîndu-și pernele pe cap pînă ce aproape se sufocase. Nu reușise, așa că își luase țigările și ieșise pe balcon să fumeze, privind de la înălțime tîrgul care se trezea încet pentru o nouă zi.

Nu mai putea fi vorba de somn, așa cum propusese Leta, chiar dacă, după vreun sfert de oră, șatralionul nu se mai auzea.

Își trimise nevasta la bucătărie să îi aducă un ibric cu apă clocotită, în care turnă cu mare băgare de seamă o linguriță cu pulbere de cafea, scoasă dintr-o pungă de hîrtie ascunsă într-un compartiment tainic, în adîncul cufărului de călătorie. Cafeaua se găsea foarte greu. Ca și țigările, era importată din Federația Română, mai precis din Dobrogea. Desigur, nu creștea acolo, însă exista un port la Marea Neagră, la Constanța, unde soseau corăbii și vapoare din toată lumea.

Aroma puternică a cafelei se răspîndi peste tot. Turnă delicat în cele două pahare oferite de vilă, după ce pusese prudent lingurița în fiecare dintre ele, ca să nu se spargă de la fierbințeala lichidului negru.

Ieși din nou pe balcon, împreună cu Leta, și se așezară în cele două fotolii împletite, asemeni măsuței dintre ele, din nuiele de răchită. O vreme sorbiră delicat din cafea, cu grijă să nu se opărească. Tovarășul Popoviciu își aprinse o altă snagoavă. De jos, din balconul aflat sub ei, urca putoarea grea a fumului de Carpați de Iași, venit de la vreun vecin trezit și el de trecerea țiganilor. Păsărelele își începuseră concertul matinal. Dinspre ograda din spate a Vilei se auzea hîrșîitul lopeții fochistului, care alimenta cu cărbune focarul boilerului, pregătind apa caldă pentru dușuri.

— Dacă tot ne-am trezit, poate ar trebui să ne grăbim nițel, Relule, îndrăzni Leta. Asta dacă vrem să fim înapoi pînă la prînz. După aia, putem trage un pui de somn, iar spre seară ne-am putea plimba în liniște prin sat, acum că țiganii au plecat.

Continuă să sporovăiască, dar, ca aproape de fiecare dată, tovarășul Popoviciu nu o mai auzi. Încă era furios pe țigani și pe durerea de cap care refuza să cedeze. Iată, rușii se descurcau foarte bine fără țigani. Numai că

ei arau pămîntul cu boi, nu aveau industrie mai deloc, iar electricitate nu se găsea nici măcar la Kremlin. Progresul își are prețul lui, medită el, trăgînd cu sete din țigară, iar țiganii reprezintă răul necesar. Nu îi aparțineau lui aceste vorbe, ci Tovarășului Petru Groza, însă le repetase de atîtea ori, încît ajunsese să creadă că el însuși le gîndise. Dacă Universitatea din Iași ar fi pregătit ingineri, așa cum se vorbea tot mai des pe la ședințele de Partid, atunci țiganii ar fi devenit de domeniul trecutului. Nu se punea însă problema, cel puțin nu în viitorul apropiat. La Universitate se predau Științe Politice, Îndoctrinare, Planificare, Materialism Dialectic, Revoluția Poporului și altele asemănătoare, se formau cadre cu adevărat necesare la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Deocamdată nu era vreme pentru a scoate ingineri sau doctori, de exemplu, care să înlocuiască țiganii. Cel puțin asta era versiunea oficială. Neoficial, pur și simplu nu mai existau profesori, evident exceptînd țiganii, dar ce om cu mintea întreagă ar fi vrut să învețe ceva de la nomazi, presupunînd că aceștia ar fi fost dispuși să predea? Tovarășul Popoviciu zîmbi larg, imaginîndu-și cum ușa aulei din Copou a Universității s-ar deschide și ar intra un țigan tuciuriu, nebărbierit, cu pălărie mare și chimir, cu vestuță de piele plină de buzunare, cu pantaloni strînși pe picior, băgați în cizme cu carîmbul înalt, ținînd sub braț un teanc de cursuri.

Leta interpretă greșit zîmbetul și se puse mai aprig pe turuit. Ca să scape, tovarășul Popoviciu dădu aprobator din cap, goli ultimele picături de cafea și mai trase un fum din țigară. Se ridică și intră în odaie, să se spele și să se îmbrace. Parcă și durerea de cap i se mai potolise.

Părăsiră Vila bine dispuși, după o jumătate de oră în care se desfătaseră la micul dejun cu ouă proaspăt fierte, cîrnați tari de capră și lapte bătut, completat cu felii groase de pîine proaspătă, de casă, unse din belșug cu unt adevărat, peste care întinseseră miere de albine și dulceață făcută din fructe de pădure. Durerea de cap a tovarășului Popoviciu dispăruse de parcă nici n-ar fi fost, mai ales după ce trăsese încă o țigară, ca să se așeze mai bine mîncarea.

Au pedalat lejer pe velocipede pînă la Ariniș, unde au trecut rîul Voroneț pe podul cel nou, din lemn, aruncînd o privire și celui vechi, tot din lemn, rupt de inundațiile din primăvară, dar păstrat încă, din motive necunoscute. După ce se înțeleseră cu mandatarul crîșmei de la buza muntelui să lase la el velocipedele, porniră cu pași viguroși pe cărăruia ce se aburca încet spre

creastă. Cumpăraseră un clondir de doi litri plin cu apă, pe care Leta îl strecurase în desăguța cu bretele pentru cărat în spate. Chiar înainte de a începe urcușul, Leta îi arătă entuziastă balonul mare și galben, cu aer cald, al celor de la Cartografiere, care plutea asemeni Lunii pe cer, printre norii firavi. Era un fost balon de cercetare rămas din Marele Război. Tovarășul Popoviciu îl privi cu scîrbă. Pînă și realizarea hărților depindea de țiganii care construiseră arzătorul miniaturizat, cu cărbuni, al balonului.

La început, cărăruia era puțin abruptă și suficient de largă. Călcau pe pîlcuri de iarbă încă acoperite cu rouă sau pe mușchi verde închis, dar mai ales pe pietricele, unele destul de ascuțite. Amîndoi purtau ghete frumoase, din piele, cu talpa cusută, marca Guban, importate din Federația Română, mai precis de la bănățenii din Timișoara.

Merseră vreo jumătate de oră, el mai în față cu cîțiva pași. Turiștii, numeroși la baza muntelui, se răriseră, iar în ultimele zece minute nu mai întîlniseră pe nimeni. Gîfîind, Leta ceru o pauză, iar tovarășul Popoviciu fu mai mult decît bucuros să-i facă pe plac. Nevasta sa se rotunjise binișor de la traiul tihnit din Iași. De fapt, și el ar fi vrut să se oprească de mai bine de un sfert de oră și numai mîndria masculină îi ținuse în mișcare mușchii fleșcăiți, de birocrat de la oraș. S-au așezat pe un trunchi doborît la pămînt. El a scos imediat pachetul cu snagoave, și-a aprins una și a tras adînc în piept fumul dulceag. Pădurea era un paradis al păsărelelor, care ciripeau fără oprire. Ceva mai departe se auzeau trosnete și alte zgomote, poate boncăluitul unor cerbi sau scheunatul vreunui animal. Leta scoase șipul cu apă, bău îndelung, după care i-l oferi. Luă și el cîteva guri.

— La urma urmei, ce-ai cu țiganii? deschise ea discuția.

Era o întrebare la care voia de mult să afle răspunsul, numai că acasă, la oraș, știa că ar fi primit negația standard, cum că nu îi urăște și că de unde a scos ea așa ceva. Ea personal nu avea nimic împotriva țiganilor, dimpotrivă, îi socotea niște persoane foarte practice, chiar dacă un pic excentrice. La Iași erau mai multe șatre, dintre care cel puțin două se instalaseră în parcul Copou, fără ca nimeni să protesteze. Țiganii își vedeau de treabă, adunau cu grijă mizeria, chiar dacă nu era făcută de ei, reparau orice și vindeau la prețuri rezonabile tot felul de chestii utile.

— Pentru că sînt..., începu calm tovarășul Popoviciu, dar apoi răbufni: Pentru că nu se integrează în societate! Pentru că nu respectă legile și nu le

pasă de ierarhia de partid! Pentru că umblă de colo-colo fără să dea nimănui socoteală!

— Știi, în cărțile de istorie scrie că au fost mereu alungați și oropsiți, spuse Leta. La fel au pățit și ovreii. Crezi că sînt rase menite să sufere?

— De fapt, nici pe ovrei nu-i sufăr. Mai toți s-au făcut mandatari. S-au umplut de bani storși de la noi toți. Exploatatori nenorociți, ce mai…

Tovarășul Popoviciu, la fel ca majoritatea membrilor Partidului, nu-i suporta pe mandatari. Erau o altă anomalie a sistemului. Se aflau cel mai aproape de definiția de capitalist, aveau o mulțime de bani și afaceri proprii, insuficient controlate. Cîteodată, cei de la Ilicit îi băgau pe unii la pușcărie și le confiscau averea chiar dacă o puteau justifica.

— Aici, la Humor, se pare că toți sînt mandatari. Și nu sînt ovrei. Da, mi-a spus chiar gazda noastră, toți au mandat asupra Vilei, crîșmei sau prăvăliei în care lucrează. Din ce cîștigă, plătesc cinstit impozit la stat și păstrează restul.

— Asta este altceva, spuse tovarășul Popoviciu, doar ca să o contrazică. Era vorba de țigani și nu de ovrei sau de mandatari. Chiar nu înțelegi? Depindem atît de mult de ei și nu avem nici un mijloc să-i silim să-și facă treaba. Ne pot lăsa baltă oricînd și nu le putem face nimic.

Leta rupse un fir de iarbă și îl rulă încet pe deget, fără să dea vreun semn că ar vrea să se ridice. El profită de ocazie și mai aprinse o țigară.

— Se spune că epurarea intelectualilor n-a fost tocmai un lucru înțelept, îndrăzni Leta.

În mod normal, la oraș, unde pînă și pereții aveau urechi, nici măcar în gînd n-ar fi spus asta. Însă aici, în creierul munților, ascunși de verdele închis al pădurii, se simțea în siguranță. Și soțul ei părea neobișnuit de dispus să discute pe astfel de teme, diferite de punctul de vedere oficial, pe care Partidul nu le încuraja.

— Ce-a fost a fost, spuse el trăgînd des din snagoavă. Eu abia dacă aveam zece ani pe atunci, așa că mare lucru nu-mi aduc aminte. Era cam la vreo doi sau trei ani după ce s-a terminat Marele Război. A fost o necesitate, intelectualii împiedicau în toate felurile Revoluția, așa că a trebuit să fie epurați și la noi, după cum au făcut rușii.

— Adică omorîți, rosti apăsat Leta.

Leta crescuse într-un orfelinat din Chișinău, unde cineva îi șoptise că părinții ei fuseseră intelectuali. Mama actriță, tatăl profesor. Evident, nu-i

cunoscuse, dar simțea că le datora totuși ceva.

— Nu știu, mărturisi cu sinceritate tovarășul Popoviciu. Așa se spune, ce-i drept cam cu jumătate de gură. Cică au fost expediați în America sau în Anglia. Cu toate că după război n-au mai rămas prea mulți intelectuali. Au fost recrutați și făcuți artileriști, furieri, geniști, ba chiar și conțopiști, că trebuia cineva să țină socoteala la toate. Cei mai mulți au căzut pe front, la Mărășești și Oituz, cînd au încercat nemții să năvălească în Moldova.

— Poate se ascund prin munți, zîmbi Leta. Au murit degeaba o mulțime de oameni atunci, oftă ea cu privirea în gol. Și pe lîngă viețile oamenilor s-au irosit atîtea altele. Cică ar fi socotit cineva că numai din oțelul folosit pentru tunuri și puști s-ar fi putut face un fir lung de aici pînă la Lună. Americanii ar fi fost în stare...

Tovarășul Popoviciu strivi grijuliu mucul de țigară. Americanii nu se mai arătaseră prin Europa. Preferaseră să-i lase pe europeni cu războiul lor. Existau tot felul de legende despre America. Cum că acolo umblau cîini cu colaci în coadă. Prostii, bineînțeles. Cu călcîiul, afundă chiștocul în pămînt pînă cînd nu se mai văzu. Se ridică, pregătindu-se de plecare, iar Leta îl imită. Dar cum îi plăcea să aibă ultimul cuvînt, spuse:

— La ce bun un astfel de fir? După un război de șaisprezece ani, purtat cu arme moderne, e normal să nu mai rămînă mare lucru. Și să știi că nu ai dreptate. Conflictul a fost necesar. Chiar dacă n-a existat un cîștigător clar, este limpede că fără Marele Război nu ar fi început Revoluția. A trebuit ca țările Europei să fie distruse pentru a fi apoi reconstruite așa cum trebuie, pe baze sănătoase.

— Mai puțin Imperiul, spuse Leta, iar el aprobă îngăduitor.

Tovarășul Popoviciu se simți ceva mai liniștit după ce citase din doctrina oficială. Porni cu pași mari, ca un drumeț hotărît, chiar dacă simțea sudoarea prelingîndu-i-se pe lîngă guler. Leta lipăia în spatele lui pe covorul de frunze putrede. Se abătuseră destul de mult de la cărare.

— De fapt, țiganii sînt aproape singurii care împrumută cărți de la bibliotecă, spuse ea, gîfîind ușor din cauza efortului de a ține pasul. Dacă n-ar fi ei, chiar am sta degeaba. E adevărat, mai apare din cînd în cînd și cîte un activist de-al Partidului care copiază ceva din Lenin sau Marx, pentru vreo cuvîntare.

— Serios? se miră tovarășul Popoviciu. Și ce fel de cărți, mă rog, iau țiganii? Ce chestie, nu credeam că știu să citească!

— Fizical Principii of Cuantum Teorii, nu știu dacă am spus bine, că e în engleză...

— Ce fel de fizică?

— Cuantum. Habar n-am ce e. M-am uitat și eu prin cărțile alea, dar n-am priceput o iotă. Asta cu cuantumul a scris-o unul, Heisenberg...

— Aaa, un ovrei. De-al lor, tot aia...

— Nu, e neamț. Mai iau destul de des și *Principiile matematice ale filozofiei naturale*, de Isaac Newton, nici ăsta nu-i ovrei, cică ar fi trăit prin America. Asta e tradusă în română încă de dinainte de Război. Și *Misterium Cosmograficum*, cred că tot în engleză, asta e scrisă de unul cu K, nu mai țin minte, dar e atît de veche și plină de praf, că nici nu mi-a venit să pun mîna pe ea. Are pe puțin două sute de ani. E ceva cu astronomie, mi-am dat seama după desene.

El dădu din cap gînditor. Astrologie… asta avea sens. Țiganii erau mari ghicitori, desigur pentru cine credea în așa ceva. Totuși, discuția începea să-l enerveze. Cele aflate de la nevastă-sa deviau prea mult de la părerea comună, adînc întipărită în subconștientul colectiv. Țiganii erau necivilizați, needucați, zgomotoși, tupeiști, indisciplinați și chiar hoțomani. E drept, nimeni nu le putea contesta o oarecare îndemînare atunci cînd reparau tot felul de lucruri, dar de aici pînă la a citi în engleză cărți cu nume imposibil de pronunțat era cale lungă. Se aplecă să culeagă o ciupercă frumos colorată, care eliberă un norișor de spori cînd o rupse.

— Las-o, strigă Leta alarmată. Poate fi otrăvitoare.

Tovarășul Popoviciu îi dădu drumul de parcă ar fi devenit brusc incandescentă. Își șterse grăbit mîinile de pantaloni, apoi le cercetă amănunțit, să nu fi rămas urme din praful ciupercii. Se trase repede înapoi, ca și cum ar fi fost atacat de un șarpe. Se împiedică de o creangă și căzu pe spate cît era de lung, însă stratul gros de humus amortiză căderea. Spuse înciudat:

— Asta tot de prin cărți o știi, ai?

Leta dădu afirmativ din cap.

— Îhî. Nu crezi că ar fi timpul să ne întoarcem?

El se ridică în șezut și înjură cu voce tare. Talpa ghetei stîngi flutura, pe jumătate desprinsă. În cădere se agățase de o creangă, ceva, iar cusăturile tălpii sfîșiaseră pielea fină, de încălțare de oraș, bună pentru plimbări în parc.

— Ți-am spus eu că nu sînt bune de nimic! zbieră tovarășul Popoviciu. Rahaturi de import, răcni și aruncă gheata stricată cît colo. Tu și excursia ta!

Leta îl lăsă să își descarce nervii, trecînd sub tăcere faptul că tocmai el adusese mîndru ghetele acasă, special pentru vacanța la munte, și se lăudase pe îndelete cum și cît de greu făcuse rost de ele. Între timp, femeia analiză practic problema. Recuperă gheata și o cercetă. În afară de cusături, talpa mai avea și cîteva cuișoare, așa că ieșea din discuție să mai poată fi folosită pentru moment. O puse în desaga din spate pentru a o da la reparat cînd vor ajunge în sat. Tovarășul Popoviciu avea să meargă cu un picior desculț. Și el ajunsese la aceeași concluzie. Își scoase ciorapul, pe care îl îndesă într-un buzunar, se ridică și porni îmbufnat, țopăind și ocărînd cît îl ținea gura cînd se înțepa în ceva. Leta îl urmă fără să spună nimic. Totuși, după vreo zece minute, strigă:

— Stai, Relule, oprește-te!

El se întoarse ursuz. Scoase o țigară din pachetul aproape gol și o aprinse.

— Ce e, ce vrei?

— Cred că ne-am rătăcit. Ar fi trebuit să găsim de mult cărarea.

— Ne-am rătăcit pe dracu', ocărî el trăgînd din țigară, însă își roti privirea, nu prea sigur. Trebuie s-o luăm în partea aia.

Arătă cu mîna înainte, către direcția în care mergeau, și porni hotărît, într-un nor de fum, scrîșnind și înjurînd cînd nimerea vreo creangă mai ascuțită. Leta îl urmă, convinsă că mergeau în direcția greșită. Știa că era foarte încăpățînat. Trecuse binișor de amiază cînd tovarășul Popoviciu, epuizat, se lăsă să cadă pe o buturugă.

— Am pierdut drumul, recunoscu el cu privirea în pămînt.

Scoase pachetul, din care pescui ultima țigară, cam umedă de la transpirația care îi îmbibase hainele. Încercă de cîteva ori să o aprindă, stricînd cîteva chibrituri. Se lăsă păgubaș, mototoli pachetul gol, țigara udă, cutia de chibrituri și le aruncă furios. Își prinse fața în palme. Leta se apropie încet cu șipul cu apă, aproape gol, și i-l întinse.

— Dacă pornim la vale trebuie să ajungem în sat, spuse ea blînd. Sau în alt sat, ori poate la vreo gospodărie, unde să cerem ajutor. Or să ne caute, o să-i anunțe mandatarul la care am lăsat velocipedele sau poate chiar gazda noastră, cînd o să vadă că nu mai venim.

— Nu mai pot, șopti stins tovarășul Popoviciu, dînd pe gît restul de apă din clondir. Mă doare piciorul. De fapt, mă dor toate. Mi-e foame. Mi-e și sete...

Aruncă și clondirul, care se făcu bucăți de trunchiul unui copac. Leta se ghemui lîngă el și îl ogoi ușurel.

— Uite, stăm puțin aici și o să te simți mai bine.

Încet, el își lăsă capul în poala nevestei și, epuizat și amețit de aerul tare, ațipi sforăind, însă mult mai domol decît o făcuse noaptea. Sau poate era din cauza copacilor care absorbeau zgomotul. Leta amorți curînd însă, ca să nu-și deranjeze soțul, nu se clinti decît atît cît fu nevoie ca să alunge furnicile și alte gîngănii care își făceau drum pe mîinile sau pe obrajii lui. Tovarășul Popoviciu se trezi după vreo oră și ceva și, așa cum spusese Leta, se afla într-o dispoziție mult mai bună, chiar dacă piciorul lipsit de gheată i se umflase. Mai multe răni mărunte, de pe talpă și degete, prinseseră deja coji de sînge închegat.

Femeia își dădu jos vestuța din piele întoarsă pe care-o îmbrăcase de dimineață, cochet, peste cămașă, o împături de cîteva ori și i-o înfășură în jurul piciorului, folosind broboada ca să o lege.

— O să-ți cumpăr alta, îi promise el. O să-ți cumpăr cîte vrei dacă scăpăm de aici.

Gemînd și oftînd, ajutat de Leta, tovarășul Popoviciu reuși să se ridice. Porniră la vale prin pădure, ceva mai repede, în primul rînd pentru că era mai ușor decît la urcuș. Desigur, și vesta de piele întoarsă contribuia decisiv la îmbunătățirea situației. Din păcate, valea se termină repede și fură siliți să urce din nou.

Așa trecură încă trei sau patru ceasuri, iar Leta renunță să mai țină socoteala urcușurilor și coborîșurilor. În cele din urmă se prăbușiră epuizați. Soarele se apropia de asfințit. Din pădure se auzeau sunete neliniștitoare.

— Or fi animalele sălbatice? aruncă Leta o întrebare la care nu aștepta răspuns.

El îi făcu semn să tacă și ascultă încordat. Ei i se făcu inima cît un purice. Erau înconjurați de lupi și de urși, iar el îi cerea să nu facă zgomot ca nu cumva să atragă fiarele. Însă acestea i-ar fi putut adulmeca. Nici n-ar fi fost prea greu, pentru că el, deși sudoarea i se uscase, avea pete maronii pe spatele hainei și mirosea ca un țap în călduri.

— Un rîu, spuse într-un tîrziu tovarăşul Popoviciu. Se aude un rîu, repetă, iar ea răsuflă uşurată. Sîntem salvaţi, zîmbi el larg.

— Adică n-o să murim de sete, completă ea, însă el rîse superior.

— Un rîu duce undeva. Se varsă în altul, mai mare. Oamenii îşi fac case şi ridică sate pe marginea rîurilor, îi vorbi, ca unui copil mic, iar ea se îmbujoră de ruşine că nu se prinsese.

Uitară de oboseală şi porniră aproape alergînd în direcţia din care venea sunetul. Într-adevăr, după nici două sute de metri găsiră un pîrîiaş care susura vesel printr-o albie disproporţionat de mare. Leta se repezi şi, cu pumnii căuş, bău cu lăcomie, după care îşi spălă faţa cu apa rece ca gheaţa. Domnul Popoviciu privi cu scîrbă pîrîul. Cine ştie cîţi ţigani se pişaseră în el. Sau mai rău, poate chiar ei îl făcuseră, se spunea că se pricepeau să aducă ploaia sau să găsească izvoare. Alungă repede asemenea gînduri, dar numai după ce aruncă o privire în susul apei şi nu văzu, evident, decît copaci. Se năpusti şi el şi bău pe săturate, dînd dracului animalele pădurii care îşi muiaseră boturile şi ghearele şi copitele poate chiar în aceleaşi ape. Îşi desfăcu bandajul improvizat. Straturile de piele ale bundiţei erau roase, doar o pojghiţă subţire îi mai despărţea talpa inflamată de crenguţele uscate ascunse în humus. Îşi înmuie cu grijă piciorul în pîrîu, iar răceala apei îi amorţi imediat durerea. Inspiră adînc şi oftă uşurat, deşi îi crăpa buza după o ţigară. Nervos, o repezi pe Leta, care tot încerca să-l urnească.

— Şi ce dacă vine noaptea? N-ai decît să pleci unde vrei, lasă-mă-n pace. Să vezi numai ce-o să le fac mandatarilor din sat, numai ei sînt vinovaţi, nu s-au îndurat să scoată bani ca să pună niscai tăbliţe indicatoare, să nu mai hălăduiască turiştii de nebuni. O să raportez la Partid chiar luni, fir-ar ei ai dracu'!

Regretă imediat că se lăsase prins de mînie, pentru că în ochii nevesti-sii apărură lacrimi. Aşa că îşi scoase piciorul beteag din apă şi îl înfăşură cum putu în rămăşiţele vestuţei de piele întoarsă, remarcînd în treacăt că încă se mai desluşeau modelele brodate. Încercă să lege basmaua, dar aceasta se destrămase. Privi rugător spre Leta. Expresia de pe faţa femeii se schimbă din supărare în milă. Îl iertase. Se aplecă, îl puse să-şi scoată cureaua şi o folosi ca să-i lege încălţarea improvizată. Răsuci resturile basmalei pînă obţinu un soi de curmei cu care îi legă nădragii de găicile din faţă. El rămase mut în faţa ingeniozităţii femeii. Nu crezuse că poate fi atît de descurcăreaţă. Se sprijini de umărul ei şi porniră clătinîndu-se în aval.

— Eu zic c-ai avut dreptate. Pînă la ora asta ne-au dat dispăruți și ne caută, încercă el să o îmbărbăteze. Nu m-ar mira să auzim cum ne strigă echipele de pădurari...

Suna fals, știau amîndoi, dar Letei îi făcea bine. Noaptea se lăsa repede și era limpede că nimeni nu avea să-i caute pînă dimineață. Dacă ar fi izbutit să aprindă un foc, ar fi fost cu totul altceva, numai că el fusese cel care aruncase chibriturile la mînie. Se blestemă pentru prostia făcută, dar cine s-ar fi gîndit că urma să-și petreacă noaptea în pădure?

Începu o burniță măruntă, care amenința să se transforme într-o ploaie serioasă. Aveau mare nevoie de un adăpost. Se întuneca de-a binelea cînd au zărit sclipind printre copaci, ca o părere, o luminiță. Au crezut că li se năzare, însă după ce s-au apropiat suficient a fost clar că era un foc. De jur împrejur se zăreau umbre omenești puternic deformate, în mișcare, proiectate pe fundalul unei poienițe. Instinctiv, grăbiră pasul riscînd să-și rupă picioarele în bezna pe care luna plină, strecurîndu-se abia din cînd în cînd prin spărturile norilor negri, nu reușea s-o tulbure. Auzeau glasuri vesele, fără să înțeleagă însă ce spuneau.

— Hei! strigă nerăbdător tovarășul Popoviciu. Heeei! Avem nevoie de ajutor!

Ca de nicăieri, o fiară uriașă se năpusti din noapte și îl lovi în piept, doborîndu-l. Leta țipă de groază. O altă dihanie prinse să-i dea tîrcoale, mîrîind. Una dintre siluete se desprinse de lîngă foc și veni în fugă spre ei strigînd:

— *Orde*! *Orde ukel*! Vino încoace, cîine. Marș de-aici!

Scheunînd, animalele se retraseră cu coada între picioare. Nou-venitul întinse mîna și îl ajută pe tovarășul Popoviciu să se ridice. Îi scutură ușor cu palma haina mototolită.

— Haideți, poftiți... Iertați animalele astea proaste. Ce e cu voi, v-ați rătăcit, nu-i așa?

Se apropiară încet de foc. Letei încă îi mai clănțăneau dinții de spaimă. Tovarășul Popoviciu își recăpătă cu greu suflul. Ridică privirea și nu-i veni să-și creadă ochilor. În fața lor se găseau frumos aliniate căruțele de metal ale șatralionului, iar cel care îi conducea către foc era nimeni altul decît starostele. Inima îi înghețǎ în piept și nu știu dacă să se teamă sau să respire ușurat că, în sfîrșit, găsiseră un adăpost.

La gura unei peşteri ţiganii întinseseră în unghi ascuţit cu pămîntul o pînză mare, impermeabilă, în chip de adăpost pentru ploaie. Cel puţin treizeci dintre ei se aflau aşezaţi dedesubt. La margine ardea vesel focul, deasupra căruia, pus pe pirostrii, clocotea un ceaun uriaş. Cînd mirosul îmbietor de mîncare îi intră în nări, tovarăşul Popoviciu simţi că-i lasă gura apă.

— Eu sînt Pen Anel, se prezentă ţiganul, iar ei sînt şatra mea, arătă el circular cu mîna spre chipurile mirate care îi priveau.

— Leta, spuse femeia strîngînd delicat mîna întinsă.

— Tov... Relu, se prezentă Popoviciu şi strînse şi el, reţinut, mîna ţiganului.

Acesta spuse o frază lungă în ţigăneşte şi ceilalţi membri ai şatrei se traseră într-o parte ca să le facă loc. Pen Anel se aşeză lîngă foc alături de oaspeţi şi forfota veselă, întreruptă de venirea lor, reîncepu. Un ţigan tînăr întinse o armonică, iar un altul scoase o vioară. Primiră de la cineva cîte o pătură, dată din mînă în mînă, cu care se înfofoliră înfriguraţi. În acelaşi fel au primit şi cîte un coltuc zdravăn de pîine şi două castroane de lut pline cu fiertură groasă de carne de viţel cu legume şi orez, în care erau înfipte linguri de lemn. Mîncară grăbiţi, aproape fără să-i simtă gustul uşor condimentat cu mirodenii minunate. După ce îşi goli castronul înghiţind pe nemestecate, tovarăşul Popoviciu rîgîi grosolan, fără ca nimeni să se sinchisească. Şi mai ceru o porţie. Ţiganii nu erau chiar atît de răi! Îşi imagină ce senzaţie va face la serviciu povestind cele întîmplate. Ploaia răpăia veselă pe pînza impermeabilă şi pe acoperişurile din tablă zincată ale căruţelor. Acum, că se aflau mai aproape, văzu că fiecare coviltir avea cîte un felinar electric ce dădea o lumină gălbuie, cam firavă.

— Beţi asta, le spuse Pen Anel, o să vă facă bine.

Le întinse căni mari de cositor din care se înălţau aburi înmiresmaţi. Băură din lichidul fierbinte şi, într-adevăr, prin vene parcă începu să le curgă un foc viu. Frigul şi oboseala dispărură ca şi cum n-ar fi fost. Ajutase mult şi ritmul săltăreţ al muzicii ţigăneşti.

— Mare noroc am avut că v-am găsit, spuse tovarăşul Popoviciu rîgîind iarăşi, bine dispus, după ce, de această dată, duse politicos mîna la gură. E bună chestia asta. Din ce-i făcută?

Bătrînul ţigan zîmbi misterios.

— E un energizant. Are vitamine și, în plus, o substanță care se extrage din nuci necoapte de coca. Coca e un copac care crește în Africa de Vest.

Tovarășul Popoviciu nu ascultă explicațiile. Își roti curios privirile, cîntărind și analizînd totul. Cu excepția lui Pen Anel, toți țiganii din jurul focului se retrăseseră, pe rînd, în căruțe. Dreptunghiuri de lumină apăreau și dispăreau pe măsură ce ușile erau deschise și închise. Hărmălaia încetase ca prin farmec; se mai auzeau doar ploaia și trosnetul lemnelor de pe foc.

— Dacă sînteți obosiți, vă pot oferi un loc unde să dormiți, spuse țiganul, observînd că Leta cască discret.

— Mai stăm puțin, nu-i așa? întrebă tovarășul Popoviciu, prinzîndu-și soția cu brațul pe după umeri. E răcoare și aer curat.

Leta aprobă, pe jumătate ațipită. În cîteva ore trecuseră de la deznădejde la fericire. Viața este făcută din nevoi simple. Reușiseră să găsească hrană și adăpost și asta era tot ce conta. Bătrînul țigan scoase luleaua, o umplu tacticos și o aprinse cu o crenguță uscată pe care o ținuse puțin deasupra flăcărilor. Fumul iute și aromat zgîndări nările tovarășului Popoviciu. Duse reflex mîna la buzunar, însă acolo nu mai erau de mult țigări. Oftă și își umplu plămînii cu fumul scos de lulea, dar nevoia deveni și mai acută. Ca de la fumător la fumător, Pen Anel remarcă chinul oaspetelui său și îi întinse amabil luleaua.

— Mulțumesc, însă eu fumez țigarete, refuză la fel de politicos tovarășul Popoviciu, cu toate că era gata-gata să înșface luleaua, numai să tragă un fum și să-și mai liniștească focul din piept.

— Ce fel de țigarete? întrebă țiganul și, cum tovarășul Popoviciu, uimit, nu răspunse, mai întrebă o dată: Ce fel de țigarete fumezi dumneata?

— De import, răspunse acesta cu fală. De regulă snagoave, mai rar cișmigioaice, că se găsesc mai greu. Cărpăcioarele mă zgîrie pe gît, deși, la o nevoie ca acum...

Pen Anel se ridică și se îndreptă spre peșteră. Înainte de a intra, mai întrebă:

— Scurte sau lungi?

— Ce?

— Țigaretele, insistă răbdător Pen Anel. Scurte sau lungi?

— Scurte, lungi, chiar că nu contează, rosti tovarășul Popoviciu plin de speranță. Fum să scoată, mai adăugă, însă țiganul se făcuse deja nevăzut în gura întunecată a peșterii.

Ieşi după cîteva minute şi se aşeză firesc lîngă foc, la locul său. Scoase tacticos din buzunar două pachete de Snagov, unul superlong şi unul normal, un pachet de Cişmigiu şi unul de Carpaţi. Adăugă peste toate o cutie cu chibrituri de Brăila. Le aşeză în faţa tovarăşului Popoviciu, care se năpusti nerăbdător asupra comorii. Smulse banderola de hîrtie cerată a pachetului de Snagov normal, sfîşie staniolul şi, cu mîini tremurînde, trase afară o ţigaretă, desprinzînd-o cu greu din strînsoarea celorlalte nouăsprezece surate. Aprinse chibritul şi, fără să mai aştepte ca norişorul de fum sulfuros să se risipească, îl apropie de ţigaretă şi trase cu putere în plămîni, asemeni unui salvat de la înec care regăseşte aerul. Aproape un sfert de ţigară arse la acest prim fum. Restul se termină în mai puţin de un minut. Urmă a doua ţigară, fumată lent, pentru a-i savura dulceaţa. Fumul îi provocă o senzaţie minunată de vertij, ca întotdeauna după o pauză fără ţigări, cum se întîmpla dimineaţa, la trezire.

— Mare noroc a fost că am dat de voi, începu tovarăşul Popoviciu, dar şi mai mare noroc e că ţii acolo ţigarete, arătă cu bărbia spre peşteră. Ai cumva un stoc? Aş vrea să mai cumpăr mîine dimineaţă, înainte de a pleca şi, desigur, să le plătesc pe astea, cu toate că n-am să iau şi Cărpăciorul.

Bătrînul ţigan zîmbi enigmatic. Leta se învioră. Agitaţia soţului îi alungase somnul.

— De fapt, o să ne fie cam greu să plecăm, spuse femeia. Ai uitat, gheata ta e distrusă. Să v-o arăt, poate o pot repara meşterii...

Scoase gheata din trăistuţa pe care o păstrase pe umăr şi o puse lîngă foc. Tovarăşul Popoviciu zîmbi trist şi întinse piciorul înfăşurat în resturile bundiţei de piele. Se mai dezumflase, iar cureaua, şi ea extrem de roasă, devenită prea largă, se desprinse şi învelitoarea căzu de pe picior.

— M-am învăţat cu bandajul ăsta aşa de tare că nici nu mi-am dat seama, spuse, trăgîndu-şi piciorul înapoi sub pătură. Poate aveţi cumva nişte încălţări de vînzare. Pot fi şi folosite. Plătesc tot, se grăbi să adauge.

— Să vedem ce se poate face, spuse bătrînul ţigan zîmbind iar.

Se ridică, luă obiectele distruse şi intră din nou în peşteră. Leta şi tovarăşul Popoviciu se priviră nedumeriţi. El profită de ocazie şi mai aprinse o ţigară. Nu apucase să o termine, că Pen Anel reapăru. Se aşeză lîngă ei şi le întinse cîteva obiecte pe care cei doi soţi le examinară neîncrezători.

— Ia alifia asta și unge-ți piciorul, o să-ți facă bine, spuse țiganul, așezînd un șip micuț de sticlă lîngă tovarășul Popoviciu.

— E nouă! exclamă Leta bucuroasă. E o bundiță nouă! Nu știam că se mai fac. Mi-a adus-o de ziua mea, acum trei ani. A spus că e unicat, făcută în nu știu ce sat din Vrancea, adăugă cu o urmă de reproș.

Tovarășul Popoviciu n-o auzi. Își examina neîncrezător gheata și cureaua. Erau noi. Se căută în buzunar, își puse ciorapul și se încălță. Gheata îi venea perfect. Le compară la lumina focului: păreau identice, dacă nu ținea seama că dreapta era foarte murdară și scîlciată de atîta umblătură. Și cureaua era cea pe care o știa, de dinainte să o transforme în legătură de picior, mai puțin urmele lăsate de ac în găuri. Cureaua lui avea patru găuri ovalizate, pe măsură ce îi crescuse burta, față de cea pe care o avea în mîini, ale cărei găuri erau perfect rotunde, fără urmă de rosătură. Scrumul țigării uitate în colțul gurii deveni prea lung și căzu. Dinspre căruțe se auziră nechezături, fornăituri și zgomot de copite. Cîini prinseră să latre.

— Eu o să lipsesc puțin, spuse Pen Anel. Poate dă vreun lup tîrcoale, adăugă, apoi se ridică și dispăru în noapte.

— Îți dai seama? începu tovarășul Popoviciu. Are o groază de chestii în peștera aia. Țigări, încălțări, haine și cine știe cîte altele. Ai văzut, are și mărimile noastre. Hai să aruncăm o privire, cine știe, poate mai găsim cîte ceva de folos.

— Relu, mai bine stăm liniștiți, spuse Leta cu vocea înțelepciunii. Las-o baltă. Omul ne-a primit și ne-a omenit cum se cuvine, cît o fi el de țigan. Nu se cade să-i cotrobăim prin lucruri.

Însă el nu era așa ușor de convins. Se ridică hotărît, luă o creangă mai groasă, mustind de rășină, și o aprinse la un capăt.

— N-am de gînd să iau nimic degeaba. Plătim, am bani la mine, se bătu el încrezător peste buzunarul încheiat cu nasture de la spatele pantalonilor, unde-și ținea portofelul. În plus, e de datoria mea să informez Partidul. Cine știe, poate le-au furat de undeva și polițaii le caută. Mai sînt și curios. Dacă nu vrei să vii, așteaptă-mă aici.

Nici nu apucase să-și termine vorba că Leta era deja în picioare, agățată de brațul lui.

— Nu rămîn singură nici dacă mă bați, spuse îndîrjită. Totuși, cred că n-ar trebui să ne băgăm nasul unde nu ne fierbe oala.

Străbătură în liniște cei cîțiva pași care îi despărțeau de gura peșterii. Înăuntru, bărbatul înălță torța improvizată. Peștera să fi avut cincisprezece, poate douăzeci de metri pătrați, cît odaia unei case de lungă și cam tot la fel de înaltă. Era mai mult o văgăună. Semăna cu o scufie de noapte aplecată într-o parte. Era, de asemenea, absolut goală. Flacăra torței arunca umbre pe pereții de piatră.

— Nu se poate, spuse tovarășul Popoviciu. L-am văzut amîndoi cum a intrat. Avem obiectele, uite, gheata e în picior, bundița o ai pe spate. Trebuie să fie ceva, o trapă secretă, vreo manetă, țiganii ăștia sînt foarte buni la așa ceva.

Cercetă frenetic pereții, îi ciocăni, îi apăsă, flutură flacăra torței peste ei însă, în afară de piatra rece și dură care sclipea mat, nu găsi nimic.

— Nu e nimic aici, Relu, spuse încet Leta. Iar starostele a intrat fără nici un fel de lumină. De fiecare dată.

El ridică torța și o privi prostit. Lumina pîlpîitoare arunca o umbră lungă, cu silueta femeii. Focul ajunsese aproape de mîna lui. Cînd îl fripse, pîrlindu-i părul de pe dosul palmei, ocărî și scăpă lemnul aproape ars. Ieșiră împreună și încremeniră în gura peșterii.

Pen Anel se afla la locul său, cu spatele la ei, trăgînd nepăsător din lulea. Aparent nu îi auzise. Tovarășului Popoviciu îi trecu prin cap să pretindă că a fost să se pișe, dar nu era sigur că țiganul ar fi primit bine vestea că și-a făcut nevoile în depozitul lui. În definitiv părea o gazdă foarte de treabă și numai curiozitatea îl împinsese la ceva care încălca legile ospeției. Se așezară încordați la locurile lor, lîngă foc.

— Le-am spus de atîtea ori că nu vor găsi nimic, rosti apăsat țiganul. Acum v-au trimis pe voi în chip de turiști rătăciți. Of, unde-i mai duce mintea!

Leta ridică privirea spre tovarășul Popoviciu, care era la fel de nedumerit.

— Nu ne-a trimis nimeni, răspunse el cu voce tremurîndă.

— Chiar ne-am rătăcit... Vă sîntem foarte recunoscători că ne-ați ajutat, adăugă Leta. Nu cred că am fi ajuns prea departe cu gheata distrusă a soțului. Și nici cu burta goală.

Pen Anel scoase un norișor din lulea. Cumpăni cele spuse de Leta.

— Securitatea are multe metode. Voi chiar sînteți căsătoriți?

Dădură amîndoi energic din cap. Și ei se temeau, ca toată lumea, de Securitate, mai ales după ce el fusese silit să dea cîteva note informative despre colegii de serviciu.

— Trebuia să fie o plimbărică scurtă, pînă spre amiază, spuse tovarășul Popoviciu. Dar ne-a mîncat în cur și ne-am abătut de la cărare. De fapt, pe mine m-a mîncat, adăugă, privind-o cu îndoială pe Leta. Nu sîntem securiști, chiar dacă sîntem membri de partid.

Bătrînul țigan ridică indiferent din umeri.

— Securiști, comuniști, tot aia. Oricum n-aveți ce să luați. Decît ce vă dăm noi, de bunăvoie și nu altfel. Așa să știți voi și cei care v-au trimis. Mă rog, sau care nu v-au trimis. Mi-e totuna.

— Tovarășul, domnul... Anel, rosti cu greutate tovarășul Popoviciu apelativul interzis de Partid, nu vă supărați. Am văzut, peștera e goală, dar astea? – arătă spre ghete. Și astea? – scoase țigările. De unde le-ați luat?

Țiganul trase de mai multe ori din lulea ca și cum nu l-ar fi auzit. Tăcerea se prelungi stînjenitor. Într-un tîrziu, vorbi încet, aproape șoptit, pe un ton egal:

— Voi cum credeți că mai există încă țara asta după ce i-ați alungat pe intelectuali? Cu paparude lipsite de minte, așa ca tine, în scăfîrliile cărora nu a încăput nimic altceva decît doctrină? Care nu sînt în stare să taie o bucată de pîine fără să se umple de sînge? Sau să citească tainele stelelor?

— Eu știu să citesc foarte bine, asta și fac la slujbă, la Planificare, protestă tovarășul Popoviciu roșu de rușine. La astrologie nu mă pricep, cu asta vă ocupați voi, țiganii.

Nimeni nu-i mai vorbise în acest fel. Și mai era și Leta de față... Însă bătrînul țigan se dezlănțuise.

— Habar n-ai despre ce vorbești, nu-i așa? ripostă el. Știi să citești cerul înstelat? Nu, desigur. Dar află că a făcut-o altcineva și pentru tine, acum trei veacuri cînd a scris *Sidereus Nuncius*. Sau știi teoriile lui Carnot, care se credea că ar fi inventat motorul viitorului? Sau... De fapt, ce știi tu?

— Galileo, șopti Leta. El a scris *Sidereus Nuncius*. Ai citit-o... ești... sînteți un intelectual!

Amîndoi o priviră uimiți. Țiganul îndreptă coada lulelei spre ea.

— Bravo! Ai nimerit-o. Da, sînt intelectual, unul dintre puținii scăpați de epurare. Ne-au ascuns țiganii, sînt mai bine de zece ani de cînd trăim printre ei, așa că poți să-mi spui și mie tot țigan. Ei ne-au adăpostit, iar noi le-am

dat... Ce le-am dat? Puterea pe care o au asupra voastră. Fără ţigani, aţi ajunge să vînaţi animale cu pietre, ca în preistoria omenirii. Şi să vă îmbrăcaţi în blănurile fiarelor. Asta, dacă le-aţi prinde... Voi nu mai ştiţi să faceţi nimic, n-ai remarcat asta? îl întrebă el pe tovarăşul Popoviciu, care lăsă capul în pămînt. Poţi să planifici cît vrei acolo, la slujba ta, dar dacă ţiganii nu vă mai repară maşinăriile sau nu vă vînd altele noi s-a terminat, chiar dacă tu mai ai încă cerneală, stilou şi hîrtie. Tot de la ţigani!

— N-am mai întîlnit niciodată un intelectual, rosti împăciuitor tovarăşul Popoviciu. Vremurile Revoluţiei Comuniste au trecut. Acum la conducere se află Tovarăşul Petru Groza, iar el vede altfel lucrurile. Se spune că o să se reînfiinţeze Universitatea, că or să aducă profesori tocmai de la nemţi sau de la englezi.

— Iar cerneala şi hîrtia se fac în întreprinderile poporului, îi sări în ajutor Leta.

Pen Anel izbucni în rîs, dar se înecă cu fumul lulelei şi răbufni într-un acces de tuse. Se linişti cu greu şi hîrîi trăgînd de cîteva ori aer în piept. Scuipă spre foc, nimerind un buştean pe jumătate ars.

— Uite ce mi-aţi făcut, spuse el cînd îşi recăpătă răsuflarea. Întreprinderile poporului taie frunză la cîini, ca să dea iluzia clasei muncitoare că face ceva. A, că mai e cîte o brutărie, vreo carmangerie sau de-astea e altceva, cu toate că şi acolo e nevoie de ţigani. Ştii cît ţin motoarele cu abur produse la uzina din Roman? Maximum un an, dar numai cu revizii din două în două săptămîni. După care sînt bune de aruncat dacă nu le dăm noi supapele, caz în care rezistă la nesfîrşit. V-am mai dat şi telefoane, iar din astea nu produceţi nicăieri. V-am dat becuri, vi se spune că sînt de import, dar de fapt noi vi le aducem. Ca să faceţi şi voi ceva, construiţi abajurul, legaţi firul luat tot de la noi şi puneţi întrerupătorul pe care tot noi vi-l asigurăm. Şi să ştii că pot continua...

— Dar plătim pentru toate astea, spuse tovarăşul Popoviciu.

— N-avem deloc nevoie de banii voştri, ripostă Pen Anel. Îi luăm doar pentru a vă lăsa impresia că ne daţi ceva în schimb. Vrem să fim lăsaţi în pace, asta e tot. De aceea v-am devenit indispensabili.

— N-am crezut că ne daţi atît de multe, rosti timid tovarăşul Popoviciu. Şi nici nu ştiam că ţiganii au asemenea uzine. Unde le-aţi ascuns? Oricum, pe măsură ce Universitatea va scoate ingineri...

— Asta n-o să se întîmple prea curînd! tună ţiganul. N-o să vină nimeni, neamţ sau englez. Și în Anglia a ajuns revoluţia bolșevică! Și ei au făcut epurări! Iar Imperiul n-o să permită nimănui să vină pe aici. Intelectualii s-au adunat în America, iar de acolo garantat nu se mai întorc. Am fost inginer înainte de război, am lucrat în cercetare. Oho, ajunsesem departe cu ce-am descoperit. Dacă m-ar fi lăsat să isprăvesc, aș fi pus România în fruntea ţărilor lumii. Dar voi nu, a trebuit să ne mătrășiţi din casele noastre!

Tovarășul Popoviciu se simţi nedreptăţit. El personal fusese mult prea tînăr cînd avuseseră loc epurările, cu toate că la școală, la orele de îndoctrinare, fusese întru totul de acord cu măsura dură, dar corectă, luată de Partid împotriva intelectualilor contrarevoluţionari. Comuniștii procedaseră omenește alungînd o parte peste hotare, cînd ar fi putut să-i omoare pe toţi. Se pregăti să spună astea, însă bătrînul ţigan continuă, privind în gol.

— Ţiganii nu au nici un fel de uzine, spuse apăsat. N-au nevoie de ele.

— Atunci toate cele pe care le-ai înșirat de unde provin?

— De la ţigani, desigur. Unii dintre ei sînt transformatori naturali. Ai auzit de dualitatea corpuscul – undă? Efectul Compton? insistă el nerăbdător. Mda, știam eu, mormăi, văzînd nedumerirea de pe chipurile celor doi. E fizică cuantică elementară. Aveţi impresia că vorbesc păsărește, nu-i așa?

— Nu te supăra că nu pricepem, domnule, spuse Leta. Dumneata ești intelectual și știi lucruri din astea complicate. Noi sîntem oameni simpli...

— Atunci o să vă spun ca unor oameni simpli, deși nu văd rostul, zise Pen Anel. De exemplu, lumina este cînd corp, cînd undă, adică radiaţie. Se transformă. Există ecuaţii care explică asta. Eu am descoperit o mulţime de locuri prin munţi, cum ar fi această peșteră. Sînt locuri bogate în minerale de izotopi radioactivi, cum ar fi franciu, radiu, actiniu, toriu, uraniu, neptuniu. Pe unele le-a descoperit domnul Becquerel, iar doamna Curie, fie-i ţărîna ușoară, a afirmat că transformarea este posibilă. Bineînţeles, la vremea ei, numai teoretic. Dar în astfel de peșteri radiaţia poate fi transformată în obiecte.

— Adică vrei să spui că ţigările și gheata le-ai făcut din lumină, se zborși tovarășul Popoviciu. Îţi baţi joc de noi, tov... domnule! spuse și își aprinse o ţigară, cu mîinile tremurînd de nervi.

— Ce e așa de greu de priceput? Radiațiile sînt de fapt protoni și neutroni, adică elementele ce compun nucleele atomilor. Cum ar fi radiația alfa, formată din nuclee de heliu, adică din doi protoni și doi pozitroni. Pui două nuclee de heliu și obții beriliu. Din patru iese oxigen. Și tot așa... Iar cum electroni liberi se găsesc peste tot, dacă avem nuclee putem obține orice fel de atom dorim. Cum obiectele sînt făcute din atomi, focalizezi în minte obiectul dorit și el se materializează din combinația particulelor atomice... Ai înțeles?

Tovarășul Popoviciu îl privi pierdut. Nu înțelesese nimic, dar nici nu voia să pară tăntălău.

— Îîî... ăăă...

— Desigur, nu oricine poate asta, ci doar transformatorii. Eu am devenit transformator. E o combinație de talent nativ, concentrare și stimulatorii psihochimici pe care i-am descoperit eu. Dacă aș fi fost lăsat să îmi continui cercetările, poate aș fi mărit puterea stimulatorilor și n-ar mai fi fost nevoie de așa de mult talent. Aș fi putut să le dau tuturor puterea de a crea orice din nimic, chiar și unora ca tine. Fiecare moldovean ar fi putut avea acest dar. Însă, la fel ca tine, comuniștii de atunci nu m-au crezut.

— Cred că se cheamă vrăjitorie, spuse apăsat Leta. Sau alchimie, așa cum spune călugărul Bacon în lucrarea sa, *Speculum alchimiae*. Sau *Rosarium Philosophorum* a lui Arnaldus de Villanova, încheie ea, înălțînd bărbia sfidător.

Tovarășul Popoviciu rămase cu gura căscată, fără să-i vină să creadă că nevastă-sa fusese cea care vorbise.

— Ai o atitudine retrogradă. Vrăjitoria ține de misticism, la fel ca religia, recită reflex tovarășul Popoviciu, dar nici unul dintre cei doi nu îl băgă în seamă.

— Ai citit tu toate astea? întrebă Pen Anel, cu o urmă de admirație în glas.

— Nu, recunoscu Leta, numai titlurile, dar am căutat în indexul bibliotecii să văd despre ce tratează. Sînt scrise în latină. Nimeni nu mai știe limba asta.

În sfîrșit, tovarășul Popoviciu îndrăzni să respire ușurat. Fusese cît pe ce să-și imagineze că Leta devenise intelectuală!

— La un anumit nivel, tehnologia și magia nu mai pot fi deosebite, a spus un înțelept, zise sfătos Pen Anel. Sau poate urmează să o spună. Nu e

nici o vrăjitorie, e doar știință pură. Alchimiștii încercau să descopere piatra filozofală sau să provoace transmutația plumbului în aur. Ei bine, eu am descoperit cum să fac asta doar prin puterea gîndului. Ce e așa de greu de înțeles? răbufni el exasperat.

— Nu e primejdios? se auzi glasul subțire al Letei. Dacă toți ar fi putut să facă orice, atunci, spre exemplu, cine știe ce arme nimicitoare ar mai fi putut să apară. Mai mult, ar dispărea prăvăliile, nimeni nu ar mai munci, debandadă, ce mai…

Bătrînul țigan flutură nerăbdător din mînă.

— S-ar fi făcut în același fel blindaje și armuri care să le facă față. De fapt, ar fi început o eră de pace universală, fiindcă toți ar fi putut avea orice și-ar fi dorit. Pentru ce să se mai războiască? Cît despre prăvălii, locuri de muncă și altele, de ce ar mai fi nevoie de ele cînd fiecare și-ar putea crea orice i-ar trece prin cap?

Întrebările plutiră în aer. Ploaia se oprise, iar vîntul împrăștiase norii. Luna sclipea în toată splendoarea, alături de stelele care spuziseră bolta cu puncte de lumină.

— Nu se poate să faci lucruri din nimic, spuse hotărît tovarășul Popoviciu. Ele se fabrică în uzine, cu mijloace de producție, așa cum descrie atît de bine Marx în *Capitalul*. Numai că acum capitalul și fabricile și resursele naturale sînt ale poporului. Restul sînt povești...

— Nu mă crezi, dar șefii tăi tare vor să pună mîna pe puterea pe care le-am dat-o țiganilor! Toate șatralioanele care se învîrt prin Moldova au transformatori, iar eu le dau din cînd în cînd stimulatorul. Ei creează obiectele și vi le vînd, iar voi îi lăsați să trăiască așa cum doresc. Asta e răsplata lor pentru că m-au adăpostit cînd mă prigoneau comuniștii. Pe mulți alții, care nu pot fi transformatori, i-am învățat inginerie, ca să vă repare mașinăriile și să devină și ei utili.

Tovarășul Popoviciu se scărpină încurcat în cap.

— Vrei să spui că țiganii au devenit intelectuali? Asta e tare. Hai, zău așa, doar nu te aștepți să cred una ca asta!

Pen Anel ridică indiferent din umeri.

— N-ai decît să crezi ce vrei. Cam o dată sau de două ori în an îmi trimit comuniștii pe cîte cineva să mă spioneze, așa ca voi. Numai că m-am descurcat. Crezi că m-au raportat cumva la Partid?

Ce-i drept, tovarășul Popoviciu nu auzise nimic despre viața din șatralioane. Că Securitatea încerca să afle ce-i cu țiganii, era normal. Nu puteau fi lăsați să facă tot ce voiau. Pen Anel se întinse pînă îi trosniră oasele.

— Uite, s-a făcut tîrziu, iar voi trebuie să fiți obosiți. Mă duc să vă pregătesc culcușurile și pe urmă o să dorm și eu. Noi o să plecăm dimineață, foarte devreme.

Se ridică și intră iarăși în peșteră. Leta aproape adormise; capul îi căzuse în piept și nu era deloc sigur că auzise ultima parte a discuției. Tovarășul Popoviciu terminase de fumat și privea gînditor flăcările. Se ridică și el hotărît și se îndreptă spre gura peșterii, curios să vadă ce face țiganul.

După ce ochii i se obișnuiră cu semiîntunericul străpuns de razele lunii, care aruncau sclipiri fantomatice, îl văzu pe bătrînul țigan așezat turcește în mijlocul peșterii, cu ochii închiși. Buzele păreau să i se miște ca și cum ar fi murmurat ceva, însă putea fi foarte bine o impresie dată de jocul umbrelor aruncate pe fața lui de flăcările de afară. După un minut sau două, Pen Anel, tot cu ochii închiși, scoase din buzunar un mic șip din care bău puțin. Ridică brațele și mormăi o incantație de neînțeles. Fire extrem de subțiri de lumină, albastre, roșii, verzi, aurii și violet, prinseră să șerpuiască neregulat, asemeni unor trăsnete în miniatură, de peste tot din pereți, pînă într-un punct aflat cam pe la mijlocul distanței dintre mîinile țiganului. Acesta coborî brusc brațele, iar firișoarele se rupseră din perete și se adunară într-un ghem multicolor care dispăru cu un pocnet sec, abia perceptibil, luminînd pentru o frîntură de clipă ceva, un obiect care nu fusese acolo mai înainte.

Tovarășului Popoviciu i se făcu pielea de găină. Făcu stînga împrejur și o zbughi înapoi lîngă foc, unde se așeză tremurînd de emoție alături de Leta. Mintea sa refuza să accepte ceea ce tocmai văzuse.

După o vreme, Pen Anel apăru în gura peșterii și fluieră ușor, să le atragă atenția. Tovarășul Popoviciu, mai liniștit, puse blînd mîna pe umărul nevestei; se ridicară și intrară în peșteră.

— Uite, ai aici un opaiț electric. Bateria ține cîteva ore, mai mult decît suficient. Acolo v-am făcut saltele, pilote, perne și plăpumi, pături, cearșafuri. N-o să vă fie frig. Și mai e ceva, un dar ca să vă amintiți că ne-am cunoscut. O să vedeți mîine dimineață.

Luă desăguța goală de pe umărul Letei, o desfăcu și puse ceva înăuntru. O închise și o așeză cu grijă lîngă mormanul de așternuturi. Se întoarse să plece.

— Și cu toate astea ce-o să facem? întrebă tovarășul Popoviciu arătînd spre maldărul de saltele și pături.

— Mi-e egal. Luați-le voi sau lăsați-le aici, poate s-or folosi și alții de ele.

— Cred că o să raportez toate astea, strigă tovarășul Popoviciu către Pen Anel, iar acesta se opri chiar în gura peșterii.

— Ba eu cred că nu, îi răspunse fără să se întoarcă.

— E de datoria mea, mai șopti tovarășul Popoviciu înainte de a o urma pe Leta, care deja adormise sub mormanul de pilote.

Era aproape amiază cînd se treziră. Opaițul electric se stinsese de mult, așa că tovarășul Popoviciu îl aruncă în întuneric, după ce îl zgîlțîise inutil de cîteva ori. Nu mai era nevoie de el. Lumina pătrundea năvalnic prin gura peșterii. Se traseră din așternuturi și ieșiră afară. Căruțele țiganilor nu mai erau acolo. Ori în peșteră nu intrase zgomotul, ori fuseseră foarte obosiți și dormiseră adînc, de nu auziseră șuieratul motoarelor cu aburi, scrîșnetele sistemelor de transmisie, mugetele și nechezăturile animalelor, lătratul cîinilor. Șatralionul dispăruse, lăsînd în urmă doar iarba călcată. Strînseseră pînă și resturile focului, adunaseră chiar și cenușa. Tovarășul Popoviciu fluieră uimit. Nu știuse că țiganii pot fi așa de curați.

— Au plecat, constată tovarășul Popoviciu, aprinzînd o snagoavă.

Își aminti că nu apucase să plătească nici țigările și nici celelalte, gheata cea nouă, cureaua sau bundița și cu atît mai puțin cadoul primit, aflat în desăguța Letei. Deși era un om cinstit, nu avea remușcări. El se oferise să plătească tot, în afară de cadou, care fusese ambiția țiganului. Și așa spusese că nu au ce face cu banii. Curios, îi ceru Letei să răstoarne trăistuța.

Fluieră ușor, apreciativ.

— Ăsta da, cadou!

Leta înghiți în sec și bulbucă ochii. Așa ceva nu se găsea nici în vitrinele prăvăliilor cu ștaif ținute de ovrei pe Bulevardul Independenței din Iași. Ovreii nu aveau de unde să aibă atîta aur și nestemate; abia dacă primeau dreptul să dețină mici cantități de argint și sidef, topaz și poate vreo perlă, din care făceau lucruri de-a dreptul grosolane, față de cele căzute din trăistuță. Desigur, aveau și cocoșei, dar aceia erau ilegali.

Sub ochii lor, înșirate pe jos, să tot fi fost pe puțin un kil de brățări, cercei, lănțișoare, ghiuluri, cruciulițe, pandantive, clame de păr, ace de cravată, butoni de cămașă și alte bijuuri cu întrebuințare încă neclară, toate din aur. Lumina răsăritului înconjură cu un nimb alb-lăptos grămăjoara de bijuterii.

În mintea tovarășului Popoviciu se făcu pentru o clipă lumină. Oare așa se explicau colierele și broșele minunate cu care se împodobeau unele dintre nevestelor tovarășilor pe la reuniuni sau seri dansante? Oare de asta dînșii, cînd auzeau de țigani, în loc să aibă o atitudine revoluționară și să-i condamne public pe acești neadaptați social, preferau să ridice din umeri și să vorbească despre altceva sau să pretindă că aceștia erau foarte necesari ca să mențină mașinăriile în funcțiune?

Însă gîndirea materialist-dialectică, atent cultivată de Partid încă de cînd era mic copil, fu mai tare decît evidența. Scutură din cap, alungînd asemenea gînduri aberante, și luminița din minte se stinse. La fel de fals fusese și ceea ce crezuse că vede cu cîteva ore în urmă, în peșteră. Probabil visase toată povestea cu firișoarele de lumină colorate care se transformaseră în obiecte. Era și normal să-și închipuie astfel de lucruri în somn, la cîte prostii auzise de la țiganul ăla bătrîn.

Zîmbind, tovarășul Popoviciu luă la întîmplare un lănțișor de aur alb de care atîrna conturul unei inimi, tot din aur, bătută cu diamante mărișoare ce aruncau sclipiri de vis. Petrecu lănțișorul în jurul gîtului Letei și îi fixă încuietoarea. Femeia îl admiră fermecată. Nu primise niciodată un dar atît de prețios. Își privi soțul de parcă ar fi fost în transă. Îi prinse capul în mîini și îl sărută adînc, pasional, cum nu o mai făcuse vreodată. El îi răspunse la sărut, plăcut surprins. Ar fi continuat și cu altceva, însă din cer se prăvăli peste ei o voce cu iz metalic, ieșită dintr-o portavoce.

— Tovarășul Popoviciu, tovarășul Popoviciu, dumneavoastră sînteți?

Ridicară la unison privirile. Balonul galben al celor de la Cartografiere se afla chiar deasupra capetelor lor, la vreo treizeci de metri, și cobora lent. Se zăreau chiar și găurile din nacelă unde fuseseră fixate plăcile cu blindaj, în Războiul cel Mare. După cîteva clipe de uimire, începură amîndoi, ca și cum s-ar fi înțeles, deși nu schimbaseră nici o vorbă și nici o privire, să îndese rapid bijuurile în desăguță. Cînd balonul ajunse la vreo doi metri, cineva aruncă din nacelă un colac de funie pe care tovarășul Popoviciu îl prinse, ajutînd la coborîrea aeronavei. Desăguța era de mult în siguranță, pe

umărul Letei. În nacelă se aflau doi aeronauți identici, cu căști de piele pe cap și cu ochelari de sticlă trași peste ochi, înfășurați în mantii de piele maronie. Unul dintre ei sări jos și se repezi spre tovarășul Popoviciu, întinzînd mîinile înmănușate.

— Oh, ce bine că v-am găsit în sfîrșit! Atît de multă lume vă caută... Comitetul Regional de Partid ne-a spus că nu are nici un rost să ne întoarcem fără dumneavoastră. Sînteți bine, sănătoși? Ne-am temut de ce-i mai rău. Ei sînt! strigă bucuros spre celălalt ocupant al nacelei, care deschisese deja portița laterală.

Ajutați de aeronauți, soții Popoviciu urcară emoționați în nacelă. Un moment tensionat, cel puțin pentru ei, se consumă cînd aeronautul din nacelă se oferi amabil să ia desăguța Letei, ca ea să poată urca mai ușor. Femeia refuză cam prea înțepat și cam prea repede, iar pe tovarășul Popoviciu îl năpădi transpirația. Țiganul avusese dreptate. Conținutul desăguței i-ar fi adus mai mult ca sigur pe cap Ilicitul întrucît, fu silit să recunoască, povestea bijuteriilor obținute din lumină, într-o peșteră întunecoasă ascunsă în munți, n-ar fi crezut-o nici un tovarăș cu mintea întreagă. Din fericire, aeronauții nu remarcară nimic. Regretă că nu și-a întipărit în minte drumul către peșteră, dar fusese flămînd și cu un picior beteag. Ar fi vrut să se întoarcă într-o bună zi și să o cerceteze pe îndelete. Era sigur că pe undeva se afla vreun cotlon tainic, plin cu bijuuri, țigări, ghete, curele, bundițe și cine știe cîte altele.

După ce îi văzu urcați, unul dintre cei doi aeronauți deschise larg ușița de bronz a arzătorului și aruncă foarte repede cîteva lopeți de cărbune, una după alta. Din cauza greutății suplimentare a noilor pasageri, balonul cîștigă lent înălțime. Pe la vreo sută de metri, celălalt aeronaut lansă o rachetă roșie, după care prinse să semnalizeze cu două stegulețe, de asemenea roșii.

— Anunțăm că v-am găsit, spuse, arătîndu-le mai multe siluete care își înălțau fețele spre balon. Frumos lănțișor, mai spuse, arătînd cu bărbia spre gîtul Letei.

— Oh, e o tinichea cu picături de sticlă, spuse tovarășul Popoviciu.

Leta își privi soțul cu subînțeles și roși toată.

— Un fleac, întări ea. Mi l-a cumpărat ieri Relu... De la țigani.

Michael Haulică

POVESTEA LUI CALISTRAT HADÎMBU DIN VIZIRENI, UCIS MIȘELEȘTE DE NENICUL RAUL COLENTINA ÎNTR-UN HAN DE LA MARGINEA BUCUREȘTILOR

Calistrat Hadîmbu sosi la marginea Bucureștilor a doua zi după echinocțiu. Era o toamnă frumoasă, nici prea caldă, nici prea rece, vreme numai bună de călărit. Lăsă calul la barieră, achită o mică penalizare pentru că obosise animalul, apoi deschise ușa hanului care se afla lîngă Stația de Cai.

Înăuntru, lume și lume. Lume de-a lui – țărani și țăranci, boieri de la țară, boieri de la oraș – dar și domni din orașul celălalt, vedea asta după haine, auzea după vorbe. *Știa* că sînt din orașul celălalt.

Se așeză la o masă și ceru ceva de mîncare și o cană cu vin, apoi asta și făcu, mîncă mîncarea și bău vinul.

Ei, mai făcu el ceva, își scăpă așa, în joacă, o mînă pe sub fustele fetei de-l servi la masă, așa cum era el obișnuit de-acasă, din Vizirenii Buzăului. Poate – cine știe? – ideea că i se permite una ca asta nu era o obrăznicie, nu era proastă creștere, ci era ceva mai mult, ceva ce avea în sînge.

Se zicea că prin satul lor poposise cîndva însuși Marele Vizir de la Stambul. Stătuse acolo cîteva zile și, la nouă luni după asta, multe femei născuseră prunci care aveau apoi să poarte numele Viziru sau Vizireanu, așa încît, peste ani, satul ajunsese să fie cunoscut ca satul Vizirenilor și-apoi așa îi și rămăsese numele.

O fi și asta o poveste care să justifice purtarea lui Calistrat Hadîmbu și a altora din satul lui, îndrăzneți ai naibii ăștia din Vizireni... iar el nu-și făcea

de ocară numele și renumele.

Cum ziceam, așa, din iuțeală de mînă și nebăgare de seamă, deștele lui alintau catifeaua pulpelor pe care fata le ascundea sub fuste, cînd simți privirea hangiului pipăindu-i beregata. Cel mai bun lucru pe care putu să-l facă fu să plece degrabă din han și tot în grabă să treacă bariera Colentinei.

De-abia cînd se văzu dincolo, în celălalt București, Calistrat Hadîmbu își aminti că nu e totuna pe unde treci bariera și că, în general, dacă nu ți s-a urît cu binele, indicat e să nici n-o treci. Într-o parte a ei era orașul pe care-l știa, cu trăsurile mînate de vizitii arțăgoși strunind bine în frîu caii deveniți pe dată ascultători, cu jupîni supunînd sub ei cai nărăvași și strigînd porunci hangiului și tuturor celor aflați cu treburi pe-acolo, cu lotri și femei ușoare, precupeți gureși și mușterii de toate felurile...

În partea cealaltă însă... Calistrat Hadîmbu nu avea o părere prea bună despre ce se afla în partea cealaltă. De două ori mai trecuse bariera și de fiecare dată nimerise parcă în altă lume. Cel mai tare se speriase ultima oară, cînd se trezise printre clădiri care atingeau cerul, printre automobile care treceau pe lîngă el cu viteze amețitoare, iar lumea de pe străzi... lumea... Doamne-Dumnezeule, dac-ar fi văzut tovarășii lui de băutură cum umblau femeile prin *acea* parte cealaltă, n-ar mai fi rămas picior de bărbat în Vizireni...

Calistrat Hadîmbu deschise ochii după cîteva clipe, hotărît să dea piept cu Bucureștii, oricum ar fi fost să fie.

...Era bine. Cunoștea orașul, *acel* oraș, mai fusese pe-acolo. Nu mai aștepta să vadă dacă hangiul era pe urmele lui, se aruncă în primul taxi care-i ieși în cale.

— Du-mă undeva departe, undeva unde se întîmpă lucruri, îi spuse șoferului.

— Bine, conașule, acolo mergem, îi aruncă acesta peste umăr. Fix acolo unde se întîmplă lucruri.

Și, într-un exces de bucurie inexplicabil pentru Calistrat Hadîmbu, șoferul taxiului claxonă de sperie caii unei birje ce le trecea prin față, apoi își aprinse o țigară și aruncă nepăsător chibritul în ochii unui tîrgoveț care se îndrepta spre Obor, apoi notă ceva cu pixul într-un caiet, apoi se luă la întrecere cu tramvaiul pe Calea Moșilor... de data asta fără să mai sperie caii.

Cam asta a fost amintirea acelei zile bucureștene pentru Calistrat Hadîmbu, fiindcă următoarea amintire a lui a fost una în care purta uniforma unei armate de care n-avea habar și mărșăluia împreună cu alți cîțiva, sute, mii, nu-și dădea seama, așa cum nu-și dădea seama nici cînd, nici unde se întîmplau toate astea. Dar, mai ales, habar n-avea de cele întîmplate între timp. Știa că intrase într-un taxi, și, iată, se trezise soldat, fără ca măcar să știe al cui și cu cine avea să lupte. Ori pentru ce.

Undeva, în spatele lui, un oraș se făcea una cu munții, în culorile apusului.

— E Brașovul, îi zise cel care mărșăluia în dreapta lui.

— Brașovul? făcu el neîncrezător.

— Apăi, dragă domnule, nu știu cine ce ți-o fi dat de băut ori de mîncare, că de zece zile te văz năuc, dînd din picioare ca o păpușă automată, mîncînd, dormind și tot așa, fără să scoți o vorbă, fără să dai vreun semn că știi pe ce lume te afli.

— Și pe ce lume mă aflu, dacă nu ți-e cu supărare?

— Pe lumea în care am început *Înverzirea*, dragă domnule.

— *Înverzirea*? Cum adică? Ce înverzire? Cu ce înverzim? Pe cine? Ce?

O avalanșă de întrebări, o furtună, un potop și toate, toate se nășteau în capul lui și dădeau să iasă afară, insistente, obraznice, agresive chiar, o trăsătură a lui care nu de puține ori îi adusese necazuri. Dar... dar... nu se putea abține să nu întrebe – și întrebă din nou:

— Ce înverzire, frate?

Bărbatul care mergea alături rîse gros și binedispus.

Calistrat Hadîmbu nu află prea multe în prima lui zi de război. Fărîme de povești, frînturi de discuții la care trăsese cu urechea, astfel că povestea cu un drum străjuit de plopi, care să traverseze Europa, îi păru atunci a fi un răspuns mulțumitor la treaba cu înverzirea, chiar dacă nu lămurea toate lucrurile.

Auzi în schimb, de mai multe ori, numele lui Petrică Albu și se gîndi că o fi vreun mare conducător de oști, cel care-i ducea în luptă, cel care îi aștepta undeva, într-o țară de care Calistrat Hadîmbu nu auzise în viața lui, Danemarca.

Se înserase cînd își făcură apariția în Weidenbach și, pînă traversară toată localitatea ca să ajungă în tabăra care-i aștepta, se întunecase de-a binelea. Cîteva făclii luminau intrările în corturi și asta era tot ce vedeau.

Noaptea, în timp ce se auzeau sforăiturile celor din pașoptul lui, Calistrat Hadîmbu întrebă cu voce tare:

— Și? Mai departe? Ce urmează?

— Zeiden, se auzi vocea lui Dieter Dipold din Honigberg.

— Feketehalom, se auzi vocea lui Gyuri Székely din Négyfalu.

— Cotlea, se auzi vocea lui Octavian Bordenache. Apoi, tot el adăugă: de-acolo sînt eu.

— Da? No, bine, spuse Calistrat Hadîmbu, părînd împăcat cu viața, cu lumea și cu el însuși.

Apoi adormi.

A doua zi, el și încă patruzeci și șapte de soldați se treziră, ieșiră din cort și rămaseră cu gurile căscate. Alături de tabăra lor, pe un tăpșan, se afla un dirijabil. Dirijabil, aerostat, giffard – avea mai multe nume, dar toate desemnau același obiect pe care Calistrat Hadîmbu îl văzuse odată trecînd pe deasupra barierei Colentinei. Unii dintre camarazii lui își făceau cruci, își scuipau în sîn, bodogăneau, mormăiau, vorbeau cu dumnezeul lor, un dumnezeu părăsit de popi în clipa aceea. Alții se comportau ca și cum nu se întîmpla nimic neobișnuit, ca unii deprinși cu așa ceva.

Măgăoaia era imensă – sau, cel puțin, așa i se părea lui. Cînd o zărise pe cer, deasupra Bucureștilor, îi păruse enormă în comparație cu orice alt lucru pe care-l mai văzuse el zburînd. Așezată însă pe sol, în fața lui, părea uriașă pe lîngă orice alt mijloc de transport pe apă, prin aer ori pe uscat, pe care să-l mai fi pomenit el vreodată.

Se încolonară cîte doisprezece, așa suna ordinul, aliniați, pregătiți pentru onor. În fața lor apăru un bărbat înalt, tuns scurt, îmbrăcat în negru, care ținea în mîna stîngă un iatagan imens, ascuns într-o teacă lucrată cu mare artă prin cine știe ce atelier al lumii. Tunica îi era tivită cu fir auriu, pe partea stîngă a pieptului avea înșirate medalii dispuse cîte patru, pe patru rînduri, manșetele erau lungi, pînă aproape de coate, cusute cu fir și ele, la fel și vipușca pantalonilor. În picioare avea ghete înalte, care-i ajungeau pînă aproape de genunchi, iar pe ghete, de la genunchi la glezne, de jur-împrejur, patru rînduri a cîte șapte plăci aurii pe cea din stînga, iar pe cea din dreapta doar un rînd, acoperindu-i șiretul din față.

Peste un ochi avea un petic negru prins cu o curea care-i înconjura capul. Cele două stele mici de pe gulerul tunicii îi lămuriră pe cei care erau mai vechi că omul era locotenent.

Zise:

— Sînt Andrian Burghelea și, începînd de azi, sînt comandantul vostru. Voi sînteți pașoptul meu. Dacă vă intră asta în cap, pe celelalte le vom rezolva noi... Și-acum, îmbarcarea!

Cei patruzeci și opt stăteau drepți, încremeniți cu privirile la el. Nu se mișca nimeni. Nu șoptea nimeni. Poate nici nu respira nimeni.

Andrian Burghelea le făcu un semn spre dirijabil și de-abia atunci detașamentul se puse în mișcare.

Apropiindu-se de navă, Calistrat Hadîmbu îi văzu numele scris pe o latură, cu litere roșii, mari, cu scrisul acela nou pe care-l foloseau domnii școliți la Paris și la Viena și pe care-l învățase și el de la popa Brăteanu din Vizireni. Aerostatul se numea *Chiotul Răzbunării*. Și tot în acel loc, sub noile litere, descifră și celălalt nume, cel vechi, care fusese acoperit cu vopsea albă: *Hektorfasza*.

— Ce înseamnă *Hektorfasza*? întrebă Calistrat Hadîmbu cînd se văzură îmbarcați.

Unii dintre camarazii lui izbucniră în rîs, un rîs lăbărțat, slinos, insinuant, batjocoritor, un rîs de cățea în călduri, un mieunat de pisică încoțopenită noaptea prin boscheți... un rîs pe care Calistrat Hadîmbu nu știu cum să-l ia, ca pe o ofensă ori ca pe un motiv de veselie...

Iar cînd rîsul păru să se domoleasacă, Andrian Burghelea se lăsă să alunece în jilțul lui de comandant și rîse și el, ințețind rîsetele celorlalți.

— Ce pula lui Hector să însemne? prinse curaj și se chinui Florin Comșa din Făgăraș să zică, printre grohăiturile care țineau loc de hohote. Asta înseamnă, mă, ”pula lui Hector”! Acum ești fericit?

Hohotele deveniră generale, patruzeci și opt de oameni rîdeau de se cutremura dirijabilul. Și cu Andrian Burghelea, patruzeci și nouă.

— Și de ce i-a zis așa, domnule? Cine i-a zis? Cum să-i zici așa unui dirijabil?

Apoi Calistrat Hadîmbu află povestea lui Hunyadi Ferenc, fostul căpitan al dirijabilului, care, într-o bună zi, a fugit și s-a ascuns la Schitul Tarnița. Iar dirijabilul i-a fost dăruit de Petrică Albu lui Raul Colentina, în semn de prețuire și recunoștință că acesta i-a salvat viața în bătălia de la Jihlava, din Boemia. Iar Raul Colentina l-a botezat *Thymos*, dar îi zicea *Mînia lui Ahile*. Apoi, într-o zi, Petrică Albu l-a chemat pe Raul Colentina la sfat, apoi l-a chemat și pe Andrian Burghelea.

Și au vorbit și au vorbit și au vorbit...

Iar cînd a ieșit de-acolo, Raul Colentina avea pe gulerul tunicii o stea mare, de sublocotenent, era comandantul armatei terestre și primise trenul care se chema *Lynxul Nimicitor*, ca tren-sublocotenent. Mai grozav decît trenul lui Raul Colentina nu era decît *Navalonul*...

Iar cînd Andrian Burghelea a ieșit de-acolo, avea o misiune de îndeplinit, patru stele mici, de căpitan-sublocotenent, pe gulerul tunicii, și un dirijabil în comandă. Pe care l-a botezat *Chiotul Răzbunării*, dracu' știe de ce, care era răzbunarea și de ce era nevoie de un chiot. Clar?

— Ighen. Da' *Thymos* ce înseamnă?

Și iar rîsete, că doar nu era să stea să se plîngă de ce rău e să fii în război. Și oricum nu știa nimeni ce înseamnă *Thymos*. Nici unul dintre ei. Pe cei cîțiva membri ai echipajului nu-i întrebă nimeni. Și nici pe Andrian Burghelea nu îndrăzni nimeni să-l întrebe.

În dimineața următoare intrară la program.

Făceau instrucție de front, exerciții de tragere, antrenamente de lupte și scrimă, tir sau aruncarea grenadelor, se învățau cu tot felul de arme, unele dintre ele necunoscute lor pînă atunci – cum erau arbaleta și nunceagul – altele mai puțin folosite ca arme de luptă corp la corp – cum era sulița.

Îi pasionau peste poate antrenamentele de scrimă, și nu de dragul fandărilor sau al cine știe căror scheme secrete, ci al varietății lamelor cu care luptau. De la spada vest-europeană la paloșul străvechi, de la iataganul turcesc la katana japoneză și falxul dacic, nimic nu rămînea nefolosit, neînvățat. Pumnalul otoman, drept, pumnalul indian, ca un șarpe, sica în formă de seceră...

Dar cel mai mult și mai mult așteptau sesiunile de trageri la poligon. Poate pentru că aveau ocazia să se mai proptească și ei cu picioarele în pămînt, să mai vadă cerul deasupra capului, să mai miroasă copacii, aerul îmbibat cu izul de bălegar al cîmpurilor – toate astea le dădeau sentimentul că erau vii, că lucrurile care li se întîmplau chiar se petreceau în viața lor și nu în vreun vis ori în vreo închipuire. Sau poate că atunci aveau ocazia să fie războinici ai anilor pe care-i trăiau, nu cu săbii, nu cu pumnale și arbalete și cine mai știe ce relicve ale istoriei, ci cu revolverele domnului Colt sau cu păcănitoarele domnilor Borchardt, Mauser și Browning, ca să nu mai vorbim de tunul-mitralieră al lui Hiram Maxim, arme noi, de care numai cunoscătorii știau. Iar lor chiar le plăcea să se dea drept cunoscători,

să se considere un soi de detașament de elită, o grupă de șoc al cărei țel nu era mirosirea sudorii inamicului în îngălate lupte corp la corp, ci victoriile rapide, pe nevăzute și pe neștiute. Ceea ce, pînă la urmă, asta și erau, cu toate că nimeni nu le-o spusese clar, în față.

Uneori, cînd li se părea că lîncezesc, se întrebau unii pe alții la ce le-or trebui toate astea, cine o să-i caute acolo sus, în dirijabil, ca să-și poată folosi noile cunoștințe. Dar veneau apoi momentele în care erau aruncați în luptă și înțelegeau atunci că ei nu sînt soldați de rînd ai armatei lui Petrică Albu, ci *Lovitura Aerului*, cum auziseră vorbindu-se deja prin cîrciumi, echipele pentru operațiuni speciale care făceau mai mare prăpăd printre inamici decît o întreagă hoardă de bătăuși bezmetici aruncați în luptă cu ochii închiși și cu săbiile în mîini.

Din cînd în cînd, cîte unul, doi dintre ei – uneori mai mulți – erau lăsați prin vreo tabără și nu mai auzeau de ei.

În locul lor erau aduși alții și, pe măsură ce înaintau spre nordul Europei, cei care veneau erau tot mai bine pregătiți, se vedea că simțiseră tăișul sabiei și auziseră vîjîitul gloanțelor pe lîngă urechi.

În lunile următoare înșirară ca pe ață orașele la înfrîngerea cărora participaseră, căpitanul Andrian Burghelea dovedindu-se un comandant de nădejde, inspirat și cu știința luptelor aeriene, dar și un bun strateg al acțiunilor rapide, de noapte sau de zi. Ba, mai mult, avea și un simț practic deosebit, o intuiție sau naiba știe cum îi spune, dar și bani și relații, asta era clar! Ideeea e că pe *Chiotul Răzbunării* fuseseră instalate opt tunuri Hiram Maxim, două în față, două în spate și cîte două pe lateralele dirijabilului, asta după ce îi fusese schimbat învelișul cu unul la fel de subțire, dar prin care greu treceau gloanțele. *Chiotul Răzbunării* devenise o adevărată cazemată zburătoare, spaima cetăților asediate și a giffardelor de luptă.

Nici mișcările de la o duzină la alta nu se mai produceau ca pe vremuri, așa încît, într-o zi, Andrian Burghelea îi adună pe toți în fața *Chiotului Răzbunării* și îi strigă într-o anumită ordine, așezîndu-i în grupe de cîte doisprezece. Apoi le spuse:

— Sînteți patru duzini și așa veți rămîne de-acum încolo, în formațiile astea, cu treburile pe care am să vi le dau. Și cu numele pe care am să vi le spun.

Se plimba prin fața lor, cu o mînă la spate și cu cealaltă, în care ținea iataganul, gesticulînd de parcă doar vorbele nu îi erau de-ajuns spre a se face înțeles. Sau pentru că-i lipseau bătăliile... Ori poate ca să nu se lenevească iataganul ăla de se zicea prin cîrciumi că l-ar fi dobîndit în luptă și că încă mai avea pe el sîngele fostului stăpîn...

— Voi sînteți *Dragonii valahi* și veți fi trăgătorii și servanții tunurilor.

— Voi sînteți *Icarii albaștri*, echipajul de bord care va conduce de-acum *Chiotul Răzbunării*.

— Iar voi sînteți *Lupii Daciei* și voi *Zăganii neostoiți*, echipele de asalt, cele care, din cînd în cînd, vor avea misiuni de luptă la sol.

Calistrat Hadîmbu era unul dintre *Zăganii neostoiți*, alături de mai vechii lui tovarăși Anghel Papacioc, Antonie Zgondrea, Titi Vasiliu, Iorgu Baldovin...

Dar nici în lunile alea, petrecute între bătălii și cititul cărților și revistelor lui Burghelea, pe care acestea le ținea într-un cufăr, dar din care le dădea cu mare plăcere și lor, celor care știau să citească, nici în acele luni Calistrat Hadîmbu nu avu prilejul să-l cunoască pe Raul Colentina, despre care se spunea că ajunsese jupîn, adică era de rang, stătea la masa lui Petrică Albu, era chiar sfetnic al acestuia.

— Da' cine e, domne, Raul Colentina ăsta, că parcă nici nu e adevărat, parcă e doar un personaj de poveste... Nu l-a văzut nimeni? Nu-l știe nimeni? întrebă el într-o zi, cînd Andrian Burghelea era plecat.

Pe comandant nu îndrăznea să-l întrebe, îndrăznelile lui aveau și ele o limită, iar aceasta se chema Andrian Burghelea.

Într-adevăr, nici unul dintre camarazii lui nu putea spune că-l cunoaște, că l-a văzut vreodată. Nici măcar cei mai vechi în lupte, cei care îl cunoscuseră pînă și pe locotenentul Petrică Albu...

— Și ăsta de ce e tot locotenent, fraților, dacă acu' conduce ditai armata? De ce nu l-au făcut și pe el general?

— Cine să-l mai facă pe el general, cînd acuma *el* îi face pe ceilalți ce vrea el? spuse Antonie Zgondrea, un fost negustor din Calafat, fugit în lume asemeni lui Calistrat Hadîmbu și înrolat în armată ca și acesta, cules de pe străzile Bucureștilor adică, mai precis din mahalaua Manea Brutaru, unde se deda și el la kiramelele[2] cu livrezoane[3], că altfel, s-avem pardon, era om curățel de felul lui.

Și începură niște șușoteli între ei, acolo, din care, pînă la urmă, înțeleseseră cu toții cum stăteau lucrurile.

Iar lucrurile stăteau așa:

Cînd Petrică Albu l-a făcut pe Andrian Burghelea căpitan și i-a dat comanda dirijabilului, l-a făcut de fapt căpitan-sublocotenent și era cel mai mare grad cu steluțe mici. Deasupra lui mai era doar gradul de sublocotenent – și, din cîte știau ei, existau doar trei, care erau șefii armatelor aeriene, maritime și terestre. Peste sublcotenent era locotenentul și ăsta era unul singur, Perică Albu, comandantul suprem al armatei. Sub căpitan-subocotenenți, care puteau fi comandanți de dirijabile, de nave maritime și de trenuri, erau colonel-sublocotenenții, cu trei stele mici, sub ei erau maior-sublocotenenții, cu două stele mici, iar ultimii care aveau stele mici pe gulerul tunicii erau general-sublocotenenții, cu doar o stea, acest grad avîndu-l cei care erau generali în ziua în care Petrică Albu hotărî să reorganizeze armata, iar asta se întîmpla cu o zi înainte ca lui Andrian Burghelea să-i fie repartizat *Chiotul Răzbunării*.

După ce puseseră cap la cap tot ce știa fiecare, rămăseseră privindu-se unii pe alții derutați, mai derutați decît erau înainte de a se lămuri.

— Și Petrică Albu ăsta chiar e singurul locotenent care a mai rămas? întrebă din nou Calistrat Hadîmbu, așa cum avea el obiceiul s-o facă uneori, cînd i se ura cu binele – cum zicea Anghel Papacioc din Cosîmbești.

Stînd așa, ciucit într-o parte a compartimentului în care-și duceau viața între două bătălii, Titi Vasiliu, un bărbat trecut bine de patruzeci de ani, din Nicolina Iașilor, ridică privirea de la mașina de scris pe care o muncea acolo, pe genunchi, și spuse către Calistrat Hadîmbu:

— Mă, într-o zi o s-o pățești din cauza întrebărilor tale.

— Păi vreau să știu, nea Titi. Cum poate să facă rău cuiva faptul că vrea să știe pe ce lume trăiește?

— Da, dar... știi... unii oameni au tainele lor și e bine ca ele să rămînă ceea ce sînt, adică taine. Bine și pentru oamenii ăia, bine pentru toată lumea. Și nu numai oamenii, dar lucrurile toate au tainele lor...

— Auzi, mă? interveni Sandu Vișinescu, ăla de zicea că e din Mîndra, dar locuia în Lisa. Da' dacă maică-ta ar avea un secret mare, mare de tot? Dacă ar avea un secret cu nașterea ta? Cu făcutul tău, mai bine zis. Ei? Cum ar fi?

— Tu să nu te iei de mama, da?

Ochii mînioși ai lui Calistrat Hadîmbu scăpărară aruncînd parcă scîntei de jur-împrejur, parcă strigînd întrebări de felul: „care te mai iei de maică-mea, bă?!”

Nimeni nu se mai luă de maică-sa, dar și el înțelese atunci că lucrurile sînt lucruri pentru toată lumea și, mai ales, că ce ție nu-ți place altuia nu-i face.

Drept îi că înțelese el, Calistrat Hadîmbu, atunci, lucrurile astea?

Se pare că nu, dacă ne luăm după fețele palide ale mesenilor, cînd, într-o seară, la masă, Calistrat Hadîmbu puse unuia dintre musafiri o nouă întrebare din alea, de-ale lui.

Erau la Suseni, în Hațeg, doar patru dintre ei – el, nea Titi Vasiliu, Florin Comșa, Gyuri Székely – plus comandantul Burghelea, în casa lui Kendeffy bacsi, care chemase și cîțiva oameni de vază din sat, ca domnul Colț, pădurarul Nicu Deac și felcerul Pataki. La masă mai era un oaspete venit tocmai de la Homorod, domnul Teutch, și acestuia i se adresase Calistrat Hadîmbu cînd țuica dezlegă vorbele, mai mult să se dea mare cu ce citise el prin cărțile și prin ziarele lui Burghelea:

— Și, domnule Teutch, ce mai știți de Luiza și de marele Jules Verne?

În acel moment se lăsă o tăcere ce se asemăna cu liniștea adîncă de dinaintea bubuiturilor de tunet. Și, într-adevăr, ca într-o carte, tunetul izbucni, dar un tunet de țipete, de strigăte care făcură să tremure sufrageria bunului domn Kendeffy.

— Ieșiți afară! Ieșiți afară! încă se mai auzea vocea neamțului cînd ei ajunseseră deja pe tăpșanul unde lăsaseră *Chiotul Răzbunării*.

Cui să-i mai ardă de celebrul castel, care se ițea în zare pe-un umăr de munte? Lor, cu siguranță, nu, așa că intrară degrabă în burta măgăoaiei.

— Ce? Ce-am zis? întreba nedumerit Calistrat Hadîmbu, căutînd cu privirile spre camarazii care rîdeau pe înfundate, deși nici ei n-ar fi putut spune ce anume provocase reacția oaspetelui și-i lăsase pe ei fără bunătățile de pe masă, lucruri pe care ostașii lui Petrică Albu nu le mai văzuseră cam de mult și pe care de-abia așteptau să le atace la baionetă, cum s-ar zice.

Doar Andrian Burghelea zîmbea pe sub mustățile răsucite, gîndindu-se că nu se face să pomenești dinaintea unui tată numele celui care i-a sedus fiica.[4]

După încă două luni, cele patru duzini comandate de Andrian Burghelea ajunseră, în sfîrșit, în Danemarca.

Nu mai erau aceiași patruzeci și opt de soldați. Rînd pe rînd, cei căzuți la datorie fuseseră înlocuiți cu alții. Printre dispăruți, Calistrat Hadîmbu îi număra pe cei din duzina lui: Anghel Papacioc, Antonie Zgondrea, Mihai Cojenel, Șerban Bălăceanu și Victor Nuțu. De dincolo, de la ardeleni, lipseau Virgil Iaru, Cornel Urs și Dan Crețu.

În locul lor veniseră oameni adunați de la unități dezmembrate, că nu peste tot războiul mergea așa de bine cum le mergea lor: Schmidt Carol Erwin din Szatmar, Florin Oproiu din Hermannstadt și Aliodor Cîrlea din Alba Iulia la *Lupi*, Nicu V. Cuniche din Slobozia, Bebe Haralambie din Colentina, Liviu Gegiuc din Miroslava și Adrian Nechita din Focșani la *Zăgani*, și... și... tot la *Zăgani*...

Într-o zi își dezmorțeau oasele, alergau după fluturi pe un cîmp pe care odihnea măgăoaia și unde urma să li se alăture un nou camarad, în locul lui Mihai Cojenel din Grădiștea, care pierise într-o încăierare, într-o cîrciumă din Berlin.

Și numai ce se învîrteji deodată praful de pe drum, de ziceai că-l aleargă cineva cu pocea, de se făcu aidoma unui șarpe gros cît un stat de om și lung, lung... cam cît era poteca de la drum pînă la ei. Și mai era și zgomotul acela de ziceai că trec huruind o duzină de dirijabile pe deasupra lor și mai multe nu.

Apoi se treziră că privesc cum o femeie coboară de pe o motocicletă. Că femeie părea, după forma trupului, măcar că era îmbrăcată în pantaloni de piele și jachetă și avea pe cap o cască lipită de creștet și de obraji, peste care își pusese protectorii ca să-i apere ochii de praf și de lumină.

Cînd coborî din șa, își scoase protectorii și toți bărbații îi văzură ochii albaștri, mai albaștri decît cerul luminos de deasupra, și nu mai avură nici un dubiu că noul lor camarad era o femeie. Iar cînd își scoase și casca... toți rămaseră muți de uimire, pînă și comandantul Andrian Burghelea avu parcă un suspin pe buze cînd părul ei scăpă din strînsoarea căștii și îi căzu pe lîngă urechi, așezîndu-se pînă aproape de umăr, frumos și rînduit și... albastru. Suspinul căpitan-sublocotenentului era un cuvînt: Magda...

— Magdalena Ghica mă cheamă, le strigă ea noilor camarazi. Adică Magda...

— *Magda cum laude*, șopti Andrian Burghelea și surîse acolo, în ușa *Chiotului Răzbunării*, unde se afla, nu se știe dacă vreunei amintiri sau... cine știe? Șopti: „femei cu zbaturi și cu vîsle...” în timp ce Magdalena Ghica trecea pe lîngă el, intrînd în măgăoaie, trecea *zîmbind* pe lîngă el, lăsînd în urmă un

— Comandante...

și primind un

— Magda...

așa cum se salută de obicei un comandant cu noul soldat venit să-i completeze grupa.

Patruzeci și șapte de perechi de ochi rămăseseră acolo, în ușa dirijabilului, patruzeci și șapte de limbi se învîrtiră în peșterile gurilor morfolind vorbele „ce Chiotul răzbunării...”, așa cum, mai în urmă cu niște ani, ar fi spus „ce Pula lui Hector...” sau, și mai în urmă, „ce Mînia lui Ahile a fost ASTA?!!!”. O duzină erau cei care serveau pe tunurile-mitralieră, o duzină era echipajul propriu-zis al măgăoaiei, iar două duzini (mai puțin unu) erau caftangiii de meserie. Cu totul patruzeci și șapte de indivizi trecuți prin ciur și prin dîrmon, patruzeci și șapte de bărbați pentru care femeile nu mai însemnau de mult altceva decît o tăvăleală în fugă prin așternuturile slinoase ale hanurilor. Și totuși, în acea zi, patruzeci și șapte de bărbați se îndrăgostiră de Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*, și habar n-aveau de ce i se spunea așa...

În afară de Andrian Burghelea.

În afară de Andrian Burghelea, care rămăsese cu zîmbetul ăla tîmp pe față... Ori... ce era-n capul lui? Ce voia el să zică? Nu cumva că o cunoștea pe Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*? Nu cumva că o cunoștea *foarte bine* pe Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*? Nu cumva zîmbea așa pentru că o fi trecut prin viața ei cîndva, și prin așternuturile ei cîndva, și prin ea, prin *Magda cum laude*, cîndva? Nu cumva?

Din ziua aceea nimic n-a mai fost cum era la bordul *Chiotului Răzbunării*. Se pîndeau unii pe alții, își puneau piedici, se pîrau, mai-mai să sară la bătaie din orice fleac.

Iar într-una dintre zile bătaia chiar se porni, din nimic, din aer, din hartanul de miel pe care Gyuri Székely din Négyfalu îl aruncă din blid, spunînd:

— Paștele e peste două săptămîni.

La asta, Iorgu Baldovin din Turnu spuse:

— Ți-l bag eu pe gît dacă nu-l mănînci de bunăvoie, păgînule...

Cei doi se luară la trîntă, se luară la pumni și la șuturi, pînă se auzi vocea lui Andrian Burghelea, care se ridicase în picioare din jilțul său:

— Terminați!

Și altceva nu mai zise. Gyuri Székely, care, în momentul în care toți ceilalți se întoarseră spre comandantul lor, încasase un pumn în figură, se prăbuși cu nasul fix în ghetele lui Andrian Burghelea. Și atunci văzu ceea ce nici unul dintre ei nu văzuse pînă atunci. Pe plăcuțele metalice aurite de pe ghetele comandantului erau scrise nume. Bulgărești, turcești, ungurești, românești, cehești, poloneze... Nume. Iar după fiecare nume era o cruce.

I se păruse lui – și nu numai lui – că, după fiecare misiune la sol la care participa Andrian Burghelea, pe gheata dreaptă îi mai apărea cîte o plăcuță-două. Se gîndiseră că își punea cîte o plăcuță de fiecare oraș pe care-l străbătuse cu pasul. Gyuri Székely știa sigur că, atunci cînd îl văzuse pentru prima dată, la gheata dreaptă avea un singur șir de plăcuțe. Sub nasul lui, chiar dacă îi vîjîia capul, chiar dacă era puțin amețit, gheata avea două rînduri întregi și un al treilea rînd cu doar trei plăcuțe. Iar pe ultima scria numele lui Henrik Gjellerup, care fusese una dintre țintele lor cînd coborîseră la Vejle, și pe care Andrian Burghelea îl ucisese cu mîna lui. Gyuri Székely fusese martor la asta.

Se ridică greoi de pe jos, își reluă locul pe bancă, la fel și Iorgu Baldovin din Turnu, care-l privea mai departe mînios.

Dar lui nu-i mai ardea de bătaie, nu-i mai ardea de mînie. Cine era omul care-i conducea? Ce făcuseră toți oamenii ăia de-i omorîse? Ce minte deranjată putea avea un om care purta asupra lui plăcuțe cu numele tuturor oamenilor pe care-i ucisese? Mai exact, patruzeci și cinci de oameni.

Andrian Burghelea ucisese patruzeci și cinci de oameni și era comandantul lor, căpitan-sublocotenent, și existau zvonuri, auzite de ei prin taberele în care mai poposeau uneori ca să-și împrospăteze proviziile de gaz și combustibil, care spuneau că Andrian Burghelea avea șanse să fie făcut comandant al armatei aerului, ceea ce însemna că urma să fie unul dintre cei trei sublocotenenți ai lui Petrică Albu...

Zvonul îi umpluse de bucurie pe cei patruzeci și opt, care deja visau la ziua în care toată armata aeriană va ști că dirijabilul lor, *Chiotul Răzbunării*,

va fi giffardul-subocotenent al flotei aeriene. Mai grozav decît aerostatul lor nu va fi decît *Navalonul*...

— Și putem trage o dungă roșie de jur-împrejur pe-afară? Ca să știe toată lumea că noi sîntem ăia? întrebă Calistrat Hadîmbu în ziua în care auzi și el zvonul.

— Da' cum nu? se-ntoarse spre el nea Titi Vasiliu, cu tot cu mașina de scris pe care o ținea în brațe. Nu vrei să desenăm și o țintă pe el? Ca să le fie mai ușor de ochit vrăjmașilor...

Rîseră atunci, rîseră de Calistrat Hadîmbu și de întrebarea lui, ca de obicei.

Gyuri Székely din Négyfalu nu spuse nimic nimănui despre descoperirea lui în seara aceea. Și nici în zilele care urmară. Lucrurile reveniră la normal, adică la micul război al fiecăruia împotriva tuturor, ceea ce le ocupa cea mai mare parte a timpului.

Nici de dormit nu prea mai dormeau. Cine putea să mai doarmă liniștit știind că într-unul dintre paturi dormea Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*? Că laudele alea...

Toți stăteau de planton să vadă care dintre ei îndrăznește să se apropie de paravanul care ascundea patul ei, care-i nenorocitul, care-i norocosul...

Cu gîndul la misiunea lor, la propășirea imperiului, nu era nimeni. Cui să-i mai pese de Constantin cel Mare, cui să-i mai pese de Petrică Albu? Nici de Andrian Burghelea nu prea le mai păsa lor, mai ales de cînd le devenise clar că omul n-avea nici o treabă cu Magdalena Ghica, iar dacă avusese cîndva, treaba lui, norocul lui, ghinionul lui, să fie la el acolo în amintiri, cui ce-i păsa?

Paradoxal, concurența deveni și mai acerbă atunci cînd se clarifică încă o problemă: Magdalena Ghica nu-i suferea pe *Dragoni* și nici pe *Icari*. N-avea ochi, atunci cînd îi avea, decît pentru *Zăgani* și pentru *Lupi*. Ceea ce mai rezolvă o problemă, atunci cînd aterizară undeva lîngă Viborg și, în drum spre ieșirea din dirijabil, îi șopti în ceafă lui Karcsi, Schmidt Carol Erwin din Szatmar, Karcsi din *Duzina Lupilor*:

— Ne vedem la han.

Apoi trecu mai departe, zîmbind, așa cum trecuse pe lîngă Andrian Burghelea, în prima ei zi.

De întors s-au întors împreună, amîndoi pe motocicleta ei, de parcă asta ar fi făcut toată viața. Au venit spre *Chiotul Răzbunării* lipiți unul de altul,

dar cînd au ajuns la intrare s-au dezlipit, s-au sărutat și au intrat pe rînd, așa cum ieșiseră cu cîteva ore în urmă.

Se pricepea să facă reguli Magdalena Ghica, știind că, acolo unde sînt acceptate regulile, lucrurile sînt înțelese.

După povestea asta, contrar tuturor așteptărilor, lucrurile se liniștiră. Nu se mai pîndeau unii pe alții, nu mai vedea fiecare în celălalt doar un rival la grațiile Magdei. Își așteptau rîndul, cuminți, sperînd să aibă noroc atunci cînd Magdalena Ghica își rotea privirea peste ei, prin cala giffardului.

Nici povestea plăcuțelor de pe ghetele comandantului Andrian Burghelea nu-i afectă prea tare, cînd aceasta se răspîndi de la unul la altul.

Nici măcar reacția Magdalenei Ghica, atunci cînd i se povesti:

— Adică voi nu știați asta?

Ei, multe nu știau ei despre Andrian Burghelea, despre Raul Colentina, despre Petrică Albu... Multe nu știau nici despre Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*... dar nu era timpul pierdut.

Începură să insiste mai mult decît o făcuseră pînă atunci în încercarea de a o atrage și pe ea în escapadele lor nocturne soldate, de obicei, cu beții, cu încăierări și cu multe, multe amintiri de povestit nepoților mai tîrziu, după ce toate acestea se vor fi terminat, după ce *Înverzirea* va fi triumfat.

Înverzirea? Cine mai știa despre ce fusese vorba la început? Pentru ei, în momentul acela, în locurile acelea, *Înverzirea* nu mai era decît un parcurs glorios pînă la capătul Danemarcei, un sinonim al Victoriei.

Nu mai aveau mult pînă acolo și își mai doreau o oprire înainte de bătălia finală. Considerau că Aalborg era cel mai potrivit loc.

Dar Andrian Burghelea se împotrivi.

Atunci poate că era o idee bună să treacă peste Limfjorden și să se oprească în Nørresundby, ar fi fost totuși în insula nordică.

Dar Andrian Burghelea se împotrivi.

— Oprim mai încolo, la Hjallerup, zise comandantul și zîmbi unui fuior de aer, unui gînd răzleț, unei imagini pierdute în timp...

— Da, la Hjallerup, auziră și vocea Magdalenei Ghica de după paravanul ei, o voce suavă, pierdută, dusă undeva, într-o vreme în care doar ea știa ce s-o fi întîmplat și care era treaba cu Hjallerup.

Altceva nu le mai spuse, degeaba o tot ispitiră ei, degeaba o tot descusură... Cu atîta rămaseră. Și cu promisiunea de a merge cu ei la hanul *Două lebede albastre*.

Cînd acostară pe un dîmb, la marginea localității, și se buluciră să iasă afară, veseli de parcă se întorceau deja, unul dintre ei fluieră ascuțit, oprindu-i pe toți. Aveau o doamnă cu ei, ce naiba... Magdalena Ghica ieși ultima din giffard și, cînd le apăru în față, înlemniră toți.

Magda era îmbrăcată cu o bluză fără mîneci, cu vapeluri[5] care-i curgeau pe umeri și pe sîni. De sub aceștia cobora, strîngînd-o ca un bărbat plin de dorință, ca fiecare dintre ei, ca și cînd ar fi fost ăla care trăsese paiul cel lung, un corset de catifea neagră. Din el se rotunjea, căzîndu-i peste șoldurile cambrate, o rochie roșcată de tafta, cu deasupra movulie, de mătase. Poalele rochiei erau prinse în catarame cu ibiși, de o centură ce-i sta să alunece. De centură mai atîrnau un lămpaș, o casetă de lemn (cu bijuterii? cu bani?), un pistol cu țeava groasă și scurtă, un bici, iar la spate mai avea un pistol cu țeava lungă, dublată de un cuțit care făcea din pistol o sabie în toată regula. Puși cu o neglijență aparentă pe creștet avea protectorii, ținuți acolo ca un moft, desigur, pentru că lumina de-afară nu era în exces, dimpotrivă, cu toții înaintau prin noapte.

Urcă în șaua motocicletei și plecă, lăsînd în urmă o dîră de fum. Apoi se întoarse, făcu o tură în jurul lor și iar plecă. Și iar se întoarse. Și tot așa, pînă ajunseră la *Două lebede albastre*.

Cînd intrară în han – și tot intrau și nu se mai terminau – unii dintre ei avură senzația că prind niște priviri între fata care alerga cu halbele printre mese și Magdelena Ghica. Unii. Avură impresia.

Dar impresiile se șterg cu bere, se șterg cu vin, cu glume și cu rîsete.

Cu vin, bere și glume o duseră toată seara.

La un moment dat, se apropie de ei un bărbat înalt, cu plete și o bărbuță care, pe cît de îngustă era, de-abia acoperindu-i bărbia, cobora pînă la nasturele de la gît al cămășii. Pe cap avea un joben din postav, fără bățoșenia jobenelor obișnuite, pe cilindrul căruia își ridicase protectorii ce aveau forma hublourilor de la nautilusurile fabricate de Fulton în America, după ce-și regăsise schițele. Avea cercei în urechi, niște ochelari fumurii pe nas, iar la gît îi atîrnau cîteva lănțișoare de care erau prinse chei, catarame, monede. Peste manșetele cămășii negre avea apărători de piele din care se ițeau creioane și pixuri, iar peste ele avea la o mînă o busolă, iar la cealaltă un ceas. Pantalonii albaștri îi erau strînși la brîu cu o centură triplă, de care avea agățate călimări, sticluțe, un ochean, un stilet. O sabie scurtă, încovoiată, cu mînerul în formă de cap de cal, îi ieșea din cizma dreaptă.

Se prezentă Melchior Melchisedec, negustor de poțiuni, și, cînd spuse asta, își vîntură prin fața chefliilor sticluțele, lăudîndu-le efectele care ajutau la scorbut și la lingoare și la mușcături de păianjen, așa cum ajutau și la pluhureală ori la nevolnicie...

Ei rîseră cu ochii pe jumătate închiși, cu limbile împleticindu-li-se, iar cînd Calistrat Hadîmbu puse întrebarea așteptată de ei toată seara, unii căzură sub masă și nu mai ieșiră de-acolo decît cînd se hotărîră cu toții să plece.

Iar întrebarea lui Calistrat Hadîmbu era asta:

— Auzi, mă? Dar de ce te cheamă pe tine Melchior Melchisedec? Ă?

Era una dintre întrebările lui și rîseră toți la ea, rîse și Magdalena Ghica, iar Calistrat Hadîmbu răsuflă ușurat la asta, că obosise toată seara căutînd să spună ceva care s-o facă pe ea să rîdă. Rîse Magdalena Ghica și se uită la Melchior Melchisedec și acesta zîmbi și îi făcu cu ochiul, apoi scoase dintr-un buzunar al centurii lui cu trei curele o sticluță aurie cu capacul verde, i-o întinse Magdei, iar aceasta îi dădu imediat două monede pe care nici unul dintre ei nu băgă de seamă de unde le scosese și Melchior Melchisedec se retrase cu spatele, făcînd plecăciuni și urîndu-le seară plăcută, apoi mai zise ceva, dar nici unul dintre ei nu înțelese nimic din vorbele care rămaseră în aer atunci cînd ușa hanului se închise în urma lui:

— Iar cînd aerul apă va fi, te voi iubi, te voi iubi..., spusese Melchior Melchisedec înainte să iasă, înainte ca Magdalena Ghica să-și pună mîna pe brațul lui Calistrat Hadîmbu, înainte ca Momo Dinulescu din Brăila să se ridice în picioare, cu favoriții lui lungi pînă la bărbie, cu scobitoarea în colțul gurii, cu cana atîrnîndu-i la cingătoare, cu pistolul într-o mînă, în hărmălaia din salon și în liniștea de la masă, liniștea pe care nimic n-o tulbura, așa cum netulburați stăteau toți, netulburați și încremeniți, de parcă nu mai aveau văz, nu mai aveau auz, nu mai aveau nimic, nimic, nimic.

Bum! Momo Dinulescu trase cu pistolul în aer, iar în camera de deasupra se auzi ceva prăbușindu-se pe podea și imediat se auzi un strigăt care venea din acea cameră și, odată cu strigătul, năvăli afară, pe scări, o fată în pielea goală și tot într-un țipăt și într-o fugă o ținu cît coborî toate scările, cît traversă încăperea de jos, deschise ușa și se năpusti în strada prost luminată... Apoi, încet-încet, strigătele ei nu se mai auziră.

— Voiai să zici ceva, mă Momo? făcu Bebe Haralambie către negrul din Brăila.

— Păi ce pizda mă-sii să zic? Voiam să zic că hai să mergem dracului, că ne-am îmbătat ca porcii. Asta voiam să zic.

Apoi, după o vreme, ca și cînd ar fi gîndit la una sau la alta, mai spuse:

— Nu știu de ce-am zis așa.

Se ridicară, unul cîte unul, iar cînd dădu și Calistrat Hadîmbu să se ridice, mîna Magdei îl țintui locului, de parcă așa și era, bătut în cuie acolo, pe băncuță.

— Duceți-vă voi, noi mai rămînem oleacă, spuse Magdalena Ghica așa cum ar fi spus că dă pe gît ce-a mai rămas în pahar și, pînă or ajunge ei la ușă, va fi și ea în urma lor.

Se uitară toți la Calistrat Hadîmbu cu invidie, dar cu o invidie nedușmănoasă, cu invidia aceea care mută munții și îi face pe oameni să se autodepășească mereu, cu invidia aceea care le luă pe dată de pe ochi vălul beției și-i făcu să se întoarcă la *Chiotul Răzbunării* așa cum plecaseră, dar ceva mai liniștiți.

Lucru care-l miră foarte pe Andrian Burghelea, ca și lipsa Magdei și a lui Calistrat Hadîmbu.

Cît despre aceștia, să spunem doar că au profitat de faptul că deasupra lor se eliberase o cameră și le-a fost bine, bine, bine pînă dimineața, pînă dimineața...

Numai că mai așa, mai aproape de dimineață, după ce se culcaseră osteniți, Calistrat Hadîmbu se trezi și Magda nu era lîngă el, ieși din cameră și jos, în salon, iarăși nu era și atunci ieși pe ușa hanului. Dar, cînd să coboare cele cîteva trepte, văzu că totul era acoperit cu apă, de parcă marea s-ar fi revărsat și ar fi acoperit pămîntul și jumătate din case și...

Și atunci o văzu. Magdalena Ghica era un pește uriaș, îmbrăcat într-o plasă de aur, cu voaluri și dantele de-o parte și de alta a capului, un pește care se zbenguia prin apă de parcă pînă atunci fusese ținut într-un borcan și deodată scăpase la apă lungă...

Și el o iubea, o iubea, o iubea...

Iar aerul apă era...

Stătea acolo ca pocnit în moalele capului Calistrat Hadîmbu și nu știa ce să creadă, nu mai știa nici măcar dacă să-și creadă ochilor, degeaba se tot freca la ei, degeaba tușea, degeaba se ciupea de obraji și de coate și de

burtă. Magdalena Ghica era un pește uriaș și în fața acelei întîmplări el nu găsi altceva mai bun de făcut decît să se întrebe:

— Mă, femeia asta e femeie sau e pește?

Apoi se întoarse în han și urcă în cameră, convins că va adormi, iar dimineața se va trezi din visul ăsta, iar lîngă el o va găsi pe Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*, și acum știa și el de ce i se zicea ei *Magda cum laude*...

Iar despre noaptea aceea atîta își spuseră a doua zi:

— M-ai văzut, nu? întrebă ea.

— Da, te-am văzut, răspunse el.

Atîta își spuseră și nu avură nevoie de mai multe.

Își făcură daruri, el îi dărui o katana pe care o dobîndise în luptă, ea îi dărui un falx pe care-l avea din familie. Le încrucișară și rostiră:

— Sînge peste sînge peste sînge...

Chiotul Răzbunării se îndrepta spre Frederikshavn, unde urma ca toate forțele armate pornite pe drumul *Înverzirii* să se unească sub comanda lui Petrică Albu. De acolo, *Navalonul* n-avea să se mai oprească decît la Skagen, în vîrful nasului Danemarcei, iar Europa avea să știe, din acea zi, cine contează.

La Frederikshavn urma să se mai întîmple ceva, și anume ridicarea lui Andrian Burghelea la gradul de sublocotenent și numirea lui în funcția de comandant al armatelor aerului. Iar *Chiotul Răzbunării*... da, în sfîrșit, *Chiotul* va fi giffardul-sublocotenent al flotei aeriene.

Cam astea erau planurile.

Numai că la Frederikshavn îi așteptau danezii cu toată vikingimea de prin împrejurimi.

Pe cînd se apropiau de Frederikshavn, văzură *Navalonul* lui Petrică Albu alergînd pe calea ferată dinspre Hjørring. Mai mult bănuiau că este *Navalonul*. Așa cum, scrutînd în zare, bănuiau că negreala care se vedea spre est erau armatele vikinge aliniate înainte de Frederikshavn. Erau prea sus, în aer, hublourile erau prea mici. Mai mult bănuiau decît vedeau.

Apoi Andrian Burghelea le spuse:

— Fraților, aici ne despărțim. Pe voi, *Lupilor*, și pe voi, *Zăganilor*, am să vă las pe platforma trenului-sublocotenent, ca să luptați la sol, iar eu cu *Icarii* și *Dragonii* ne vom continua lupta din aer.

Și așa și făcură. Rînd pe rînd, *Lupii* și *Zăganii* coborîră pe frînghie și-și dădură drumul pe platforma *Lynxului Nimicitor*, care alerga sub dirijabil, iar cînd cu toții își schimbaseră locul, giffardul se ridică și mai mult în aer și prinse viteză în direcția Frederikshavn, ca să ajungă din urmă *Navalonul*.

Iar *Navalonul* spulberă primele rînduri ale danezilor care îi așteptau pe linia ferată. Plugul din față îi luă pe sus pe cei care nu se putură apăra nicicum. Unii dintre ei reușiră totuși să se dea la o parte din calea *Lynxului*, apoi se uniră în spatele acestuia. Luptătorii de sub comanda lui Raul Colentina se văzură astfel rupți de *Navalon*, ba chiar înconjurați de namilele nordice care își agitau săbiile tradiționale vikinge, suple și flexibile.

Navalonul frînă brusc. În fața lui, șinele fuseseră smulse și calea ferată era întreruptă.

Frînă și *Lynxul Nimicitor*. Din față începură să se audă niște zgomote infernale și cei de pe vagoane văzură, peste rîndurile danezilor, cum *Navalonul* se zgîlțîia din răsputeri. De unde era, Calistrat Hadîmbu nu putea să-și facă o idee asupra lucrurilor care se întîmplau, dar vedea totuși cum nava lui Petrică Albu se înalță, apoi se opintește o dată și se stabilizează.

După aceea, *Navalonul* se urni și făcu prăpăd în calea lui.

Îi schimbaseră roțile. Cele făcute pentru șine se ridicaseră, iar cele făcute pentru drum de pămînt deveniră roțile principale. Așa că, din tren, *Navalonul* deveni un automobil, o cazemată mobilă.

Care, pufăind prin toate gurile, scoțînd sunete stridente menite să înghețe sîngele în cei care i se opuneau, făcea prăpăd printre inamici. Tunurile împroșcau moarte în toate părțile, roțile uriașe stîlceau sub ele trupurile căzute la pămînt, plugul tăia și dobora tot ce prindea în cale, iar carcasa metalică respingea orice fel de atac, fie cu grenade, fie cu sulițe, fie cu gloanțe.

Vikingii nu aveau nici o șansă. Mai grozav decît orice mașinărie de război văzuseră vreodată, așa era *Navalonul*.

În spatele *Navalonului*, încă pe șine, *Lynxul Nimicitor*, trenul-sublocotenent al lui Raul Colentina, trecea și el prin rîndurile de danezi care se închiseseră în urma *Navalonului*.

Pe platformele laterale, infanteriștii, cărora li se alăturaseră *Zăganii* și *Lupii* lui Andrian Burghelea, mînuiau cu dexteritate și cu mare viteză falxurile și sicele, spadele și katanele.

Atunci căzu, răpus de o suliță care apăru de nicăieri și i se înfipse în ochiul drept, Sandu Vișinescu din Mîndra. Sau din Lisa. Bărbatul care iubea caii.

Erau înconjurați, atacați din toate părțile.

Atunci căzu, urmînd capul care i se rostogoli tăiat de sabia unuia ce-și adusese calul suficient de aproape de tren, Emil Poenaru din Weidenbach, bărbatul care iubea muntele.

Ținîndu-se cu o mînă de mînerele puse peste tot pe pereții laterali ai vagoanelor, luptătorii tăiau în neștire vrăjmașii care se apropiau, cu săbiile lor mai mari sau mai mici. Ori îi împușcau de-a dreptul cu pistoale și cu flinte, cu pistoale și cu puști...

Atunci zbură, bucată cu bucată, în toate părțile, sfărîmat de explozia unei grenade, Cicerone Romilă, Cici din Roman, bărbatul care iubea cîntecul.

Calistrat Hadîmbu și Magdalena Ghica erau umăr la umăr, ea învîrtind katana primită de la el, el agitînd falxul pe care-l primise de la ea. Așa fură surprinși și în fotografia pe care Andreas Reiser reuși s-o facă pentru cronica bătăliei de la Frederikshavn.

— Hjalgaard! se auzi deodată, clar, venind de sus, dinspre *Chiotul Răzbunării*, vocea lui Andrian Burghelea.

Iar de jos, din grămada danezilor, o voce groasă, puternică, strigă:

— Burghe!

În clipa următoare, un proiectil lansat din dirijabil făcu loc în mijlocul danezilor și, acolo unde fusese cel care răspunsese la numele Hjalgaard, se căsca o groapă fumegîndă.

— Ăsta a fost chiotul răzbunării, spuse Magdalena Ghica.

Iar Calistrat Hadîmbu se uită la ea, recunoscător că una dintre tainele despre care nu putuse întreba pe nimeni și pe care nu le descifrase pînă atunci nu mai era un secret.

Apoi toată lumea reveni la ale ei. Ca întotdeauna.

Cînd trenul nu mai putu înainta din cauza liniilor întrerupte, *Zăganii*, *Lupii* și infanteriștii lui Raul Colentina coborîră și luară vikingii în piept. Acolo, atunci, în lupta corp la corp, se dovediră utile toate orele de instrucție petrecute învățînd mînuirea feluritelor arme. În luptele corp la corp se dovediră utile toate misiunile lor la sol, care le solicitaseră instinctele, viteza minții și a mîinii.

Zăganii și *Lupii* lui Andrian Burghelea treceau ca prin brînză printre șirurile vikinge, urlînd a biruință, sfîrtecînd, urlînd a moarte.

Atunci muri Florin Oproiu din Hermannstadt, muri Momo Dinulescu din Brăila, muri Liviu Gegiuc din Miroslava, Adrian Nechita din Focșani muri și el atunci. Acolo, în fața Frederikshavnului, pe cînd se apropiau de *Navalon*.

Țelul lor era să țină aproape de *Navalon*, să strîngă rîndurile. Și, bineînțeles, să lase în urma lor cît mai mulți inamici morți.

Trecînd ei prin tăișul sabiei sau katanei sau falxului tot ce le ieșea în cale, cu privirile ațintite undeva înainte, ca să nu piardă din ochi *Navalonul*, văzură cum ceva se înălța în fața lor, o movilă, un deal, un munte...

Ce putea fi movila din fața orașului? Ce putea crește acolo, în mijlocul bătăliei?

Răspunsul îl avură cînd ei înșiși ajunseră la poalele dealului, cînd ei înșiși începură să ajute la ridicarea lui mai sus, tot mai sus.

Sute, mii de danezi morți erau puși unii peste alții. De jur-împrejur și tot mai sus. Iar cînd oamenii nu mai prididiră să înalțe mormanul, deasupra acestuia apăru *Chiotul Răzbunării* și începu să verse zeci de cadavre peste cele care erau deja stivuite la sol. Și treaba asta dură pînă cînd lucrurile se liniștiră, pînă cînd luptele răzlețe se opriră, pînă cînd nu se mai găsi nici un inamic care să riposteze. Iar cînd mormanul deveni cît un munte, cînd nu mai găsiră nici un cadavru cu care să-l mai înalțe, se opriră toți pentru o clipă privindu-l, admirîndu-l, și cineva strigă:

— Pentru Împărat!

— Pentru Împărat! se ridică un vuiet din toate piepturile, iar undeva, pe puntea superioară a *Navalonului*, Petrică Albu le făcea semne cu mîinile, primea ovațiile, el, Petrică Albu, locotenentul Petrică Albu, comandantul suprem al armatei, el primea acele ovații și nu Constantin cel Mare, el era merituosul, el era, în clipele acelea, Împăratul.

Dar nu spuse nimănui lucrul ăsta.

Apoi echipele de întreținere ale infanteriștilor puseră la loc șinele de cale ferată. Și *Lyxul Nmicitor* putu să-și continue drumul pînă în Frederikshavn, unde îi aștepta *Navalonul*. În sala Primăriei urma să aibă loc un mare banchet în cinstea învingătorilor. Iar la banchet, în sfîrșit, Calistrat Hadîmbu nădăjduia să-l vadă, să-l cunoască pe Raul Colentina și să-i pună întrebarea aceea care îl măcina de atîta vreme.

Calistrat Hadîmbu și Magdalena Ghica se îmbrăcară fără să știe unul de altul, dar amîndurora le plăcu ce văzură cînd se găsiră față în față.

Calistrat Hadîmbu era îmbrăcat englezește, cu frac bleumarin, cu cîte cinci nasturi mari pe fiecare rever, pantaloni negri cu dungi gri, vestă argintie, cămașă albastră și pantofi negri, evident. Nasturi argintii mai avea la manșete, mai avea și pe poalele fracului. La centura care îi încingea talia avea falxul primit în dar de la Magda.

Magdalena Ghica era îmbrăcată cu o bluză albă de dantelă, cu mînecă lungă, un corset negru de catifea și o rochie cu coadă, stacojie. Doar părul îi era verde. În teaca pe care care o purta pe spate avea katana primită în dar de la el.

Cînd se treziră față în față tăcură, zîmbiră, își făcură cu ochiul.

— Îmi place să ies cu tine, îi șopti ea din mers.

— Îmi place să ies cu tine, îi șopti el, la rîndul lui, tot din mers, ca și cînd și-ar fi dres glasul, ca și cînd ar fi cerut voie să se strecoare printr-o mare de oameni.

În acel mers, în acea trecere, își atinseră ușor mîinile, ca din greșeală, ca și cînd, ca și cum, așa cum era totul pentru ei de la o vreme, ca și cînd acest totul ar fi existat cu adevărat, ca și cînd seara aceea, banchetul acela, ar fi existat și toată lumea împreună cu el...

Numai că din nou planurile erau una, iar cele întîmplate cu totul alta.

Cînd începu banchetul, Raul Colentina nu era în sală și diverse zvonuri circulau de la o masă la alta. Zvonuri care mai de care. Ba că va veni mai tîrziu, după ce va îndeplini o ultimă misiune încredințată personal de Petrică Albu, ba că nu va mai veni deloc, că se certase cu Petrică Albu și fusese surghiunit, sau nu fusese surghiunit, dar era adevărat că se certaseră, motivul sfadei fiind Roxana, fiica locotenentului. Fiica de cincisprezece ani a locotenentului. Un alt motiv al sfadei ar fi putut fi, după unii, faptul că Raul Colentina preferase să se întoarcă în Clopodia, unde Constantin cel Mare urma să-l facă nenic, renunțînd pentru asta la banchetul lui Petrică Albu, iar acesta nu suportase așa un afront.

Oricare ar fi fost motivul, orele treceau și Raul Colentina nu-și mai făcea apariția în sala Primăriei din Frederikshavn, unde festivitățile se derulau conform planului. Cu toții asistară la laudele aduse de cei doi poeți-cronicari oficiali lui Petrică Albu pentru aportul hotărîtor pe care îl avusese în repurtarea acelei glorioase victorii, cu toții asistară la ridicarea în grad a

lui Andrian Burghelea și, totodată, la numirea lui în funcția de comandant al armatei aerului.

Îi stătea bine lui Andrian Burghelea cu o stea mare pe gulerul tunicii. Mai erau în toată lumea doi ca el: Raul Colentina, șeful armatelor terestre, și Alexandru Cernat, șeful armatelor maritime.

Mai ales acest din urmă moment le plăcu tare mult *Zăganilor* și *Lupilor*, care aveau, fiecare duzină, masa lor rezervată, ca dovadă a aprecierii de care se bucurase participarea lor la luptă.

Cînd aplauzele binemeritate de Andrian Burghelea se stingeau, Magdalena Ghica îi spuse lui Calistrat Hadîmbu:

— Mergem și noi?

Bărbatul se cam codea, nu-i venea să renunțe atît de ușor la ceea ce-și propusese, la ceea ce urmărise încă de cînd se trezise înrolat în armată: să-l cunoască pe Raul Colentina și să-i pună întrebarea aceea...

— Putem pleca liniștiți, că Raul nu mai vine.

— Știi tu?

— Da, știu eu.

— Și de unde știi tu, Magadaleno, că Raul Colentina nu mai vine azi la banchet?

— Mi-a zis el, și Magdalena Ghica i-l arătă lui Calistrat Hadîmbu pe Melchior Melchisedec, care zîmbea de la masă, ridicînd spre ei un pahar cu vin.

— Și tu crezi tot ce spune el?

— Da. Cred tot ce spune el. Acuma hai să mergem, că am stat destul.

Calistrat Hadîmbu nu mai spuse nimic, se ridică de la masă și se ținu după ea pînă ajunseră în dreptul mesei la care stătea Melchior Melchisedec și, după ce acesta îi întinse o sticluță Magdalenei Ghica, iar ea îi lăsă în palmă două monede, se îndepărtară, auzind în spatele lor cum negustorul de poțiuni zicea:

— Te voi iubi, te voi iubi, pînă ce apele aer vor fi...

și se ținu după ea pînă ieșiră afară, pînă ajunseră la giffard și ea își luă motocicleta, se urcă apoi în spatele ei și se lăsă în voia femeii care ambreie, ridică motocicleta pe roata din spate, apoi se năpusti la drum și merseră și merseră, cu motocicleta pîrîind în noaptea care se lăsase peste Frederikshavn, zgomotul ei auzindu-se și mai tare atunci cînd intrară pe niște străduțe pavate cu piatră.

— Sîntem în Fiskerklyngen. Iar asta e casa mea, spuse Magdalena Ghica atunci cînd opri motocicleta.

Spuse asta și îi făcu semn cu capul spre o casă cu zidurile galbene, cu acoperișul de țiglă roșie, cu flori la ferestre, așa cum erau toate casele pe strădușa aia care-i amintea lui de Brașov și de Făgăraș și de Hermannstadt și de... de acasă, pînă la urmă, chiar dacă ceea ce vedea nu-i evoca în nici un fel Vizirenii Buzăului.

Dar care mai era casa lui? Unde mai era locul căruia să-i poată spune casă și să creadă în asta, să creadă că dacă s-ar mișca de acolo fie și numai un kilometru, fie și numai pentru o zi, s-ar rupe toate alea în el și l-ar părăsi odată cu pișatul și cu căcatul și ar rămîne gol, gol, gol pe dinăuntru cum numai cei fără de țară sînt?

Calistrat Hadîmbu nu era un om fără de țară, o luase cu el pe tălpile cizmelor, o luase în mirosul hainelor, în ochii femeii care era cu el și pe care o iubise într-o noapte în care aerul apă era...

Calistrat Hadîmbu era din nou singur cu Magdalena Ghica, departe de dirijabile și de trenuri, departe de pistoale și de tunuri, departe de motoare și de minunățiile pe care savanții și inginerii vremii le născoceau ca să le facă lor viața mai ușoară, ca să pășească, toți împreună, spre viitorul care îi aștepta după colț, pe fiecare și pe toți deopotrivă.

Calistrat Hadîmbu și Magdalena Ghica avură din nou o noapte în care să-și mărturisească dragostea, s-o facă simplu, fără cuvinte, doar dăruindu-se unul altuia cu frenezie, cu sinceritate și... și...

Calistrat Hadîmbu nu știu dacă îl trezi ceva dinlăuntrul lui, amintindu-i de noaptea cealaltă, de la Hjallerup, sau dacă răcoarea așternuturilor sau dacă o șoaptă venită de nu se știe unde... Se sculă în capul oaselor și, la fel ca data trecută, nu era nimeni lîngă el. Se apropie de fereastră și se uită în stradă și nu văzu nimic, dar se bucură că strada nu era acoperită de apă. Însă cînd se uită în zare, peste case, dincolo de ele, acolo unde ar fi trebuit să fie marea, văzu bărci și corăbii prăvălite pe pămînt, iar deasupra lor o văzu pe ea.

Magdalena Ghica era o pasăre, o pasăre cu chipul Magdalenei Ghica zbura de colo-colo, pe deasupra a ceea ce ar fi trebuit să fie marea... și nu era. Nu *mai* era.

Calistrat Hadîmbu se uita la Magdalena Ghica și ea zbura...

Și el o iubea, o iubea, o iubea...

Iar apa aer era...
Și după o vreme se întrebă:
— Mă, femeia asta e femeie sau e pasăre?
Apoi trase perdelele la loc și se întoarse în pat. Se întinse pe spate și rămase așa, cu ochii închiși, așteptînd. După o vreme, o auzi pe Magdalena Ghica furișîndu-se în cameră și așezîndu-se în pat, lîngă el.
Și apoi Magdalena Ghica zise:
— M-ai văzut?
— Da, te-am văzut, îi răspunse el.
— Bine, mai zise ea.
După care se întoarseră amîndoi unul cu spatele la celălalt și adormiră.

A doua zi plecară cu toții spre Skagen, ținta finală a lor. *Navalonul*, urmat de *Lynxul Nimicitor* pe calea ferată, și de *Chiotul Răzbunării* prin aer.
Nu le ieși nimeni în drum, nici urmă de danezi pe nicăieri și se zvoni că Petrică Albu decretase insula primul roxanat anexat imperiului și îl numise așa în cinstea fiicei sale Roxana. Capitala roxanatului o fixă la Skagen, unde ajunseră mai repede decît și-ar fi închipuit.
Comandanții arătară multă bunăvoință și le făcură echipajelor toate poftele. Astfel *Zăganii neostoiți* văzură *Cumpăna luminată* pe malul mării, minunîndu-se de cum le trecuse prin cap danezilor să înalțe cumpăna aia și să pună în găleata ei paie și cîrpe, să le dea foc ca să ajute marinarii să vadă țărmul...
— Dar palmieri n-au pe-aici? întrebă din nou Calistrat Hadîmbu și toată lumea rîse de el.
— Palmieri în Danemarca, Hadîmbule? zise Nucu Șbilț din Dor Mărunt și rîse de parcă la el în Dor Mărunt creșteau palmieri și el știa ce sînt ăia. Apoi tot el continuă: Da' o sirenă la malul mării nu vrei? și iarăși rîse.
Și rîseră și ceilalți.
— Bine, atunci mergem să vedem și cumpăna la care a slujit Tycho Brahe?[6] întrebă Calistrat Hadîmbu din nou, trăgînd cu coada ochiului spre Andrian Burghelea, dar acesta se mulțumi să-i arunce un zîmbet și să-și vadă de ale lui.
Iar zîmbetul comandantului putea însemna orice, de la „Nu e cazul, am văzut destule", pînă la „Ce vorbești, băiete, de unde știi tu prostia asta?". Așa că își văzură cu toții de ale lor și preferară să meargă în port, unde urma să acosteze nava-sublocotenent a flotei maritime, numită *Dacia* – ceea

ce arăta că, dintre toți cei trei sublocotenenți, Alexandru Cernat al apelor era cel mai lipsit de imaginație.

Dar oricît de măreață era *Dacia*, mai grozav decît ea era, cu siguranță, *Navalonul*...

Iar ăsta nu era un zvon. Nici propagandă.

Pe războinici nu trebuie să-i iei de lîngă cîmpurile de bătaie. Săbiile nu sînt făcute să stea în teci.

Drumul înapoi se desfășură mai puțin liniștit decît se așteptaseră. Ai fi zis că oamenii lui Andrian Burghelea căutau necazurile cu lumînarea.

Se bătură într-o berărie din Budějice cu niște localnici supărați că le vorbiseră în germană.

Îi pierdură pe Nicu V. Cuniche din Slobozia și pe Bebe Haralambie din Colentina, care se luaseră după cururile unor unguroaice la Kecskemét și nu se întorseseră la timp, iar Andrian Burghelea hotărîse să plece fără ei.

Începură din nou certurile și o ținură așa pînă îi lămuriră și pe cei care li se alăturaseră la Skagen, în locul celor morți, cum stăteau lucrurile cu Magdalena Ghica, cu separeul ei, cu obiceiul de a-și alege din cînd în cînd pe cîte unul dintre ei pentru un futai de prietenie și de sănătate, cum le zicea ea, dar și cu faptul că, de-o vreme, părea implicată într-o relație cu Calistrat Hadîmbu, ăla cu întrebările.

— Și de ce s-o fută numai Hadîmbu, ă? întrebă Szabó Zoltán, Zoli din Săbăoani, și nimeni nu știu să răspundă la întrebarea asta.

Cînd lucrurile păreau a se îndrepta într-o direcție nu tocmai convenabilă liniștii celor patruzeci și nouă, Andrian Burghelea se ridică din jilțul lui și se uită roată peste oameni. Atît. Și certurile încetară. Gălăgia se stinse. Pînă și gîndurile rele pieriră.

— Facem popas la Lugoj, spuse el și o privi cu un anume înțeles pe Magdalena Ghica.

Acesteia i se lumină fața pe dată și îi răspunse comandantului cu un zîmbet și cu o înclinare discretă a capului.

Calistrat Hadîmbu află și el după puțină vreme că la Lugoj locuia tatăl Magdalenei Ghica, profesorul Anastasie Ghica.

În cîteva ore *Chiotul Răzbunării* se așeză pe pămînt, la intrarea în Lugoj. Magdalena Ghica își luă o traistă cu haine, armele, încălecă pe motocicletă și dispăru învăluită în praf.

A doua zi, Calistrat Hadîmbu, Schmidt Karol Erwin din Szatmar, Aliodor Cîrlea din Alba Iulia și – mirîndu-i pe toți, pentru că de mult nu mai ieșise cu ei undeva – Andrian Burghelea se înfățișară la cină la profesorul Anastasie Ghica.

— Bine ați venit în casa soției mele, în care-mi petrec o parte din an, îi întîmpină profesorul. Eu sînt tatăl Magdei.

Era un bărbat în vîrstă, cu plete cărunte, într-un scaun cu roți, cu sumedenie de cilindri, pistoane, manete, arcuri și tije telescopice care îl ajutau pe om să manevreze mașinăria.

Elegant, cu o vestă azurie peste cămașa albă la care avea butoni cu agate, profesorul îi studie, unul cîte unul, cu monoclul lui aproape cît un ochean de mare.

Musafirii se prezentară pe rînd. Ultimul rămase Andrian Burghelea, care-și exprimă satisfacția reîntîlnirii cu profesorul, satisfacție reciprocă din cîte își dădu seama Calistrat Hadîmbu....

Intrară în salon, unde două persoane își savurau coniacul și trabucul: Magdalena Ghica și încă cineva, un bărbat.

— Dați-mi voie să vi-l prezint pe dragul meu prieten Iorgu Ipsilanti, arătă ea spre bărbatul înalt care ținea în mîna stîngă trabucul, iar în mîna dreaptă – sau ce era aia, o mînă toată numai rotițe și furtunuri subțiri și mecanisme care îl ajutau s-o miște – avea paharul cu coniac.

— Grec? întrebă Calistrat Hadîmbu doar așa, să facă conversație, ori să-și marcheze teritoriul poate, ori era numai una dintre întrebările alea ale lui.

— Nu, român, spuse prietenul Magdalenei Ghica. Toate femeile din familia mea au fost românce, ca și bărbații, de altfel... Mai puțin tata... Ce să-i faci, nimeni nu e perfect, mai spuse omul și o dădu în rîs. Apoi: Hai noroc și bine ați venit la Lugoj!

Calistrat Hadîmbu o simți pe Magdalena Ghica apropiindu-se sau numai parfumul i-l simți apropiindu-se de el. Apoi îi auzi șoapta:

— Gelos?

Zîmbetului ei discret și satisfăcut și provocator el îi răspunse sec:

— Nu.

Apoi se retrase într-un fotoliu, aprinzîndu-și și el un trabuc după ce, în drum, săltă de pe tava dusă de un servitor un pahar larg de coniac.

Stătea acolo, pufăia din trabuc și sorbea din coniac, privind la oaspetele familiei Ghica. Un tip înalt, blond, cu părul lung strîns în coadă la spate și o

barbă îngrijită, blondă ca și părul, purtînd o uniformă despre care Calistrat Hadîmbu habar n-avea de unde s-o ia, cu toate că văzuse multe la viața lui. Vesta i se părea cam de prost gust, cam prea colorată, și-apoi toate lănțucurile alea înșirate de-a latul pieptului, pe umeri, pe brațe... Și ce erau mămăligile alea pe epoleții lui, ce grad va fi avut ipochimenul în armata aia închipuită din care făcea parte? Dar cel mai mult și mai mult îl enerva trufia din ochii bărbatului, aerul de superioritate pe care-l răspîndea în jur...

Din cînd în cînd o urmărea cu privirea pe Magdalena Ghica. Iar aceasta ba îi făcea cu ochiul, ba îi zîmbea, ba își arcuia buzele într-un *O* care-l băga în boale atunci cînd părea a-i șopti mereu și mereu: „Gelos?"

Era frumoasă Magdalena Ghica a lui, o privea și nu se mai sătura privind-o, era frumoasă cu părul ei roșu care se potrivea cu o cămașă lejeră de bumbac cu mînecile ample, sfîrșite în dantele ce-i ascundeau mîinile, cu guler răsfrînt peste pieptul scos în evidență de un decolteu adînc, era frumoasă Magdalena Ghica a lui, cu mijlocul prins în corsetul gălbui, strîns în șireturi, de care avea agățate o mică clepsidră, o sticluță aurie, două pixuri și o legătură de chei, era frumoasă Magdalena Ghica a lui, cu fusta de culoarea măslinei și cu deasupra de culoarea coniacului pe care-l avea în pahar. Pe cap avea un tricorn cam ponosit, dar Calistrat Hadîmbu știa povestea lui, aparținuse bunicului Magdalenei, care fusese pirat pe Dunăre și la Marea Neagră. În picioare avea ghete, ca de obicei. Iar la gît, colierul ei preferat, cel cu un triunghi metalic cu cîteva rotițe dințate montate pe el, de care atîrna un mecanism de ceas de mînă cu un diamant încastrat în el și o porumbiță care voia să-l prindă în cioc. Era frumoasă Magdalena Ghica a lui.

— Hai să facem o plimbare, auzi deodată glasul ei, aproape de urechea lui.

— Hai să facem o plimbare, zise el și se ridică din fotoliu, se luă după ea, trecu de uși, de alte holuri și încăperi și se trezi într-o grădină cu pomi și cu flori.

— Nu ți-am povestit niciodată despre tatăl meu.

— Nu, nu mi-ai povestit. Poate o faci acum?

— Nu știu ce să-ți zic, ce-ar fi important de știut despre el, nu știu cu ce să încep... Tata, Anastasie Ghica, e unul dintre cei mai importanți ingineri pe care-i avem la ora asta. Și n-o spun pentru că sînt fiica lui. O spun pentru că are în spate niște realizări. O spun pentru că a e profesor la Universitate,

la Cluj. Și pentru că a lucrat la Paris cu Victor Tatin, a lucrat cu Otto Lilienthal la Berlin, la fabrica de motoare cu abur, și s-a întors de-acolo cu un exemplar din *Der Vogelflug als Grundlage der Fliegekunst...*

— Zborul păsării ca bază a artei zborului, spuse Calistrat Hadîmbu, ca să arate că știe ceva germană.

— Exact, un exemplar cu o dedicație pentru el din partea lui Lilienthal. A lucrat cu George John Cayley, nepotul celebrului George Cayley, ăla care a reușit un zbor cu om la bord, și nu te potrivi cu bîrfele din lumea științifică, chiar i-a reușit zborul... Tata se pricepe la aparate de zbor, chiar se pricepe. Acum lucrează cu un inginer de-aici, din Lugoj, care are niște idei interesante și, din cîte am înțeles, tata a reușit să îmbunătățească un motor care poate fi pus pe automobilul inginerului. Îți dai seama? Omul ăsta sau altcineva chiar va zbura cu aparatul lor și sper din toată inima să nu pățească și el ce-a pățit tata la primul test.

— De la aia i se trage scaunul...?

— Da, de la testul ăla... Dar nu se lasă. Mi-a zis că, dacă inginerul n-o să vrea să încerce prototipul, o să-l încerce el.

— Au deja un prototip?

— Da, e chiar aici, în șopron, vrei să-l vezi? se lumină ea deodată la față.

— Sigur că vreau, spuse el fără a sta nici o clipă pe gînduri.

Intrară în șopron și Magalena Ghica zise, cu o mîndrie pe care el nu i-o mai auzise niciodată în glas:

— Acesta este aeroplanul-automobil!

Era un automobil, dar numai scheletul – șasiul, roțile și volanul – iar deasupra lor avea un sistem ciudat de aripi, care-i aminteau de aripile cărăbușilor, o elice și... cam asta era tot. Dar nu aparatul în sine îl uimi pe Calistrat Hadîmbu, ci ideea că un om va putea zbura cu mașina asta. Că, în curînd, oamenii vor putea zbura de unii singuri, că fiecare om ar putea avea mașina lui zburătoare...

Mintea lui o luase la fugă înainte în timp și își imagina omenirea peste zece, peste o sută de ani și tare-i plăcea ce-i trecea prin cap în clipele acelea. Era prins în iureșul imaginației cînd o simți pe Magdalena Ghica a lui că se lipește de el, că-l ia în brațe și stă așa preț de cîteva clipe.

— De fapt, pentru altceva am vrut să ieșim. Trebuie să-ți spun ceva, Călin – așa-i spunea ea, iar el niciodată n-o împiedicase, era unul dintre

puținele lucruri pe care le aveau ei, ale lor. Continuă: Știm amîndoi că, uneori, se petrece ceva ciudat cu mine...

— Vrei să spui treaba aia cu peștele și cu pasărea?

— Da, aia. Și în curînd va mai fi ceva...

— Te-ai văzut azi cu Melchior Melchisedec? întrebă el deodată.

— Văd că ai înțeles unele lucruri... Da, a fost în zori pe-aici.

— Și? Și ce dacă? încercă el să protesteze, să preîntîmpine ceva ce încă nu știa, dar simțea că se apropie.

— Nu vreau să mă vezi și a treia oară. A treia oară nu mai poți să fii lîngă mine. Nu se mai poate, Călin. Trebuie să nu ne mai vedem.

Avea lacrimi în ochi, vocea îi tremura, degetele mîinii cu care îi mîngîia fața îi tremurau.

— Nu mă mai iubești? întrebă el cu teamă.

— Ba mi-ești drag, și tocmai de-aia...

Magdalena Ghica îl sărută așa cum nu o făcuse niciodată pînă atunci, nu mai cu foc, nu mai îndelung, nu mai meseriaș, ci multă, multă tristețe pusese ea în sărutul acela, parcă adunase în el toată tristețea lumii, a cerului și a pămîntului. Apoi o rupse la fugă, lăsîndu-l acolo, în șopronul tatălui ei, lîngă mașina de zbor pe care Anastasie Ghica și inginerul acela din Lugoj o proiectaseră.

Nu se mai întoarse nici el în seara aceea în casa lui Anastasie Ghica.

A doua zi, în zori, cînd ai casei încă mai dormeau, dinspre șopron se auzi un zgomot de motor și, cînd Magdalena Ghica sări din pat să vadă ce se întîmpla, în curte mașina de zbor a tatălui ei merse ce merse, apoi se ridică în văzduh și zbură...

La volan era Calistrat Hadîmbu.

Nu țipă Magdalena Ghica, nu spuse nimic, nu alarmă casa, nu-l sculă pe tatăl ei, era sigură, de altfel, că toți cei din casă se treziseră din cauza zgomotului.

Plîngea? Sau rîdea? Era nefericită? Sau era fericită?

Știa că n-o să-l mai vadă niciodată pe Calistrat Hadîmbu. Dar știa și că tatăl ei reușise. Ceea ce tocmai se întîmpla sub ochii ei era primul zbor din istorie autopropulsat, cu un aparat mai greu decît aerul.

Uneori fericirea și nefericirea sînt două surori siameze.

Calistrat Hadîmbu zbură cu aeroplanul-automobil chiar mai mult decît îndrăznise să spere. Se prăbuși în apropiere de Caransebeș, dar nu de la o

înălțime suficient de mare cît să fie rănit. Aproape că putea să spună că aterizase de unul singur...

O vreme rătăci de colo-colo. Cai, trăsuri, căruțe, oricare erau bune, chiar și mersul pe jos era bun dacă îl ducea într-un oraș care avea garnizoană: Turnu-Severin, Craiova, Rușii de Vede... Căuta orașele astea încercînd să se înroleze din nou, gîndindu-se că, poate, o avea noroc și o să ajungă iarăși pe *Chiotul Răzbunării*. Era maior-sublocotenent și nu-și imagina că nimeni n-o să vrea să-l înroleze. Dar toate erau bune și frumoase pînă ajungea cu povestea la *Chiotul Răzbunării*. Cum pomenea de dirijabil, fețele celorlalți se întunecau și toți își aminteau brusc de diverse întîlniri pe care le aveau și la care întîrziaseră...

La Ruși găsi un dirijabil al cărui căpitan servise cîndva sub comanda lui Andrian Burghelea și se înduplecă să-l ia cu el pînă la Ploiești, că acolo mergea. Se îmbarcă pe *Destinul lui Alexandru*, dar nu putu scoate prea multe nici de la căpitanul-sublocotenent Avram Diculescu, nici de la echipaj. Putea vorbi orice cu ei, de la femei la arme și la creșterea viermilor de mătase, dar, cînd venea vorba despre armată, despre dirijabile... se lăsa tăcerea.

În Ploiești auzi ceva despre Raul Colentina, cum că ar fi căzut în dizgrație și ar fi plecat la București, unde era văzut din cînd în cînd pe la bariera Colentinei. Și mai auzi ceva acolo, la Ploiești. Că dirijabilul-sublocotenent al armatei aerului, *Chiotul Răzbunării*, se prăbușise la Vălenii de Munte cu ceva vreme în urmă și toți membrii echipajului, împreună cu sublocotenentul Andrian Burghelea, muriseră.

Calistrat Hadîmbu simți că nu mai avea pentru ce trăi. Simți că nu mai știa ce să facă de-acum încolo cu viața lui. Că nu mai știa de ce el încă mai avea o viață, iar ceilalți nu. Andrian Burghelea și Szabó Zoltán din Săbăoani și Nucu Șbilț din Dor Mărunt și... și... și ea, Magdalena Ghica, din București.

Magalena Ghica pe care o iubise cînd aerul apă era... Magdalena Ghica pe care o iubise cînd apa aer era... Magdalena Ghica, Magda, *Magda cum laude*...

„Gata? Asta a fost tot?” se întreba Calistrat Hadîmbu, după care o lua de la capăt: „Gata? Asta a fost tot?”

Și așa o ținu o săptămînă întreagă, din cîrciumă în cîrciumă, intrînd în vorbă cu toată lumea, doar-doar o da peste cineva care să știe să-i spună

mai multe despre prăpădul *Chiotului*...

Dar nu găsi pe nimeni.

Așa că, într-o zi, după ce-și spălă fața și își dădu seama că-i crescuse o barbă rebelă – așa cum îi creștea de obicei, motiv pentru care niciodată n-o lăsase să-i crească, să prindă și el ceva prestanță – se hotărî că nu mai poate jeli în neștire, că asta nu aduce pe nimeni înapoi.

Își luă un rînd de straie noi, pe cele vechi le aruncă pe drum lîngă un cerșetor, dimpreună cu tot ce avusese, mai puțin falxul primit în dar de la Magdalena Ghica, apoi închirie un cal pînă la București.

Ajuns la marginea Bucureștilor, Calistrat Hadîmbu se opri la bariera Colentinei. Lăsă calul la Stația de Cai, apoi intră în hanul de alături. Se așeză la o masă și ceru de mîncare și o cană cu vin roșu. O fată își făcea de lucru pe la mese plimbîndu-și sînii prin fața mușteriilor... Cîndva, Calistrat Hadîmbu ar fi fost deja cu mîinile pe sub fustele fetei... dar asta s-ar fi întîmplat cîndva, demult, parcă în altă viață.

Își bea vinul, își mînca mîncarea și își amintea de ziua în care începuse toată aventura vieții lui. Tot acolo, în hanul acela. Și apoi dincolo de barieră...

Se uită în jur. Bărbați gălăgioși, doborîți de vin sau doar osteniți, femei cu sînii mari și aproape dezgoliți, care rîdeau prea tare la cea mai mică glumă pe care unul dintre cheflii o făcea, hangiul, același hangiu, cu ochii la pîndă să nu fugă careva fără să plătească...

Pe ușa hanului intră un bărbat cu o chestie de piele cu buzunare aruncată peste umăr și cu un borcan într-o mînă. Borcanul era plin cu ceva... dar nu cu murături, nu. Bărbatul rămase în ușă, căutînd din ochi o masă la care să se așeze.

Doi tineri își amintiră brusc că aveau treabă undeva și se ridicară de la masă, lăsînd neterminate mîncarea și băutura.

Bărbatul se așeză pe locul proaspăt eliberat și o fătucă apăru imediat să șteargă masa. Reveni apoi cu un ulcior pe care-l puse dinaintea bărbatului.

Acesta era cu ochii pironiți la borcanul din fața lui. Își turnă vin în cană. Bău și își șterse gura cu mîneca. Apoi privi din nou spre borcan.

— Bun vinul, zise.

Stătu așa, preț de o clipă, așteptînd parcă un răspuns de la borcan. Apoi vorbi din nou borcanului:

— Cine ești tu?

Și nici de data asta borcanul nu-i răspunse.

— Eu sînt Raul Colentina, spuse tot el. Și vom petrece o vreme împreună.

Se făcu liniște în cîrciumă. Pe la celelalte mese oamenii șușoteau. Cîțiva aruncară niște monede pe masă și plecară în grabă. În urma lor rămase carafa de vin pe jumătate băută.

Raul Colentina se uită în jos. Nu zicea nimeni nimic, de parcă toți își sfîrșiseră conversațiile în același timp. Nici femeile alea cu sînii doldora de bucurii nu mai rîdeau.

Calistrat Hadîmbu ridică privirile din farfurie și le propti pe cel ce-și spunea Raul Colentina. Nimic care să-l impresioneze. Un om și atîta tot. Un om ca oricare altul. La ce-o fi alergat atîta amar de vreme după el? La ce?

Și atunci Calistrat Hadîmbu îi puse întrebarea pe care o purtase cu el pînă în Danemarca și înapoi:

— Auzi, mă? De ce te cheamă pe tine Raul Colentina, mă?

Liniștea se adînci și mai tare. Nici carii nu se mai auzeau prin bîrne.

— Uite-așa, să se mire proștii, spuse Raul, în timp ce mîna lui stîngă îi ducea spre gură o pulpă de pui fript, iar mîna dreaptă căuta ceva pe sub masă.

— Bă! mai zise Calistrat Hadîmbu, și atît.

Ochii îi rămaseră deschiși. Ca niște vocale. La fel și gura. Iar cuțitul care-l lăsase în urmă pe Raul Colentina, la capătul celălat al mîinii întinse, cuțitul, așadar, sta înfipt în gîtul unui bărbat prea curios pentru vremurile și locurile despre care povestim, Calistrat Hadîmbu pe numele lui.

Apoi Raul Colentina se ridică de la masă mormăind spre omul care stătea cu pumnalul lui înfipt în beregată:

— Futu-te-n cur și-n limbă și-n dește, deșteptu' dracului! Ce te fute pe tine grija de ce mă cheamă pe mine Raul Colentina? Ă?

Aruncă pe masă două monede, își săltă pe umăr chestia aia lungă de piele cu buzunare, înșfăcă borcanul de pe masă și plecă scuipînd în urmă. Și spunînd:

— Căcat, căcat, căcat!

Era nervos rău. Se vedea asta din vorbele lui, din felul în care călca apăsat.

Raul Colentina merse în spatele hanului, unde erau priponiți cîțiva cai, se apropie de unul dintre ei, îl mîngîie pe grumaz, aranjă șaua, aruncă borcanul într-unul dintre buzunarele chestiei ăleia din piele pe care o azvîrli peste șa, încălecă și plecă. Ușor, dădu apoi pinteni calului și calul o luă la galop. Pe marginea drumului, un indicator arăta: Brăila.

— Ne-ar fi prins bine o mașină acum, s-o luăm pe autostradă cu 140 la oră, zise Raul Colentina.

2 Kiramele – prostituate (arh.) (n. red.)

3 Livrezoane – condicuțele kiramelelor (arh.) (n. red.)

4 Întregul episod face aluzie la presupusa legătură romantică dintre Jules Verne și Luiza Müller din Homorod și la călătoria incognito pe care scriitorul ar fi făcut-o în România, călătorie care i-ar fi furnizat date pentru romanul *Castelul din Carpați*. Deși are partizanii săi, această ipoteză nu este susținută de probe concrete ale trecerii lui Jules Verne prin România. – (n. red.).

5 Vapeluri – volane (arh.) – (n. red.)

6 Tycho Brahe (1546 –1601) – astronom danez care a avut o contribuție importantă în ceea ce privește dezvoltarea instrumentelor de observație astronomică. Autor al unor măsurători astronomice extrem de precise, a cartografiat pozițiile a peste 777 de stele fixe. Teoriile și modelele sale privind sistemul solar și mișcările corpurilor cerești au stat la baza descoperirii ulterioare, de către Johannes Kepler, a celor trei legi ale mișcării planetelor. Calistrat Hadîmbu este într-o mare eroare însă. Tycho Brahe a fost numit în 1577 administrator al *farului* din Kullen, unul dintre locurile în care, în 1560, au fost ridicate astfel de cumpene, dar locul respectiv este în Suedia. (n. red.)

Ștefana Cristina Czeller
SUFLETE DE PLUMB

Cînd bolidul apărut de după colț l-a izbit în plin, lui Vasile Alexandrescu nu i-au trecut pe dinainte crîmpeiele unei vieți curmate la doar treizeci și doi de ani. În schimb, ultimul său gînd s-a îndreptat către figurinele care-l așteptau pe masă, gata să-și ia locul între decorurile de mucava ale ultimului tablou de epocă la care muncea de o lună. Era un gînd mai plăcut decît inventarierea mărunțișurilor de zi cu zi ale traiului său de contabil holtei sau a viselor neîmplinite ale băiatului rîrîit care încă nu pricepuse că trecutul nu-ți punea margarină pe pîine. Dar s-a stins și acela înainte ca roțile Mercedesului să treacă peste el, terciuindu-i creierii.

După o vreme însă, în jurul său s-a făcut iarăși lumină. Vasile a simțit un parfum ușor de lavandă și a auzit clinchet de cristal. Fără să vadă încă mare lucru, a tras adînc aer în piept, copleșit nu atît de mirosurile și de zgomotele care n-aveau noimă, cît de înțelegerea faptului că nu totul se sfîrșea cînd erai zdrobit de o mașină pe o stradă lăturalnică. A clipit și ceața galbenă s-a mai subțiat. A rămas însă o dungă groasă de necaz, ca atunci cînd era silit să lase soldățelul de plumb doar pe jumătate vopsit.

— *Réveillez-vous, mon ami!*[7] a auzit o voce gravă chiar lîngă el.

Vasile a clipit din nou și imaginea s-a limpezit. Și-a privit pieptul și a văzut o cravată neagră. Privirea i-a alunecat spre mîini și a constatat că ținea neglijent un pahar în care clipocea o licoare roșie. Degetele îi erau mai lungi decît și le știa, cu manichiură îngrijită, și pe mîna stîngă strălucea aristocratic un inel de argint cu piatră albastră. Și-a trecut în grabă palma peste față și peste creștet, dar nu a găsit nici sînge, nici răni. Totuși, era sigur că murise. Dar nu faptul că era mort și în același timp viu îl făcea să nu vadă aproape nimic în jur, ci senzația tot mai apăsătoare că avea ceva de terminat.

Încă o răsuflare grăbită, și un obiect rece, metalic, i-a alunecat printre degete, dar Vasile nu s-a uitat în jos. Neîncrezător, a continuat explorarea

atingîndu-și pieptul și întîlnind țesătura ciudată la pipăit a unui costum cu prea multe piese. Oricît de zăpăcit era, tot recunoștea un costum fără vreun fir sintetic. Nici urmă de blugii negri și cămașa în carouri cu care ieșise să cumpere pîine.

Vocea gravă continua să zumzăie nervos lîngă el.

— Pardon? a bolborosit Vasile, încercînd să înțeleagă măcar ceva din coșmarul acela.

— Să-mi fie cu iertare, coane Vasile… V-ați oprit la mijlocul vorbei de parcă v-ar fi retezat-o osmanlîul și v-ați rezemat de mine. Sînteți turburat...

S-a uitat aiurit la bărbatul așezat lîngă el, pe un divan turcesc. Avea barbă lungă și deasă, ochi binevoitori și veșminte ca în portretele după care Vasile construise, anul trecut, figurinele Unirii.

— Nu e…, a șoptit Vasile. Unde sînt? Cine ești?

Omul cu barbă și-a mijit ochii a îngrijorare.

— *Êtes-vous malade*, coane Vasile? *C'est moi*, Alecu...[8] Agiunge cu șaga și vorbele-n doi peri!

— Ce făceam mai înainte? a întrebat Vasile cu glas slab.

— Parleriseam d-ale noastre, ca doi frați de cuget. Despre vestea cumplită a ultimelor ceasuri, despre gloată și puterea ei. Despre ziua de mîine.

Ultimele cuvinte, rostite pe un ton mai apăsat, au reverberat ciudat în pîntecele lui Vasile. Preț de o clipă, ascunzînd vederii chipul lui Alecu, în fața ochilor lui a apărut imaginea unui ac. Dar s-a șters la fel de repede și Vasile a simțit imboldul de a-l prinde de cravată pe bărbatul dinaintea sa și de a-i urla în ureche că face o greșeală. În loc de asta, s-a ridicat greoi, împiedicîndu-se de covorul persan. Luminile pîlpîitoare de pe pereții văruiți într-un crem delicat îl făceau să lăcrimeze. S-a strecurat chinuit printre mese acoperite cu șerbeturi și băuturi spre oglinda rotundă, de-un stat de om, din celălalt capăt al încăperii, s-a proțăpit în fața ei și s-a privit multă vreme.

Nu s-a recunoscut. Insul pe care-l vedea avea mustață, nasul mai lung decît al său, sprîncenele mai arcuite și mai groase, părul mai rar. Într-un fel, deși atît de străină, imaginea era tare familiară, ca un portret al străbunicii descoperit în pod. A dus palma la frunte, încercînd să alunge impresia că timpul se scurgea prea repede, că a făcut o greșeală pe care n-o mai putea îndrepta. Dar n-a simțit decît căldura trupului aceluia nou, cu pielea prea fină, care mirosea a parfum.

— Nu-s eu, a murmurat Vasile, clătinîndu-se. Cine-i ăsta?

Alecu l-a prins elegant de cotul stîng, făcînd semn unui servitor să se apropie.

— *Certainement*, a murmurat Alecu, *vous êtes malade.*[9] Cum se poate? Doar mi-ați mărturisit … Vă duc răpide acasă.

Prea prins în propriile gînduri ca să protesteze, Vasile nici nu l-a ascultat pe Alecu vorbind cu servitorul. S-a lăsat purtat ca orbul pe holul cu podea alunecoasă, în nuanțe de roz și negru, spre scările în pantă lină. A atins marmura balustradei, cu ochii la candelabrul cu zece brațe în vîrful cărora străluceau prea puternic lămpi cu gaz. Tăcut și atent, a ascultat respirația lui Alecu, ale cărui trăsături îi păreau, de asemenea, cunoscute, încercînd să-și dea seama unde-i mai văzuse pe oamenii ăștia. În sala mare de la parter, Vasile a avut deodată revelația, iar vocea servitorului în livrea cărămizie, care i-a așezat delicat pe umeri o haină de postav gros, nu a făcut decît să i-o confirme.

— Otomobilul vă așteaptă, domnule Alecsandri!

Da, ăsta era chipul care se schimonosise în oglindă, de uimire și neîncredere: cel al bardului de la Mircești. Mai tînăr decît în fotografii, cumva mai belicos, dar era poetul ale cărui strofe le urîse din copilărie. Ce era asta, pedeapsă divină sau binefacere? Vremurile lui Alecsandri erau ale Unirii și ale lucrurilor mari la care visase mereu, dar n-ar fi vrut să le trăiască în pielea cuiva care înșira versuri insipide cu ghiotura.

Frigul l-a făcut să realizeze că ieșiseră pe treptele vilei și a ridicat privirea spre cerul spuzit cu stele străine. Nu se așteptase ca moartea să fie o călătorie în trecut. Tremurînd ușor, Vasile a închis ochii.

— *Courage, mon ami!*[10] Trimit după monsieur Fondan cum agiungem, i-a șoptit Alecu. Mîine iaste-o zi mare.

Din nou, gîndul la răsăritul unei zile noi i-a întors lui Vasile stomacul pe dos. Era ca și cum un răvaș îi pîlpîia pe dinaintea ochilor, dar, cînd încerca să-l citească, literele se topeau și rămînea doar frustrarea. Iar răvașul acela era cel mai important din viața lui… Cu un oftat tremurat, și-a luat privirea de la stele și atunci a văzut otomobilul masiv și întunecat, iar lumea s-a întors pe dos încă o dată. Era o mașină, deși nu semăna cu aceea care-l ucisese, iar Vasile ar fi vrut să strige că monstrul ăla prea lung, cu volanul ițit bizar și scuipînd fum ca un balaur ieșit la pensie n-avea ce căuta acolo.

S-a așezat fără voie pe banca acoperită cu o pătură moale, lăsîndu-l pe Alecu să conducă. Tușind, otomobilul s-a pus în mișcare și, după cîteva minute de tăcere posomorîtă, Vasile a realizat că nu mai privea liniile bizar curgătoare ale vehiculului, ci analiza spectacolul străzii. Florărese brunete, cu șaluri strînse bine în jurul piepturilor generoase, priveau cu speranță spre ei, iar un băiat zdrențăros fugea pe lîngă mașină cît îl țineau picioarele, strigînd după un gologan. Toate i se păreau în același timp ciudate și cunoscute, iar degetele de la picioare îi tremurau în încălțările călduroase. Un alt otomobil, roșu, a claxonat și a trecut în direcția opusă, iar Vasile a apucat să zărească fluturînd volanele unei rochii mov, înfoiate.

— Coane Alecule, a murmurat Vasile.

— *Oui, mon ami?*[11]

— Cînd ne-am văzut ultima oară?

— Să fie o săptămînă… Aveați chipul întunecat, trudit de cetirea cărților latinești și grecești. Voiați să mai zăbovim, *je sais*, dar simțesc deja răsuflul libertății. *Doutez-vous de moi, mon ami?*[12]

Vasile a clătinat absent din cap și și-a dres glasul. Franceza lui era ruginită și nu vedea cum ar fi putut întreba, chiar și în românește, ce mama dracului se întîmplase cu vremurile lui Alecsandri pe care le știa el, pe care le adusese la viață din carton, figurine de plumb și tușe de vopsea.

— Mă doare capul, mon ami, i-a răspuns. Vremea asta...

— Și vremurile, a murmurat Alecu și și-a strîns buzele. Veni-va și ceasul izbăvirii...

Instinctul îi spunea lui Vasile că-i scăpa un amănunt esențial, dar nu știa cum să întrebe fără să se dea de gol. S-a întors spre strada mărginită de tei groși, prin mijlocul căreia trecea alene un vînzător de ziare.

— O gazetă..., a spus Vasile.

— *Pourquoi pas*?[13] a dat din umeri Alecu și, oprind, i-a aruncat un gologan vînzătorului.

Vasile a apucat ziarul cu degete nesigure și mirosul hîrtiei încă puțin calde i-a adus aminte de cel al soldaților săi de plumb. Pe prima pagină, anul, 1848, era scris cu cifre cît unghia degetului său mare, dar Vasile le-a privit aproape blajin. Începea să se deprindă cu lucrurile imposibile.

Otomobilul a cotit, aplecîndu-se prea tare spre stînga, și a intrat într-o piață pe ale cărei pietre ude se îngrămădeau alte mașini, birje și puhoi de

prostime. Clădirea Teatrului Național, imposibil de confundat, strălucea în fundal și Vasile a chicotit scurt.

— Coana Chirița în provinție, i-a scăpat.

Alecu și-a întors privirea spre el, clătinînd a mirare din barbă.

— O găseați scîrnavă, mon ami, nu ca misterele duhului în care vă cufundați prea des... Frate de cruce-mi sînteți și vă voi spune dară ce cred. Pe căi greșite ați pornit, prietene! Lumea spiritelor nu-i pentru prepuiala noastră și nu se supune decît legilor Celui de Sus. Mașinăria aia e blestemată!

Vasile și-a ascuns în ultima clipă nedumerirea: cu ce se ocupa de fapt Alecsandri în acel 1848? Dregîndu-și prudent glasul, a decis să se întoarcă la tema inofensivă a amazoanei din Bîrzoeni.

— Isprăvile Chiriței sînt ca brînza camembert, a murmurat. Dacă-i dai de gust...

Alecu a surîs trist.

— Văd că nu vă pot sminti din drum, oricît de făr-de Dumnezeu s-ar dovedi! Însă vă implor să fiți cu băgare de seamă! A bate la porți ferecate nu-i de șagă. Dară destul despre ceasurile irosite cu siansurile ori cu pana! Poate și pastelurile mele or bucura norodul, de-or meritarisi s-agiungă pe hîrtie, dară datoria față de nație iaste zidirea mea de căpătîi.

Vasile a mormăit ceva nelămurit, cu încă un nod trezindu-i-se în stomac. Aceste ciudate semnale de alarmă începeau să-l enerveze. Alecu a claxonat nervos și un bărbat chel, cu un aer flămînd, s-a dat încet din calea lor. Privirea lui mînioasă a întîlnit chipul lui Vasile și omul a scuipat demonstrativ într-o parte.

— Iaca dreptatea mea! a spus Alecu. Cresc împregiurul nostru doar lucrări răzvrătitoare...

Vasile a oftat încet. Cum ar fi putut să-i zică dacă avea dreptate, cînd nu știa despre ce vorbeau? Oboseala și întrebările fără răspuns amenințau să-l doboare. Avea nevoie măcar de cîteva ore de somn și de puțin timp de gîndire. Iar cînd avea să se trezească, dacă avea să se trezească, poate că toate se vor fi rezolvat de la sine. Era însă un deznodămînt în care nici el nu credea. Ca să-și ocupe mintea cu altceva, s-a apucat să răsfoiască ziarul. Un articol de pe pagina a treia, chiar în josul paginii, l-a oprit.

— Domnul Eudoxiu Bibescu a trecut la cele veșnice azi de dimineață, a tradus pentru sine înfloriturile veacului. Părintele motorului cu aburi,

industriașul care a adus Moldova între primele puteri ale Evropei, avea venerabila vîrstă de șaptezeci de ani.

— Alt sămn, mon ami. E vremea, orice-ar voi muntenii! a strigat Alecu.

Mototolind ziarul, Vasile a încercat să recapituleze lecția anului 1848. Poate, chiar dacă altele se schimbaseră, petiția avea să fie scrisă. Nici o primejdie adevărată, doar puțin zgomot. Surescitarea l-a cuprins într-o clipă. Oare asta simțea că nu terminase, oare chiar el era condeiul ce avea să aștearnă pe hîrtie voința revoluționarilor? Gîndul că ar putea fi de față la nașterea istoriei l-a făcut să dea din mîini ca un puștan pus pe șotii, dar Alecu nu l-a văzut. Tocmai oprea otomobilul în fața unei case cu acoperiș roșu, țuguiat.

— Ne vedem mîine, prietene, a spus surîzător Vasile. Uită de doctor! E doar oboseala și un somn bun va face minuni. Vom sta umăr la umăr...

— *A demain*, *mon ami*,[14] a șoptit Alecu și lui Vasile i s-a părut că deslușește în vocea lui o urmă de temere superstițioasă.

I-a deschis ușa un servitor bătrîn și somnoros, înainte să bată.

***

Vasile era închis într-o sferă albastră, ce se rostogolea prin labirintul de tuburi și ace ascuțite căutînd o ieșire înainte să se întîmple ceva oribil. Jeturi de aer fierbinte țîșneau în urma sa, la dreapta sau la stînga, asurzindu-l. Vîrfurile înroșite ale acelor se înfigeau în peretele tot mai transparent al sferei și aerul cu miros de cărbune îi pîrjolea plămînii. Vasile ar fi vrut să strige, dar buzele îi erau acoperite de o bandă de hîrtie. Nimeni nu-l putea ajuta, nu pînă nu-și amintea tot ce uitase.

Aburul izbucnea tot mai aproape, sfera se mișca tot mai repede și toată nebunia părea să capete o noimă de fiecare dată cînd ajungea iar cu picioarele în sus. Degetele lui Vasile alunecau însă pe peretele lucios, pielea îl ustura și fărîma de înțelegere dispărea la fel de repede cum apăruse. Arsurile erau tot mai profunde, dar mai rea decît mușcătura lor era suferința celui ce se știe la marginea adevărului absolut.

Cu un efort cumplit, a reușit să-și elibereze gura. Hîrtia s-a rotit morișcă pentru cîteva clipe, nelăsîndu-l să deslușească literele ascuțite care spuneau totul, și s-a transformat în scrum. Vasile și-a simțit carnea acoperindu-se de bășici și a urlat.

S-a trezit încovrigat în patul cu baldachin de un albastru pal. Cămașa de noapte cu guler dantelat, femeiesc, îi era udă de sudoare. A privit pentru o clipă cordonul de lîngă stîlpul baldachinului și a hotărît să nu tragă de el. Ultimul lucru de care avea nevoie era un servitor băgăcios care să se mire de purtările ciudate ale stăpînului.

Și-a potrivit perna pufoasă și s-a ridicat în șezut. Geamurile erau aburite, dar în odaia cu tavanul prea înalt nu era frig. Căldura iradia plăcut din țevile groase, de cupru, întinse de-a lungul peretelui. Vasile s-a lipit de ele, tremurînd ușor. Degetele i-au găsit robinetul pe care ochii, încă neobișnuiți cu semiîntunericul, nu-l vedeau. L-a rotit la maximum, deși visul ar fi trebuit să-l facă mai degrabă să caute răcoarea. Un gîlgîit s-a ridicat din țevi, de undeva de la subsol. Vasile a surîs strîmb, dar nu foarte mirat că în dormitorul lui Alecsandri era mai cald decît în apartamentul lui Alexandrescu. Instalația funcționa minunat, mai bine decît cealaltă drăcovenie de la subsol.

— Ce drăcovenie? a murmurat, încovoiat de o arsură nouă.

Nu știa la ce se gîndise, dar era sigur că nu voia să afle. Însăși ideea de a coborî acolo îl umplea de spaimă. Dar, odată ce deschisese calea gîndurilor, nu le mai putea pune stavilă. Simțea ceva acolo, sub straturile de piatră, dorindu-l, așteptînd. O namilă scînteietoare și totuși mustind de întuneric. Erau cunoștințe vechi.

— Alfa și Omega, a rostit fără voie. Începutul și sfîrșitul. Născătoarea și călăul.

De parcă ar fi pronunțat o formulă magică, a simțit podeaua vibrînd. S-a clătinat, convins că va leșina iarăși, dar slăbiciunea a încetat odată cu mișcarea de sub tălpile sale. Vasile și-a privit pumnii încleștați, ridicați ca pentru o partidă de box cu un adversar invizibil, ce cîștigase deja prima rundă.

— Nu, a gemut, fără să știe ce refuza. De ajuns!

Și-a acoperit urechile cu palmele, de parcă așa ar fi putut pune stavilă crîmpeielor de amintiri venetice, și a rămas o vreme cu privirea fixată pe fereastră. Soarele abia răsărea, dar o nerăbdare aprigă îl cuprindea pe măsură ce lumina se insinua în încăperea cu tavanul acoperit de îngeri rubiconzi și indecenți. Să plece, să ajungă undeva, să facă... Habar n-avea ce. Ca să scape de îndemnul acela nebunesc, a tras la întîmplare de un sertar al scrinului. Înăuntru era doar o pungă de mătase și Vasile a deschis-o fără

prea multă tragere de inimă. A găsit o singură coală împăturită, acoperită de un praf mărunt, albastru. Tremura, dar nu-și putea opri degetele să o netezească și nici ochii să citească lacomi literele ascuțite. „Fără agiutorul meu, tot în bezn-ai fi fost. Îmi aștept răsplata, coane Alecule”. Biletul nu purta nici o semnătură, încă o enigmă care-și aștepta rezolvarea.

— Gata! și-a poruncit aspru Vasile. Nu te mai gîndi la asta! Doar la lucruri simple, obișnuite…

Era mai ușor de spus decît de făcut. Noroc de chiorăiala mațelor, care l-a făcut să-și frece pîntecele. Orice l-ar fi așteptat, nu-i era de folos nimănui leșinat de foame. A tras de cordon și, de undeva de aproape, a auzit glasuri grăbite.

Ușa s-a deschis și un țigănuș cu ochi vioi a intrat pe vîrfuri. Aducea un pahar, pe o tavă ce părea de argint.

— Mastica de dimineață, conașule. Că devreme v-ați sculat...

— Lasă mastica, adu-mi de mîncare! s-a răstit Vasile.

— Imediat, conașule, a spus țigănușul și a zbughit-o.

Rămas iar singur, Vasile s-a întrebat cît avea să treacă pînă să priceapă cineva că mintea conului Alecsandri era dusă. Poate nu slugile, dar amicul său Alecu, vreo rubedenie sau... Lista era atît de lungă, că nici măcar nu cuteza să înceapă a o completa. Dar țigănușul s-a întors și Vasile și-a uitat grijile pentru o vreme, năpustindu-se asupra farfuriei cu margine aurită. Printre suspine de satisfacție, a devorat ouăle fierte, friptura de pui în crustă de miere, laptele gros ca smîntîna. Revoluționar ori nu, conul Alecsandri n-o ducea rău și Vasile a mîncat pînă a simțit că plesnește.

— O cafeluță? a susurat țigănușul.

Vasile a aprobat din cap. După un ritual ce se ghicea vechi, sluga s-a repezit la dulapul de pe ușile căruia păreau să-și ia zborul cocori. A scos o retortă, a prins-o deasupra unui arzător, a turnat în ea tot felul de zemuri și a potrivit pălălaia. Lui Vasile tot amestecul acela nu-i inspira deloc încredere, dar n-a îndrăznit să protesteze. Apoi, încet, aroma de cafea turcească s-a insinuat în odaie și el și-a spus că, pînă la urmă, n-avea cum să fie prea rea. Nici nu era. După ultima înghițitură, Vasile a plescăit, aproape fericit. Apoi țigănușul i-a întins o carte și a ieșit de-a-ndăratelea.

Era groasă și murdară pe la colțuri, cu foile îngălbenite nu doar de vreme. Cu inima bătînd prea tare, din cauza licorii parfumate ori, poate, a atingerii hîrtiei, a deschis-o la întîmplare și și-a oprit cu greu geamătul.

Scheme complicate se intercalau cu fragmente de text. A citit cîteva cuvinte de pe o pagină, două de pe alta, neîndrăznind nici să o lase din mînă, nici să-i deslușească misterele.

— Baia de raze... Carnea slobozită din robia bolii... Ucide-va sufletul?... Nu moare, călătorește... Descîntecul... Dincolo de granițele vremii... Cîte siansuri?

Un cerc de foc i s-a închis în jurul tîmplelor, ca o coroană de mucenic, și a aruncat cartea cît colo. Se temea de ea la fel de mult ca de fiara mecanică din subsol și simțea nevoia să facă un duș.

Dar, oricît l-a biciuit apa fierbinte, oricît s-a săpunit, tot a rămas cu senzația că era murdar. Jegul se lipise de el ca un al doilea strat de piele și, lăsînd săpunul și buretele să cadă pe faianța roz, Vasile s-a trezit cuprins de dorința de a se întoarce pe asfaltul acoperit cu sîngele său. Ca s-o alunge, s-a prins de țeava cu dungi roșii și aurii, terminată cu obrajii umflați ai altui înger dezgolit. Arsura i-a acoperit regretul, dar era ca și cum s-ar fi întors în labirint, fără o sferă care să-l protejeze. Durerile din tot corpul s-au potolit abia după ce țigănușul i-a trecut peste păr și tîmple o perie cu mîner ca o viperă, ce reușea chiar să șuiere șerpește.

În fine, îmbrăcat și pomădat, s-a îndreptat vijelios spre ușă. Gîndul de a se urca în otomobil făcea migrena să-și arate din nou colții și, ieșit pe strada îngustă, a făcut semn unei birje.

— La Bibescu-n mahala, a spus Vasile și s-a mirat de siguranța din glasul său.

Acolo trebuia să ajungă, pînă nu era prea tîrziu. Dar de ce? A strîns din dinți, alungînd un nou puseu de durere. Era foarte important să nu întîrzie și, cînd birja și-a căutat locul în șuvoiul de oameni cu șepci gri și surtuce peticite, înnegrite la coate, Vasile și-a încleștat pumnii. Se auzea respirînd șuierător și simțea sfera strîngîndu-se în jurul său.

— Mai repede! i-a poruncit birjarului, dorindu-și o nouă revelație și în același timp ferindu-se de ea.

Avea impresia că motivul grabei sale era legat de bărbații aceia care năboiau de pe ulicioarele înglodate, tineri și bătrîni, iuți la pas ori șovăielnici, dar cu aceeași expresie de încruntare și oboseală. Parcă erau frați, și-a zis Vasile, cînd uriașa caracatiță a mulțimii și-a repezit un braț printr-o poartă cărămizie, dincolo de care se zăreau coșuri înalte și clădiri pătrățoase, mohorîte.

— Omule, ce-i aici? l-a întrebat pe birjar.

— Pe unde te-ai primblat, conașule? Aiasta-i fabrica de otomobile. Tătuca a robotit aice cînd ne-a dat slobozenie boierul... Bolește rău acuma, că l-a pălit holera.

— Și-i mai bine acolo sau cu birja? a zis Vasile, mai mult ca să alunge spectrul amenințător al labirintului.

— Tot un drac, ș-ăla chel! Dac-altfel nu s-o putea... Decît la plug, la Solești...

Un frison l-a făcut pe Vasile să-și înghită restul întrebărilor. Nu trebuia să se apropie de poartă.

— Stai! a poruncit gîtuit.

Bărbatul l-a privit mirat, dar a tras de hățuri și birja s-a oprit. Imediat, un bubuit a umplut ulița, lovindu-se de gardurile pe jumătate putrezite, pălmuind obrajii muncitorilor și făcînd caii să necheze sălbatic. Iar odată cu hăuitul a început să plouă cu pietre și bucăți fumegînde de fier și ceva a rășpăluit fruntea lui Vasile, aruncîndu-l pe caldarîm.

A rămas o vreme întins, cu obrazul cufundat într-o baltă puturoasă, ascultînd tropăitul celor ce fugeau și gemetele răniților. Era speriat, dar și dezamăgit de sine. Ajunsese totuși prea tîrziu și poate tocmai de aceea nu-i venea să se ridice. Într-o străfulgerare, acompaniată de pulsația rănii de pe fruntea sa, Vasile a revăzut chipul soldatului de plumb, ultimul pe care-l înfipsese la poalele dealului de mucava. Obrajii lui acoperiți cu vopsea carmin i se păruseră, în altă viață, pitorești. Acum i-ar fi găsit mai degrabă siniștri.

Cu un geamăt sugrumat, s-a ridicat și a privit în jur. Mulțimea vălurea, încă fără țintă. Cineva tăiase capul caracatiței și acum brațele i se mișcau dezordonat. Fumul se ridica gros dincolo de porțile îndoite, iar muncitori cuprinși de flăcări își căutau salvarea pe uliță, mugind de suferință. Doar morții erau liniștiți, rășchirați printre picioarele celor vii, cu măruntaiele pe dinafară. Prins între șuvoaiele de oameni înfricoșați, înghiontit de coate ascuțite, simțind în ceafă și în obraji respirații fetide, Vasile a încercat în zadar să-și găsească echilibrul și să-și șteargă fruntea cu batista.

— Oameni buni, ascultați! a strigat cineva mai în față și Vasile a știut că nu se terminase.

Urechile încă îi țiuiau și nu deslușea prea bine glasul, dar i se părea cunoscut. Mulțimea s-a întors încet spre omul care părea să știe ce se

întîmplă și Vasile nu a putut să se împotrivească în vreun fel curentului. Nu mai era decît un pai într-un rîu umflat de ploi și a așteptat, cu ochii ațintiți spre capătul străzii. O duhoare dulceagă se insinua în hainele sale și, învins de o pîrdalnică slăbiciune, a pierdut o vreme contactul cu realitatea.

Cînd și-a revenit, se sprijinea de peretele unei case.

— La Vodă, la palat! a îndemnat ascuțit un bărbat. Să vază lacrimile noastre!

De data asta, Vasile a recunoscut vocea. Era Alecu și gîndul că nu totul era pierdut l-a făcut să-și revină. S-a îndreptat și și-a privit degetele umede. O parte din sînge era a lui, dar restul se scursese de pe perete. Vasile a privit în sus și a gemut cînd a zărit jumătatea de țeastă, terminată cu doar un ochi verde și holbat, înfiptă în geamul spart. Era a birjarului.

Cînd tot ce mai rămăsese în stomacul său din bucatele de dimineață ajunsese pe caldarîm, din mulțime mai adăstau în loc doar cîteva grupuri răzlețe. Beteagă, dar hotărîtă, caracatița pornise spre palat.

— *Allons-y, mon ami!*[15] a răsunat o voce lîngă el. Frații noștri ne așteaptă...

Vasile l-a privit tulbure pe Alecu și apoi și-a întors privirea spre pietrele îmbăloșate. Libertatea se naște din sînge. Cuvintele s-au rotit în mintea lui pînă a văzut buzele lui Alecu rostindu-le și a simțit un junghi în coșul pieptului. Amintirea s-a rupt deodată și Vasile a gemut scurt.

— Cată la mine, nu la băltoaie! a spus Alecu și, renunțînd la orice fel de ceremonie, l-a împins într-un gang puturos.

Vasile își ridicase trupul pe bancheta otomobilului ascuns acolo, cînd umbre lungi au acoperit cerul.

— O, nu! a murmurat Alecu. Fearele...

Vasile și-a înălțat privirea spre cer, pregătit pentru orice. Urlînd ascuțit, dirijabilele se năpusteau din toate părțile, iar Vasile ezita între bucurie și furie. Siluetele în uniforme negre ce umpleau nacelele transparente îi stîrneau fiori. Într-un fel, erau și ele parte din visul său, împreună cu sferele prinse de o parte și de alta a nacelelor.

— *Ce n'est pas possible*, a spus Alecu, prăbușindu-se lîngă el.

— *Mais oui!*[16] a șoptit Vasile.

Și mulțimea de muncitori văzuse dirijabilele. Caracatița se oprise și șovăia, pe măsura ce armia aeriană își strîngea rîndurile, ca un stol de păsări preistorice ale căror cuiburi fuseseră răvășite de prădători.

— Dară asta însemnează.., a strigat Alecu. Vînzătorul!

Vasile urmărea fără să se mişte, aproape fără să respire, formidabilul spectacol oferit de coborîrea dirijabilelor. Negre şi alungite, de o frumuseţe distrugătoare, se poziţionau deasupra mulţimii, pregătindu-şi atacul.

— Scapă cine poate, flăcăi! a urlat cineva şi caracatiţa rănită s-a risipit în sute de peştişori înnebuniţi.

N-aveau cum să fugă înainte ca sferele să-şi reverse încărcătura ucigaşă. Aburii acidului au acoperit mulţimea, iar sfîrîitul acestuia s-a împletit cu gemetele oamenilor, într-o reeditare sadică a potopului biblic. Multă vreme, Vasile a rămas prins în coşmarul trăit aievea al cărnii atinse de acid desprinzîndu-se de pe oasele răzvrătiţilor chiar înainte ca gurile lor să încremenească în urletul final. Lîngă el, Alecu plîngea. Vasile a crezut că simte pe mînă cîţiva stropi fierbinţi, purtaţi de vîntul tot mai puternic, şi, panicat, şi-a frecat dosul palmei de haină. I se năzărise numai. Duhoarea acidului şi a cărnii arse începea să acopere mirosul lăturilor aruncate de ani de zile în gangul dintre cele două cocioabe cu ferestre murdare, iar el se gîndea la un singur cuvînt. Vînzătorul, vînzătorul, vînzătorul... Oricine ar fi fost, oare cîte suflete avea pe conştiinţă?

— Vreau acasă, a şoptit.

Dar ştia că nu avea să mai ajungă acolo vreodată. De fapt, nu la asta tînjea. Singurul lucru care mai conta era să afle ieşirea din labirint. A pus palma dreaptă pe umărul lui Alecu şi prietenul său l-a privit ca trezit din cel mai cumplit vis.

— Vestea iscoadei era strîmbă… La hotelul Petersburg! a şoptit Alecu. Acolo şed toţi... Poate n-o fi tîrziu.

Vasile nu a citit urmă de speranţă în glasul lui Alecu, după cum nu a găsit vreo fărîmă în sufletul său. Dar a tăcut şi l-a lăsat să pornească otomobilul, să caute ieşirea din acel infern fierbinte.

— Proclamaţia..., a şoptit Vasile cînd mahalaua lui Bibescu rămăsese în urmă.

— *Quelle erreur!*[17] Cum prepuiam, prietene? a răspuns sugrumat Alecu. A trecut vremea proclamaţiilor, deşi ghinărarul dirijabilelor e cu noi! Vodă se gîndeşte doar să-şi sporească puterea, boierilor le-au luat minţile vutca şi gologanii Bibescului. Ţara jăleşte, iar ei gioacă mazurci şi cadriluri! Cine are mîinile mînjite cu sînge?

Vasile l-a privit pe Alecu și a văzut broboane mari de sudoare pe fruntea lui prea palidă. Lucrurile se mișcau tot mai repede. A urmărit ulițele trecînd pe lîngă el, redus la tăcere de îngrijorarea-i crescîndă. Ca în coșmarul său, sfera se subția.

Alecu a oprit cu un hop otomobilul și Vasile mai că n-a căzut de pe banchetă. Hotelul era înconjurat de uniforme negre.

— Vodă știe tot! a murmurat Alecu. Cum? Doar ghinărarului i-am mai spus...

Vasile a privit lung uniformele ce tălăzuiau în jurul hotelului. Alecu părea tot mai dus în altă lume, iar el nu știa ce să facă. De la etaj s-a auzit zgomot de sticlă spartă și un trup a zburat pe fereastră, zdrobindu-se de pietrele colțuroase ale pavajului. Nimeni nu a încercat să-l ajute, ba chiar un soldat și-a înfipt baioneta în el.

— *Mon Dieu!* a strigat Alecu. *C'est Armand!*[18] Nu putem sta aice ca două muieri cînd frații noștri mor cu peptul dezvălit!

Vasile l-a prins de umeri, oprindu-l chiar cînd dădea să sară din otomobil.

— Gîndește-te, prietene! i-a spus. Noi sîntem doi, iar ei cu zecile! Ce cîștigăm dacă ne aruncăm înainte? Moartea sau închisoarea? Răbdare!

Alecu a scrîșnit din dinți, însă l-a ascultat. Vasile i-a simțit brațele prea fierbinți, dar nu a slăbit strînsoarea.

— Să chibzuim bine! a spus Vasile. Cîți dintre frații noștri sînt acolo?

Alecu a respirat adînc de cîteva ori înainte de a-i răspunde.

— Aproape toți!

— Ce putem face? Lasă mînia la o parte și gîndește limpede!

Suferința a schimonosit chipul lui Alecu.

— *Je ne sais pas!*[19] Cu dirijabilele ghinărarului intram în palat...

Dinspre ușa hotelului s-au auzit țipete și Alecu a tresărit. Vasile s-a pregătit să-l țină iarăși, dar amîndoi au înțepenit cînd prizonierii au ieșit, cu hainele în neorînduială și fețele însîngerate, poticnindu-se sub împunsăturile baionetelor. Pe cel mai înalt dintre ei, cu favoriți roșcați și o zdreanță albă înfășurată în jurul frunții, îl susțineau alți doi, iar Alecu icnea la fiecare pas al lor. Ca o turmă de oi prinsă între două haite de lupi, tovarășii săi treceau împleticit pe lîngă ei și Vasile s-a silit să nu-și întoarcă privirea. Nici ei nu erau în afara pericolului și Vasile a dus batista la frunte, ca să-și ascundă rana. În clipa aceea, ar fi dat orice să afle tot ce știa fostul

locatar al trupului său, chiar dacă asta ar fi însemnat să plonjeze în coșmar noapte de noapte.

Tînărul cu favoriți a ajuns printre ultimii în dreptul otomobilului și a privit drept spre ei. A aruncat, obidit, un singur cuvînt, dar acela unul era de-ajuns.

— *Canaille!*[20]

Înainte ca Alecu să se poată feri, scuipatul slobozit de roșcat l-a lovit în obraz. I s-a scurs pe bărbie, amestecat cu sînge, iar Alecu n-a făcut nici un gest să se șteargă. Vasile și-a simțit chipul înroșindu-se, de parcă el ar fi fost cel batjocorit. Frica îi ținea însă în frîu mînia. Ofițerul care conducea grupul s-a întors și, preț de vreo zece secunde, Vasile a fost convins că avea să-i aresteze și pe ei. Căutăturile li s-au încrucișat, iar Vasile a schițat un surîs chinuit, dar ofițerul a rămas impasibil.

— Liniștiți-l! le-a poruncit soldaților.

Unul dintre ei a lovit scurt cu patul puștii și roșcatul a gemut. Vasile și-a strîns pumnul drept, dar nu s-a mișcat. Alecu încă părea căzut în transă și Vasile i-a șters obrazul cu mîneca. Din hotel tot se mai auzea zgomot de lemn rupt și de sticlă făcută țăndări, dar nu s-a mai uitat într-acolo. Bănuia că soldații căutau hîrtii compromițătoare și poate chiar aveau să le găsească. Poate în ele erau și numele lor.

— Să plecăm de-aici! a spus.

— *Mon Dieu*, mă prepuiesc! a șoptit Alecu. N-am fost eu, mă juruiesc pe ce-am mai sfînt!

Vasile l-a scuturat și otomobilul s-a urnit greoi. Fără ca vreunul dintre ei să mai îndrăznească a privi în urmă, au intrat pe o stradă înțesată de tei și tăcută ca un mort pe năsălie. După o vreme măsurată doar de fornăitul otomobilului, Vasile s-a întors spre Alecu.

— Îi duc în temniță? Să le smulgă toate numele?

Alecu a înclinat din cap. Cu fiecare clipă ce trecea, era tot mai alb la obraz.

— Trebuie să-i scăpăm! a spus răgușit. Mai bine agiung în săcriu decît să fug... Doar ghinărarul ne poate ajuta.

Vasile și-a mușcat limba ca să nu-i spună că, probabil, pînă seara aveau să dea oricum ortul popii. La urma urmei, Alecu avea mai multe de pierdut decît el. Iar gîndul că făcea ceva, în loc să îndure pur și simplu niște întîmplări pe care nu le pricepea, îl ajuta să se simtă mai bine.

* * *

Ghinărarul îi privea bănuitor, pufăind dintr-o lulea neagră.

— I-au arestuit pe-ai noștri, *monsieur* Cuza, a bolmojit Alecu înainte de a se prăbuși.

— *Je sais, monsieur Russo*,[21] a spus încet ghinărarul, fără să se clintească.

Vasile s-a repezit să-l ridice pe Alecu și să-l așeze pe divan. Trupul uscățiv i se părea incredibil de ușor și îngrijorarea creștea în el ca un aluat cu prea multă drojdie.

— E bolnav rău, a zis Vasile, uitîndu-se rugător la ghinărar. Ați promis că ne ajutați...

Cuza l-a prețăluit din priviri cam un minut înainte de a pune luleaua pe un talger de argint.

— În mahalaua fabricilor au tras armiile din nori ș-au rămas doar morții, le-a spus calm. Pe ceilalți frați i-a legat potera. O pasere i-a ciripit lui Vodă...

— Așa-i, a fost un vînzător, a răspuns nerăbdător Vasile. Dar dirijabilele?

Cuza și-a mîngîiat îngîndurat barbișonul.

— Le-au ridicat în toiul nopții. M-au păcălit...

Vasile l-a fixat pe omul care semăna leit cu portretul din cartea de istorie și și-a dorit să-l scuipe.

— Din cîte știu eu, vînzătorul poți fi chiar tu. Ești liber…

Privirea lui Cuza a devenit mai tăioasă decît sabia pe care o purta la șold.

— *C'est une insulte impardonnable, monsieur Alecsandri! Je vous demande satisfaction!*[22]

— O să vorbim despre insulte mai tîrziu! a strigat Vasile. Acum, dacă niciunul dintre noi nu e de vină pentru mizeria asta, n-ar trebui să facem ceva? Și Alecu...

Ghinărarul s-a întors spre divan și s-a aplecat deasupra lui Russo. Vasile a așteptat, cu inima bătînd tot mai iute. După o vreme, Cuza s-a îndreptat posomorît.

— Se va înfățoșa curînd Domnului. Otravă, prepuiesc.

— Cum se poate? a strigat Vasile. Aseară era bine...

S-a lăsat în genunchi lîngă divan, cuprins de o oboseală de care nici Dumnezeu nu l-ar fi putut lecui, și a mîngîiat mașinal fruntea lui Alecu. De cînd se trezise în acea lume dată peste cap se întîmplau doar nenorociri, iar

el tot nu putea scăpa de senzația că nu-și făcuse datoria. Înainte ca luleaua lui Cuza să se stingă, Alecu a horcăit și s-a încordat pentru ultima oară. A murit fără o vorbă și Vasile a izbucnit în lacrimi, fără să se mai rușineze.

Cuza l-a studiat gînditor cîteva secunde.

— Nu-l mai puteam salva. Dară ceilalți... De voiești, cînd vine sara...

— Pînă atunci ce vor păți prietenii noștri? s-a răstit Vasile.

Cuza s-a încruntat.

— Vor îndura, cum și noi îndurăm.

Pentru Vasile, orele următoare s-au învălmășit într-un fel de ceață pustie. A venit și clipa cînd, cu fruntea spălată și pansată, cu spatele rezemat de peretele acoperit de un tapet cu albăstrele, nu s-a mai putut opri să-și închipuie chinurile prin care trecea roșcovanul. Bănuia că același gînd unea sprîncenele ghinărarului într-o linie groasă, făcîndu-l să pufăie des din lulea. Privind rotocoalele de fum, Vasile se întreba dacă nu intrase de bunăvoie în bîrlogul lupului. Din cîte bănuia, Alecu se întîlnise seara trecută cu singurul dintre conspiratori care mai era în libertate. Iar tot ce-i promisese Cuza bietului său prieten nu se întîmplase. Totuși, ceva din îndîrjirea ghinărarului îl făcea pe Vasile să aibă încredere în el. Sau poate doar se săturase de rostogolirile sferei, de gîndul că mașinăria îl aștepta, ascunsă printre umbre, născătoare de pîclă. Durerea a revenit, încercîndu-l îndrăcit, dar Vasile nici n-a crîcnit. Durerea sa era un nimic pe lîngă a altora. Și-a mîngîiat încet inelul, mirîndu-se cît de caldă era piatra.

— Din adîncul minelor diavolului, în pîntecele ei, a murmurat. Mașinăria va lucra doar pentru mine… Niciodată pentru el. N-o merită!

Cuza și-a pironit nedumerit ochii într-ai lui și Vasile a făcut eforturi să nu clipească vinovat.

— Frații noștri munteni, a început el, șovăitor. Dac-am da mînă cu mînă...

Cuza a pufnit disprețuitor.

— E un vis deșert! Unde sînt frații noștri munteni? Noi sîngerăm despoiați în crivățul iernei și Bălcescu tace...

Vasile și-a înghițit cuvintele și a netezit încet cearșaful cu care acoperiseră trupul lui Alecu. Pe albul pînzei s-au desenat, chiar în dreptul frunții mortului, litere ascuțite și Vasile a privit speriat spre Cuza. Ghinărarul pufăia, fără să dea vreun semn că văzuse ceva. Vasile a înghițit

în sec, a închis ochii și i-a redeschis. Literele dispăruseră și, odată cu ele, șansa de a pricepe totul.

Cuza s-a ridicat și, dintr-o carafă butucănoasă, a umplut un pahar cu picior înalt. I l-a întins și Vasile a sorbit coniacul dintr-o înghițitură. Era tare și îl lua în stăpînirea sa ca o ibovnică focoasă pe boierul șpanchiu, astîmpărîndu-i grijile. Tot fără vorbe, Cuza i-a întins o farfurie cu friptură rece și Vasile a mestecat fiecare îmbucătură încet, convins că era ultima sa masă.

Seara se strecura pe nesimțite prin colțurile odăii, încovoindu-le amîndurora umerii.

— E timpul, a șoptit după o vreme Cuza.

— Și Alecu? Nu-l putem lăsa aici!

— Va ajunge în țărîna veciniciei, poate chiar lîngă noi.

— Prea bine!

Cuza a scotocit într-un dulap cu uși duble și i-a întins o uniformă neagră.

— *Habillez-vous!*[23]

Uimitor lucru, uniforma era pe măsura lui. Părea slinoasă, dar Vasile nici măcar nu simți scîrbă. Doar purta un corp străin, ce mai contau hainele? Ghinărarul și-a pus în ordine ținuta și i-a aruncat un zîmbet strepezit.

— *Allons-y!*

Vasile ar fi vrut să-și ia rămas bun de la Alecu, dar își pierduse cuvintele. Undeva, într-un colțișor al minții, se vedea prins între degete uriașe, ca unul dintre soldații pe care îi plăcea să-i mute pe tăblia sa, strigînd înăuntrul ambalajului, țeapăn și mut. Privită din perspectiva unui oștean de plumb, istoria nu mai era așa de interesantă. Fără să cugete la ce face, și-a scos inelul și l-a pus pe degetul răposatului.

— Adio! a șoptit și i-a întors spatele.

A urcat în otomobil cu un sentiment de resemnare înghețată și l-a privit furișat pe Cuza, întrebîndu-se cît avea acesta din domnitorul altui fir al istoriei. Tovarășul său de aventură privea drept înainte, mîinile mișcau volanul fără să tremure. Doar o ușoară pată roșie la rădăcina nasului dădea de înțeles că se întîmpla ceva important. Hotărît lucru, curajul nu-i lipsea.

Vasile și-a mutat privirea spre geam, rușinat de propria lașitate. Drumul era prost și întunecat, iar copacii treceau pe lîngă ei, umbre schiloade din care se zburătăceau ciori croncănind a moarte. Larma lor făcea tăcerea din otomobil și mai greu de suportat și Vasile și-a dres glasul.

— Cum vor evada? N-ar trebui să știu?

— Toate la vremea lor, a răspuns Cuza, fără să-și desprindă privirea de la drum.

Vasile a scuturat înfuriat din cap.

— N-ai încredere în mine?

— O pasere ne-a vîndut. Prepuiesc c-ascunzi ceva, mon ami. *Quel est votre secret?*[24]

Vasile a tăcut. Nu putea spune nimic de natură să risipească îndoielile ghinărarului, chiar dacă viața sa ar fi depins de asta.

— Mai e mult? a întrebat în schimb.

— Nu, a răspuns Cuza și a învîrtit volanul.

Mașina s-a hurducat la stînga și Vasile a privit nedumerit în jur. A văzut lumini slabe, mai în vale.

— Aiasta-i singura-ncercare, mon ami, a zis Cuza și Vasile a deslușit o urmă de încordare în glasul lui.

— Mă descurc, a spus.

Avea să se descurce, fiindcă nu putea uita ochii roșcovanului. Zdruncinăturile otomobilului s-au îndesit și Vasile și-a mușcat limba, înghițind o înjurătură. S-a uitat în oglindă și a întîlnit ochi speriați și o mustață pleoștită. Adevărul îl lovea ca o ursitoare mînioasă. Ce puteau face doi oameni împotriva temnicerilor lui Vodă? Dar era prea tîrziu să dea înapoi. Și apoi, exista mașinăria... Fără să știe de ce, și-a căutat inelul. Degetele au întîlnit doar piele transpirată și Vasile le-a încrucișat pe piept.

Cuza a oprit otomobilul lîngă un pîlc de copaci și patru bărbați au ieșit din umbră, toți în uniforme ca a lui. Porțile închisorii se înălțau la o azvîrlitură de băț și Vasile a tușit. Inima dădea să i se prindă de postavul uniformei, ca o decorație din carne însîngerată.

— Ce să fac? a șoptit.

— Urmează-ne pilda! a poruncit încet Cuza.

Vasile s-a alăturat siluetelor tăcute. Oare ar fi trebuit să știe pe vreunul dintre oamenii aceia cu ochi hotărîți? Nimeni nu dădea semn că-l cunoaște, dar îi făceau loc printre ei ca unui vechi tovarăș. Toți îl priveau pe ghinărar cu ochi de cîine credincios așteptînd semnalul vînătorii. Vasile a luat pușca pe care i-o întindea un bărbat cu nas turtit și și-a oprit la timp oftatul. Arma îi părea prea grea, dar celălalt o ducea pe-a sa ca pe o surcea.

S-au încolonat fără o vorbă și au pornit spre porți. Ghinărarul mergea pe lîngă micul grup, cu pas sigur, de paradă. Urma unui geamăt a plutit pînă la ei, adusă de suflarea neîndurătoare a nopții, dar Vasile a reușit să nu rupă ritmul. Cadența aceea avea ceva liniștitor și și-a concentrat toată atenția asupra ei, încercînd să ignore zgomotele care se auzeau tot mai clar.

Primul din șir a izbit în poartă și o vizetă s-a deschis.

— Aducem poruncă domnească, a strigat bărbatul cu nas turtit.

După o pauză lungă, li s-a făcut semn să intre. În urma lor, metalul porții a bufnit surd și Vasile a tresărit, înconjurînd curtea cu privirea. Temnița era chiar în fața sa, o clădire pătrată, cu pereți din piatră și ferestre mici. Noaptea îi îndulcea contururile, dar Vasile tot simțea răutatea care o înconjura, slujindu-i drept ultim zid de apărare. La primul cat, două ferestre erau deschise și, pe cînd încerca să-și umezească buzele ca de iască, de acolo a răzbătut un țipăt de bărbat.

Dintr-o gheretă a ieșit ofițerul pe care-l întîlnise în fața hotelului și Vasile s-a tras înapoi, căutînd pavăza întunericului. Privirea ofițerului a trecut însă lin pe deasupra sa și el a răsuflat ușurat. Nu-l recunoscuse.

— Du-ne la răzvrătiți! a cerut Cuza.

— Am primit poruncă...

— Acum, nenorocitule! a viforît glasul ghinărarului. E voia lui Vodă!

Ofițerul s-a urnit spre clădire și conspiratorii l-au urmat. Strigătele se îndesiseră. Vasile a simțit că-l cuprinde amețeala. În curînd, avea să vadă chipurile arestaților, poate chiar să le care trupurile chinuite. Cît de multe lucruri puteau merge prost? Întrebarea aproape l-a făcut să ignore mirosul de mucegai și de carne stricată care i-a izbit cînd ușa masivă, de lemn vechi întărit cu fier nou, s-a deschis.

Scările erau înguste. A rămas printre ultimii, dornic să păstreze o distanță cît mai mare între sine și ofițer. Sunetul sîngelui pompat prea repede prin vene începea să acopere gemetele schingiuiților și îi era recunoscător fricii pentru asta. O lampă a pîlpîit cînd a trecut pe lîngă ea și Vasile a încercat să se îmbărbăteze cu gîndul că moartea îl ocolise o dată. Asta însemna ceva. Greața l-a lovit pe neașteptate, odată cu amintirea unui zbor către sfera uriașă. Chiar în fața sa, ceva pulsa, un ghem întunecat și chinuit, gata să se destrame. Sfera cu irizări albastre aștepta, flămîndă și fierbinte, iar el știa că, înainte de a ajunge acolo, se va ciocni de ghemul acela. Se temea tare de asta, de negura care s-ar fi insinuat în el la o simplă atingere…

S-a izbit de spatele celui ce mergea înaintea sa și vedenia a încetat. Se opriseră cu toții în fața unei uși întredeschise, pe care i s-a părut că deslușește urme de sînge închegat. A privit înăuntru și și-a dat seama că spasmele ce-l cuprinseseră în mahalaua Bibescului fuseseră doar o joacă de copii.

Pe podeaua murdară erau întinse mai multe trupuri acoperite de răni. Nu se mișcau și Vasile fu sigur că-și dăduseră sufletul încă dinainte să vadă mînia de pe chipul ghinărarului. Doar doi conspiratori rămăseseră în picioare, iar unul dintre ei era roșcovanul. Lîngă ei, doi soldați cu mînecile suflecate și cămășile pline de sînge răsuflau greu.

— Ni s-a poruncit să aflăm numele cu orice preț, a murmurat ofițerul. Încă n-au vorbit.

Privirea Cuza căpătase asprimea unui idol păgîn, dar, cînd vorbi, glasul îi era liniștit de parcă ar fi fost la bal.

— Îi luăm pe cei de n-au urcat la ceriu...

Căutătura împăienjenită a roșcatului s-a fixat pe fața ghinărarului și buzele au început să-i tremure în timp ce soldații desfăceau lanțurile ce-l țineau de perete. Cuza nici măcar nu se uita la el, încă prins în duelul voințelor cu ofițerul. O speranță nebunească începea să-l cuprindă pe Vasile și, făcînd un pas mare, a întins brațele după trupul roșcovanului. Era gata să surîdă(,) cînd primii oșteni au intrat.

Umerii ghinărarului s-au lăsat doar o secundă. Înainte ca Vasile să se mai poată speria, Cuza s-a întors și și-a descărcat pistolul în fruntea primului soldat. Pentru Vasile, detunătura a întrecut glasul unui tun. Mînuit parcă de un păpușar, l-a sprijinit pe roșcovan de peretele umed și s-a întors spre oșteanul care venea spre el. Era doar un băietan bălai, însă Vasile nu s-a uitat în ochii lui de copil, ci la baioneta pe care acesta o repezise înainte. Cu răsuflarea tăiată, s-a răsucit la stînga și ascuțișul i-a tăiat puțintel obrazul înainte de a se izbi de piatră, scoțînd o scînteie. Chiar lîngă el, Cuza țintea cu al doilea pistol.

Ceva cald s-a scurs pe obrazul lui Vasile, dar el n-a pregetat. Ignorînd țipetele celorlalți și bubuitura armei ghinărarului, a lovit cu pumnul în brațul soldatului, făcîndu-l să scape pușca. Ochii băiatului erau prea mari și, înainte să-l izbească în nas, doborîndu-l, lui Vasile i s-a părut că-și vede privirea înnebunită oglindită în picăturile de sudoare de pe fruntea celuilalt.

Dar se înşela, iar un bărbat cărunt a luat locul băiatului, repezindu-se asupra lui.

— Nu pe el! a strigat ofiţerul şi baioneta bătrînului a înţepenit lîngă gîtul lui Vasile. E de-al nostru!

Uitînd de duşmani, Cuza s-a întors, iar arsura privirii lui l-a făcut pe Vasile să strige.

— Nu se poate!

Dar ştia deja că aşa era, că mîna lui Vodă aşternuse literele ce-l bîntuiau. Nemurirea nu era singură plată cerută pentru diamantele albastre, iar lui nu-i rămînea decît să vadă gîtul ghinărarului cum se transformă într-o fîntînă roşie. Cuza a horcăit şi s-a clătinat, dar Vasile nici măcar nu a simţit greutatea trupului lui peste picioare. Într-un fel pervers, se simţea uşurat pe măsură ce amintiri străine îl podideau. Fără să-şi mai zărească tovarăşii doborîţi, Vasile l-a simţit pe Alecsandri cum se încordează ascultînd povestea lui Alecu despre bomba ce avea să dea semnalul revoluţiei înainte ca Vodă să-şi primească arma secretă. În timp ce cadavrele conspiratorilor erau tîrîte afară, Vasile l-a văzut pe Alecsandri ieşind pe balcon şi mîzgălind în grabă un bileţel. Cu faţa încă acoperită de sîngele ghinărarului, Vasile şi-a zărit degetele căutînd cu acul otrăvit, pe jumătate ascuns în manşetă, gîtlejul lui Alecu Russo. L-a zgîriat chiar înainte ca inima să i se oprească, iar piatra albastră a inelului să pîlpîie, trezind maşinăria din subsol.

S-a întors cu mintea în celulă la timp ca să vadă un bărbat cu surtuc negru şi privire de hienă sătulă.

— Presupusul se adevereşte! a spus teatral bărbatul. Şarpele de la sînul lui Vodă... Al boambei şuier l-a scos din bîrlog... Aţi jucat bine teatru, chiar de nu-i lucru serioz, coane Alecsandri. Mîine, Vodă va dori să vă vază. Măria Sa vă aduce aminte că aşteaptă deslușirea tainelor celor mai mari, pentru a vă răsplăti cu asupra de măsură.

Vasile şi-a coborît ochii spre podeaua acoperită cu sînge, redus la tăcere, şi a ieşit cu paşi mici. A aruncat o ultimă privire spre chipul ghinărarului. Chiar şi mort, Cuza reuşea să-l fixeze acuzator.

Ofiţerul îl aştepta lîngă ghereta sa.

— Am poruncă să vă ajut, domnule, i-a spus înclinîndu-se.

— Nu cred..., a început Vasile. Ba da. Daţi-mi puţin arma!

O undă de mirare a trecut prin privirea ofițerului, dar și-a scos pistolul de la brîu. Vasile a privit metalul care lucea stins și s-a cufundat în ultima amintire. Alecsandri crezuse că poate învinge moartea, dar se învinsese pe sine cu mult înainte să-și termine mașinăria. Fără să-și dea timp să se răzgîndească, și-a lipit pistolul de frunte și a tras.

* * *

Vasile a simțit un parfum ușor de lavandă și a auzit clinchet de cristal. De alături răzbătea iarăși valsul, lămpile candelabrului clipeau în ritmul muzicii, dar de pe canapeaua turcească nu-l privea Alecu. De data asta, Vasile nu s-a mai mirat și nici nu a căutat explicații. I-a zîmbit prietenește celuilalt și i-a prins palma. Acul era acolo și Vasile i-a strîns pumnul. În timp ce Alecsandri se învinețea la față, Vasile s-a ridicat și s-a studiat calm în oglinda cu ramă aurită. Trăsăturile lui Russo erau luminate de un surîs nelalocul lui. Vasile nici măcar nu și-a privit fostul trup cum agonizează, ci a luat inelul și s-a îndreptat spre ieșire. Avusese dreptate. Nu trupul, ci sufletul putea dobîndi cu adevărat nemurirea. Iar primul gînd ticălos, prima picătură de sînge vărsat îl destrămau, oricît ai fi îmbăiat carnea în razele mașinăriei. Ajuns în stradă, a ocolit otomobilul și a făcut semn primei birje.

— Încotro, conașule ? s-a interesat birjarul adus de spate.

— La ghinărarul Cuza, pe Copou. Și grăbește-te, băiete!

Istoria încă se scria, dacă măcar un soldat de plumb avea pușcă.

7 Deșteptați-vă, prietene! (În lb. franceză. n. red.)

8 Sînteți bolnav, coane Vasile? Sînt eu, Alecu. (În lb. franceză. n. red.)

9 În mod sigur sînteți bolnav. (În lb. franceză. n. red.)

10 Curaj, prietene! (În lb. franceză. n. red.)

11 Da, prietene. (În lb. franceză. n. red.)

12 ... știu... Vă îndoiți de mine, prietene? (În lb. franceză. n. red.)

13 De ce nu? (În lb. franceză. n. red.)

14 Pe mîine, prietene. (În lb. franceză. n. red.)

15 Să mergem, prietene. (În lb. franceză. n. red.)

16 Nu-i posibil! – Ba da! (În lb. franceză. n. red.)

17 Ce greșeală! (În lb. franceză. n. red.)

18 Dumnezeule ! ... E Armand! (În lb. franceză. n. red.)

19 Nu știu. (În lb. franceză. n. red.)

20 Canalie! (În lb. franceză. n. red.)

21 Știu, domnule Russo (În lb. franceză. n. red.)

22 Este o insultă de neiertat, domnule Alecsandri! Vă cer satisfacție! (În lb. franceză. n. red.)

23 Îmbrăcați-vă! (În lb. franceză. n. red.)

24 Care vă este secretul? (În lb. franceză. n. red.)

Marian Truță
LUNGUL DRUM DIN CER ACASĂ

Peste ograda lui Ieronim trecu o umbră mare, tăcută, cu un contur greu de pus în cuvinte. Ieronim urmări cu privirea drumul descris de umbră prin bătătură, băgă de seamă cum găinile căutau să se pitească pe sub stivele de bulumaci înșirate pe lîngă gard și văzu apoi cum, pe lîngă faptul că arăta ciudat, umbra mai și creștea. Prin urmare, s-a gîndit Ieronim, ceva mare *cade*.

Gînd nu lipsit de temei. Aproape imediat se auzi *de sus* un fîlfîit ușor, ca și cum o pajură nemaivăzută ar fi găsit de cuviință să-și încerce aripele peste acareturile lui. Abia atunci ridică Ieronim privirea spre cer, curios să vază ce anume poate să arunce o așa umbră grozavă, să stîrnească un șuier stins și să aducă o pală de vînt care să-i răsfire lui firele de păr din creștet. Și ce văzu îl lăsă cu gura căscată.

Era ceva ca o ghiulea, dar o ghiulea nemaipomenit de mare. Comparația îi veni în minte firesc, Ieronim fusese ochitor la un regiment de bombarde din Calafat, iar acolo, preț de șapte ani cît servise la oaste, văzuse ghiulele de toate soiurile și mărimile: ghiulele din fontă, din piatră, din plumb, ghiulele brizante, ghiulele cu striuri sau ghiulele din lemn întărit cu fier, ghiulele cît pumnul de copil sau ghiulele cît roata unei căruțe, folosite la asediile grele și care se încărcau pe bombardă cu ajutorul unor scripeți și funii trase de boi.

Dar ce vedea acum întrecea orice închipuire. Era o ghiulea mare cît un stat de om, iar de ea erau legate niște foale mari, ca un soi de aripe, prinse cu sumedenie de ațe subțiri. Aripele acelea susurau prin aer, ascundeau lumina soarelui și dădeau acea umbră ciudată, mișcătoare și crescătoare.

Ghiuleaua mai avea pe suprafața ei tot felul de ieșituri, ca scoabele de fier atîrnate, să zicem, de un zid de fîntînă. Și undeva, într-o parte de cum stătea Ieronim, ghiuleaua avea un capac mare, cu un robinet îngropat în el.

În vreme ce vedea toate acestea, încremenit și fără de reacție, ghiuleaua tot cobora, spînzurată de aripele acelea întunecate, și se îndrepta, după toate aparențele, către pătulul cel vechi, unde ținea el niște căzi de lemn în care strîngea borhotul pentru țuică. Se fărîmă de tot, își zise Ieronim și, ca pentru a-i da dreptate, ghiuleaua izbi pătulul dintr-o parte și în jos, iar căpriorii de lemn gemură scurt, după care plesniră cu un zgomot aproape muzical. Pătulul se preschimbă într-un vîrtej de așchii de lemn, șindrile, nuiele și țăruși ce se împrăștiau, țopăind caraghios, în toate direcțiile.

În ogradă se stîrni pe dată zarvă mare. Cîinele din lanț urla și trăgea să se elibereze, găinile zburătăceau și ele în toate părțile, sporind și mai mult confuzia lui Ieronim și lăsîndu-și din pene să plutească grațios prin aer. Vitele din staul nu se lăsară nici ele mai prejos și prinseră să scoată mugete disperate, pe care un măgar din vecini le acompanie fără nici o armonie. Ca o epidemie de ciumă, tărăboiul din bătătura lui Ieronim trecu la gospodăriile din jur, cîini care lătrau sau urlau, vite care mugeau, găini cotcodăcind, curcani certîndu-se cu aerul și lovind nervoși pămîntul cu penele lungi de pe aripe, pisici mieunînd sfîșietor, copii chirăind...

O șiță îl izbi pe Ieronim în frunte. Ca și cum atît aștepta, bărbatul prinse să zbiere către casa aflată undeva în spatele său:

– Vicooo... Ieși, fă, afară că s-a fărîmat pătulu'!

De parcă Vica ar fi trebuit să ridice pătulul la loc, întocmai cum fusese. Femeia apăru în prag, pe prispă, avînd pe cap o broboadă și în mînă un cuțit plin de solzi, cu care curăța un crap adus de Ieronim de dimineață. Fără să spună un cuvînt, se holbă la pătulul rupt, peste care începea să se aștearnă praful. Din cer căzu peste casă o pînză, erau aripele ghiulelei, care veneau, vălurindu-se, peste toată ograda. Cîinele reuși să rupă lanțul și o zbughi spre fundul curții. Vica scăpă cuțitul din mînă și fugi înapoi de unde venise, zbierînd ceva ce Ieronim nu putu să înțeleagă. Apoi pînza acoperi jumate din casă, cu prispă cu tot. Țipetele femeii se auzeau ceva mai slab, fie că se băgase sub pat, fie că nu mai avea putere să se tînguiască.

Ieronim ridică privirea către cer, să se asigure că nimic nu mai putea să-i cadă peste ogradă. Proastă soartă am, își zise cu năduf și se îndreptă cu hotărîre spre resturile pătulului. Ghiuleaua se ițea mîndră deasupra maldărului de lemne rupte, doage sărite și unelte fel de fel risipite prin iarbă. O găină i se încurcă printre picioare. Ieronim încercă să-i tragă un șut și fu cît pe ce să cadă lat peste un snop de nuiele plesnite. Curios era faptul

că, pe măsură ce se apropia de ghiulea, simțea așa, ca o dogoare plăcută, ce venea dinspre ea. Abia atunci îi dădu prin minte că poate avea de a face cu o bombă. Cîtă vreme fusese el militar la regimentul de bombarde din Calafat, șapte ani, îi auzise uneori pe ofițeri vorbind despre arme noi, despre baloane cu adevărat uriașe, care plutesc și care pot ridica în văzduh mai mulți *aeronauți* precum și niște bombe zdravene pe care aceștia să le zvîrle în capul celor de pe pămînt. Auzise, dar nu văzuse așa ceva.

Asta este, își zise. O bombă azvîrlită de un areonaut. Aeronaut, cum o fi...

– Vicăăă... ieși dracului afară!

– Nu ieeees! țipă femeia, cu toată vlaga ei de muiere.

Adică țipă foarte lung, tare și ascuțit.

Ieronim dădu din mînă cu lehamite, răsuci o înjurătură printre dinți și privi iarăși spre cer, cu gîndul să vază ce balon uriaș putuse căra o asemenea *bombă*. Cerul era pustiu. O zdreanță de nor către drumul spre tîrg și cam atît. Nici măcar o vrabie nu se avînta prin aer. Doar un fluture alb, din acela de varză, se încumetă să zboare nepăsător prin fața lui Ieronim. Păi dacă nu e nici un balon pe cer, cum de a ajuns drăcia asta la mine în ogradă, se întrebă el, apropiindu-se și mai mult de ghiulea. Era caldă, nu chiar fierbinte, doar caldă, ca și cum ar fi stat pe o sobă. Dar ce sobă, își mai spuse el, după care privi în lungul uliței. Dobitoacele se potoliseră, doar cîinii mai lătrau prostește. În rest, totul era ca și cum nu se întîmplase nimic. Exceptînd fețele curioase care se ițeau pe la porți și cătau spre ograda lui.

Acuma or să dea buluc la mine în bătătură. Or să vină să caște gura și să-și dea cu presupusa. Ia să vezi ce spaimă bag eu în ei, le spun că e o bombă și că poate să *explodeze* oricînd, să le mături de pe umeri scăfîrliile de țărani proști. Doar fusese ochitor în regimentul de bombarde, văzuse destule în cei șapte ani de militărie, citise și mai multe, știa el cum să-i ia.

Așa se gîndea Ieronim și deja începuse să rînjească la ideea de a băga spaima în vecini. Dar apoi îl săgetă întrebarea: dacă totuși era chiar o bombă?

Nu se poate, își spuse, liniștindu-se singur. Cine să fie în stare să facă o așa bombă? Adică atît de mare. Nimeni de pe pămînt. Nu era bombă. Și nici ghiulea. Era o drăcovenie dintr-un soi de care el unul nu mai auzise

pînă acum. Dar ce să fie atunci? Întrebarea asta i se tot rotea pe sub țeastă, stîrnind ecouri care mai de care mai greu de crezut.

O bombă nu-i, că e prea mare, începu el să enumere *ipotezele*. De ghiulea nici nu se putea pune problema. Poate fi o mașinărie de vreun anume fel, își spuse și pe dată se simți ușurat. *O mașinărie de un anumit fel* putea însemna absolut orice, dar era un bun început pentru investigația temeinică pe care avea de gînd s-o facă în privința straniului *fenomen*. Începu prin eliminare. Nu poate fi mașină de zbor pentru că nu are balon. Aripele acelea care erau legate de obiect cu fuioare subțiri nu aveau cum să fie resturi de balon. Sau aveau? În fond, el nu văzuse decît baloanele de observație ale regimentului. Despre dirijabile doar auzise și citise. De la București se ridicau în aer baloane care mergeau unde aveau chef aeronauții. Spre exemplu, la Ploiești. Sau, dacă aveau treabă, se repezeau și la Iași. Cît oare dura un drum la Iași cu aerostatul? Ba nu, stai că nu e bine. Confunda baloanele militare cu dirijabilele. Dirijabilele porneau de la București și se duceau acolo unde le mînau aeronauții, iar aceste dirijabile aveau niște coșuri mari în care se puteau aburca cei doritori să ajungă degrabă în vreun tîrg al țării. Da, acum își aducea aminte: dirijabilele aveau *nacele*, și nu coșuri. În nacele ședeau confortabil călătorii, beau șerbet și se holbau la peisajul de jos. Baloanele aveau în schimb coșuri de nuiele, din răchită împletită. Păi lucrurile căpătau sens. Peste pătulul lui nu căzuse nici o bombă, nici o ghiulea. Era nacela unui dirijabil. Și ce era cu aripele? Păi aripele poate că erau menite să împiedice căderea. Precis așa fusese. Trecuse un dirijabil la mare înălțime, o nacelă se rupsese din funii și picase cu iuțeală spre pămînt. Dar inginerii isteți care construiseră acea mașină zburătoare o prevăzuseră și cu aripi care să salveze viața călătorului în caz de nenorocire. Și de ce nu văzuse pînă acum dirijabile? Păi nu se preumblase prin multe locuri. În toată viața lui fusese de vreo două ori la munte, pe graniță, o dată la Craiova, iar în rest doar la Calafat. Ce să caute dirijabilele la Calafat sau la Craiova? Ele zburau sus de tot și legau orașele mari: București, Iași, Ploiești sau Constanța. Poate și alte orașe, de prin alte țări. Poate că treceau munții spre Brașov sau spre Cluj, la ungureni... Măi să fie, își spuse Ieronim, mîndru de judecata sa.

Ca o dovadă în plus, nacela avea și un geamlîc rotund. Se apropie și mai mult de sferă. Căldura se mai dusese din ea. Și căldura trebuia explicată, dar

Ieronim lăsă asta pentru mai tîrziu. Își apropie fața de ochiul rotund din sticlă. Înăuntru era întuneric deplin, nu putea să vază nimic.

Dacă înăuntru e un om rănit? își zise. Poate că are vreun os rupt, vreun picior sucit, vreo coastă înfundată... Păi să vii de-a dura de la mii de metri *altitudine* nu era tocmai lipsit de primejdie.

Coborî de pe mormanul de lemne care fusese pătulul. La gard poposise un vecin care căsca gura la el.

– Ieronime, ți s-a dărîmat pătulul, zise acesta.

– Știu, îi răspunse Ieronim.

Vecinul își văzu de drum, clătinînd din cap cu aerul unuia care mai mult de atît nu avea ce spune sau ce face. Ieronim se îndreptă spre casă cu gîndul să ia un vătrai cu care să ciocănească în carcasa aceea ce părea făcută din fier sau din ceva asemănător, un metal, oricum, poate un *aliaj*. Ridică pînza aripei cu intenția de a se strecura pe sub ea. Zăbovi cu degetele pe suprafața acesteia.

Să-mi sară ochii în țărînă dacă asta nu e mătase, gîndi el și asta îl bucură. Păi mătasea aia care îi acoperea casa putea s-o vîndă la tîrg. Cu banii luați pe mătase putea să mai ridice un staul pe care să-l umple cu vite. Mă rog, poate că nu ar fi luat chiar atît de multe parale. Oricum, mai multe decît avea el să agonisească într-un an întreg. Putea, bunăoară, să ridice doar un staul și să mai sape un puț, mai mare decît ăla de-l avea acum, înzestrat cu o pompă cu elice și alături cu un bazin din care să dea apă la vite. Sau în care să se scalde în zilele fierbinți din vară. În fine, mătasea aia era tare scumpă.

Se îndreptă spre ușa primei camere, unde bănuia că se refugiase Vica.

– Vică! Unde ești?

Cocoțată pe pat, cu spatele lipit de sobă, cu broboada căzută pe o parte și cu mîinile strînse la piept, femeia îl privea îngrozită.

– Ieronime, ce e *aia*?

– De unde vrei să știu? îi răspunse el mohorît. Unde e vătraiu'?

Camera era mult mai întunecată ca de obicei, datorită umbrei pe care o făcea pînza ce acoperea casa. Zări vătraiul chiar lîngă gura sobei, rezemat de perete. Îl cumpăni în mînă și se întoarse spre Vica.

– Auzi, lasă boceala și pune mîna de adă o căldare cu apă.

Fără să se uite îndărăt, ieși iarăși în curte. La poartă se adunaseră cîțiva săteni și se holbau la pătulul dărîmat și la casa acoperită pe jumătate de

pînza aceea uriașă.

− Ieronime! strigă unul dintre ei, ce ți-a căzut în curte?

− Un căcat, le răspunse el cu jumătate de gură.

Apoi adăugă cu voce mai tare:

− Să nu care cumva să vă dea prin cap să intrați în bătătură, că pun cîinele pe voi!

Cîinele rupsese lanțul și fugise cuprins de spaimă. Cine știe pe unde s-o fi pitit. Cîine prost, gîndi Ieronim și se cățără iarăși pe resturile pătulului, cu vătraiul în mînă. Ajuns lîngă sferă, o studie din nou, de data asta mai atent. Părea acoperită cu un grund verzui, plesnit și pîrlit pe alocuri. Deasupra oblonului erau niște litere mari. Ieronim știa să citescă, dar literele acelea nu aveau nici o noimă pentru el. Lovi cu vătraiul în geamul întunecat, apoi ascultă. Nu se auzea nimic dinăuntru. Lovi mai tare, în oblon de data asta. Nimic. Izbi din nou, tare de tot, poate prea tare, pentru că vătraiul se rupse de la mîner. Ascultă iarăși, cu urechea lipită de geamul mic. De data asta, prinse un zgomot slab, ca și cum ar fi venit printr-o plapumă groasă. Un scrîșnet care putea însemna orice. Se dădu înapoi, nu speriat, cît mai degrabă atent și pregătit pentru orice.

Robinetul de la oblon se rotea încet. Asta e, își zise, e cineva înăuntru și vrea să iasă.

− Vicăăă! Adă apa aia odată!

Femeia apăru cu o găleată de tablă, se opri la baza mormanului de lemne și privi încruntată la Ieronim.

− Nu-i nici o primejdie, îi spuse acesta, venind lîngă ea. E doar o nacelă de dirijabil, s-o fi prăbușit din cer și înăuntru e cineva. Așa cred... Du-te și adă și niște ștergare curate!

Îi luă găleata din mîini și o așeză lîngă sferă, apoi se opinti în robinet. Dacă omul dinăuntru era rănit, atunci probabil că avea nevoie de o mînă de ajutor. Își întoarse privirea către poartă:

− Să meargă unul dintre voi să cheme felceru'!

Nici unul dintre țăranii strînși pe lîngă gard nu se clinti.

− Cine-l aduce pe felcer îi dau o țuică! strigă el, apoi nu se mai gîndi la ei, se concentră asupra oblonului și asupra robinetului, care se răsucea al naibii de greu. Robinetul închipuie cumva un fel de zăvor, își zise Ieronim. Odată eliberat zăvorul, se poate deschide oblonul. Așa păreau să meargă lucrurile. Robinetul se mai răsuci un pic, apoi oblonul – sau capacul, ce-o fi

fost el – se mişcă spre exterior. Ieronim auzi un şuierat scurt. O pală de aer fierbinte şi cam puturos îl izbi peste faţă. S-o fi căcat pe el de frică, presupuse Ieronim despre ocupantul sferei.

Trase de capacul rotund şi destupă complet ieşirea. Acuma putea vedea interiorul. Nu era cum îşi imaginase el că ar trebui să arate o nacelă de dirijabil. Avea pereţii de un alb murdar, plini cu ceasuri, cu bumbi negri din loc în loc, cu fîşii de pînză desprinse de pe pereţi. În mijloc era un scaun nemaivăzut, din fier şi pîslă, cu nişte curele late în care se afla pe jumătate prinsă o arătare.

Cum să arate o arătare?

Era ca o momîie de bîlci, costumată în ceva ca postavul, doar că alb sau gri, cu nişte maţe care îi ieşeau din piept şi care spînzurau în părţi, cu un cap cît toate zilele, rotund, şi cu un geam prin care se vedea mutra celui care ocupa nacela. Fireşte, un om ca toţi oamenii, doar că era costumat atît de caraghios. Oare aşa se călătoreşte cu balonul sau cu dirijabilul? Altfel cum? îşi zise Ieronim prinzînd arătarea de o mînă, cu intenţia de a o scoate afară. Omul din costumul acela era inert, cu ochii închişi. Se opinti, dar străinul era greu sau se lăsa greu, cine ştie. Intră pe jumătate în sferă, îl apucă din nou pe sub umeri şi reuşi să-l tragă afară. Coborî de pe ruinele pătulului cu momîia în braţe şi o întinse pe iarbă, lîngă potecă. Apoi se căţără la loc, luă căldarea şi se întoarse la minunea din iarbă. Cum să-l scoată pe străin din costumul acela ciudat? Avea nişte bumbi, dar nu erau nasturi. Ce naiba să facă? Să toarne nişte apă prin maţele acelea care ieşeau din pieptarul costumului? Doar aşa, de chichi, să vază ce se poate întîmpla? Se ridică în picioare.

– S-a dus, mă, cineva după felcer?

– S-a dus ăla micu' a lu' Bolboacă...

– E, lu' ăla micu' nu-i dau nici o ţuică!

Parcă la un semn, sătenii adunaţi la poartă începură să-l tragă de limbă şi să întrebe în devălmăşie.

– Ce e aia, Ieronime?

– Nu ţi-e frică, Ieronime?

– A căzut din cer, Ieronime?

– E om, Ieronime?

– E înger, Ieronime?

– E Satana, Ieronime?

Ieronim măsura aproape un stînjen și îi cam domina pe oamenii din sat. Se uită la ei fără să zică nimic și, încet-încet, se făcu iară liniște.

– E un *aeronaut*, spuse el apoi, cu glas domol.

Dinspre gard se auzi un murmur de uimire și lumea prinse să șușotească:

– Adică? Ce e ăla *areonaut*? Ce-a zis că e? Din ce țară vine? Al cui e, maică? Cine? Ce?

– Gata! ridică tonul Ieronim.

Lumea își văzu de șușotit, poate mai reținut. Dar prinseseră ideea. Fără întrebări, că nu le va spune nimic. Îl știau de om căpățînos și, dacă își punea ceva în minte, ieșea precum dorea el. Așa se învățase cîtă vreme fusese ochitor la regimentul de bombarde de la Calafat. Fără întrebări prostești, fără discuții, că vorba lungă e sărăcie, fără ocolișuri, fără ascunzișuri. Era mai bine la oaste, își zise Ieronim. Acolo toate erau limpezi și clare și numai un prost nu era în stare să se *adapteze*. Ordinul era ordin, ofițerul cerea ceva, tu, ca sergent, le ziceai căprarilor ce și cum, ăia luau oamenii și împărțeau poruncile. Cine să îndrepte bombarda, cine să umple săculeții cu pulbere și cîtă să fie, cine să puie ghiulelele pe țevi. Ieronim ochea și zicea cu glas tare: Foooc! Bombardele bubuiau, țintele se făceau praf și toată lumea era fericită. Acolo, la oaste, un căpitan de-l plăcuse pe Ieronim îi spusese să se facă sergent permanent, să stea în armată, că el așa ochitor n-a mai văzut. Dar Ieronim nu a stat nici o zi peste cei șapte ani, pentru că acasă îl aștepta Vica. Ăsta mi-era Ieronim... Om dintr-o bucată, aprig, dar cumpătat și care nu se dădea îndărăt de la nimic. De-aia țăranii își cam luau seama în preajma lui.

La poartă apărură apoi felcerul Matei, cu geanta lui de felcer, și șeful de post, Grigoraș, cu jandarmii, adică doi la număr.

– Băi Ieronime... ce s-a petrecut aici? întrebă șeful de post.

Dădu ordin jandarmilor să îndepărteze lumea de la gard, ceea ce stîrni protestele sătenilor, după care, împreună cu felcerul, intră în bătătura lui Ieronim.

– E legat cîinele? întrebă felcerul.

– A fugit, îi răspunse Ieronim sec.

Felcerul, om subțire, trăit cîndva la oraș, înghiți în gol. Din răspunsul lui Ieronim se putea înțelege orice. Cîinele fugise, dar dacă se întorcea? Pe cine ar fi rupt primul? Pe șeful de post? Pe el? Resemnat, se aplecă asupra siluetei din iarbă.

– Pare a fi om, zise el.

– Este om, răspunse Ieronim. Cred că este un călător cu dirijabilul, *nacela* i s-a rupt din chingi și așa s-a prăbușit...

Felcerul și șeful de post dădură afirmativ din cap, cu toate că unele cuvinte nu le pricepeau.

– Eu am văzut un dirijabil, odată, începu felcerul, dar Ieronim îl țintui cu privirea și acesta tăcu.

– Cum îi dăm jos globul ăla de pe cap? vru să știe șeful jandarmilor.

– Cred că așa, spuse Ieronim și umblă la două robinete negre, aflate la stînga și la dreapta, pe marginea vizorului.

Singurul lucru care se petrecu fu acela că vizorul se ridică peste literele care se aflau desenate pe glob.

– Pare a fi o cască menită să-l apere, își dădu cu părerea omul legii și Ieronim îl susținu.

– Și eu cred la fel. Nu putem ști ce pericole se ascund prin cer. Uite cum văd eu lucrurile: omul ăsta astfel încotoșmănat cred că are nevoie de ajutor. Poate că o fi și murit, dar asta o să ne zică dînsul, că de-aia e felcer. Dumneata, împreună cu jandarmii, să-mi ții oamenii să nu dea năvală în ogradă. Iar eu am să mă gîndesc ce e de făcut...

Cu toate că șeful de post era și el un om dintr-o bucată, îi dădu dreptate lui Ieronim. Ieși la poartă și întări poruncile:

– Nimeni să nu se apropie de gard la mai puțin de doi stînjeni, zise el, apoi se luă de un țăran: Tu, dai fuga la primărie, îl cauți și-l aduci aici pe primar. Înainte să vie aici, să-i spui că eu am dat dispoziție să pregătească porumbei voiajori către Căimăcămie și către județ. Ai priceput?

Țăranul o zbughi ridicînd praful, ceilalți gură-cască se retraseră bombănind pe partea cealaltă a uliței, iar jandarmii își montară baionetele la carabine. În vremea asta felcerul și Ieronim se holbau la străin.

– E viu, pe cîte îmi dau seama.

– Adu-l în simțiri, îi ceru Ieronim.

Felcerul luă un ștergar din mîna Vicăi, care ședea tăcută în picioare lîngă ei, înmuie un colț în găleata cu apă și prinse să-l șteargă pe nefericitul aeronaut pe frunte. Spre surpriza tuturor, acesta deschise ochii. Avea ochi albaștri, apoși, ca și cum ar fi fost atins de vreo boală.

– *Vadaaa*, ceru el stins.

– Îl cheamă pe vodă, se băgă Vica în seamă.

– Taci, fă, că ești proastă, o repezi Ieronim apoi îl întrebă de felcer: Ce dracului spune?

– Vada? Ce să însemne asta?

Ieronim se plezni peste frunte.

– Știu ce vrea... După grai ar părea că e muscal și atunci cred c-ar vrea apă!

Ieronim știa lucrul acesta pentru că învățase limba muscalilor cît fusese ochitor la regimentul de bombarde din Calafat. Pentru că avuseseră un polcovnic[25] muscal, de-aia. Și un căpitan tot muscal. Rămași pe-aici de pe vremea revoluției lor. Refugiați, adică.

– Ia un colț de ștergar, bagă-l în găleată și dă-i să soarbă din el.

– Atîta lucru mă pricep și eu, răspunse felcerul înțepat, dar Ieronim nu-l băgă în seamă.

Străinul îi privea pe rînd, fără teamă, doar cu o nedumerire pe chip. Felcerul picură puțină apă pe buzele acestuia.

– Спасибо, благодарю вас...,[26] murmură acesta, pe limba lui muscălească.

– Am avut dreptate, murmură Ieronim. Ca de obicei... Zice că ne mulțumește.

– Întreabă-l de unde vine, ceru șeful de post intrînd în curte și apropiindu-se de ei.

– Вы откуда?[27] făcu Ieronim spre străin. Как Вас зовут?[28]

Și omul se puse pe turuit. Ieronim asculta, dădea din cap, uneori se încrunta, alteori zîmbea. Șeful de post și felcerul se tot uitau la cei doi și unul la altul, nerăbdători să afle ce și cum, de unde venise omul acela. Vica rămăsese mai într-o parte, gata să se facă de folos dacă Ieronim i-ar fi cerut-o.

– Tak... Внеочередной![29] rostea Ieronim în răstimpuri.

Apoi străinul tăcu și încercă să se ridice, ajutat de Ieronim și de felcer.

– Să-l băgăm în casă, zise Ieronim și îi făcu semn Vicăi să le ridice pînza aripelor, ca să intre nestingheriți în tindă. Să-l întindem în pat... Așa... Vică, adă o pernă și-un țol să punem pe omul ăsta... Пожалуйста, успокоиться...[30] Gata, mai avem un pic, să-l întindem aici... Cu grijă la mațele alea, că nu știm la ce i-ar putea fi de folos.

De afară se auzi lumea strînsă la poartă cum prinde să comenteze, un murmur din ce în ce mai puternic.

– De unde zice că vine? În ce limbă vorbea Ieronim? Ce tot bălmăjea omul ăla? Zicea că vine din cer... Ete, din cer, că știi tu mai bine... Dacă știi tu, zi în locul meu...

Jandarmii postați la poartă îi țineau pe săteni la distanță de gard, deși se vedea, după cum întorceau capetele spre ograda lui Ieronim, că tare s-ar mai fi apropiat și ei să tragă cu urechea, chit că nu pricepeau nimic din ce se rostea acolo. Acum, cu străinul în casă, parcă nu mai avea nici un rost să facă pasul îndărăt, spre gard, așa că, în lipsă de altceva mai bun, începură să împingă lumea, cu armele ținute ca pe niște prăjini. Iar țăranii se făceau că se lasă duși mai departe, dar se întorceau și îi ocoleau pe jandarmi, aceștia se retrăgeau un pic, iarăși strîngeau armele și îi împingeau pe săteni... Și tot așa, ca într-un joc din care nimeni nu cîștiga nimic. Doar că trecea vremea altfel parcă.

În casă, Ieronim reuși, ajutat și de omul căzut din cer, să-i scoată casca de pe cap.

– Îl cheamă Iurii Alexeevici Gagarin și avem o problemă, spuse Ieronim după ce străinul se mai liniști și se întinse pe pat.

– De unde zicea că vine? întrebă șeful de post.

– Zicea că vine din *Savețkii Saiuz*.

– Ce-o însemna asta, Ieronime?

– Aia spuneam, c-avem o problemă. Nu e de pe-aici, dar nici țara de unde vine n-o știu. Că vorbește ca un rus sadea, atîta cît mă pricep eu, dar nu vine din Rusia, ci din Uniunea Sovietică. Și-a mai zis ceva ciudat... A zis că... În fine, a zis că a venit din stele, mă rog, din cer. Nu mi-e prea clar, pentru c-a folosit o mulțime de cuvinte pe care nu le cunosc sau, dacă le cunosc, el le dă alt înțeles.

Și felcerul Matei, și șeful de post Grigore se frecau gînditori pe bărbie, ca și cum ar fi așteptat ca vreo revelație să li se strecoare printre degete, din țepii de păr de pe față. Decît să zică vreo prostie, mai bine tăceau și se arătau preocupați. Ieronim tăcea și el, ca și cum problema, mai departe, nu-l privea deloc. Vica ședea pe pat, alături de numitul Gagarin, și încerca să-i dea acestuia să bea dintr-un pahar. Din motive doar de el știute, Gagarin refuza îndărătnic apa pe care Vica i-o tot oferea degeaba. În final, tot ce reuși femeia fu să verse jumătate de pahar prin gulerul larg, metalic, al costumului purtat de oaspete. Gagarin icni o înjurătură pe limba lui rusească.

– Ce naiba facem cu *ăsta*? rosti în cele din urmă șeful de post Grigore. Că e un *caz* dintr-un fel cu care nu am mai avut de a face... O să anunț la Căimăcămie, să hotărască ei. Și cred că, pînă atunci, cel mai bine ar fi să-l ții în casa ta, departe de ochii lumii.

– După cum văd eu, pare a fi întreg, interveni felcerul Matei. Dacă o avea vreo coastă ruptă, înseamnă că îndură tare bine durerea. Poate c-ar trebui să-l despuiem ca să-l examinez mai bine...

– Uite ce zic eu, Matei, hotărî Ieronim, tu rămîi cu mine să-l cercetăm mai temeinic pe omul ăsta. Tu, Grigore, du-te fuga la primărie, dă drumul la porumbei și dă de veste la Căimăcămie. Eu zic să trimiți și un om la boier, să dai de știre, să știe și boierul... cu toate că nu pe pămîntul lui s-a petrecut tărășenia, ci în ograda mea, dar așa cred că se cade făcut. Spune-le celor de afară că omul e un străin, un aeronaut străin, și că zarva îi face rău. Să plece la casele lor... Vica, tu ia niște copii din vecini, dă jos pînza de pe casă și îndreaptă ce mai e de îndreptat prin ogradă, că e posibil să vie boierul în bătătura mea...

Rapid, fără să ezite, așa cum îi șade bine unui fost ochitor de bombardă, Ieronim organiză pe toată lumea. Șeful de post plecă și, în cîteva minute, toată gloata adunată pe uliță se rări considerabil. Vica chemă doi băieți sprinteni și începu să dea jos pînza de mătase.

– Încet, măi, cu grijă, că dacă se sfîșie vă mănîncă de vii Ieronim, dădea ea indicații copiilor.

Prin vorbe și prin gesturi, Gagarin se lăsă ajutat să-și dea jos costumul. Pe dedesubt purta un soi de izmene, și acestea albe. Ieronim privi gînditor casca, literele de pe ea, vizorul care se rabata ușor, prin învîrtirea robineților negri aflați la stînga și la dreapta. Le ce oare o fi bună o astfel de cască? Ieronim știa că la înălțime aerul se rarefia. O simțise pe pielea lui la munte, cînd făcuse o *aplicație* cu bombardele pe graniță. Atunci cînd se zvonea că urmau să atace pe ungureni. Da, aerul se rărea pe sus. Așa că omul avea nevoie de un vizor închis cît mai bine. Și aerul? Probabil că prin mațele acelea respira aerul strîns într-o butelie. La fel cum făceau patrulele care se scufundau în Dunăre cu clopotele autonome. Își luau aer cu dînșii din niște butelii și se preumblau pe sub corăbii, ținîndu-se agățați cu căngi metalice de niște odgoane care erau trase pe fundul albiei fluviului, să nu-i mături curentul apei. Aia da aventură și născocire minunată, fusese Ieronim impresionat cînd le văzuse întîia oară, la Calafat. Apoi se arătase uimit cînd

auzise prima dată despre baloane și dirijabile. Dar văzuse de cîteva ori baloanele regimentului plutind alene deasupra Dunării și totul i se păruse, după aceea, firesc. Adică și baloanele, și dirijabilele erau lucruri normale. Minunate, grozave, dar făcute de mîna omului și de istețimea inginerilor. Nu erau minuni la care să te închini. La o adică, dacă ar fi avut destule parale, și el, Ieronim, ar fi putut să se dea cu dirijabilul.

Îl lovi un gînd: să vîndă pînza aia de mătase și să plătească un drum cu dirijabilul. Păi cum l-ar mai fi privit lumea din sat apoi...

Alungă ideea. Mătasea aia o să însemne încă un staul. Plus că trebuia să ridice pătulul fărîmat. Iar străinul nu putea avea nici o obiecție sau pretenție pentru aripa de mătase.

Felcerul Matei se apropie de Ieronim.

– N-are nici un os rupt, nu e lovit la cap, nu suferă de nimic. Din partea mea, este cît se poate de întreg.

Își închise cu un pocnet trusa lui de felcer, din piele de vițel și cu cataramă de alamă, și dădu să se așeze pe un scaun, lîngă pat.

– Atunci du-te, nu mai zăbovi, îl povățui Ieronim.

Felcerul deschise gura să zică ceva. Tare ar mai fi rămas pe loc, să afle mai multe despre omul ăla căzut de sus. Cum de ajunsese oare închis în bila aia? Cît de sus zburase? Ce l-ar mai fi întrebat el, ce l-ar mai fi iscodit dacă ar fi știut graiul. Așa... doar Ieronim pricepea. Și acuma, fără să țină cont că prezența lui ar fi putut fi necesară, iată, Ieronim îl poftea destul de abrupt afară.

– L-aș mai supraveghea oleacă, încercă el, dar Ieronim i-o reteză scurt:

– Dac-o fi nevoie, trimit după tine. Ai zis doar că e întreg.

Felcerul își mușcă buzele de necaz și plecă fără tragere de inimă. Afară, în bătătură, Vica terminase de dat jos pînza și se străduia să o împăturească. Zăbovi o clipă lîngă femeie, se uită la pînza de mătase, apoi aruncă o privire și către bila de fier cu care venise străinul. *CCCP* scria cu litere mari deasupra capacului prin care ieșise omul. Oare ce să însemne toate acestea, se întrebă el. Literele acelea fără noimă, un muscal venit din cer, o ghiulea uriașă legată de o aripă de mătase, toate acestea aveau darul de a-i crea o stare de amețeală.

Ieși din curtea lui Ieronim și se îndreptă glonț către cîrciumă, unde ceru o țuică. Pe dată fu înconjurat de lume și, după ce dădu țuica peste cap, începu să povestească:

– Omul ăla e un aeronaut din Rusia și zice că a căzut din cer...

Se gîndi că nu-i ceruse nimeni să-și țină gura. Așa că mai ceru o țuică și începu să vorbească tot mai repede, să înflorească sau să pună de la el acolo unde nu prea știa ce avea de zis. Iar lumea îl asculta cu gura căscată.

– Zice că a mers la o înălțime grozavă, dincolo de nori, mai sus decît se pot urca baloanele sau dirijabilele și mai sus decît se înalță cea mai vitează pasăre, și că de acolo a văzut pămîntul mic de tot, atît de mic încît nimic nu se putea zări ca lumea, nici căruțele, nici casele, darămite oamenii... Și din zborul ăsta grozav, aproape de tăriile cerului, ceva, așa ca o putere, l-a tras înapoi și el s-a prăvălit pe pămînt și ar fi pierit dacă nu avea niște aripe minunate cu care să plutească lin pînă jos. Dar se pare că, din zborul lui, s-a rătăcit...

Felcerul Matei își trase sufletul, mai ceru o țuică și oamenii prinseră a-l întreba:

– Da' cum a ajuns așa sus? Da' cine l-a tras pînă la marginea cerului? Da' nu cumva cineva l-a dărîmat de acolo de sus? Măi, cred că o putere dumnezeiască l-a prăvălit... Ce vorbești, Franț, ce putere dumnezeiască? Eu cred că e o născocire... nici cu bombarda să dai și nu ajungi la cer, ia să-l întrebi pe Ieronim... Du-te, bă, că ești prost îngrămădit, dacă ai destulă pulbere dai cu bombarda pîn' la cer, am văzut eu odată cum se face... Da' e adevărat că nu vorbește ca noi?

Și tot așa... Iar felcerul Matei se simțea în al nouălea cer de bucurie că poate să le dea răspunsuri, cu atît mai bogate cu cît paharele de țuică se înmulțeau în fața sa.

În vremea asta, șeful de post ajunse la primărie, unde găsi doar un secretar care stătea într-un birou și mîzgălea ceva într-un terfelog gros.

– Unde-i, bă, primaru'?

– Nuș', dom' șef, că a mai venit unu' mai devreme să întrebe de primar. Era vorba de ieri că merge cu boieru' la vînătoare de prepelițe, așa că de dimineață a plecat la conac. Că s-or fi dus, că nu s-or fi dus...

– Auzi, lasă asta... dă-mi toc și hîrtie și pregătește porumbei pentru Căimăcămie. Apoi te duci la boier Bălcescu și o să-i spui ce am să te învăț după ce scriu la Căimăcămie...

Șeful de post Grigore se așeză la o mesuță și prinse a scrie cu litere ascuțite o...

Notă de informare.

Către Domnia Sa Caimacam Rădulea.

Cu adînc repsect vă aduc la Știință că în ograda numitului Ieronim din satul Chitici din comuna Ciulnița a căzut la amiază un areonaut de neam Rus cu care numitul Ieronim a întreținut discuții în rusește. Pe rus îl cheamă Gagarin, e de înălțime potrivită, șaten la păr și ochi albaștrii, alte semne dinstinctive nu are. Numitul Gagarin a declarat și a susținut că a zburat peste Cer într-o nacelă rotundă și că a căzut din zbor din pricini pe care nu le cunoaștem încă. A mai declarat și a susținut că vine dintr-o Țară care nu se cunoaște și care se numește Uniunea Sfaturilor. Ca impresie personală și proprie, cred că rusul Gagarin este un Spion rus care a venit în Regat cu un Dirijabil de o putere nouă. Nu se cunosc misiunile rusului Gagarin. Nu am început o anchetă. Aștept instrucțiunile Voastre.

Cu adînc respect, Grigore Pomărașu, șef de post al Comunei Ciulnița din județul Vlăsia Mare.

***

Ieronim se așezase pe pat, alături de străin.

– Zici că ești din Rusia, după vorbă.

Fața lui Gagarin se lumină într-un surîs.

– Da, din Rusia Sovietică... Aș vrea să știu, cetățene, cum de vorbești rusește atît de bine și, firește, aș vrea să știu unde mă aflu.

Acuma, că se despuiase de costumul ăla greoi și rămăsese doar în izmene, Gagarin părea mai vioi decît fusese afară. Poate că fusese și amețit de la ditamai căzătura, cugetă Ieronim.

– Avem vreme să vorbim mai multe, îi spuse rusului. Te afli în România. Și vorbesc rusește că am învățat cît am fost la oaste.

Apoi se întoarse spre ușa de la prispă.

– Vicăăă... Adă, fă, niște țuică. Și taie și niște șoric. Ba să aduci și o brînză... că poate i-o fi omului foame.

Se uită la figura aeronautului. Avea un zîmbet copilăros și niște ochi tare albaștri.

– Iurii Alexeevici, început Ieronim să vorbească. Dumneata ai căzut cu nacela aia peste pătulul meu și mi l-ai făcut fărîme. Așa că pînza de mătase o păstrez eu, ca despăgubire.

Gagarin izbucni în rîs.

– Cetățene, nu știu cum te numești, dar din partea mea poți să păstrezi tot ce vrei din *navă*. Doar că puterea sovietică s-ar putea să fie împotrivă.

Vica intră tăcută în odaie, purtînd în brațe o tavă pe care se aflau o sticlă cu țuică și două pahare mici, din acelea de se găsesc pe la tîrgurile de moși, plus o farfurie plată, cu niște desene înflorate, farfurie pe care se aflau cîteva fîșii de șoric, niște felii de brînză de oaie și o pîine de casă rămasă de ieri, dar încă bună de mîncat. Așeză tava pe masa îngustă, aflată lîngă fereastră și cam la un metru de patul pe care Gagarin încă ședea. Apoi turnă în pahare și îi spuse lui Ieronim:

– Mă duc să strîng mai bine mătasea, e așa de multă că va trebui s-o tai în bucăți și să fac baloți din ea, ca să n-o sufle vîntul.

Vica se făcu nevăzută, la treburile ei de femeie. Vocea ei se auzea ascuțit prin curte, cum dădea porunci celor două ajutoare. Ieronim ridică un pahar și îl oferi rusului. Gagarin se ridică de pe pat și, un pic nesigur, se așeză lîngă Ieronim, la masă. Adulmecă țuica, gustă din ea, se strîmbă și dădu paharul peste cap.

– Mai ușor, că te îmbeți, îi zise Ieronim.

– Cu *asta*? întrebă Gagarin.

Se priviră preț de cîteva clipe în ochi, fără să spună nimic. Apoi Ieronim umplu din nou paharele.

– Mie îmi zice Ieronim, spuse el rusului.

– Foarte bine, cetățene Ieronim. Iar pe femeia ta o cheamă Vica, așa-i?

Ieronim încuviință. Gagarin dădea paharele de țuică peste cap, rupea un colț de brînză și un dumicat de pîine, mînca încet, fără grabă, cu ochii pe pereții pe care Vica atîrnase, în decursul vremii, tot felul de icoane, iar deasupra ferestrei un ștergar din acela mare, cu modele brodate pe el, pe care-l cumpărase într-o duminică de la tîrg, din Calafat. Într-un colț, aruncat fără de grijă într-o grămadă, zăcea costumul ciudat al rusului. Și, moț peste grămadă, casca aia rotundă. Părea că tocmai jupuiseră o vietate nemaigîndită vreodată de cineva din lumea lor.

– Iurii Alexeevici, începu Ieronim, nu știu cine e puterea sovietică, dar pe la noi e un obicei care zice așa: dacă îi faci omului o pagubă, degrabă cauți s-o îndrepți cu ce ai la îndemînă. Eu știu că dumneata n-ai căzut cu voie pe pătulul meu, dar paguba-i pagubă. Și cred că mătasea de la aripe o acoperă pe deplin. Cît privește nacela sau nava, cum îi zici, nu-mi e de trebuință decît dacă vreau să fac țirkus la mine în bătătură. Sau poate coteț

de găini, că are capac și nu intră vulpea. Și, oricui ai zice pricina, lumea îmi va da mie dreptate, Iurii Alexeevici. Că așa e obiceiul.

– Cetățene Ieronim, eu zic să lăsăm disputa asta, mai bine anunță dumneata autoritățile să contacteze *ambasada sovietică*. Îți garantez că vei fi despăgubit cu vîrf și îndesat... Zău așa, eu îți mulțumesc pentru că m-ai îngrijit, acuma lucrurile trebuie să intre pe făgașul lor firesc... Unde a plecat milițianul acela?

– Iurii Alexeevici, folosești cuvinte tare ciudate. Ce să fie ambasada sovietică? Ce să fie un milițian?

– Milițianul... omul acela în uniformă și cu pistolet la centură. Măi oameni buni, unde am nimerit? România e prietenă cu Uniunea Sovietică, nu-i așa? Cetățene Ieronim, dacă e vreo glumă, e momentul să-i punem capăt. Vreau să mergem la autorități imediat!

– Iurii Alexeevici, liniștește-te. Eu doar spun cum șed lucrurile. Dumneata zici de jandarm, el e milițianul? E, omul deja a plecat să anunțe niște autorități. O să vină aici boierul și, probabil, cineva de la Căimăcămie. Despre ambasada sovietică nu am știință, dar boierul sigur are, că e om învățat și cu mare știință de carte.

Gagarin făcu ochii mari. Ca și cum nu înțelegea ceva. Ieronim se întrebă ce anume nu pricepe. Să fie de vină felul lui de a vorbi? Poate nu zicea corect? E drept, el învățase rusește de la ofițerii lui doar fiindcă avusese nevoie. Și se descurcase foarte bine. Că amîndoi, și colonelul, și căpitanul, avuseseră numai cuvinte de laudă pentru el. Atunci? Care să fie izvorul neînțelegerii? Ce nu pricepea Gagarin? Și ce însemnau unele cuvinte? Sovietic, de exemplu? Adică, se întrebă el, ce ar fi putut să însemne Uniunea Sfaturilor? Cine pe cine sfătuia în țara aia din care zicea că vine? Poate că nu era în firea lui de la formidabila căzătură. Lasă povestea cu zborul spre stele, asta era o aiureală, era clar că picase dintr-un dirijabil. Cine știe cum se lovise la cap, acolo sus, prin aer. Aripele se smuciseră cumva, el se dăduse cu capul de pereții nacelei și de aici toată vorbăraia asta fără sens. Felcerul zisese că rusul e întreg, dar loviturile la cap uneori nu lasă semne pe afară, ci doar mințile le zgîlțîie. Și uite ce poate ieși de aici...

Dar dacă, se întrebă Ieronim, rusul devine violent? Dacă sare la el? Gagarin părea mic prin comparație, dar se știe că oamenii loviți de streche dau dovadă, uneori, de puteri nebănuite. Măcar din vorbe să-l potolească.

– Iurii Alexeevici, eu ce vină am? Dumneata ai căzut din senin peste pătul, eu nu vreau mai mult decît să-mi fie acoperită paguba. Totul e atît de simplu, stai o clipă și cumpănește... Uite, dumneata, dacă ar fi venit cineva din cer și ți-ar fi năruit ceva din acareturi, ce-ai fi făcut? Sincer, ia spune-mi, ce ai fi făcut dacă eu picam peste cotețul dumitale de găini și-l făceam praf? Vezi? Taci... așa este, ai fi încercat să-ți acoperi paguba: mi-ai fi cerut parale sau, dacă nu aveam parale, cădeam la o înțelegere. Fie să-ți muncesc, fie să-ți dau ceva la schimb. Ei, eu vreau mătasea aceea....

– Ducă-se la dracu de *parașută*! Nu pricepi, cetățene, cine sînt eu? Și că trebuie să anunți degrabă ambasada sovietică? Probabil că mă caută jumătate din Europă acum, cu *elicoptere*, cu *avioane*, cu *mașini*... Și eu stau în casa unui țăran și stau bine... la taifas! Măi Ieronime, haidem să ne venim în fire amîndoi și să facem ce trebuie. Să mergem mai întîi la miliția satului... De acolo dăm un telefon și gata. Dumneata ții parașuta, eu plec și toată lumea e fericită. Ce zici?

Fu rîndul lui Ieronim să-l privească pe rus cu gura căscată. Mic, dar aprig, își zise Ieronim. Deși, ca să judece drept și să ducă pînă la capăt comparația cu situația rusului, cum ar fi fost dacă el ar fi căzut din cer peste vreo ogradă din Rusia? N-ar fi făcut, în cele din urmă, tărăboi să fie dus, din post în post, pînă la vreo localitate mai acătării din țara aceea? Și n-ar fi trimis apoi mesaje cu porumbeii voiajori către autoritățile imperiale? Poate și către vreo gazetă din capitala lor. Cum ar fi fost să apară mutra lui Ieronim gravată pe prima pagină la gazetă și dedesubt, cu litere mari, negre și umede, un titlu să anunțe: „*Un român a picat din cer peste șopronul lui Iura Alexeevici Gagarin. Românul Ieronim susține că totul a fost un accident – citiți mai multe în Gazeta Moskovei*”... Eh, Ieronime, nu mai visa. Deocamdată trebuie să-l descurci pe Gagarin. Liniștește-l cumva...

– Fie, Iurii Alexeevici. Nu vreau să crezi că-ți sînt potrivnic. Uite cum vom face... Așteptăm să apară jandarmul Grigore sau boierul, mergem la primărie sau la conac și de acolo trimitem porumbei voiajori unde îți poftește inima. Ce zici?

– Mulțumesc, cetățene. Dar nu aveți măcar un *telefon*? Atît de înapoiată să fie România?

– Haide să nu mai vorbim despre asta, o vom rezolva imediat, fie la primărie, fie la conac. Uite, mai bem o țuică și dumneata îmi zici despre cum e să zbori cu nacela aia. Să știi că eu sînt ochitor la bombarde și pot

pricepe destule. Răbdare să ai să povestești... Mai aduc și niște brînză, să meargă țuica...

Dar, pe cînd îl îmbia pe Gagarin să șadă potolit, o oarecare zarvă se auzi de pe uliță. Ieronim desluși, în zgomotele învălmășite de afară, ropot de copite. Era semn că fie venea boierul cu suita lui, fie trimisese doar arnăuții cu vreo poruncă. Cu atît mai bine, pe undeva. Să-l ia boierul pe rusnac și să se spele cu el pe cap.

Ieronim ieși în tindă. Vica trudea mai departe la mătasea aceea, o tăiase în fîșii late cît un stat de om și se chinuia să o aranjeze în baloți. Dar mătasea aluneca mereu și se lăsa greu prinsă în legături sau în suluri. În capătul uliței se ridicase un nor de praf și din el ieși un călăreț solitar, care se înțepeni în dreptul porții. După însemne, era căpetenia arnăuților de la conac.

– Ce mai faci, măi Ieronime? Ți s-a fărîmat pătulul...

– Bine fac, măi Hogea, că doar mi s-a fărîmat pătulul.

Arnăutul Hogea cătă cu priviri curioase spre sfera de fier cocoțată pe resturile de lemn. Apoi, răsucind cu îndemînare calul din dîrlogi, se holbă la baloții de mătase care se înșirau prin bătătură și pe care găinile încercau să se cațere dînd din aripi.

– Și cîtă mătase ai, măi Ieronime...

– Am, răspunse Ieronim fără chef. Acuma zi ce vrei. Te-a trimis boierul?

– Credeai că am venit de dragul tău?

– Mi-a stat inima-n loc la gîndul ăsta.

Arnăutul rînji arnăuțește, adică așa, subțire, pe sub mustața-i groasă.

– Boierul te vrea la conac împreună cu străinul de-l ai oaspete.

– E cu rugăminte sau cu poruncă?

Hogea îi arătă lui Ieronim sabia de-o ținea atîrnată de șa.

– E cu rugăminte, altfel ce crezi, veneam doar cu *asta*?

– Atunci du-te și spune-i boierului că mai pe după-amiază o să venim la dînsul.

Arnăutul nu se dădea dus, doar se răsucea pe loc în dansul calului. Fie animalul era furios, fie călărețul se juca pe nevăzute cu pintenii, poate așa, ca să impună respect sau doar că avea el însuși draci. Că nu-l suferea pe Ieronim, asta era știut și era pricină veche. Cauza era învăluită în ceață, unii ziceau că era de la muierea lui Ieronim, alții că era de pe vremea cînd amîndoi fuseseră la regimentul de bombarde de la Calafat. O pricină veche

și de care poate că nici cei doi nu mai aveau deslușire. Să rămînă atunci așa, nedezlegată, și să ne vedem de poveste mai departe.

– Nu e bine, îi răspunse Hogea rînjind la el. Boierul vă vrea acuma. A și trimis o teleguță după voi... Ei, ca să vezi, uite că tocmai ce-a ajuns caleașca pentru domniile-voastre...

Era o șaretă cu un vizitiu negru ca tuciul care ședea pe capră, un țigan din slobozie, probabil unul dintre puținii care preferaseră să rămînă pe loc după marea dezrobire ce urmase revoluției românești. Țiganul întoarse șareta și o manevră cu iscusință, astfel încît să se lipească de gardul lui Ieronim, dar totodată să vadă și el cît mai bine ce e prin ograda acestuia. Era fascinat, desigur, de ghiuleaua imensă care se odihnea în vîrful resturilor pătulului. Era la fel de fascinat și de sulurile de mătase, dar cine n-ar fi fost?

– Vică, ia bagă iarmarocul ăsta în beci, zise Ieronim aplecîndu-se peste parapetul tindei. Fă-le dreacu' ghem și azvîrle-le în beci, pune lacăt la gîrlici și vezi-ți de ale tale... Eu plec cu rusnacul la boier... Să lași cîinele slobod...

Își aduse aminte că nu mai avea cîine. Unde naiba fugise? Cîine prost, las' că apare el cînd l-o lovi foamea. Acuma nu era să spună în gura mare că nu mai avea cîine. Mai bine să știe lumea că încă mai are cîine în curte.

– Atunci așteptați amîndoi acolo, lîngă poartă, mă duc să-l aranjez pe *musafir*. Apoi mergem cu toții la boier.

Hogea nu zise nimic. Doar tot întorcea calul și îl făcea să dea cu copita în colbul uliței și în iarba de pe marginea șanțului ce se întindea în lungul gardului. Țiganul nici atît nu zise ceva. El era doar o unealtă a boierului. Dacă îi zicea acesta: țigane, du-te și adă-mi o perlă cît oul de biblică, țiganul pleca și se întorcea cu două perle: una cît oul de bibilică pentru boier și una cît oul de rață pentru el. Așa mergeau lucrurile pe vremea aceea.

Ieronim se băgă la loc în odaie. Gagarin stătea în picioare, lîngă masă. Dintr-o ochire băgă de seamă că rusnacul terminase ce mai rămăsese în sticla de țuică. Cu atît mai bine, își zise Ieronim. Asta o să-l înmoaie, o să-i dezlege limba. Pentru că, mai mult ca sigur, boierul o să vrea să-l descoase. O să pună întrebări meșteșugite, cu întorsături de înțeles. Că nu era prost deloc. Făcuse școli peste școli la Paris, la Atena, la Berlin și cine mai știe pe unde. Auzise Ieronim că boierul trecuse și oceanul, în Columbia de

Nord, la quacării egalitarieni. Ziceau unii că de acolo venise cu tot felul de idei ciudate. Cert este că boierul era unul dintre acei oameni care la fiecare două trei fraze rosteau cuvinte prețioase și rare, de genul: *progres*, *electrificare*, *socialism*. Și care vorbea mereu bîțîind dintr-o mînă. Mai ales atunci cînd avea interes prin sate și căuta voturi de la țărani.

Da, boierul nu era prost, Ieronim știa asta. Chiar dacă folosea cuvinte rare. *Electrificare*, de exemplu. Păi nici un țăran din regat nu știa ce e aia electrificare. Boierul zicea la adunările electorale sau la serbările cîmpenești că electrificarea le va lumina casele. Țăranii își dădeau coate și rîdeau pe înfundate, că nu-și permiteau să-l ia chiar de tot în bîză pe boier. Se găsea cîte unul mai hîtru care se încontra: păi avem lampe cu gaz, boerule. Care ai zis, mă, asta? se făcea boierul că se înfurie. Dar întrebarea parcă îi dădea apă la moară. Păi electricitatea vă dă lumină ca ziua, prostovanilor... Și asta în fiecare noapte. Da' noi dormim noaptea, boerule, că a doua zi mergem în luncă, la porumb. Sau ne înghesuim mîndrele noaptea și nu ne trebă lumină... Și tot așa. Boierul le dădea exemple *revoluționare*, țăranii nu-l credeau, dar îl găseau de treabă și-l votau la următoarele alegeri pentru Divane.

Hotărît lucru, isteț era boierul. Știa să întrebe, știa să te înghesuie din cuvinte atunci cînd ceva nu-i convenea. Știa să cadă în picioare sau să se ridice iute, dacă ar fi fost prins într-o încleștare incomodă. De aceea, Ieronim nu ar fi avut chef să se încontreze. Ar fi putut să spună că i se rupe. Rusnacul picase în ograda sa, nu pe pămîntul boierului. Mătasea era de drept a lui, nu a boierului. Dar nu ar fi fost un lucru frumos să se ia în gură cu acesta. Că o să-i dea un balot sau două... asta era altă poveste. O să-i dea că așa vrea el, nu că ar fi obligat de vreo lege. Fiecare țăran îi dădea cîte ceva boierului. Dădeau pentru că știau că și boierul le oferea lor lucruri pe care altfel nu le-ar fi văzut în veci. Școala. Dispensarul. Jandarmii erau plătiți și de boier, nu numai de obște. Venea Căimăcămia și cerea zece flăcăi la oaste. Boierul zicea că dă dezlegare la cinci. Atunci cinci plecau la oaste, cinci se întorceau. Cerea Căimăcămia o zeciuială, boierul dădea un sfert sau amîna birul pînă aveau oamenii pătulele pline. Că mi-e drag de voi, prostănacii mei, le zicea boierul. Cîtă vreme vodă e rupt în coate, voi o s-o duceți bine. Și o duceau bine țăranii.

De-aia Ieronim nu vedea motiv de supărare la chemarea boierului. Mai ales că arnăutul îi spusese că e cu rugăminte și nu cu poruncă.

– Nu mai bem acuma nimic, mergem la boier, îi spuse lui Gagarin.

Rusul îl privi nedumerit.

– Nu știam să mai fie boieri în România. Mă întreb ce revoluție ați făcut voi aici și ce putere populară ați instaurat.

– Păi am dat drumul la țigani, îi zise Ieronim.

Gagarin dădu din mînă a lehamite.

– Nu e problema mea ce se întîmplă în România. Să mergem la boier atunci. Crezi că are vreun telefon?

– Dacă e vreun lucru pe lumea asta despre care să se știe, la conac ai să afli. Și despre telefon și despre orice vrei, Iurii Alexeevici. Ne urcăm frumos în teleguță și mergem un sfert de ceas pînă la conac. Boierul e un om cumsecade.

Ieronim îl cercetă pe rus. Nu era nimic în neregulă, arăta bine, totuși era mai curat decît s-ar fi așteptat, nu mirosea neplăcut sau cel puțin el nu-și dădea seama. Luă o velință dintr-o ladă și împachetă în ea casca de la costumul lui Gagarin, cu gîndul s-o arate boierului ca dovadă sau ca sprijin în favoarea lui, dacă ar pluti cumva vreo îndoială asupra spuselor sale.

– Să mergem.

Trecură prin bătătură pe sub privirile uimite ale celor doi băieți care o ajutau pe Vica la strînsul mătăsii. Și arnăutul Hogea se holba, aproape necuviincios, la Gagarin. Ce să ceri de la un arnăut, se gîndi Ieronim. Și țiganul căscase ochii, la fel de lipsit de bună creștere. Se urcară în șaretă, țiganul pocni din bici, apoi plescăi cu limba și calul se puse în mișcare într-un trap lin.

Gagarin ar fi vrut să-l întrebe pe Ieronim dacă aveau cumva și mașini pe acolo. Se abținu. Probabil că aveau. Cît de înapoiată ar fi fost România, ceva tot trebuie să fi învățat de la Uniunea Sovietică. Să fi învățat, dacă nu chiar să fi primit multe lucruri folositoare în cadrul imensului și dezinteresatului ajutor frățesc al Uniunii Sovietice pentru toate popoarele lumii, eliberate sau încă neeliberate. Cu siguranță că în România existau acum și camioane care alergau încărcate cu fier-beton, ciment sau grîne pe șosele asfaltate și îngrijite. Existau uzine în care strungari iscusiți realizau adevărate bijuterii din oțel. Existau topitorii care fabricau tone de fontă. Existau hidrocentrale care produceau curent și linii de înaltă tensiune ce străbăteau cutezătoare munții pînă spre cele mai umile localități, ascultînd de îndemnul leninist care afirma că socialismul plus electrificarea dau, în

mod automat și obligatoriu, comunismul. Românii aveau cooperative agricole în care obțineau recolte record, vite frumoase și productive, fabrici de salam și de pîine. Românii își construiau viitorul ajutați de puterea sovietelor.

Dar, își zise Gagarin, cu toată bunăvoința sovietică, era totuși nevoie de timp pentru a ridica un popor din mizeria istoriei către lumina propriului destin. La urma urmei, își mai spuse el, poate că nu era chiar așa o tragedie că picase aici și nu în stepele kazahe, așa cum se planificase. Și acolo ar fi fost, la fel, întîmpinat de țărani, probabil mai isteți decît ăștia în mijlocul cărora se afla acum. Mai isteți, dar tot țărani, încă nerupți de tot din alveola vremurilor în care dormiseră timp de veacuri așteptîndu-și eliberarea. Ce destin, se gîndi Gagarin mai departe. Să merg liber printre stele, eliberat chiar și de greutatea cărnii, eliberat aproape subversiv din chingile materiei și de acolo, dintre stele, să ajung într-o lume încă primitivă, care abia își deschide ochii asupra propriei conștiințe. Deși Ieronim numai conștiință nu părea să aibă. Pe el îl interesa doar mătasea. Să-și repare pătulul. Cum poți să ai astfel de gînduri cînd în curte îți vine din senin primul om care a ajuns în spațiul cosmic? Primul om care a deschis poarta către stele iată că îți trece pragul și tu te gîndești cum să-ți repari pătulul, neștiutor că trenul istoriei nu oprește de două ori în aceeași haltă. Și nu îți vine pe uliță, ridicînd în urmă colbul terestru, ci îți vine încă purtînd pe el praful din cosmos. Aproape că poate să simtă ieșind din combinezonul lui radiațiile spațiului, aroma stelelor, mireasma vidului.

Ce fel de om să fii și să nu ții cont de toate acestea? Pe el îl aștepta acasă o Moscovă întreagă, aranjată și gătită de sărbătoare, cu flori la ferestre, cu panglici colorate întinse pe străzi, cu reporteri agili care l-ar fi nemurit cu blițurile lor, cu oameni de vază din partid care l-ar fi întîmpinat cu discursuri, cu mulțimi în delir pe trotuare, aplaudîndu-l, cu primul secretar decorîndu-l în fața aparatelor de filmat din toată lumea. O sărbătoare planetară aștepta momentul ca el, Gagarin, să apară în mijlocul ei ca să se poată desfășura la adevărata-i putere, potrivită pentru un astfel de om și de eveniment unic, pururi unic. Și niciodată uitat. Efigia lui, a lui Gagarin, va dăinui chiar și peste milenii, va dăinui atîta vreme cît oamenii vor exista, adică veșnic. Și dacă totuși, prin absurd, specia umană va fi nevoită să facă loc altcuiva sau pur și simplu să iasă din scenă, chiar și atunci ultimul om va pieri rostindu-i numele...

În loc de toate acestea, avea parte de un drum cu șareta prin pulberea unui sat uitat de lume, uitat de timp. Poate ca un *memento mori*, își zise Gagarin. La urma urmei, ființa mea nu contează. Numele meu, în schimb, este tot ce contează. Numele și faptele. Carnea, sîngele, oasele, toate acestea sînt doar suportul vremelnic al unor fapte mărețe. Cînd voi fi mort, atomii și moleculele mele vor trece în pămînt. Vor trece în seva unui pom. Vor ajunge în fructele zemoase ale unei livezi îngrijite de pionieri voioși. Un copil mă va gusta și va simți atunci chemarea stelelor. Și va zbura de mii de ori mai iute decît mine, de mii de ori mai departe decît am reușit eu să ajung. Dar eu voi fi acolo, cu el. Vom fi amîndoi în pustia de stele, ducînd împreună torța unei lumi mai bune, risipind negreala universului...

Ieronim îl privea pe Gagarin dintr-o parte, legănîndu-se din pricina hîrtoapelor drumului.

– La ce te gîndești, Iurii Alexeevici?

Gagarin zîmbi.

– Mă gîndesc la ale mele, cetățene Ieronim. Cum am fost printre stele și cum am căzut în curtea dumitale.

– O să vorbești cu boierul despre toate acestea. Să știi că este un om citit, un om învățat și cu idei interesante, poate cam năstrușnice și, din pricina asta, nu tocmai înțelese de lumea din jur.

– Sînt convins de acest lucru, cetățene. O să stau de vorbă și cu boierul vostru, dar mai mult decît orice îmi doresc să dau un telefon, să discut cu o autoritate, cu cineva care să raporteze la un centru, în fine, *undeva*, că Iurii Alexeevici Gagarin se află într-un sat din România. Înțelege, omule, jumătate de planetă așteaptă să mă vadă la televizor, iar eu nu fac altceva decît să rătăcesc prin satul ăsta pierdut în timp. Nu mi-o lua în nume de rău, îți sînt recunoscător pentru tot ce-ai făcut pentru mine, țuica și pîinea dumitale mi-au plăcut, dar am și alte treburi de făcut. Vreau să mă întorc printre ai mei. Atît.

– Toate la vremea lor, Iurii Alexeevici, îi răspunse Ieronim. Băi Gogule, se adresă apoi vizitiului, dă-i bice, că oaspetele nostru se grăbește!

Se întoarse către Gagarin.

– Ajungem imediat, Iurii Alexeevici. Cîteva minute doar... Pînă atunci aș vrea să mă lămurești și pe mine despre unele lucruri. Că și eu mi-s din fire curios și prind iute, ți-am spus că am fost ochitor la bombarde, în Calafat...

Gagarin dădu din cap, poate a încuviințare, poate doar din pricina hîrtoapelor drumului.

– Lămurește-mă și pe mine ce vrei să spui cînd zici că ai zburat printre stele. Asta o dată. Apoi aș vrea să știu ce înseamnă să dai telefon, ce înseamnă televizor, ce înseamnă puterea sfaturilor, dar și uniunea sfaturilor... Că sînt tare nedumerit.

Gagarin cumpăni răspunsul cîteva clipe. România chiar părea extrem de înapoiată. Sau poate doar satul acela, cine știe. Oare chiar era posibil să existe cineva care să nu fi auzit de Gagarin și de zborul său temerar? Sau care să nu fi auzit de Uniunea Sovietică? Satul în care nimerise era ilustrarea deplină a ipotezei că, iată, mai existau oameni care nu știau. Putea exista și o explicație. România era republică populară, așa știa. Dar era doar de puțină vreme în rîndul țărilor progresiste. Abia de paisprezece ani. Era sigur că românii făcuseră progrese însemnate, dar la fel de sigur era și faptul că unele zone izolate, încă neelectrificate, încă necooperativizate, nu aveau decît sporadic acces la lumea mare și deci nu aveau habar de prefacerile tumultuoase pe care le trăia în acele vremuri planeta întreagă. El, de-ar fi fost vreun plugar de prin bazinul Volgăi, ar fi avut oare habar că în Africa, de exemplu, tocmai ce-a avut loc o revoluție și a mai apărut un stat democratic pe harta lumii? Probabil că nu. La fel și Ieronim. Fără curent electric nu putea asculta la radio, iar despre televizor nici că se putea vorbi în acele condiții. Oameni care trăiesc de pe o zi pe alta, fără să aibă nici un contact cu binefacerile progresului. Orbi și la fel de fericiți precum o cîrtiță. Greu de scos din pămîntul lor reavăn și întunecat ca să le arăți că deasupra există un soare. Oare ar fi reușit o cîrtiță să supraviețuiască deasupra pămîntului?

– Am plecat acum trei ore din Baikonur. Am zburat cu nava Vostok timp de o oră peste întregul pămînt. Am văzut întreaga Rusie, întreaga Uniune... am trecut apoi peste Pacific, am traversat America de Nord, am văzut Africa și iarăși am zburat peste Uniune...

– Adică vrei să spui că, preț de cîteva ceasuri, ai zburat peste capetele noastre la o înălțime atît de mare încît să vezi un continent întreg? Nu știu ce înțelegi dumneata prin America sau prin Uniune, dar știu că Africa e imensă... Iurii Alexeevici, cu tot respectul, cred că mintea dumitale s-a șubrezit în cădere... Nu există mijloc prin care să te urci atît de sus. Poate că

nu am văzut eu un dirijabil cum arată, dar am citit destul ca să știu că abia se pot trece munții cu asemenea mașinării.

Gagarin prinse a rîde de-a binelea.

– Adică dumneata, cetățene Ieronim, crezi că am zburat cu un dirijabil?

– Păi cu ce altceva, Iurii Alexeevici?

– Cu nava Vostok 1, firește! Vai, vai, rîdea Gagarin cu lacrimi, mult mai e de lucru aici la voi...

Ieronim se foi stînjenit pe băncuța pe care ședea, destul de aproape de rusul ce rîdea în hohote.

– Spui lucruri ciudate, Iurii Alexeevici. În loc să explici, mai rău adîncești misterele. Ce e America? Baikonur am înțeles că e un oraș din Rusia sau din Uniunea Sfaturilor. Și asta pot pricepe, că la voi Rusia se numește Uniunea Sfaturilor, de ce nu? Dar de mecanisme care să urce atît de sus... De țări sau continente pe care să le cheme America... Să fiu iertat, nu am auzit.

– O să-i cerem boierului o hartă și am să te lămuresc. Sper că are vreo hartă, așa-i?

– Sînt sigur că are.

Ieronim tare l-ar mai fi descusut în continuare pe rusnac, dar se abținu. Pînă la urmă, ce să-l mai întrebe? Că el dacă una zicea, apoi rusul numai bazaconii spunea. America, nava orientului, aiureli peste aiureli.

Se mai zgîlțîiră o vreme în teleguță, fără să-și vorbească. Apoi drumul făcu un ocol, trecură de un snop de sălcii și Gagarin putu să vadă un gard înalt din piatră, care se întindea și se pierdea, și în stînga, și în dreapta, într-un lăstăriș sălbatic. Judecînd după mușchiul ruginiu de pe pietre, părea un gard vechi, era acoperit cu olane, dar din loc în loc acestea lipseau. Gardul, mai degrabă zidul, avea din loc în loc barbacane înguste, iar Gagarin ar fi putut jura că în spatele lor cineva ședea și îi privea. Poarta către care se îndreptau era masivă, înaltă, alcătuită din bulumaci de lemn întăriți cu drugi de fier. Cineva de dincolo de porți dăduse vestea apropierii lor. Auzi cîteva strigăte, poate ordine, oricum nu înțelegea nimic din ce se vorbea în jurul său. Porțile lunecară spre dreapta și spre stînga, ca să le facă loc să intre. Pătrunseră în curte și teleguța se opri în dreptul intrării în conac. În fapt, o casă mai mare, destul de îngrijită, cu o rampă care cobora spre un beci înalt și cu intrarea boltită. Cu un foișor în stînga și cu grajdurile pe dreapta. Conacul nu avea etaj, dar clădirea în sine părea înaltă,

cine ar fi dorit să intre ar fi trebuit să urce cîteva trepte spre o esplanadă largă, protejată de o marchiză și de un parapet din piatră. Acolo, pe esplanadă, îi aștepta boierul. Despre care Ieronim nici măcar nu zisese cum îl cheamă.

Coborîră din teleguță și, fără vreo ceremonie, urcară treptele spre esplanadă.

− Bună ziua domniei tale, se adresă Ieronim boierului, înclinîndu-se adînc, spre amuzamentul lui Gagarin, chit că nu pricepea nimic, ci doar bănuia ce se rostește.

− Fiți bineveniți, răspunse boierul, apoi bătu din palme și o slugă apăru ca din pămînt. Condu-i pe dumnealor în salonul de oaspeți...

***

Ședeau pe divane, în jurul unei mese rotunde și încăpătoare. Masa avea în centru o tavă suficient de largă, care se putea roti liber în ambele sensuri, iar pe tavă se aflau cele trebuincioase unei conversații amicale, între oameni care, fie că se cunosc au ba, se simt bine împreună. Tava aceea era și o invitație ca fiecare să se servească slobod cu ce poftește: șerbet, dulceață, bragă, limonadă, cafea. Era pe tavă chiar și un clondir cu o țuică galbenă, veche de cinci ani, era și un vas cu baza largă, un *decantor*, îi lămurise boierul, un vas în care unduia misterios și aromat un vin roșu, adus de o slugă pricepută, care răspundea la numele de Vasile și părea să se afle peste tot, oricînd era nevoie. Pe farfuriuțe mici, delicate, din porțelan sau dintr-o faianță fină, Gagarin nu-și dădea seama, ședeau la îndemînă biscuiți sărați și cu chimen, batoane mici de cașcaval, semințe prăjite și decojite de bostan și de floarea soarelui. Pe scurt, boierul Bălcescu se dovedea a fi o gazdă deosebit de primitoare și de atentă.

− Ieronim, spuse boierul după ce își turnă un strop de cafea într-o ceșcuță parcă luată dintr-un joc pentru pitici. Poftește-l pe oaspetele nostru să încerce din țuica noastră.

− Iurii Alexeevici, boierul Bălcescu te roagă să guști din țuica de la conac. Eu îți garantez că este mult mai bună decît țuica băută la mine.

Și, ca pentru a-i arăta că are dreptate, Ieronim își turnă sieși un păhărel, îl duse la nas, adulmecă preț de cîteva clipe cu nările fremătînd, apoi îl sorbi scurt. Plimbă țuica prin toate cotloanele gurii, lăsă alcoolul să-l ardă la

gingii, după care înghiți. Culese apoi din farfurioară cîteva semințe de bostan și începu să roadă la ele.

– Ieronime, îl dojeni boierul zîmbind, bea cît crezi, dar să nu mi te îmbeți, că poate e nevoie de dumneata mai tîrziu. Și acum, și mai tîrziu...

Gagarin bău și el din țuică, dar altfel decît Ieronim, o dădu peste cap cu un gest scurt, apoi luă un biscuit cu chimen pe care îl mestecă atent.

– Bună este, e drept, spuse el către Ieronim, apoi se întoarse cu fața la boier. Благодарю вас, сэр...

– Ce zice? întrebă boierul.

– Vă mulțumește că e bună țuica.

Boierul Bălcescu zîmbi.

– Acum, pentru că sîntem deja prieteni și pentru că beutura ne-a încălzit, să începem să deslușim toate ițele acestei povești, hmmm, interesante și minunate, deopotrivă... Zicea că a venit din stele?

Ieronim dădu afirmativ din cap. Îl rugă pe Gagarin să povestească încă o dată tot ce se întîmplase, în detaliu, în detaliu cît mai fin. Gagarin vorbea, Ieronim traducea. Din vreme în vreme, boierul îl oprea din povestit și punea cîte o întrebare. Spre exemplu, la un moment dat dori să știe mai precis ce este și unde este Uniunea Sovietică. În acel moment, lui Gagarin i se făcu rău. Sau poate că-l cuprinsese doar o amețeală. Cert este că pălise foarte tare. Aici discuția se poticnise un pic. Cum de era posibil să nu știe cineva ce este și unde este Uniunea Sovietică? întrebase Gagarin vizibil iritat. Apoi boierul îl domolise. Și, cu răbdare, cu întrebări meșteșugite și comentarii abil construite, îl conduse pe Gagarin către un adevăr imposibil de acceptat pentru el: nu exista, nicăieri pe întregul pămînt, o țară numită Uniunea Sovietică. Exista un Imperiu Rus pe locul aproximativ unde Gagarin susținea că s-ar fi aflat acea Uniune. Da, Imperiul avea capitala la Sankt Petersburg. Firește că exista un oraș numit Moskova, era un oraș mare și splendid despre care boierul auzise multe lucruri frumoase, dar nu fusese niciodată acolo.

Sluga Vasile apăru cu un țilindru din piele, lunguieț și cu capac și-l înmînă boierului.

– Uite, scumpe Iurii Alexeevici, spuse domol boierul, aici am harta întregii Europe și a întregii lumi. Să privim împreună care sînt imperiile, regatele și provinciile din vecinătate... Uite, aici e România, uite și Bucureștiul, care e capitala. Peste munții Carpați se află principatul

Transilvan. Mai la nord, Ukraina. Uite și Imperiul Rus, la est. În sud e Bulgaria și imediat sub ea se află Republica Turcă. În vest, Austro-Ungaria, Italia, uite Franța și Spania și, mai la nord, Germania și Regatele Scandinave. Nu avem nici unde o Uniune a Sovietelor. Nici în Europa, nici peste ocean, în Columbia de Nord sau de Sud, nici în Africa și nici în Asia.

Ieronim traducea, iar Gagarin privea fără nici o expresie harta. Apoi dădu din cap.

– Nu este adevărat, vă bateți joc! Vreau să dau un telefon! Vreau să vorbesc cu o autoritate!

– Pînă apare cineva de la Căimăcămie, boierul este cea mai mare autoritate din ținut, îl lămuri Ieronim.

Gagarin își mai turnă o țuică, și încă una.

– Vreau să dau un telefon!

– Poate ne lămurești ce anume este *un telefon* și cum se poate da și cui, îl rugă boierul după ce Ieronim îi traduse dorința rusului.

Și tot așa, cu întrebări, cu cerințe ciudate, cu explicații, cu blîndețe, cu țuici peste țuici, Gagarin se potoli de tot.

– Nu se poate așa ceva. Pe mine mă așteaptă o Moscovă cuprinsă de bucurie și de triumf ca să sărbătorim primul meu zbor în spațiu, iar eu trebuie să zac într-un loc plin de nebuni... Asta este, sînteți nebuni, am nimerit într-un ospiciu, altfel nu pot să-mi explic... Ce să explic, nimic nu se poate explica. Vreau acasă...

– Scumpe Iurii Alexeevici... Uite ce cred eu, spuse boierul după ce Gagarin se mai potolise. Eu cred că domnia ta spui adevărul. Din ce mi-a povestit Ieronim despre nacela cu care ai zburat și văzînd ciudata cască de la costumul dumitale am tras niște concluzii. Eu cred că vii dintr-un loc numit Uniunea Sovietică. Eu cred că o Moskovă întreagă te așteaptă să sărbătoriți întoarcerea dumitale din stele. Numai că... nu aici. Iurii Alexeevici, dumneata nu vii din stele, nu vii *doar* din stele... dumneata vii și din altă lume. Eu unul asta cred, pentru că nu îmi pari deloc nebun.

Spunînd boierul acestea și odată traduse de Ieronim, în odaie se lăsă o liniște grea. Preț de un minut, nimeni nu mai deschise gura. Ieronim și-ar fi făcut de lucru cu clondirul de țuică, dar îi era rușine de dojana boierului, așa că înghiți în sec. Boierul Bălcescu își mai puse în ceașcă un pic de cafea. Sluga Vasile strînse harta, o făcu sul, o vîrî la loc în țilindrul din piele

și închise capacul, cu un pocnet care muri în draperiile grele înșirate pe toți pereții.

– Nu este adevărat, murmură în cele din urmă Gagarin. Nu poate fi adevărat. Nu are cum să fie adevărat. Totul este fie o minciună, fie o nebunie.

– Atunci spune dumneata care este adevărul, îl pofti boierul după ce i se traduse. Spune dumneata un adevăr convenabil, astfel încît să excludem defintiv varianta... minciunii sau a nebuniei. Pentru că, scumpe Iurii Alexeevici, în lumea noastră nimeni nu zboară printre stele. Lumea zboară cel mult cu un dirijabil, de ici pînă colo, dintr-un oraș în altul. Un dirijabil se înalță cît îi permit legile firii. Dar dincolo de cer nimeni nu a ajuns. Și te asigur, Iurii Alexeevici, nu puțini au fost cei care au încercat să se înalțe către ceruri. Dar toți au eșuat, s-au zdrobit de pămînt. Dragul meu Iurii Alexeevici, eu vreau să te cred. Și nu pot să te cred altfel decît dacă accept faptul că dumneata nu ești din lumea noastră. Uite, iubite Iurii Alexeevici, trebuie să fii de acord cu mine că adevărul, oricare ar fi el, este unic și indivizibil. Prin urmare, nu putem să avem amîndoi simultan dreptate. Decît dacă primim posibilitatea că există două lumi diferite: într-una dumneata spui adevărul, în alta eu spun adevărul. Și, cumva, dumneata ești acum oaspetele lumii noastre. Nu știu cum ai ajuns aici, nu știu prin ce minune, fie ea izvorîtă din legi încă neștiute ale naturii, fie din voința lui Dumnezeu, care guvernează toate lumile posibile, dar cumva așa s-a petrecut...

Astfel vorbea boierul Bălcescu rusului Gagarin, iar Ieronim, dacă nu ar fi trebuit să tălmăcească toate acestea, ar fi rămas cu gura căscată de cît de frumoase, aiuritoare, dar și limpezi îi erau explicațiile. Se minuna Ieronim auzind că rusul, cine știe cum, venise nu numai din cer, dar și din altă lume. Ca și cum lumile ar fi fost niște perdele străvezii, plutind liber printr-un *cosmos* nesfîrșit și atingîndu-se în răstimpuri, iar din atingerea lor întîmplătoare oamenii treceau de colo-colo, fără rost, fără noimă.

Sigur că lumea este de fapt una singură, își spunea Ieronim. Una singură, stabilă și mereu supusă. Celelalte lumi puteau fi doar păreri. Erau doar păreri. Închipuiri bune de pus în discuții fistichii, de oameni cu prea multă școală și cu prea mult timp de omorît. Că boierul era un astfel de om, Ieronim știa de multă vreme, fie chiar din fugarele discuții dintre ei, fie din spusele altora. Dar ce zicea acum dumnealui, boierul, chiar întrecea orice închipuire. Oare cine să fie mai nebun din acea cameră? Gagarin, care cerea

să facă lucruri nemaivăzute, cum ar fi *să dea un telefon*, sau boierul, care zicea că rusul venise de pe alt tărîm? Că el, Ieronim, era întreg la minte, nu avea nici o îndoială. Dar dacă, își zise cuprins de o oarecare îndoială, dacă rusul e cel întreg la cap și ei doi, boierul și Ieronim, sînt, de fapt, nebuni într-un ospiciu? Chiar așa, își zise Ieronim într-o pauză cînd cei doi tăcură, cum poți să știi dacă te-a mușcat nebunia? Un nebun se crede sănătos, nu-i așa? Văzuse în decursul vremii destui dilii vorbind firesc și perfect natural cu aerul și se amuzase pe seama lor. Dacă, de fapt, și boierul, dar și el erau niște smintiți care vorbeau cu năluci și vedeau numai lucruri închipuite? Poate că puterea sovietică exista, iar el era, de fapt, prins în această putere, la cheremul ei, dar total țicnit, în vreun sanatoriu, și alți oameni, pricepuți nevoie mare, se căzneau să-l aducă în firea lui? Poate că Gagarin nu era un aeronaut picat din cer, poate că Gagarin era vreun medic de la balamuc, un medic isteț care reușise să străbată granița dintre lumea nebuniei lui și lumea reală, cu gîndul de a-i vindeca? Pe el și pe boier, firește. Dar dacă și boierul era o iluzie iscată din fierbințeala creierului său? Totul era un vis. Sminteala este un vis. Toate lumile posibile sînt lumi atinse de nebunie, toate sînt vise.

Realitatea tremură un pic, draperiile care acopereau pereții păliră, deveniră subțiri ca un fum, la fel și pereții, divanul pe care ședea se subție și el, Gagarin și boierul păreau făcuți din sticlă. Prin toate acestea, oriunde își arunca privirea, Ieronim vedea stele plutind într-un hău nemărginit. Stele peste alte stele, roiuri de stele care se învîrtejeau lent, roiuri de roiuri care se depărtau și se despărțeau în fuioare palide din lumină, ca și cum lumea ar fi fost făcută din aburi și din negreală. Și din cădere, pentru că Ieronim nu se simțea ancorat sau legat de nimic, prin urmare cădea sau plutea, totuna, de nicăieri spre alt nicăieri.

– Ți-am spus să nu te lăcomești la țuică, Ieronime, îl certă iarăși boierul. Dacă ți-e rău, ieși în tindă și trage aer curat în piept.

– Să mă ierte domnia ta, dar nu-s amețit de la țuică. Nu-s amețit deloc.

– Te-am văzut cum închizi ochii, Ieronime, în vreme ce eu am nevoie de dumneata să-i spui oaspetelui nostru că nu are de ce să se teamă sau să se neliniștească. Va fi tratat cu toată grija aici la conac, pînă va veni cineva de la Căimăcămie. Spune-i asta, rogu-te.

– Iurii Alexeevici, boierul te consideră oaspetele său și vrea să te asigure că vei fi tratat cu toată atenția.

Gagarin avea un tremur nestăpînit, abia vizibil. Poate de nervi, poate de teamă, își spuse Ieronim. Și el ar fi fost la fel de speriat sau de enervat dacă Gagarin l-ar fi întrebat, una-două, unde naiba era Regatul României? Unde, Ieronime, unde să fie acest regat? România este o republică populară, în țara numită România poporul s-a eliberat de tirania exploatatorilor, a alungat burghezia și moșierimea, iar acum țărani și muncitori, umăr la umăr, construiesc o lume mîndră cum nu s-a mai văzut sub soare. Uită-te pe hartă, Ieronime, uite Republica Populară Română, formată din cele trei mari provincii istorice, Transilvania, Muntenia și Moldova, uite la sud Bulgaria populară, uite Iugoslavia socialistă, uite și Ungaria populară și în rest, protectoare, Uniunea Sovietică, la nord și la răsărit. Nu este loc pentru regatul din care zici că ai venit cu un dirijabil, Ieronime. Nu există un asemenea regat care nici măcar rege nu are, ci un Caimacam. Nu există nici un boier Bălcescu. Lumea reală, Ieronime, este asta în care ne aflăm amîndoi, și nu cea din basmele tale. Există orașul Calafat, nu tîrgul Calafat. România are șosele asfaltate, nu poteci pline de praf. România are și telefonie, nu porumbei voiajori. Pe șosele aleargă numeroase camioane pline cu mărfuri, iar oamenii muncii vorbesc la telefon. Asta este realitatea veșnică, eternă și unică, Ieronime! Puterea sovietică. Plus *electrificare*. Visul de aur al omenirii, comunismul. O casă la bloc, un telefon și un *televizor* pentru fiecare. Eu te poftesc, Ieronime, să ne spui mai bine cum și de ce te-ai *parașutat* în Uniunea Sovietică și ce dorești de la noi.

Păi dacă i-ar fi spus Gagarin toate acestea, amîndoi fiind într-o odaie cu pereții din beton, goi și fără macaturi pe ei, cu o ferăstruică mică, cu gratii, cu un *bec* spînzurat din tavan și din care tîșnea o lumină galbenă, prăfoasă, el, Ieronim, n-ar fi tremurat? De teamă, de nervi și din o mie de alte motive? Firește că ar fi dîrdîit, cît se credea el de călit și de om trecut prin multe, ca ochitor la regimentul de bombarde din Calafat.

– Nu visa, Ieronime, interveni iarăși boierul. Zău așa, îl văd tare nefericit pe oaspetele nostru. Spune-i că poate face orice poftește cîtă vreme va fi la conac, să nu mai fie așa de abătut.

Sluga Vasile intră în odaie și o pală de aer răcoros se strecură înăuntru. Se apropie înserarea, își zise Ieronim. Vica rămăsese singură cu dobitoacele. Se descurcă ea, firește.

– Uite ce am aflat, zise boierul cetind biletelul adus de slugă. Zice așa...

Cinstite Bălcescule,

Am aflat de Oaspetele Domniei Tale, un Rus denumit de el singur Iurii Alexeevici Gagarin și care susține că vine dintr-o Țară care nu există. Noi ne manifestăm dorința de a cunoaște îndeaproape pe straniul și neașteptatul Oaspete precum și dorința de a vorbi direct cu dînsul, fără intermediari sau alte urechi de prisos.

De aceea, cinstite Bălcescule, am dat poruncă Logofătului Stroici să purceadă degrabă spre conacul Domniei Tale, însoțit de tălmaciul nostru personal de limba Rusă și înzestrat cu toate cele pentru a-l pofti și aduce pe oaspete la Căimăcămie, în București.

Se înțelege că Domnia Ta vei fi oaspetele nostru alături de musafirul Rus. Te rog și te poftesc, așadar, să îndepărtezi neîntîrziat orice ureche din preajma Rusului Gagarin, mai puțin tălmaciul Domniei Tale dacă îți este necesar. În cazul în care nu este posibil așa ceva, te rog și te poftesc să nu se discute cu acesta nimica din ce ar putea periclita buna relație dintre Imperiul Rus și Regatul României.

Al dumitale sincer prieten,
Caimacam Domnesc,
Petru Vladimirescu.
București, Calea Victoriei 49-53.

– Te rog să-i traduci, spuse apoi boierul. Să-i traduci și să-i spui că este invitat la Palatul Regal. Și că i se va îndeplini dorința, va putea vorbi cu *autoritatea* noastră. Dar să știe că, de fapt și de drept, el este mai întîi oaspetele tău, apoi al meu și abia la coadă va fi oaspetele Căimăcămiei. Și că, în cele din urmă, poate alege la cine va sta mai departe: la palat, la conac, sau în ograda ta. Te rog să-i spui toate acestea și să-i mai spui că mîine dimineață va ajunge logofătul aici și pe la amiază vom pleca spre București. El, însoțit de noi doi. Și vom sta acolo, probabil, cîteva zile. Spune-i toate acestea... Apoi scuză-te și roagă-l să șadă liniștit aici, singur cu mine, în vreme ce dumneata, Ieronime, vei merge acasă să-ți iei rămas bun de la muiere și să-ți aduci într-o desagă niște țoale curate, ca să nu ne fie rușine în fața Caimacamului Domnesc... Spune-i toate acestea și fugi degrabă, cu șareta mea, firește.

Ieronim traduse atent și rar. Gagarin dădu din cap. Nu părea abătut, deși o anumită umezeală a ochilor te-ar fi dus cu gîndul la așa ceva. Ieronim se ridică de pe divan și ieși în curtea conacului. Șareta aștepta la scară, cu vizitiul cocoțat pe capră.

– Ca vîntul să zbori, țigane, spuse, așezîndu-se confortabil între velințele de pe băncuță.

Și zbură țiganul, chiuind și pocnind din bici. Ia te uită, își zise Ieronim, ce bine îmi șade în șareta boierului. Aproape că-i părea rău că se cam întunericise și nu putea să-l vază satul cît de fălos era. Să vezi ce gură o să caște Vica după ce o afla că plec la București, se gîndi Ieronim și-l apucă rîsul. Păi toate acestea făceau mai mult decît mătasea aceea. Se întrebă ce fapte bune făcuse, de-l răsplătea Dumnezeu atît de bine. Unde la început fusese amărît că i se fărîmase pătulul, acuma era mai voios ca niciodată, mai voios ca în ziua în care se însurase cu Vica. Dacă rusnacul va alege să șadă la Palatul Regal, el tot va avea parte de niște lucruri la care nici măcar n-ar fi visat. Dar dacă va alege să șadă la conac... Ei bine, asta era cel mai bun lucru. Pentru că ar fi fost nevoie de Ieronim acolo. L-ar fi luat boierul cu simbrie, să-i fie tălmaci pînă ar fi învățat rusul să vorbească românește. Tot ar fi cîștigat niște parale. Iar dacă ar fi ales să șadă la el în ogradă, la fel de bine. L-ar fi pus la treabă, ar fi muncit amîndoi, cot la cot, și ar fi făcut multe lucruri de ispravă. Și, cîndva, Gagarin avea să-și găsească vreo mîndruță din sat. Iar el, Ieronim, i-ar fi nășit, firește. Și l-ar fi tratat pe rusnac la fel ca pe un frate.

Dar dacă rusul ar fi dorit să plece? Unde să plece? În lumea lui, unde în altă parte. În Rusia lui sau în Uniunea Sovietică, totuna. Păi... dacă ar fi plecat, cine știe cum, el, Ieronim, ar fi rămas cu amintirea că l-a cunoscut pe Iurii Alexeevici Gagarin, singurul om care a zburat vreodată printre stele. Un om extraordinar, de neuitat. Ar fi avut ce povesti mulți ani de acum înainte.

– Și cum era Gagarin, Ieronime?

– Deh, era un om grozav, care a zburat spre stele... Era un om bun la suflet, ne-am împăcat atît de bine... îmi pare rău că a plecat, dar l-am înțeles, îl mistuia dorul de ai lui, de casa lui, de Uniunea Sovietică... Grozav om. Sînt mîndru că l-am cunoscut și că am stat de vorbă cu el la aceeași masă și am împărțit aceiași dumicați.

– Și de unde zicea că vine, Ieronime?

– Ehei, el zicea că vine dintr-o țară grozavă, dintr-un loc de care nimeni nu a auzit, dintr-o lume ciudată, dar atît de frumoasă, cu șosele și mașini, cu telefon și televizor în fiecare ogradă, cu orașe mari și bogate.

– Și pe unde a zburat el, Ieronime?

– Oho, printre stele a zburat, dincolo de cer, acolo unde noaptea este pretutindeni și Luna aproape că se sărută cu Soarele. Uimitor e cerul văzut de dincolo, cu toate stelele, Soarele și Luna într-o devălmășie fermecată.

Iar dacă totuși ar fi rămas printre ei, după ce ar fi murit și el, și Ieronim, și boierul Bălcescu, și caimacamul domnesc și toți cei care ar fi auzit vreodată de Gagarin din legende sau din balade, după ce toți s-ar fi săvîrșit, atunci undeva, într-un sat din lunca Dunării, ar fi existat un cimitir cu un mormînt mereu îngrijit și cu o cruce pe care cineva ar fi scris:

Aici odihnește Iurii Alexeevici Gagarin,
Erou al Uniunii Sovietice, călător din stele,
Bun prieten al lui Ieronim.

Gîndindu-se așa, legănat de hîrtoapele drumului, Ieronim prinse să îngîne un cîntecel. Poate chiar prima baladă despre Gagarin.

25 Polcovnic – Comandant al unui polc; grad militar corespunzător colonelului. Din ucr., rus. *polkovnic*. (n. red.)

26 Mulțumesc, vă mulțumesc. În lb. rusă (n. red.)

27 De unde sînteți? În lb. rusă (n. red.)

28 Cum vă numiți? În lb. rusă (n. red.)

29 Așa... Extarordinar! În lb. rusă (n. red.)

30 Vă rog să vă liniștiți. În lb. rusă (n. red.)

Oliviu Crîznic
ULTIMA CLEPSIDRĂ

Progresul ucide.
Dr. Cristian David

1

Exista o singură clepsidră care funcţiona bine, de asta eram absolut sigur. Aşadar, fata minţea.

Mi-am dat seama că e ceva în neregulă încă de cînd am intrat în camera pentru interogatoriu. Aveam pe masă raportul frenologului şi pe cel al fiziologului de serviciu şi amîndouă indicau contrariul. Primul fusese semnat de către unul dintre cei mai buni specialişti cu care am lucrat, identificarea criminalului în spatele trăsăturilor reuşindu-i în aproape 70% din cazuri, ceea ce era enorm. Pe fiziolog nu-l ştiam, ne fusese detaşat de curînd de pe lîngă Noul Bucureşti, dar omul avea un dosar impecabil. Nu aveam motive să îi pun la îndoială capacitatea profesională. Şi totuşi am ştiut din prima clipă că martorul ne ascundea ceva.

N-aş putea să descriu senzaţia. Procedura s-a derulat paşnic. Diana Faur era conectată la tuburile care îi drenau sîngele, slăbindu-i voinţa şi încetinindu-i reacţiile pentru a scoate adevărul la suprafaţă. Fata a intrat aproape imediat în starea de letargie specifică şi a răspuns la întrebări greoi, dar fără ezitări prea mari, astfel încît nimic ştiinţific nu fundamenta teoria care, totuşi, mi s-a conturat în minte.

Pînă cînd a ştiut exact cît era ora.

Fiorul mi-a străbătut şira spinării, deoarece *ştiam* că Bastionul Croitorilor se afla în cealaltă parte a oraşului, aşa că n-ar fi avut cum să vadă Clepsidra Principală. Şi nu credeam în coincidenţe. Deloc. În mod clar, Diana Faur avea informaţia de undeva.

Şi blestematul de răspuns era simplu. *Fata avusese acces la un ceas electronic.*

Am scuturat din cap, buimac, în vreme ce oamenii de la Întreținere, cu uriașe carcere mobile în spinare, desprindeau benzile magnetice de pe perete. Cu ajutorul respectivelor benzi, colegii de la Secția Depanare urmau să încerce cît se putea de urgent să reconstituie dialogul pe care îl purtasem cu fata. Era un efort inutil, cel puțin în ultima vreme, deoarece benzile se deterioraseră și prea puțin din conversație se mai putea păstra. Practic, eram obligați să ne descurcăm cu ceea ce fusese consemnat de către manimașină, fie că ne plăcea acest lucru sau nu. N-am putut să nu mă gîndesc că starea deplorabilă a benzilor se datora probabil și lipsei de entuziasm a deținuților care făceau muncile de întreținere. Încarcerarea ambulatorie devenise obligatorie prin lege chiar și în cazurile în care erau întemnițați pentru delicte non-violente, în ciuda opoziției înverșunate a Partidului Tolerant. Așa că acum cei de la Întreținere își purtau în spate carcera mobilă personală, ce-i încetinea considerabil și le interzicea chiar anumite mișcări, iar eu lucram cu nenorocita aia de manimașină.

Cît despre martor, acesta avea să își revină destul de repede în urma îngrijirilor medicale și a ingerării de ulei Frîncu, așa că nu mi-am făcut probleme. Nu cred că am pierdut mai mult de doi martori în toată cariera.

Sînt unul dintre cei mai buni.

Însă de data asta m-am simțit depășit de situație. Am deplasat maneta fotomobilului personal și am ajuns instantaneu la comunicatorul de sticlă verzuie unde, pentru o clipă, m-am oprit șovăind în dreptul panoului pentru poșta pneumatică. Nu aveam voie să-l folosim decît o dată pe zi, dar aceasta *era* o urgență. M-am mai gîndit o dată la posibilitatea îngrozitoare, apoi am introdus rubinul în tub și am apăsat levierul metalic care corespundea Departamentului Național de Escatologie.

Cu un șuierat puternic, rubinul a pornit.

2

Balonul cu abur a înaintat cu viteză constantă și cu zgomot puternic, specific, pe Culoarul de Navigație nr. 14, dincolo de Bulevardul Eroilor, unde clădirile de sticlă cenușie, întărită cu metal deja ruginit, alcătuiau o priveliște neplăcută și tristă, accentuînd starea generală pe care ți-o transmitea, în ultima vreme, orașul. Dedesubt, privind prin habitaclul cu nervuri optice, am văzut clar trăsurile mecanice pufăind regulat pe șine, cu *perpetuumul* montat separat la fiecare roată și un amplificator de forță

motrice în partea din spate. Huruitul vehiculelor era atît de puternic, încît am fost sigur că depășise de mult pragul acceptat de Comisia Locală, dar probabil că rapoartele fuseseră mușamalizate de cineva de la Prefectură. Chiar și așa, oricine putea să vadă foarte clar, circulația era dificilă, fiindcă aparatele se stricau tot mai des și accidentele deveniseră aproape o certitudine.

Nu-mi puteam permite însă să pierd timpul pe trotuare, chiar dacă regretam profund pălăria confortabilă și redingota ușoară de material semiplastifiat, suficiente încă pentru protecție în zonele libere ale Clujului. Palatul Banffy, de exemplu, era considerat a fi centrul uneia dintre cele mai sigure porțiuni și mai erau cîteva de genul acesta, în apropiere de Mănășturul Modificat și pe lîngă Parcul Central. Acolo, mai multe clădiri și conace fuseseră construite sau reconstruite din cărămidă roșie, după modelul vechi, și vopsite cu pastă luminiscentă, ceea ce dădea locuitorilor senzația de prosperitate și liniște, chiar dacă știau cu toții că, de fapt, era doar o spoială. O spoială care, încet, dar sigur (iar în ultima vreme nu chiar atît de încet), ceda.

Însă așa fals lustruit cum era acum Mănășturul, l-aș fi străbătut la pas cu plăcere și nu eram singurul care gîndea așa.

Departamentul Național de Escatologie se afla dincolo de Bastionul Croitorilor, dar puteam de aici să văd fisurile din corpul ceramico-metalic al uriașei Clepsidre Principale, construite în colaborare cu reprezentanții Londrei Victor cu atît de mult timp în urmă. Acum zece ani, cînd încă mai aveam consultanți britanici în țară, abia dacă se observau de aproape. Orice se întîmpla cu adevărat, devenise evident că timpul se scurgea repede pentru Port Transylvania.

Clepsidre de dimensiuni mai mici (și implicit mai puțin sigure) au fost plasate, în anii următori Tratatului de Afiliere, la fiecare sută de metri, două dintre ele chiar mai apropiate, de o parte și de alta a intrării Palatului Banffy. Însă de mai bine de douăzeci de ani nu s-a mai construit vreuna. Nici nu credeam că se va mai construi vreodată.

Nu mai era *timp*.

Mai multe focuri aprinse în apropiere de cupolele din Cluj Europa încercau să cumuleze norișori, în speranța unor picături izolate de ploaie. Am zîmbit obosit de insistența cu care cei doi meteorologi rămași încercau să își susțină teoriile naturale și m-am întors cu gîndul la celelalte două

națiuni care subzistau, întrebîndu-mă cum stăteau *ele* cu timpul. În Britan Balcania, știam sigur că mai rezistam doar noi.

Cu America Orientală am pierdut legăturile de aproape trei ani, de la deterioarea definitivă a cablului oceanic care șerpuia prin Atlantic. Însă Japochina colabora încă și oamenii ei de știință se arătau chiar optimiști. Nu știam dacă informațiile pe care ni le furnizaseră erau reale, dar se părea că erau în urma noastră cu cel puțin șase ani și că încă le mai funcționau ceasurile mecanice.

La urma urmei, poate că gălbejiții aveau totuși să supraviețuiască.

Cu un uruit puternic, însoțit de o smucitură violentă, balonul s-a fixat greoi de cablu. Podul mobil a coborît în grabă, desigur fără să nimerească nacela. Mă așteptam. Cu un efort, m-am aruncat către el, aterizînd în ultima clipă. Unul dintre brațele de fier m-a prins zdravăn de umăr, stabilizîndu-mă, și m-am gîndit la trupul fără cap și fără membre pescuit din Băltoaca Neagră de pe Bulevardul Eroilor și la ceasul electronic al Dianei Faur.

Fără îndoială, timpul *fugea*.

3

— Daniel Hatman, escatolog. Arhontele Cirus Gint.

— Robert Mihnea, domniile voastre, m-am prezentat la rîndul meu ceremonios, așa cum o cerea eticheta. Chestor de rangul Unu.

— Poftește înăuntru, chestore. Te așteptam.

Am intrat, înclinînd capul în unghiul cerut de protocol.

Pentru prima oară am văzut un arhonte în carne și oase. Pînă atunci doar auzisem de ei. Știam că sînt bogați și impetuoși, inteligenți și bine antrenați, dar că lipsa de contact cu lumea de afară i-a făcut instabili. S-au organizat după modelul vechilor lorzi din Londra Victor, de pe vremea cînd Britan Balcania mai era o confederație puternică în Vechea Europă. Apoi, așa cum se știe, cluburile lor au rămas închise celor din exterior, cu excepția admiterilor unanime. Însă de ani de zile nici un arhonte nu a mai fost adăugat pe listă.

Sau cel puțin astea erau zvonurile. Și am mai auzit că anchetele în care interveniseră ei înregistraseră mai multe pierderi decît de obicei.

Pierderi de *vieți omenești*.

Cirus Gint însă nu mi s-a părut instabil. Era mai înalt decît mine, foarte suplu, cu trăsături impasibile și colțuroase. Masca de pînză subțire,

plastifiată, era abandonată pe unul dintre scaunele de plastic întărit, dar și-a păstrat protosmochingul elegant, cu inserții de metal și cauciuc. Avea, fără îndoială, mai mult titaniu pe el decît aveam toți din secție la un loc, cu chestorul-șef cu tot, și puteam să pun pariu că reacțiile îi fuseseră îmbunătățite și pe cale chimică. În mînă avea un baston negru cu capăt magnetic, probabil suficient de bine lucrat pentru a deschide majoritatea ușilor din Port Transylvania sau cel puțin din Cartierul Grigorescu. Îl balansa între degete cu aroganța specifică arhonților. Sub plasa cu ochiuri rare, părul îi era încă bogat și tratat cu uleiuri.

Arăta sănătos tun.

În ceea ce îl privea pe escatolog, învelit în mantia neagră caracteristică Departamentului acesta avea o înfățișare obișnuită. Purta pe față și cascheta-vitraliu care îi copia trăsăturile.

— Chiar era necesară...? nu m-am putut abține să întreb privind la cascheta.

Deși era riscant să-l superi pe vreunul dintre membrii Departamentului Național de Escatologie, jignirea mi se părea totuși prea din cale-afară. Dosarul meu era ireproșabil. Nu avea nici un motiv să creadă că aș fi încercat ulterior să îi reconstitui trăsăturile și să le dau publicității.

— Nu le mai scoatem niciodată, a răspuns Daniel Hatman, cu mai multă îngăduință decît m-aș fi putut aștepta, semn că aveau într-adevăr nevoie de mine. De cînd unul dintre deținuții de la Întreținere a învins greutatea temniței mobile și i-a sfărîmat țeasta escatologului care conducea departamentul înaintea mea.

Și-a continuat explicația pe același ton egal, răbdător:

— Desigur, oasele infractorului s-au frînt cînd dispozitivul a reacționat la lovitură, exact cum ne-am așteptat cînd am făcut estimările, dar un pic prea tîrziu în cazul acelui deținut. Escatologul-șef *este* acum mort, iar atacatorul încă mai poartă carcera, însă una cu greutate mai mare și cu limitări suplimentare. Nu se știe niciodată, oamenii nu sînt toți la fel.

Prin urmare, așa deveniseră obligatorii și vitraliile. Al naibii de interesant!

M-am aplecat pentru a mă feri de gazglobul luminos care plutea în curenții ventilatorului, susținut de o pernă cu heliu, și mi-am aruncat și eu masca pe un scaun, respirînd în sfîrșit în voie. Apoi i-am întins lui Daniel Hatman dosarele.

Le-a răsfoit rapid și mi le-a dat înapoi. Cirus Gint nici măcar nu s-a uitat pe ele.

Amîndoi păreau la curent.

— În primul rînd, a spus moale escatologul, țin să te felicit pentru viteza de reacție. Noi știam deja despre torsul mutilat și ce anume înseamnă acesta, dar nu ne-am închipuit nici o clipă că fata a dat peste un artefact autentic.

— Dar a dat, oare...?

Nu eram pe deplin convins.

— Adică, *există*...?

Daniel Hatman a încuviințat.

— A existat cel puțin unul. Nu putem ști cu siguranță dacă arăta într-adevăr ora sau dacă proprietarul l-a setat regulat după clepsidrele de atunci, dar la o primă vedere părea original. A dispărut însă cu mult timp în urmă, împreună cu proprietarul lui. Un medic pe nume Cristian David. Prima victimă a Călătorului Negru.

L-am privit năucit.

— Călătorul Negru...?

— Nu e un incident izolat.

Arhontele Cirus Gint vorbea egal, folosind dicția academică. Se vedea clar că nu avea corzile vocale afectate de smog. Cred că ar fi putut să și cînte. Nu că aș reuși să-mi imaginez exact cum ar fi această activitate. N-am auzit niciodată pe nimeni cîntînd. Și nu erau șanse să aud nici de acum înainte.

— De fapt, cazurile sînt chiar numeroase, dar nu ăsta este cel mai important aspect.

Daniel Hatman a inspirat oxigen, după care a lăsat tubul lîngă perete. Nu mi-a oferit și mie.

— Important este, a continuat el, că sînt *mai* numeroase în ultima vreme... și că primul atac a coincis cu apariția primei fisuri a Clepsidrei de la Bastionul Croitorilor.

4

Au fost douăsprezece astfel de atacuri, susțineau ei. Cîte un corp proaspăt ciopîrțit, în diferite părți ale orașului. Fără cap, fără membre. Imposibil de identificat, purtau jiletci comune, cu nasturi magnetici. L-au recunoscut doar pe Cristian David, după ecusonul medical prins în piept, dacă nu

cumva fusese o înscenare. Presupusul ceas electronic îi dispăruse odată cu mîna. Și, după fiecare astfel de atac, fisurile au devenit tot mai adînci în ceramica ranforsată și întregul sistem temporal a dat rateuri mai mari și mai mari. Aparatele s-au defectat tot mai des. Smogul s-a răspîndit mai mult și mai iute. Iar timpul s-a scurs mai repede.

N-am înțeles nimic.

Care putea fi legătura...?

— Cît de bine știi Teoriile Esențiale? m-a întrebat Daniel Hatman suspicios.

Prudent, am ridicat din umeri. Nu le știam suficient de bine.

— Din cîte îmi amintesc, domnia voastră, există două teorii îmbinate care au încercat să explice dezintegrarea sistemului. Am făcut o scurtă pauză, încercînd să îmi amintesc cum sunau exact, apoi am reluat: Este mai întîi *teoria căderii cîmpului*, elaborată de un tip, Rednic parcă, individ care susține că interferențele în cîmpul Planetariumului au creat discrepanțe care s-au propagat în serie, gen Bulgăre-de-zăpadă.

Chiar în timp ce rosteam cuvintele, m-am gîndit cît era de straniu că metafora s-a păstrat, deși nimeni nu mai văzuse zăpadă de vreo patruzeci de ani.

Daniel Hatman a încuviințat din cap.

— Și mai este *teoria accelerării timpului*, a spus el imediat, preluînd controlul discuției, pentru paternitatea căreia încă se mai bat cîțiva și care a reconsiderat totul prin prisma ideii unui timp finit al planetei, timp care se scurge invers și care a ajuns acum la final. Înțelegi tu, chestore...? Înțelegi unde vreau să ajung?

De fapt, n-aș fi putut spune că înțelesesem. Aveam prea puține cunoștințe de specialitate, dar chiar și așa, eu unul nu eram sigur de veridicitatea nici uneia dintre teorii, cum nu eram sigur că masca de cauciuc mă proteja cu adevărat de smog sau că jiletca de piele sintetică trasă peste veston îmi apăra epiderma de infecții și viruși. Însă de stricat nu puteau nicidecum să strice.

— Teoria *noastră*, a spus escatologul interpretîndu-mi corect șovăiala, e că doctorul Cristian David a găsit ceva, un fel de poartă. Că a putut trece în alte vremi. Vremi în care timpul curgea liniar, iar societatea plutea în negura superstițiilor și a electricității. Știai că s-au găsit documente despre *Viteză*?

Auzisem cîteva teorii și despre chestia asta. Tăieturi în timp, prin pliere. Sau pur și simplu mașinării care mergeau cu adevărat *repede*. Trenuri.

— Îți poți *imagina*, chestore, un vehicul subteran care scoate scîntei și aleargă cu două sute de kilometri la oră...? Un *metrou*...? Daniel Hatman vorbea șoptit. Cîți dintre călători ar supraviețui cursei și în ce stare...? Ce fel de costume ar fi necesare pentru protecție...? Și cum ar afecta toate acestea *Timpul*, odată ce l-ar putea *depăși*...? Unde ar ajunge societatea...? Unde am ajunge *noi*...?

Erau întrebări retorice.

— Unde susțin unii că a ajuns deja, acum foarte multă vreme, a vorbit arhontele, cu vocea lui șocant de clară și accentu-i pedant. Acolo unde atîtea *trasee* s-au intersectat, încît *Timpul* și-a pierdut obiectivitatea. Ce valoare mai are timpul, dacă se scurge diferit pentru bărbatul de la birou, comparativ cu femeia care străbate atmosfera într-o cutie de fier propulsată electric sau chiar cu o forță mai *mare*...? Cum ar putea, într-o astfel de lume, să mai funcționeze corect… o *clepsidră*...? Fie ea și una reglabilă...? Fie ea și una construită cu ajutorul englezilor...? Fie ea și Clepsidra de la Bastionul Croitorilor...?

Dintr-odată am priceput și m-am îngrozit.

— Au trecut de *mecanică*..., am șoptit cuvintele care m-au speriat.

— Sau au crezut asta, a rostit calm Daniel Hatman. Nu vom ști niciodată. De altfel, unii susțin că și *mecanica* interferează cu *Timpul*, chiar dacă într-un ritm mult mai lent. Că salvarea a fost la bio-organici, care au încercat să trăiască în armonie cu natura. Dar ce importanță mai are...? E o opțiune pe care azi oricum nu o mai avem. Nu mai avem *animale*.

— Dar Călătorul Negru...?

— Călătorul Negru vine de undeva de acolo. Cînd a început *Timpul* să cadă și ziua să se scurteze, cîțiva scientologi mai luminați au propus *Mecanica*. S-a votat și pentru *Organică*, dar s-a pierdut. Poate că aici a fost greșeala. Poate că britanicii ar fi trebuit să insiste, nu să ne lase pe noi să facem alegerea. Dar erau slăbiți deja și au cedat. Electricitatea și celelalte forțe, precum vrăjitoria și încă o treabă numită *genetică*, au fost *închise*. Numai că fisurile în *Timp* apăruseră deja și a trebuit să fie *astupate*. *Cineva* sau *ceva* însă a rămas prins acolo. *Cineva* sau *ceva* eliberat de doctorul Cristian David prin experiențele lui. *Cineva* care cunoaște fisuri și culoare

în timp și avansează prin ele pentru a-și ridica prada. *Cineva* care nu închide bine ușa în urma lui și așa se răspîndesc fisurile.

Cineva care poartă la mînă un *ceas electronic*.

5

Arhontele Cirus Gint a introdus în fantă capătul magnetic al bastonului, rotind mecanismul spre stînga. Poarta a alunecat pe șine cu un huruit sinistru. Am intrat amîndoi în clădire, numai ochi și urechi.

Sala uriașă era pustie, cel puțin la prima vedere. Arhontele mi-a făcut un semn cu mîna, indicînd una dintre ușile care glisau în perete, și m-am îndreptat șovăitor într-acolo. Un sentiment neplăcut a pus stăpînire pe mine, însă Cirus Gint părea complet detașat.

M-am întrebat dacă starea mea se datora evenimentelor neliniștitoare la care participam sau mai degrabă fobiei de a lucra cu un arhonte și nu am reușit să găsesc răspunsul. În mod clar, cele aflate mă afectaseră. Iar ideea de a vîna periculosul Călător Negru alături de un *soluționeur* instabil, care nu prea avea de ce să se teamă pentru propria-i viață și nici de ce să o menajeze pe-a mea, nu îmi făcea nici o plăcere. Anchetatori se găseau destui. Dacă m-ar fi pierdut undeva pe drum, în cursul investigației, nu cred că faptul ar fi provocat prea multă agitație.

De fapt, nu cred că ar fi fost agitație deloc. Ar fi numit un alt chestor și gata.

— Ești pregătit? a întrebat arhontele sec.

— Fără îndoială, domnia voastră, i-am răspuns, încercînd să-mi înghit nodul din gît și să îmi fac vocea să sune cît mai normal; nu cred că mi-a reușit prea bine.

Instinctiv, mi-am pipăit pistoletul de tip *Carpați Zero* din buzunarul etanș de la piept, simțind totodată nevoia de a-i verifica mecanismul. N-am îndrăznit însă. Cirus Gint o putea lua ca pe o insultă personală și exista riscul să mă ucidă pe loc sau măcar să mă recomande pentru degradare. Nu mi-aș fi putut permite un salariu mai mic. Banii abia îmi ajungeau pentru a-mi păstra o sănătate relativă. Și nici rația mea de tablete din alge verzi nu era chiar una ideală.

Iar eu *doream* să rămîn sănătos.

Și mai doream să rămîn în viață.

Sincer să fiu, l-aș fi preferat pe Daniel Hatman, dar știam că escatologii nu se deplasează la locul faptei. Erau mult prea puțini și nu aveau reacții atît de rapide. Într-un fel, puteam să le mulțumesc că nu mă trimiseseră singur, cum se întîmplase cu ceva timp în urmă, la o investigație a Secției 7. Anchetatorul a murit, desigur, iar dosarul a fost clasat.

La urma urmei, poate era mai bine că mă trimiseseră cu arhontele.

Cirus Gint nu părea să își bată capul cu mine. A înaintat pe coridorul întunecat, lipsit de benzi pentru captarea sunetului, și a ținut apăsată de perete bagheta fluorescentă, pentru ca acțiunea de frecare să îi mențină luminozitatea. M-am întrebat involuntar cît l-a costat obiectul și mi-am dat seama că sigur făcea mai mult decît leafa mea pe o decimă de zile.

Ne aflam în ceea ce Daniel Hatman considera a fi una dintre casele conspirative ale adepților doctorului care pornise totul, adepți din rîndul cărora făcea parte și martorul nostru. Escatologul era convins că aceștia aveau o legătură oarecare cu ucigașul, fie și numai pentru că ar fi putut să cunoască porțile. Porțile prin care apăreau fisurile în timp și care dereglau mecanismele. Porțile prin care blestematul de Călător Negru venea să taie membre și capete.

Porțile pe care le căutam *noi*.

Era a treia casă conspirativă vizitată, dar asta era mai suspectă decît celelalte pentru că Diana Faur fusese văzută aici. Cu puțin noroc, am fi putut să descoperim indicii esențiale. *Davidienii* nu erau o mișcare bine organizată, nici măcar nu prea se cunoșteau între ei și, sporadic, atît Departamentul Național de Escatologie, cît și Partidul Purist ridicau cîți puteau, reducînd substanțial problema. Dar erau printre sectanți și unii destul de pricepuți, geologi sau ingineri diletanți, care reușeau să se țină în umbră. Se ascundeau prin orașe mărginașe ca Hundeoara sau Nova Bistrița și nu erau ușor de găsit. Acționau în Capitală doar cînd aveau o operațiune mai mare. Și foloseau astfel de case conspirative, construite în stilul vechi, din cărămidă și plăci, pentru a-și efectua experimentele interzise. La unul dintre acești adepți am fi dorit să ajungem, ca să ne ducă la una din porți.

Pentru că eram *al naibii* de siguri că erau mai multe.

În spatele unui șemineu antic, cu mecanism primitiv, arhontele Cirus Gint a găsit calea spre una dintre ele.

— Iată, a spus el cu aroganță. I-am prins. Ai noștri sînt!

Odată ce tînărul arhonte a reușit să descopere combinația de cifre menită să-l deblocheze, șemineul s-a deplasat cu un zgomot ușor, care arăta că fusese utilizat constant. Mecanismul era unul prost alcătuit, mai mult un fel de încropeală construită în grabă. În spatele său se afla un coridor întunecat, care aluneca de-a lungul pereților groși ai clădirii. Cu pistoletul în mînă, l-am urmat în beznă pe Cirus Gint către locul în care timpul *murea*.

6

Era fără îndoială un laborator, așa cum am văzut deseori la experimentaliști și la alte secte fundamentate pe rămășițele scientologiei și geneticii. Doar că ăsta era mai mare decît toate cele pe care le văzusem pînă atunci. Mai mare și echipat mai bine, cu tot felul de retorte și aparate, cu *perpetuumuri* în stare de funcționare și clepsidre care, desigur, mergeau prost, dar parcă nu atît de prost ca acelea din interiorul orașului.

Din doi pași arhontele a ajuns direct la oglindă, plimbîndu-și degetele întărite cu metal pe suprafața lucioasă a ramei frumos lucrate. Mecanismele se întretăiau evident sub oțel, ca niște vene, într-o rețea complicată, mult mai complicată decît am fi fost noi în stare să facem, chiar și în urmă cu cincizeci de ani.

Mai complicată chiar decît ceea ce ar fi putut face, pe vremuri, englezii.

Arhontele Cirus Gint a scos semnalizatorul.

— Aici este, a spus el liniștit, pe aici pătrunde în lumea noastră. Nu știu deocamdată cum *anume* o face, dar este evident că-i un culoar și-i la fel de evident că este folosit cu regularitate. Undele se propagă în timpul deplasărilor, dar sigiliul menține timpul mai stabil în laborator, de aceea merg mai bine clepsidrele.

Nu puteam să nu-i dau dreptate.

— Ce facem? l-am întrebat îngrijorat.

M-a privit cu dispreț.

— Procedura obișnuită. În primul rînd, dăm de știre.

Procedura era, poate, obișnuită – pentru el. Eu nu mai lucrasem cu un arhonte și nu știam prea bine ce ar fi trebuit să facem.

Înfiorîndu-mă, îl urmăream cum caută o gură de ventilație pe unde să trimită semnalul către Daniel Hatman, cînd am auzit clar mecanismul tuboliftului declanșîndu-se; arcul greoi s-a destins cu zgomot și lanțul a început să se învîrtă pe roata uriașă.

Cineva urca spre noi.

— Arhonte...? am întrebat șoptit și îmi tremura vocea.

— Tăcere, a scrîșnit el. Nu trebuie să fim auziți!

Am încremenit. Mă pierdusem. Însă, fulgerător, Cirus Gint a luat o decizie. S-a deplasat în spatele unei ghilotine manuale, făcîndu-mi un semn scurt cu brațul. M-am lăsat imediat în jos, în spatele biroului masiv din lemn întărit cu metal, acoperit cu cabluri și galene pentru comunicare. Aproape că nu mai respiram.

Printre două sertare de bronz, am văzut străinul pătrunzînd înăuntru. Dincolo de el, prin gura de ventilație marcată cu gratii roșii de cupru, puteam distinge un balon ovoidal părăsind culoarul către Palatul Banffy. Nu era însă unul polițienesc. Apoi nu am mai privit afară, ci direct la îngrozitorul musafir.

Direct la Călătorul Negru.

Avea o față smeadă și rătăcită, fără mască de respirație. Ochii îi luceau ca ai unui nebun. Jobenul de pe cap nu avea decît două benzi metalizate, restul lipseau. Nici mantaua neagră cu inserții magnetice nu era într-o stare prea bună. Nu eram frenolog, dar am văzut destule în meseria mea ca să știu că insul din fața mea era un obsedat, un rătăcit.

Iar dacă totuși mă mai îndoiam, omul avea la mînă un ceas electronic.

7

Îmi este destul de dificil să istorisesc mai departe, pentru că lucrurile au mers prost. Însă am să încerc să-mi păstrez coerența. Nu pot spune *exact* cum s-au legat evenimentele și nici ordinea lor precisă, pentru că deja linia temporală cedase, dar pot *încerca* o reconstituire. Am mai făcut asta. Nu știu însă cît de bine o să-mi iasă acum.

Cred că Cirus Gint a acționat primul. A lansat semnalul luminos prin gura de ventilație și omului cu ceas i-a scăpat un sunet urît, gîtuit, cînd a înțeles că nu era singur acolo, că i-am descoperit casa conspirativă și laboratorul secret. Dintr-un salt, a fost lîngă oglindă. M-am ridicat și am tras, iar pistoletul *Carpați Zero* a dat rateu, așa cum mă așteptasem să facă. Nu și al lui, al Călătorului Negru. Avea un alt soi de armă, mai mare, și glonțul m-a lovit drept în piept, doborîndu-mă dintr-odată pe spate. În ciuda șocului, am înțeles imediat că mecanismul proiectilului nu s-a oprit și că încerca să străbată armura protectoare mult prea subțire, așa că m-am zbătut disperat

să îmi scot jiletca. Într-o fracțiune de unitate temporală, l-am văzut pe arhontele Cirus Gint trăgînd și el, iar pistoletul după model englez i-a funcționat, desigur. Glonțul l-a lovit pe ucigaș în dreptul inimii, împingîndu-l în oglindă chiar cînd aceasta a părăsit rama și paralelogramul transparent și lichid s-a rotit cu viteză prin încăpere, luîndu-i pe Călătorul Negru și pe tînărul arhonte cu el.

Nu mai eram decît eu în laborator, zăcînd buimăcit pe podele și holbîndu-mă la proiectilul care se rotea rapid în jiletca abandonată, străbătînd straturile de protecție într-o căutare frenetică și inutilă.

8

Caleașca departamentului a ajuns foarte devreme, venind dinspre Bulevardul Eroilor și urmărind semnalul luminos trasat de Cirus Gint înainte să îl ia *Timpul*. Doi ofițeri agitați m-au ajutat să urc înăuntru, în timp ce alți doi au rămas să păzească oglinda. Prin comunicatorul de pe ușa lată a trăsurii, șeful meu direct, beizadeaua Vilhelm Adi, mi-a cerut cu o voce oficială să mă grăbesc, pentru că trebuia neapărat să îmi vorbească.

Mi-a vorbit. Mi-a vorbit în timp ce coboram scările, chiar în beciul Poliției Naționale. Încăperea rece, de piatră veche, de obicei invadată de apă în ciuda ploilor absente mai tot timpul. Încăperea folosită rareori pentru inventare de către Departamentul Artefacte și Arhive. În mod ciudat, toate căile folosite de Călătorul Negru păreau să aibă legătură cu apa. Ca și cum îi facilita drumurile, îl *conducea*.

Torsul uman se afla la baza scărilor și blazonul cu roata dințată mi-a confirmat că era arhontele. Moartea lui Cirus Gint nu m-a mirat în nici un fel, deși am știut instinctiv care erau consecințele. Ceea ce m-a uimit însă a fost o a doua grămadă de rămășițe umane.

N-aveam cum să mă înșel.

Cel de-al doilea tors *avea* o gaură de proiectil în dreptul inimii.

Nu exista nici un Călător Negru.

Nici n-a existat vreodată.

Mașinăria îi ucidea.

Îi ucidea pe adepții demenți ai doctorului Cristian David, cei care se închinau la ceasul rămas de la zeul lor, ceasul pe care fiecare lider al sectei nebune îl transmitea succesorului său cînd încerca poarta, dînd drumul

undelor distructive în atmosfera Planetariumului și erodînd tot mai tare sigiliul pus de strămoșii care încercaseră să salveze Port Transylvania.

Sigiliul deja deteriorat și pe care nu aveam cum să-l reparăm, pentru că nu aveam tehnologia necesară. Pentru că Britan Balcania murise și tehnica dezvoltată în colaborare cu englezii se topise în neant.

Și ceea ce ultimii raționaliști transformaseră în capcană mortală pentru a descuraja *călătorii* devenise un punct de atracție pentru demenți, în încercarea sălbatică de a găsi un nou traseu, bazat pe simpla și stupida existență a unui artefact electronic.

9

Escatologul Daniel Hatman murise în dimineața asta. Așadar, bărbatul mințea.

Mi-am dat seama că e ceva în neregulă încă de cînd am intrat în camera pentru interogatoriu. Aveam pe masă raportul frenologului și pe cel al fiziologului de serviciu și amîndouă indicau contrariul. Primul fusese semnat de către unul dintre cei mai buni specialiști cu care am lucrat, identificarea criminalului în spatele trăsăturilor reușindu-i în aproape 70% din cazuri, ceea ce era enorm. Pe fiziolog nu îl știam, ne fusese detașat de curînd de pe lîngă Noul București, dar omul avea un dosar impecabil. Nu aveam motive să îi pun la îndoială capacitatea profesională. Și totuși, am știut din prima clipă că martorul ne ascundea ceva.

N-aș putea să descriu senzația. Procedura s-a derulat pașnic. Chestorul de rang unu Robert Mihnea era conectat la tuburile care îi drenau sîngele, slăbindu-i voința și încetinindu-i reacțiile pentru a scoate adevărul la suprafață. Bărbatul a intrat aproape imediat în starea de letargie specifică și a răspuns la întrebări greoi, dar fără ezitări prea mari, astfel încît nimic științific nu fundamenta teoria care mi s-a conturat totuși în minte.

Pînă cînd l-a pomenit pe Daniel Hatman.

Un fior mi-a străbătut șira spinării, deoarece *știam* că Daniel Hatman murise în cursul dimineții, cu un proiectil trimis de un membru al Partidului Tolerant înfipt direct în centrul vitraliului. Atentatul a fost comunicat imediat tuturor centrelor de investigație. Iar Cirus Gint era și el mort, nemaiavînd așadar cum să confirme declarația chestorului. Și nu credeam în coincidențe. Nu credeam în ele deloc. În mod clar, chestorul de rang unu Robert Mihnea avea de undeva informația.

Sau blestematul de răspuns era chiar mai simplu: *omul mințea.*

Mi-am scuturat capul, buimac. Încercam să îmi dau seama dacă ar fi putut avea acces la *guttenbergul* de dimineață, unde fusese imprimată manual știrea cu moartea escatologului, în vreme ce oamenii de la Întreținere, cu uriașe carcere mobile în spinare, desprindeau benzile magnetice de pe perete. Cu ajutorul respectivelor benzi, colegii de la Secția Depanare urmau să încerce cît se putea de urgent să reconstituie dialogul pe care l-am purtat cu martorul. Era un efort inutil, cel puțin în ultima vreme, deoarece benzile se deterioraseră și prea puțin din conversație se mai putea păstra. Practic, eram obligați să ne descurcăm cu ceea ce fusese consemnat de către manimașină, fie că ne plăcea acest lucru sau nu. N-am putut să nu mă gîndesc că starea deplorabilă a benzilor se datora probabil și lipsei de entuziasm a deținuților care făceau muncile de întreținere. Încarcerarea ambulatorie devenise obligatorie prin lege chiar și în cazurile în care erau întemnițați pentru delicte nonviolente, în ciuda opoziției înverșunate a Partidului Tolerant. Așa că acum cei de la Întreținere își purtau în spate carcera mobilă personală, care îi încetinea considerabil și le interzicea chiar anumite mișcări, iar eu lucram cu nenorocita aia de manimașină.

Cît despre martor, acesta avea să își revină destul de repede în urma îngrijirilor medicale și a ingerării de ulei Frîncu, așa că nu mi-am făcut probleme. Nu cred că am pierdut mai mult de doi martori în toată cariera.

Dar ăsta era unul dintre cei mai buni.

Și dacă totuși chestorul Mihnea spunea adevărul...?

Posibilitatea mi s-a părut cu totul absurdă. Și mult prea convenabilă pentru el. Oglinda fusese examinată cu extremă atenție și nimic nu a părut să indice că era mai mult decît un artefact obișnuit. Clepsidrele și celelalte mecanisme din laborator mergeau suficient de prost ca să nu dovedească nimic. Iar cele două cadavre dezmembrate și fără cap din beciul Poliției Naționale nu au făcut altceva decît să confirme existența Călătorului Negru.

Însă chiar și așa, m-am simțit depășit de situație. Era nevoie de un arhonte care să investigheze cazul, poate chiar de mai mulți. Am deplasat maneta fotomobilului personal și am ajuns instantaneu la comunicatorul de sticlă verzuie unde, pentru o clipă, m-am oprit șovăind în dreptul panoului pentru poșta pneumatică. Nu aveam voie să-l folosim decît o dată pe zi, dar aceasta *era* o urgență. M-am mai gîndit o dată la posibilitatea îngrozitoare,

apoi am introdus rubinul în tub și am apăsat levierul care corespundea Departamentului Național de Escatologie.

Cu un șuierat puternic, rubinul a pornit.

Mircea Opriță
ALCHIMISTUL

1

Constantin Nazat ar fi avut motive să se considere un om realizat și să fie mulțumit de sine, de poziția ocupată în societatea românească a anului 2005, de calitatea sa de VIP înscris în listele oficiale. La cincizeci de ani abia împliniți, strînsese o avere considerabilă. Laboratoarele i se răspîndeau peste tot: de curînd deschisese alte două, în Bistrița și la Galați, iar dacă ajuta Dumnezeu și-i ieșeau aranjamentele, trăgea nădejde să-și extindă afacerea la Pesta și poate chiar la Jena, unde avea să se confrunte direct cu concurența cea mai acerbă. Pe plan personal, cocoșelul îi dădea rar rateuri și nu se putea plînge nici de lipsa curtezanelor, pe care le recruta cu ușurință fie din marile hoteluri, în timpul deplasărilor în interes de afaceri prin țară, fie dintre adeptele sectei de meditație cosmică pe care o inițiase cu cincisprezece ani în urmă, la scurtă vreme după ce Niki Iorgulescu, Marele Tiran, Marele Analfabet și Marele Frînar al secolului XX fusese împușcat.

Și totuși, trăia acut o stare difuză de nemulțumire, un fel de silă și suspiciune cu care se trezea tot mai des privind lumea, de parcă lumea ar fi avut mereu ceva cu el. Mai bine zis, împotriva lui. Sila asta îl cuprindea uneori chiar și în momente apreciate altădată drept plăcute, bunăoară cînd își chema directorul administrativ și contabilii în biroul plin de mobilier greu și de prostioare scumpe, iar aceia frunzăreau grăbiți dosarele cu socoteli ale firmei pe luna abia încheiată. Erau dosarele *veritabile,* cele pe care la capătul ședinței de lucru le prelua el însuși, încuindu-le în seiful secret. Alte mape, cu cifre destinate fiscului, rămîneau pe mai departe la vedere, servind pentru rapoartele anuale și, eventual, pentru niște lejere impozitări. Profitul real era în creștere, dar parcă nu sporea pe măsura așteptărilor lui, iar mai vechiul sentiment că undeva, cineva îl fură devenise

din ce în ce mai puternic. Încă nu-și dădea seama ce se întîmpla cu adevărat, dar era sigur că, îndată ce va descoperi „dedesubturile”, aveau să cadă cîteva capete. „La toate capetele ăstea o să le dau cîte un picior în cur!” hotărîse în limbajul său frust și energic, cu ochii țintă la cheliile transpirate ale angajaților, care intuiau difuz pericolul și transpirau și mai abundent.

Mai erau apoi ceilalți trădători, partenerii de afaceri și de coaliții politice, niște jigodii ordinare, care-l pipăiau fără rușine pe la buzunare, preocupați doar să smulgă pentru folosul propriu cît mai mult din ce strîngea el. Pînă și Casa Regală, deși își pusese mari speranțe în ea și pompase destul în vistieria ei fără fund, se făcea că uită de decorația pe care el, unul, avea sentimentul că o cumpărase de mult: Crucea de Merit în rang de Mare Cavaler. Ducea tratativele prin șambelanul regal Năstase Ernest Urdăreanu, căruia îi și spusese la o recepție: „Bă, te credeam prieten, da’ tu nu ești decît un țucălar cu ștaif, mă tot porți cu vraja. Cît să-ți mai tot dau?” Cică Majestatea Sa n-avea timp să semneze decretul. Ba era plecat la Sinaia, ba în vizită neoficială la Paris, la Ludovic al XIX-lea, pentru niște credite în franci noi, de care țara are urgentă nevoie. Sau pentru tratative secrete vizînd bunul măritiș al prințesei mezine, să nu rămînă neamul fără moștenitori. Trucuri și iar trucuri! Constantin Nazat nu contesta că motivele acelea puteau fi și reale, că altfel n-ar fi scris ziarele – *Albina de ambe sexe* și *Evenimentul de toate zilele,* din care citea mai ales pagina despre bordeluri și alte picanterii plăcute pentru sufletul obosit. Dar ce aveau, oare, învîrtelile regale cu decorația pe care o rîvnea el?

Peste acestea toate, mai era și fireasca teamă de faliment. Firma lui se specializase în producția de diamante artificiale, ceea ce se dovedise, cel puțin în ultimii doi ani, un lucru inspirat. Cretinul și umflatul de Mitrea, care într-o vreme umplea presa cu declarații de îmbuibat, se băgase numai în producția de aur alchimic. Inflația în domeniu îi ruinase și averea, și imaginea publică, încît acum nemernicii de reporteri îl mai căutau doar prin ușile tribunalelor, sîcîindu-l cu întrebări obraznice, de parcă omul ajuns în năpastă n-ar fi fost destul de necăjit și fără ele! Dar, la urma urmei, fiecare cu vrabia mă-sii, conchidea scurt Costică Nazat, alungînd din minte suferințele altora și revenind la problemele sale.

Tocmai primise un raport de la firma de detectivi particulari „Mușat & Mușatinii”, pe care o angajase să-i supravegheze cercurile de meditație

cosmică. De acestea nu se mai putea ocupa direct, deși le întemeiase îndată după moartea lui Iorgulescu, cînd venise în sfîrșit vremea să poată face cine ce voia. Atunci i se păruse că din afacerea cu paranormalul se putea cîștiga mai mult decît din producția cuptoarelor de diamante, exploatate inițial în ascuns, dar pe care le scosese la lumină și le aruncase pe piața Bursei în aceleași vremuri de „transformări fundamentale". Ăștia erau termenii folosiți în toate comunicatele partidelor, ba chiar și în cele aristocratice, ale Casei Regale restaurate. Surprins de ușurința cu care mania grupurilor de meditație prindea la publicul aflat în totală derută, Constantin Nazat investise bani și energie în afacere, iar o vreme se amăgise cu gîndul că postura de guru putea fi ținta adevărată și dorința maximă a vieții lui. Din fericire, înțelesese la timp că limbajul lui cam țărănist nu plăcea tuturor plătitorilor interesați de integrarea sufletelor lor în spațiul absolut, așa că își angajase intermediari și urmărea din umbră evoluția situației.

Unuia, Bivolaru, îi spusese clar, încă de la prima întîlnire: „Bă, puță de oaie, te angajez pe post de guru, chiar dacă ai mutra asta dubioasă, de intelectual cu ochelari. Da' o să stau cu binoclu' pe tine și să nu dea Belzebutu' alchimiei să te prind cu mișmașuri! Nu uita să-mi trimiți și mie cîte o adeptă de asta, de-a ta, căreia îi faci pase terapeutice, că vreau să-i fac pase și eu." Ce-i drept, guru se ținuse de cuvînt și livrase marfa de cîte ori îi ceruse Nazat. Numai că acum detectivii mușatini îi semnalau faptul că Bivolaru jumulea nu numai domnițele împătimite de meditația cosmică avansată, ci și încasările acelei secte în continuă expansiune. Raportul emitea și ipoteza că guru se pregătea s-o „tundă" în Suedia, de unde putea să dea cu tifla întreg Regatului României. Cunoscută pentru tradițiile sale liberale, republica suedeză n-ar fi plecat urechea la o cerere de extrădare, nici măcar dacă intervenția s-ar fi făcut din partea Majestății Sale Grigore Carol III personal.

2

Pe cît sînt verile de fierbinți și nesuferite, pe atît sînt de nesuferite și iernile Bucureștiului, mai ales cînd dau semne că încep în noiembrie și se termină la Paști. În dimineața aceea cu vînt subțire, care îndemna la caftan de blană și căciulă, cerul sur plesnise pe neașteptate și revărsa în vîrtejuri, peste acoperișurile de țiglă, primii fulgi din an. Pe cînd grăjdarii îi scoteau în curtea vilei droșca de serviciu, trasă de doi cai rotați, cu nările aburinde,

Constantin Nazat aștepta posomorît la ușa dinspre terasă. În spatele său, valetul ținea pregătită mapa de piele neagră, cu terfeloagele pe care stăpînul le căra de obicei cu el. Nimeni nu putea ști exact ce anume era acolo, uneori nici chiar purtătorul lor autorizat, decît atunci cînd strecura printre hîrtii o sticlă de pălincă ardelenească, s-o aibă la îndemînă pentru cînd era de semnat vreo înțelegere de afaceri. Acum, de pildă, chiar putea fi vorba de așa ceva, fiindcă mesagerul venit ca un bolid de la atelierul din Calea Griviței îi vorbise de un neamț care trăsese direct acolo și nu știa nimeni ce voia, decît că întreba de „Herr Nazat".

— De ce n-ați înhămat și surul? întrebă Constantin Nazat nemulțumit, iar grăjdarul-șef se grăbi să spună că preferatul domnului patron șchioapătă de un picior.

Nazat se enervă de-a binelea.

— Mă, derbedeilor, de asta vă plătesc? De asta vă țin ca pe niște păduchi în jurul meu, de-mi pustiiți cămările și nu vă mai satură naiba de pretenții bolborosite cu ochi lăcrămoși și cu săru' mîna? Ce i-ați făcut de șchioapătă? Nu v-am tot spus să băgați de seamă la gropile de pe stradă, că primaru' de acum al Capitalei nu-i mai bun ca ăla de dinaintea lui? Că nu știe ăștia decît să promită că dă și că repară, și dacă-i de la liberali, și dacă-i de la conservatorii lu' Pește…

O mai ținu o vreme în mormăieli bruftuluitoare, răstimp în care grăjdarii afișau o umilință exagerată, apoi se repeziră să-l apuce de subsuori și să-l salte în trăsură. Cu uniforma lui albastră, de general înfiretat, vizitiul își luă cu demnitate locul în față și plesni plin de importanță din bici. Caii se smuciră, iar trăsura își hurui roțile pe pavajul aleii, ieșind prin porțile aurite ale domeniului, pentru ca imediat oamenii de pază să le zăvorască în urmă. Doi bodyguarzi apucaseră să sară sprinteni la spatele trăsurii, de-o parte și de alta a reclamei pictate cu migală: „Atelierele Nazat. Diamante pentru toate pungile". Cuvintele roșii încadrau imaginea unei retorte prevăzute cu spirală, care putea fi la fel de bine reclama unei distilerii de alcool.

În ciuda vremii mizerabile, străzile erau destul de aglomerate și în cîteva rînduri trebuiră să aștepte pînă cînd niște atelaje, prea zorite să traverseze intersecțiile, aveau să se descurce din „dopurile" de circulație pe care tot ele le creaseră. Bineînțeles că incidentele nu puteau fi rezolvate fără țipete și înjurături – tradiție locală – fiindcă vizitiii în cauză refuzau să-și recunoască vreo vină proprie și se acuzau reciproc. Iar în Piața Romană,

unde agenții de poliție catadixiseră să iasă totuși la vedere, Nazat avu de așteptat pînă cînd doi dintre ei, scuturîndu-și nervos coifurile cu pene, sfîrșiră de aplicat amenzi în serie, chiar și unor pietoni adunați să caște gura la incident.

Pe Bulevardul Ortodoxiei Române, trăsura trecu pe lîngă Grajdurile „Smith and Morisson”, de unde tocmai se scoteau încărcăturile cu bălegarul scremut peste noapte de cei cinci mii de cai ai societății. Putoarea specifică îți sucea nasul; un rău necesar, la urma urmelor, fiindcă fără acest serviciu public Bucureștiul ar fi fost pur și simplu paralizat. În capătul celălalt al bulevardului, Grajdurile Galatasaray – cu numai două mii de cai, dar de rasă arabă – puțeau tot atît de tare, însă existența lor în inima Bucureștiului era o dovadă că investitorii străini nu ezitau să-și facă simțită prezența în România anului 2005, ba dimpotrivă, Est și Vest acționau în strînsă și concurentă colaborare.

Curînd, droșca trecu pe lîngă Gara de Nord, clădire masivă și cenușie, una din ctitoriile răposatului Niki Iorgulescu, cel care – oricît l-ar fi criticat profitorii morții lui violente, inclusiv șambelanul regal Năstase Ernest Urdăreanu, prietenul și totodată neprietenul lui Costică Nazat – lăsase totuși cîteva urme vizibile chiar și de pe Lună (în caz că ar fi oameni pe acolo): Casa Poporului, Canalul Țării, Gara de Nord. Din perimetrul acesteia din urmă ieșeau cele două linii de cale ferată, una spre Europa, alta spre est, la Marea Neagră și Orient. Linii pe care gîfîiau nădușit, o dată pe săptămînă, minunile tehnicii moderne, recent inventate: locomotive cu abur, trăgînd în urma lor platforme de marfă, combinate cu niște vagoane micuțe, cochete, ca niște bijuterii.

Constantin Nazat nu avu răgaz să admire monumentala construcție, fiindcă exact în clipa cînd trăsura cotea pe Calea Griviței se produse o învălmășeală și caii zvîcniră în două picioare, nechezînd speriați. Din smucitură, patronul diamantelor pentru toate pungile căzu icnind între banchete, iar în momentul imediat următor se simți înhățat de niște mîini puternice, care dădeau să-l tragă jos, pe asfaltul umed. Auzi țipete mînioase, apoi zgomot de săbii ciocnite și două împușcături. Cînd se ridică din zăpada fleșcăită, mai apucă să vadă niște siluete alergînd aplecate spre trotuarul celălalt, lîngă care aștepta un cupeu negru, fără număr de circulație, și care porni în viteză, îndată ce necunoscuții se aruncară înăuntru prin portița deschisă. Bodyguarzii lui Nazat veniră imediat să-l

sprijine și să-l urce la loc, pe pernele trăsurii. Unul avea sabia ninja trasă din teacă, iar celălalt fusese împușcat în palmă și sîngera.

Pînă la sediul firmei vizitiul o ținu într-un galop întins, biciuind caii fără milă. În cele cîteva minute ce urmaseră atacului, Constantin Nazat se dezmetici din buimăceală, înțelese că tocmai scăpase dintr-o tentativă de răpire desfășurată la lumina zilei și, enervîndu-se, se răcori cu o campanie de înjurături. Primul la care se gîndi fu Jenică Boambă zis Bebeco, patronul de la „Cuptorul de Aur Pur”, cu care avusese mai multe ciocniri de afaceri. Știa că Bebeco, înainte de a-și da duhul pe muntele de plumb din curtea atelierelor sale din Berceni, încerca să se reprofileze pe diamante și ar fi făcut orice să-l înghită pe el, pe Nazat, mai norocos la Bursă și cu o cifră de afaceri semnificativă. E clar, producția de aur intrase în impas, tuciuriul de Jenică ar fi fost în stare să taie pe indiferent cine îi stătea în cale. „Noroc că și noi avem săbii ninja!” se îndîrji Costică Nazat.

Apoi nu mai fu chiar atît de sigur că aceia fuseseră oamenii lui Bebeco. Mai auzise de un mafiot internațional care și-ar fi deschis filială în București: unul, Giuseppe Orlandino, cu meserie făcută în Sicilia și de care începuseră să tremure toți mahării cu bani de pe ruta Napoli-Ljubljana-Belgrad-Budapesta. Cu concurența locală s-ar mai fi descurcat, dar spera din tot sufletul să nu fie mîna macaronarului. Ceea ce nici nu mai părea chiar atît de sigur, gîndi el alarmat, în clipa în care descoperi drăcovenia parcată dinaintea atelierelor sale.

3

Era un vehicul de tip trăsură fără cai, din cele despre care se auzea că le-ar fi pus în circulație un aiurit, Ford și nu mai știu cum, prin America. Droșca se oprise alături, iar Constantin Nazat cerceta cu uimire și neîncredere apariția aceea insolită. Deși cerul era în continuare opac, alcătuirea metalică lucea argintiu. În zilele senine, cînd soarele bătea direct în suprafața ei, probabil că sclipirea îți lua pur și simplu ochii. Avea un bot aerodinamic, un parbriz îngust, niște cocoașe din loc în loc, dintre care cea mai mare, în partea din spate, arăta ca un imens ventilator. Cocoașele mai mici aveau în vîrf supape cum mai văzuse la locomotivele construite la Craiova, din dispoziția Marelui Tiran, ca să aibă românii trenuri naționale.

Locomotivele acelea erau cu abur, iar mașinăria din fața Atelierelor Nazat tot cu abur funcționa. Așa sugerau mecanismele montate pe

cocoașele din carcasă, anume ca să acționeze supapele. Totuși, dacă era o trăsură mecanică, ar fi trebuit să aibă patru roți. Nu i se vedeau roțile. Poate îi erau ascunse undeva dedesubt, sau poate că nici n-avea roți și se deplasa într-un mod nemaivăzut. „Ai naibii americani! Or să umple lumea și cu chestia asta!” gîndi Costică Nazat admirativ, apoi paznicii deschiseră cu hurducături poarta de metal. Erau pe puțin zece hăndrălăi în gheretă, înarmați cu pistoale cu două țevi, iar unul dintre ei avea atîrnată la șold o armă cu repetiție. Smucită de cei doi cai rotați, trăsura pătrunse în curtea îngustă și murdară, apoi avansă încet pe lîngă zidul cenușiu cu ferestre multe, mărunte și înnegrite de fum.

În fund, chiar deasupra intrării în hale, trona numele atelierelor și specificarea, trecută dedesubt cu litere mai mici, dar îndeajuns de vizibile: „Firmă agreată de Majestatea Sa Regele Grigore Carol III”. În urmă cu ani buni, cînd întreprinderea era mult mai mică, deasupra intrării scria „Firmă agreată de Poporul Român, în frunte cu iubitul său conducător, Niki Iorgulescu”. Dacă Nazat ar fi fost mai intelectual decît era, ar fi putut filozofa despre felul cum trece gloria lumii, dar el, ca om practic, ura filozofia și lua lucrurile în normalitatea lor cea mai simplă, aceea care îi servea perfect interesele.

Inginerul-șef se grăbi să-i iasă patronului înainte și-i spuse că neamțul îl aștepta la el în birou, unde îl tratase cu o cafea turcească, făcută gospodărește la ibric, dar aceluia nu-i plăcuse concentrația și și-o lungise cu apă minerală.

— Ce mă-sa vrea? întrebă Costică Nazat, încă nervos din cauza întîmplării de la Gara de Nord, dar și bucuros că nu urma să dea ochii cu mafiotul Orlandino.

— Nu știu, că aici nimeni nu înțelege nemțește, recunoscu stînjenit inginerul. Zicea mereu: patron, patron, și atunci am trimis un ucenic să vă cheme. Băiatului i-am dat bicicleta mea, că altceva n-am avut la îndemînă.

— Bine, bine! i-o reteză scurt Nazat.

Neamțul era mai în vîrstă decît el, lung și osos, cu o față îngustă. Era de un blond cărunțiu, cu ochi albaștri, iar hainele lui tăiate europenește contrastau cu șuba de blănuri a lui Costică Nazat și, bineînțeles, cu salopetele murdare ale lucrătorilor din hală.

Patronul atelierelor bănui în vizitator un posibil client și-l luă să-i arate întreprinderea. Mai precis, partea care se putea vizita de către străini,

fiindcă n-avea de gînd să-și trădeze străvechile secrete de fabricație. Îi arătă cuptoarele de coacere, stivele de cărbuni folosite drept combustibil și totodată, după un tratament complicat, drept materie primă. Trei cuptoare duduiau de zor, nu te puteai apropia de ele din cauza dogorii, iar în al patrulea lucrătorii tocmai îndesau cu lopata cărbune de calitate, pregătindu-se să-l aprindă si să ințețească focul cu niște foale uriașe. Îi arătă neamțului și retorta, simbol al firmei înscris de altfel pe blazonul Atelierelor. Numai că acolo, pe blazon, retorta era mică, iar în atelier obiectul era de-a dreptul uriaș, și la fel sistemul de spirale de cupru care țineau de mecanism. Neamțul dădea din cap și spunea *„Ja! Ja!”,* dar nu păru foarte interesat, sau poate că, fiind un om de afaceri versat, știa să se stăpînească. Doar atunci cînd fu condus în expoziția de onoare, unde, dincolo de geamurile blindate, trona o colecție reprezentativă de diamante artificiale, neamțului îi luciră ochii, pe cînd clătina din cap admirativ.

— Acum să trecem la treabă! hotărî Constantin Nazat. Ce vrei?

Vorbea în românește fiindcă, așa cum recunoștea cinstit la înțepăturile ironice ale ziariștilor, „nu le prea avea pe ăstea, cu limbile străine”. Deschise solemn mapa cea neagră, scoase mai întîi sticla de pălincă și o așeză cu grijă pe masa cu suprafață zgîriată, apoi puse alături teancul de contracte și pregăti instrumentul de semnat.

— *Nein! Nein!* refuză neamțul să se lase antrenat într-o afacere ce nu fusese încă negociată „la sînge”.

Și într-adevăr, discutară afacerea, mai prin semne, mai prin două-trei cuvinte englezești de care își aminteau pe rînd, ba inginerul-șef, ba vreun lucrător, uneori chiar și Costică Nazat, mîndru că se lipise și de el cîte ceva, din zbor, de la alte tratative. La început crezuse că neamțul vrea să cumpere o șarjă de diamante, hai, două!, și-i vîrîse lista de prețuri sub nas. Nu voia. Poate dorea o comandă specială cu mărimi anume sau cu forme precise? Atelierele Nazat puteau livra diamantele gata șlefuite, chiar dacă nu de calitatea oferită de olandezi. Nu, nu dorea. „Atunci ce zdupăiala mă-tii vrei?” pufni Costică Nazat fără perdea, convins că vizitatorul n-avea cum să-i priceapă cuvintele prea puțin măgulitoare. Și chiar așa era, dovadă că acela nu se supără deloc.

În cele din urmă înțelese: neamțul voia să cumpere întreg atelierul. Cu cuptoarele și retorta lui cu tot! Constantin Nazat simți că-l îneacă furia.

Făcu un efort colosal să se stăpînească și să nu-l dea pe necunoscut afară, în brînci.

— Nain, nain, nain! strigă el niște vorbe străine care în momentele acelea îi reușiră foarte bine în germană, apoi își continuă replica printr-o tiradă indignată, construită exclusiv din gesturi elocvente.

Era atît de revoltat, că nici nu-l mai însoți pe musafir pînă la poartă, cum s-ar fi cuvenit. Îl lăsă în seama inginerului-șef, iar el rămase să-și dea frîu liber furiei în fața lucrătorilor refugiați la adăpostul pereților fierbinți ai cuptoarelor alchimice, unde șorțurile de azbest îi protejau mai bine decît blana de samur pe Constantin Nazat.

— Șefu', păcat că n-ai ieșit! îi spuse inginerul cînd reveni în hală surescitat. Ar fi meritat să vezi drăcovenia aia pe cînd o pornea neamțul. Am crezut că o să-i scoată roțile de pe unde le-a dosit, că tot ne umblă nouă renumele cum că tot ce atingem ni se lipește de degete! Dar mașinăria neamțului chiar n-are roți, alunecă neted pe un fel de pernă de aer, să nu-ți vină să crezi!

4

Pe drumul spre casă trăsura era cît pe ce să calce un puștan care aproape că se aruncase înaintea cailor. Surprins de hurducătura neașteptată, Nazat îl înjură în gura mare și primul lui gînd fu să-și îndemne vizitiul să-i croiască nemernicului vreo două bice pe spinare. Apoi realiză că băiatul purta uniforma cu chipiu și tașca burdușită a vînzătorilor de ziare. Mai potolit, puse să i se cumpere presa zilei, iar atelajul își urmă drumul pe bulevardele Capitalei ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Nu mai ningea, prin urmare Constantin Nazat putu să răsfoiască ziarele cu degetele lui aproape țepene de frig. *Albina de ambe sexe* publica pe două pagini niște plăcinte de reportaj monden, cu texte și imagini de la recepția dată cu o seară în urmă de breasla croitorilor. Prostănacii ăia tocmai lansau – cu întîrziere, ca de obicei – moda de iarnă, în declarații pompoase, de reclamă plătită. Dagherotipiile ieșiseră destul de șterse la tipar, încît abia puteai distinge trăsăturile fetelor care prezentau, pe ringul de la Terasa Casata, blănuri de vizon și căciuli de vulpe argintie.

Evenimentul de toate zilele avea, în schimb, pe pagina a șasea, un chenar mare și aurit care îi atrase imediat atenția. Printre cîrceluși și floricele, un text cu litere aldine anunța congresul mondial al alchimiștilor, care urma să

se țină la Budapesta peste două săptămîni. Ăsta da, era un eveniment! Nu că ar fi dorit el neapărat să participe, deși figura acolo și o invitație adresată tuturor celor interesați. Frunzări mai departe, în grabă, restul ziarului, reperînd imediat titlurile de scandal și promițîndu-și să revină asupra lor acasă, într-o lectură tihnită. Apoi își îndesă mîinile în buzunarele șubei de blană și rămase neclintit, privind absent spectacolul străzii. Era o defilare de imagini fără nici o consistență.

Mai fusese la un congres profesional cu cinci ani în urmă, la Veneția, de unde revenise cu amintirea unor chefuri lungi, petrecute cînd pe uscat, cînd în gondolele clătinate de apele lagunei. Atunci era vară, cald, iar putoarea umedă și sărată din aer îți făcea numai atîta greață cît să-ți poți elibera, pentru hrana peștilor, stomacul prea umflat de paste, antipaste și diverse fructe de mare amestecate. Spre sfîrșit fuseseră și niște incidente neplăcute, pornite de la o tîrfă plătită de alchimiștii din Württemberg ca să-l compromită pe el și să rateze încheierea unui contract important, „suflat” de sub nas – așa cum s-a dovedit ulterior – de concurența nemțească.

La Budapesta ar fi mers și n-ar fi mers. Nu avea o părere prea bună despre alchimiștii unguri, pe care îi suspecta că-și umflă în mod exagerat cifrele realizărilor în rapoartele anuale, trăgînd sfori în culisele organizației mondiale și beneficiind astfel de o incredibilă indulgență din partea Consiliului de la Jena. Ca dovadă, uite că organizau chiar ei congresul din acest an, după ce colegii spanioli pierduseră cursa la arbitraj. Și ce grozav ar fi fost în insulele Baleare, mai scăpai de mizeria asta de climă rece și umedă de pe continent! Hotărît lucru, conchise Costică Nazat, ungurii sînt dați naibii dacă pot întoarce asemenea situații decizionale în favoarea lor. Se auzea că mai nou emiteau pretenții și asupra pălincii, alarmîndu-i pe proprietarii distileriilor din Ardeal. Că hîr, că mîr, ba că pălinca-i a mea, ba că nu-i a voastră. Amenințau că deschid proces la Haga, la olandezii cu care ungurii au fost întotdeauna într-o relație frățească, doar nu întîmplător își aleseseră și unii, și ceilalți, laleaua drept simbol național. Asta mai lipsește acum, să pierdem și pălinca, gîndea Nazat, fiindcă nu știu care judecător rotofei și rozaliu, sensibil la vinul de Tokay și la cîțiva săculeți de aur scos din cuptoarele de la Buda, o s-o atribuie lui Feri-baci pe motiv că el o produce mai de mult, sau că fiertura lui de pere e mai autentică decît distilatul nostru de prune bistrițene.

Apoi, luat cu alte gînduri, își scoase din minte anunțul din *Evenimentul,* iar acasă îl aștepta emoționat contabilul-șef, avînd sub braț un dosar încurcat pe care Procuratura îl cerea cu insistență pentru verificări. Își petrecu după-amiaza răsucind problema pe toate fețele, pînă cînd găsiră împreună o soluție salvatoare și asta mai redresă întrucîtva moralul patronului. Scoase din mapă sticla pe care n-o mai băuse la atelierele din Calea Griviței cu vizitatorul neamț. La lumina aruncată difuz de flăcăruile tremurătoare ale candelabrului, își turnă lichidul incolor într-un pahar mare de apă, bău jumătate din el dintr-o sorbitură și, cu ochii ieșiți de efectul imediat al alcoolului, își aminti de unguri și se întări în hotărîrea lui anterioară, că „nu le-o dăm". Nu le dăm pălinca, de unde pînă unde atîtea pretenții deșănțate și atîtea drepturi pe ce descoperi în ograda altuia! gîndea alchimistul, dar parcă acum mai puțin revoltat și dispus să accepte că nici pălinca ungurească de pere nu era tocmai rea. Prin urmare, ne strîngem noi mîinile, dar să-și vadă fiecare de producția lui și să și-o folosească așa cum crede de cuviință. Pe fondul acesta de îmblînzire, luă din nou la răsfoit ziarele proaspete, parcurse cîteva articole mai distractive și reveni la pagina șase din *Evenimentul de toate zilele,* unde îl aștepta răbdător anunțul deja cunoscut.

La urma urmei, observă Costică Nazat, poate că nici nu-i chiar atît de rău să participi la un congres al organizației mondiale. Supărat de întîmplarea aceea din urmă cu cinci ani, întorsese spatele oficialităților din domeniu, hotărînd că treburile lui merg destul de bine și fără amestecul unor străini. Acum însă, de cînd începuse să-și extindă firma în teritoriu, îl preocupa vag și ideea de a ieși cu afacerea dincolo de granițele țării, cum văzuse că mai făcuseră cîțiva, cu bun folos pentru firmele lor. Încercase și el, la Veneția, dar producătorii de acolo se dovediseră niște escroci dornici să-l pîrlească fără milă, insensibili la amintirea unei prietenii de pahar pe care bucureșteanul se străduia să le-o retrezească în memorie. Cu ungurii încă nu încercase nimic, dar poate că n-ar fi stricat să-și deschidă ateliere la Seghedin sau la Pécs, în caz că nu i s-ar fi condiționat politic, printr-o semnătură de renunțare la pălinca românească. Și, în fond, nici nu era obligat să facă afaceri cu ungurii, chiar dacă organizau congresul pe teritoriul lor. La o asemenea adunare vin breslași din toată lumea, încît cine știe peste cine dai și ce oportunități se ivesc. Mai sînt irlandezii și scoțienii, au și ei o bună tradiție în alchimie, mai sînt arabii, care au

inventat pînă și denumirile esențiale – alambic, alcool, chiar dacă ăștia nu beau, că-i oprește profetul lor abstinent. Și, după cîte se zvonea, veneau tare din urmă alchimiștii ruși. Care, dimpotrivă, sugeau la produse alchimice ca niște bureți bine uscați, așa că puteai sta cu ei de vorbă și despre un plan de afaceri, cinstit și uman.

Cu asemenea gînduri înseninate, dar încă fără să ia o decizie, Constantin Nazat se vîrî în așternutul plăcut mirositor și se pregăti să adoarmă, cu ochii ațintiți asupra căminului masiv în care servitorii avuseseră grijă să îndese, înainte de a se retrage în cămăruțele curții din dos, un buștean respectabil. Ardea cu trosnituri mici, deasupra unui morman de jar încins.

5

În aceste timpuri moderne, călătoriile europene nu mai reprezintă o curată aventură, ca în urmă cu cincizeci sau o sută de ani, dar nici chiar simple nu sînt. Românul are de ales între mai multe soluții. Prima ar fi cu societățile de poștalioane nemțești sau turcești, în funcție de pretenții și de pungă. Poștalioanele Toros, de pildă, stau la dispoziția burghezilor săraci și mitocani: vînd bilete ieftine însă și condițiile oferite sînt în consecință. Hodoroagele scîrțîie ca dracu' și nu de puține ori se întîmplă să te trezești că le sare vreo roată în plină cursă, prilej de mari emoții pentru călători. Mai ales cînd accidentul se produce pe Valea Prahovei, la o curbă sub care se deschide minunata priveliște a unei rîpe de zeci de metri adîncime. Ziarele au scris despre mai multe asemenea evenimente rutiere de dată recentă, în care și-au pierdut viața și călătorii, și vizitiii, ba chiar și caii, care n-aveau altă vină decît că trăgeau vehiculele vechi la care fuseseră înhămați. E adevărat că nu toate rablele firmei sînt fundamental defecte, iar excursioniștii care-și permit să plătească bilete de clasa întîi circulă cu rădvane mai îngrijite și au parte de distracții specifice. Firma a angajat viorişti, țambalagii și guriști care să cînte pe traseu manele tînguitoare, șlagărele anului 2004, și se zice că însuși compozitorul în vogă al genului, celebrul Artimon Mira-s-ar Lumea, cîntă uneori pentru clienții lui Toros, cînd patronul acceptă să plătească sumele imense pretinse de artist.

Societățile nemțești sînt, să recunoaștem, mai sigure. Au rădvane masive și cai zdraveni, cu copite cît taburetul, dar și un mare defect: atelajele sînt mai lente, întrucît deviza neamțului este securitatea transportului și reducerea la zero a despăgubirilor datorate clienților care au avut

prevederea să-și cumpere asigurări. Și firmele germane au pus la dispoziția călătorilor unele momente distractive, numai că acestea sînt de natură selectă, pentru pretențioși. Ei pot asculta, de pildă, valsuri vieneze înregistrate și difuzate pe ultimul tip de patefon cu manivelă, iar în acest scop patronii nu s-au zgîrcit să angajeze manipulatori însărcinați să învîrtă ore în șir dispozitivele prin care se acționează respectivele compact-discuri de ebonită.

Ultimul răcnet al călătoriilor europene este însă, cum bine se știe, trenul. Aici americanii au rămas imbatabili, fiindcă invenția locomotivelor cu aburi le aparține și nimeni nu le-a putut scoate de sub control sistemul mondial al căilor ferate. Pînă și Sublimul Tiran Odios, căruia îi trecuse la un moment dat prin minte să preia afacerea în patrimoniul național, înființînd prin decret prezidențial Întreprinderea de Locomotive cu Abur de la Craiova, a trebuit să bată în retragere din cauza complicațiilor juridice internaționale și să accepte tacit supremația americană, chiar dacă în vorbe n-o recunoștea. După căderea lui, firmele de peste Atlantic n-au mai întîmpinat nici un obstacol în pătrunderea lor impetuoasă pe piața de capital a noului Regat Român. Rezultatul se vede: garniturile jerpelite de odinioară s-au înnoit și modernizat, trenurile rapide de tip Intercity ating frecvent viteza de 35 de kilometri pe oră, iar companiile din Boston și Chicago promit să adauge celor două linii de cale ferată existente alte două: spre Iași și spre Craiova. Poate că e greu de crezut, dar între absurditățile vechiului regim s-a putut contabiliza și ideea Marelui Conducător de a înființa o fabrică de profil în Oltenia, de unde locomotivele noi erau aduse la București pe șosele, trase opintit de batalioane de cai. Caii armatei, bineînțeles.

Constantin Nazat alese călătoria cu trenul. Nici nu voia să audă de înghesuiala din poștalioane și, în plus, dorea ca la Budapesta să-și păstreze libertatea de mișcare. Să dispună, deci, de propria trăsură și de propriii cai. Ar fi putut parcurge întreaga distanță cu atelajul personal, fără alte complicații, asumîndu-și, în schimb, neplăcerile unui voiaj lung, pe drumuri pline de hîrtoape. Timpul îi era limitat și nici nu voia să ajungă la destinație frînt de oboseală și cu animalele vlăguite. Își cumpără, prin urmare, un spațiu adecvat pe o platformă de marfă și două compartimente într-un vagon de călători. Unul pentru sine, celălalt pentru bodyguarzi, la grămadă, fiindcă era exclus să apară în Ungaria singur și lipsit de protecție,

ca un sărăntoc. Vizitiii urmau să stea pe platformă, în niște cușete alăturate grajdului pentru cai.

Puse să i se pregătească trăsura de lux, marca Mercedes, de culoare neagră, căreia îi comandase la fabricant portiere cu emblema firmei sale, chenar și litere aurii, totul plasat sub un steag tricolor. În Gara de Nord, la îmbarcarea trăsurii, avu surpriza ca oamenii lui să descopere acolo alte două vehicule cunoscute, de-ale concurenței. Valentin Iorgulescu era un alchimist tînăr din cartierul Balta Albă, încă modest în branșă, dar cu ceva școli terminate la Padova, despre care Costică Nazat îi spusese cîndva în față, la un moment de beție comună, că se pișă pe ele. Altă trăsură, deja parcată și ancorată pe platformă, era a lui Tîrnoveanu, goangă importantă, căreia nu-i putea nega personalitatea, oricît l-ar fi tentat orgoliul propriu s-o facă. Afacerile îi mergeau strună, poate și fiindcă omul reușise să avanseze politic, ocupînd o funcție de secretar de stat în guvernul regal, la Ministerul Poluării Graduale. Constantin Nazat ezită o clipă între a trage o înjurătură și a trimite pe cineva la agenție, să se intereseze dacă nu cumva aveau bilete în compartimente alăturate, iar dacă da, atunci să-i schimbe imediat locul în alt vagon. Pînă la urmă, le făcu pe amîndouă, iar băiatul de casă reveni în scurtă vreme cu biletele noi.

Călătoria decurse în liniște pentru patronul firmei Nazat, care putu admira mai întîi Carpații sub prima zăpadă, iar în final pusta ungară. Trecînd prin Sinaia, cercetă cu invidie, de la geamul compartimentului, vilele luxoase ale tuturor căpătuiților infiltrați în munții regatului național, făcîndu-și calculul că, dacă afacerile îi prosperau în continuare, o să pună să-i ridice una și lui, peste vreun an sau doi. Cît privește pusta, deși ungurii făcuseră arăturile de toamnă și ogoarele lor arătau enervant de bine și de ordonat, se mulțumi să le compătimească ironic gustul pentru întinderile plate, în mijlocul cărora se ridicau ici și colo grajdurile prelungi ale fermierilor crescători de cai. Auzise că din negoțul cu cai ungurii scoteau bani frumoși, dar nici așa, să n-ai tu un peisaj mai acătării, încît să fii nevoit să-ți poreclești toate movilele din țară munți…

Budapesta, în schimb, îi plăcu. Se plimbă cu trăsura personală în lungul Dunării și, impresionat de atîta bogăție de apă, încercă să-și imagineze cam cum ar fi putut arăta Bucureștiul dacă în locul Dîmboviței ar fi curs ditamai fluviul. Ungurii tocmai construiau un pod cu lanțuri, ca să-l alăture celuilalt, ridicat cu ani în urmă, cu capital germano-american, pentru calea

ferată a Orient-Expresului. Constantin Nazat urmări cu o privire fugară agitația de la debarcadere, unde se încărcau platformele pentru tranzitul de pe un mal pe celălalt, modalitate seculară și totodată curentă de trecere a Dunării. Ca om de afaceri ce era, nu rezistă tentației să se întrebe ce s-or face toți proprietarii ăia de plute și barcazuri după ce avea să se dea în folosință podul cu lanțuri, a cărui arhitectură se profila deja, masivă și impresionantă, între Pesta și Buda. Falimentul îi așteaptă! trase el concluzia firească și aproape că se bucură, de parcă era vorba de propriii săi rivali. Îi fu ușor să constate că volumul afacerilor fluviale începuse deja să scadă, fiindcă pietonii foloseau fără ezitare podul de cale ferată, în ciuda avertismentelor afișate pe pancarte la capetele lui, într-o limbă de neînțeles. Cum însă transcontinentalul trecea o dată pe săptămînă, budapestanii nu prea riscau să fie călcați de locomotivele cu abur, iar paznicii podului închideau ochii și întindeau mîna la creițarul tradițional, lăsîndu-i pe doritori să șontîcăie fericiți printre traverse, pe deasupra apelor cenușii ale fluviului.

De partea cealaltă a Dunării se înălțau o biserică țuguiată și clădirea masivă a Palatului Asociației Ungare, cu steagul roș-alb-verde arborat la catargul de pe acoperiș. Costică Nazat nu era el expert, dar nici chiar ageamiu în geografia politică. Aflase, bunăoară, că Ungaria nu era nici regat, nici republică, ci o formă originală de confederație, numele oficial al statului fiind Asociația Mondială a Ungurilor de Pretutindeni. În palatul cu steag își aveau birourile Asociatul Regent și cei treizeci de Asociați Generali, cîte unul pentru fiecare comunitate de maghiari reprezentată în statul de bază, indiferent pe ce teritoriu se constituiseră. De la tălmaciul secui pe care îl luase cu sine aflase că Asociatul General care răspundea de ungurii din Secuime era printre cei mai de vază din guvern, în vreme ce la coada onorurilor și a beneficiilor nimeriseră doi Asociați Generali care se îngrijeau de comunitățile ungurești din Filipine (vreo treizeci de persoane) și din Martinica (opt inși cu totul, dintre care trei mulatri, ieșiți din căsătorii mixte).

6

Tot căscînd gura la noutățile și frumusețile Pestei, Costică Nazat reuși să rateze deschiderea oficială a congresului alchimiștilor. Nu era el omul care să regrete foarte tare ceva, iar solemnitățile în general le găsea plictisitoare.

Singura pe care era dispus s-o ia în serios ar fi fost cea de la curtea regală, cînd urma să primească decorația Crucea de Merit și titlul de Mare Cavaler. Numai că momentul întîrzia enervant de mult și, de cîte ori se gîndea la șambelanul regal Năstase Ernest Urdăreanu, amintirea aceluia se alegea cu o ploaie de înjurături. Attila, tălmaciul secui, se interesă în stînga și în dreapta, reconstituind scenariul dimineții și reușind astfel să-i prezinte bucureșteanului o dare de seamă concentrată. Nazat o ascultă posac în salonul luxosului apartament închiriat la hotelul Kempinski, unde oglinzile venețiene răsfrîngeau imaginea unui chip mahmur, pe care nici aurul din ramele înflorate și nici cristalul de cea mai bună calitate nu reușeau să-l destindă.

Congresul se ținea la unul dintre cele două muzee impunătoare din Piața Mileniului, pe care o vizitase cu o zi în urmă, cînd pregătirile nu erau încă terminate și o armată întreagă de lucrători foiau printre coloanele clădirii, cărînd scaune plușate de la muzeul de vizavi. Alții întindeau pe fațadă benerele cu urarea „Isten hozta!” și traducerea ei în germană: „Wilkommen”. Din cele spuse de Attila, care după promenada de ieri nu arăta nici el în cea mai deplină formă fizică și spirituală, rezulta că manifestarea internațională fusese deschisă de însuși Asociatul Regent și că sala era destul de mare și de plină încît atît acela, cît și traducătorii vorbelor lui în germană și engleză să fie nevoiți să folosească sistematic cornetele de amplificare.

Alchimistul român era deja cu gîndul aiurea, la întîmplările din ziua precedentă, cînd dăduse roată grupului unor călăreți de bronz despre care tînărul secui afirma că erau înșiși strămoșii ungurilor actuali, descinși în pusta panonică în urmă cu o mie de ani. În spatele călăreților, într-un arc de cerc cu ferestre anume lăsate în construcția de piatră, Nazat văzu alte statui, de la regele Ștefan Încreștinătorul și pînă la figura actualului Asociat Regent. Despre acest ultim compartiment aflase că era singurul care își schimba mereu locatarul, în funcție de jocurile politice și de rezultatul alegerilor desfășurate din patru în patru ani.

Mai avusese în plan să parcurgă în trăsură lungul bulevard al cardinalului Andrássy, ca să-și pună în valoare Mercedesul recent cumpărat. Momentul de fudulie personală nu-i reuși chiar deloc, fiindcă strada aceea de lux era închisă pe tot traseul ei. Fusese decopertată și, printre mormanele de pămînt săpat, se vedeau schelării nesfîrșite, bușteni și scînduri încrucișate, pe sub

care își făceau de lucru, ca într-un furnicar, diverși ciocănari și cărători cu roaba. Și asta în ciuda timpului rece, dar uscat, din acel început de iarnă amețită. „Iar le-au venit ăstora investitorii!” observase invidios Constantin Nazat și chiar așa era, ungurii obținuseră finanțare ca să-și construiască, acolo la ei, primul metrou european. Săpaseră bulevardul de la un capăt la altul, iar pe fundul șanțului adînc de patru-cinci metri montau traversele unei linii de cale ferată. Citind informațiile de pe un panou explicativ, Attila aflase amănunte importante. Proiectul urma să fie gata în anul 2007, dată de la care budapestanii puteau, în sfîrșit, să circule pe sub pămînt, în niște vagoane mici, galbene, trase de cîte șase cai. Era în studiu și o prelungire a traseului, pe sub Dunăre, pînă în cetatea Buda. Prilej de justificat orgoliu pentru toți cetățenii Asociației Ungare, fiindcă în felul acesta construcția budapestană putea spera că, prin 2010, avea să rivalizeze cu perechea sa de peste Atlantic, metroul din New York.

— Pe naiba! exclamase Costică Nazat, cînd secuiul, mîndru de performanțele ungurimii de la centru ca de o realizare personală, îi înfățișa aceste perspective promițătoare. Americanii au metrou cu locomotive „brici”, iar aici spui că urmează să circule vagoane trase de cai...

Attila comentase imediat că totul depindea de finanțare. În plus, nu era deloc igienic să vîri sub oraș locomotivele cu abur, care în două-trei zile ar fi înnegrit cu fum de cărbune ars atît tunelul propriu-zis, cît și frumoasele stații subterane. Pînă la alte invenții tehnice, caii reprezentau totuși o soluție. Nazat fu nevoit să admită ideea asta și, cu o invidie secretă, începu să-și imagineze cum ar fi arătat un metrou cu cai la București, pe sub Calea Vaticanului, cu stații presărate între Băneasa și cartierul Berceni. La urma urmei, pînă prin 2020 s-ar putea face și acolo ceva. „Că doar n-om fi tocmai coada Europei!” pufnise fudul alchimistul, înghiontind cu vîrful umbrelei vizitiul de pe capra trăsurii, semn că oprirea turistică din puncul acela luase sfîrșit.

Mercedesul cu spițe făcuse apoi un tur de oraș după indicațiile experte ale băiatului din Sovata, care din cînd în cînd mai cobora la sugestia lui Costică Nazat, să se intereseze prin magazine de diverse lucruri ce-i veneau în minte angajatorului său. Intraseră apoi să prînzească într-un restaurant cu specific local, purtînd deasupra ușii sugestiva firmă „Paprika”. Li se adusese ciorbă de pește roșie la culoare ca magma Iadului, în ceaunașe agățate pe suporturi metalice și avînd spirtiere aprinse dedesubt. Sub

ghirlandele de usturoi și ardei iute, atîrnate de grinzile tavanului, începuseră să deguste pălinca de pere a locului, mai întîi cu o curiozitate reținută, apoi într-o irepresibilă pornire de a produce pagube însemnate rivalei declarate a țuicii noastre de prune. În final înecară tocana bine pipărată în vin roșu de Eger. Asta fiindcă Nazat, cînd i se aduse spre degustare cel mai scump vin de Tokaj, îl găsi prea dulce și prea femeiesc, pe cînd Bikavérul sec și gros căzu chiar pe gusturile lui și omul nu se dădu ridicat de la masă pînă nu bău singur o damigeană. Început pe lumină, cheful fu cuprins de noaptea repede coborîtă asupra Budapestei în acea iarnă fără zăpadă. El ținu pînă la închiderea localului, ajutat în desfășurare de hărmălaia veselă produsă după ce alchimistul bucureștean, printr-o generozitate cu adevărat bețivănească, reușise să-i adune în jurul mesei sale pe toți clienții de atunci ai firmei „Paprika".

Prin fum și prin aburii grei ai mîncării și ai alcoolului, se vorbea tare, chiar răstit uneori, fiindcă fuseseră și momente mai încordate, cînd Costică Nazat, enervat de niște replici pe care le găsise necuviincioase chiar și în traducerea edulcorată a tălmaciului secui, fusese gata-gata să sară la bătaie cu doi tineri obraznici, rași în cap, cărora, după ce-i băuseră vinul, nu se știe prea bine ce le căşunase pe străin. Pînă la urmă, cu intervenția bodyguarzilor personali și a unei patrule de poliție ce tocmai trecea prin fața geamurilor mari și luminate ale restaurantului, spiritele încinse se potoliră, iar turbulenții își luară tălpășița din local. Amintirea lor reveni abia tîrziu, la spartul tîrgului, cînd Nazat ieșise, clătinat și sprijinit din două părți de oamenii lui, în aerul rece de afară. Cînd să urce în trăsură, la lumina tremurătoare a felinarului de stradă descoperi pe ușa Mercedesului negru o balegă împroșcată peste firma atelierelor sale și, lucru care îl deranja cel mai mult, peste tricolor.

Drumul pînă la Kempinski se desfășură, așadar, într-un concert de vociferări iritate, pe care tălmaciul încerca să i le potolească, temîndu-se că vor atrage atenția poliției asupra lor.

— Mă Attila, mă! Ai grijă că te dau jos! strigase Constantin Nazat, punîndu-i mîna în piept. Că ești și tu unul de-al lor, chiar dacă te-am cules de la Sovata. Ce vor ăștia, ce mama dracului au de nu încap de mine, spune, hai!

Și, ridicîndu-se în picioare, urlase peste strada pustie:

— Ce aveți, bă nenorociților, cu alchimia românească?!

7

Pe la amiază se mai dezmetici din beție și reuși să ajungă în Piața Mileniului. Pe terenurile de lîngă muzeul unde se desfășurau lucrările organizației mondiale a alchimiștilor, puzderie de trăsuri și rădvane, încît vizitiul abia reuși să-și facă loc în înghesuiala aceea. Erau și mașini cu abur, dovadă că și colegii din Europa de Vest erau bine reprezentați. Strecurîndu-se printre ele, Constantin Nazat nu se putu abține să nu le cerceteze cu invidie, iar în momentele acelea mai-mai că ar fi renunțat la proiectul vilei de la Sinaia, ca să se poată flutura cu o minilocomotivă din astea prin București. Vreo două vehicule erau identice cu mașina neamțului care-l căutase pe el la atelierele din Calea Griviței, marca Ford, însă multe erau mai mici și nici pe departe atît de elegante, păreau mai degrabă niște jucării. Față de acestea, Mercedesul lui arăta destul de bine, chiar dacă avea tracțiune cabalină.

Ajuns în interiorul clădirii, străbătu apatic sălile cu numeroase tablouri impunătoare atîrnate pe pereți și ajunse în holul cel mare, despre care secuiul Atilla, aflat la un pas în spatele său, spusese că ar fi fost, în dimineața aceea, ticsit de participanți. Mă rog, așa-i la discursurile oficiale, gîndi Nazat, dar acum erau ocupate abia jumătate din cele cîteva sute de scaune, așa că nu fu nici o problemă să-și găsească locuri împreună cu cîțiva băieți din suita proprie. Își aruncă privirile roată prin sală, reperîndu-l pe Valentin Iorgulescu în dreapta sa, mai în față cu două rînduri. Pe Tîrnoveanu nu-l vedea, dar, cunoscîndu-i obiceiurile, putea fi sigur că se plasase în primul rînd, printre diverși mahări cu pretenții, dacă nu cumva chiar în prezidiu. Cercetă și prezidiul, unde majoritatea figurilor îi erau complet necunoscute, cu totul alții decît în urmă cu cinci ani. Răsuflă ușurat: Tîrnoveanu nu era acolo, însă îl descoperi cu surprindere chiar pe musafirul cel lung și cu față îngustă, care umblase să-i cumpere lui atelierele din București. „Ce Paștele mă-sii caută ăla acolo?” se trezi întrebîndu-se, și doar ceva mai tîrziu, pe parcursul lucrărilor, pricepu că individul era o figură importantă în Consiliul de la Jena. Îl chema Paul Feuchtwanger von Wilhelmshaven, ți se poticnea limba-n gură încercînd să pronunți așa ceva!

Îl puse pe tălmaci să scoată niște informații de la cei din jur – erau și niște alchimiști unguri pe acolo – și astfel află cam pe unde ajunseseră

lucrările. Nu numai discursurile protocolare se rostiseră de dimineață, ci fusese susținut și raportul, scurt și exact, al organizației mondiale. Se făcuseră și niște propuneri pe care vorbăreții din sală se grăbeau să le comenteze în diverse limbi, iar cei din prezidiu dădeau răspunsuri. Attila se străduia să traducă în românește ce traduceau mai întîi în ungurește colegii lui de branșă din Budapesta, dar în felul acesta multe lucruri scăpau, pierdute pe drum. Abia cînd se ridică din fundul sălii un italian cu voce de tenor și-și începu aria proprie, Costică Nazat mai prinse și singur cîte o idee.

— Giuseppe Verdi ăsta vorbește stricat românește, dar nu-i prost deloc! emise Nazat o cugetare glumeață, iar bodyguarzii de alături se grăbiră să-l aprobe respectuos.

Era limpede că italianul nu se declara de acord cu propunerile formulate de la prezidiu. Stăpînindu-și iritarea, P.F. von W. se grăbi să intervină și să-l pună cu bunăvoință la punct. Tenorul nu se lăsă însă și interpretă o nouă arie, pe tonuri mai dramatice, gesticulînd și implorînd ajutorul sălii, fiindcă se părea că deciziile acelea ale conducerii – Nazat nu înțelese deocamdată care – îi afectau – Nazat nu pricepu în ce fel – pe toți. Din prezidiu mai vorbi un neamț, și el barosan în Consiliul de la Jena, apoi se ridicară din sală un olandez, un portughez și un scoțian, care păreau să-l sprijine pe P.F. von W. E adevărat că tot din sală mai veniră niște obiecții, iar spiritele începură să se încingă. Chiar dacă era o mică diversiune, propunerea unei pauze de cafea căzu cum nu se poate mai bine, fiindcă și Costică Nazat începuse să obosească din pricina efortului intelectual, după atîta concentrare la ceea ce spunea unul și altul.

Umblînd cu cafeaua în mînă pe lîngă tablouri cu subiect mitologic, pe care în mod evident nu-și bătea capul să le interpreteze, alchimistul bucureștean zîmbea mecanic în stînga și în dreapta, dar ochii lui îl căutau pe Valentin Iorgulescu. La un moment dat îl descoperi și, iuțindu-și pasul, veni spre el.

— Bă Valentine! atacă el frontal, fără nici o introducere. Tu zici că nu ești rudă cu Niki ăla de-a fost împușcat, da' înainte, cînd Frînaru' trăia și ne mînca sufletele la toți, ziceai exact invers, ca să impresionezi lumea și să-ți poți face mendrele sub paravan. Acum, nu că ți-aș purta pică, dar trebuie să-mi spui ce se întîmplă, că ai fost aici de la început și mie ceva îmi pute. Am impresia că ne mănîncă alchimiștii nemți cu pene cu tot.

Nici Valentin nu părea să-i poarte pică, aşa că începu să explice. Dornic să-şi facă simţită prezenţa şi utilitatea, tălmaciul Attila ieşi în faţă şi se apucă să repete vorbele rubedeniei împuşcatului cuvînt cu cuvînt.

— Tu ce naiba faci aici? îl întrebă Constantin Nazat, nedumerit, iar tînărul, dîndu-şi seama de confuzie, bătu în retragere.

Din cîte spunea rubedenia Dictatorului, lucrurile nu erau deloc simple şi alchimia trecea printr-un impas. Raportul organizaţiei mondiale consemnase o situaţie economică dezastruoasă pentru anul ce se încheia, în sensul că atît la aur, cît şi la diamante, producţia fusese prea mare, cu mult peste aşteptări.

— Nu mai spune! ironiză Nazat. Asta îi doare pe ei? Faptul că ne-a mers bine şi ne îmbogăţim?

— Inflaţia, nene Nazat, vine inflaţia!

Asta era, deci. Consiliul de la Jena se temea de inflaţie şi poate că temerile sale erau îndreptăţite. Preţul aurului era deja în scădere, dar la diamante devalorizarea încă nu se simţea. Ca să stopeze procesul, prezidiul propusese nişte măsuri drastice. Loveau în interesele multora, şi în primul rînd în alchimiştii turci. Jena propunea scoaterea de pe piaţă a aurului turcesc, care făcea concurenţă neloială producătorilor europeni. Reprezentanţii Turciei săriseră automat de pe scaune, hotărîţi să iasă la luptă. Cum să ne scoateţi aurul de pe piaţă, strigau ei, şi chiar dacă vreţi asta, cum o să reuşiţi? Noi vom produce în continuare. Produceţi cît vreţi, spunea Consiliul, prin gura lui P.F. von W., aurul vostru va fi degradat oficial la categoria de pleu aurifer şi nu va mai participa la bursa metalelor preţioase. Iar dacă ne enervaţi mult, nici măcar la bursa metalelor n-o să aveţi acces.

Costică Nazat îşi făcu cruce, uluit.

— Auzi, auzi! Pleu aurifer… Cine ştie ce-au să mai inventeze!

Şi nu era doar atît. Consiliul propunea o reducere generală a producţiei şi pentru spaţiul european. Tendinţa inflaţionistă avea să se menţină pentru anii 2006-2010, aşa că exista riscul unei prăbuşiri economice generale.

— Dacă nu ne conformăm, vorbi Valentin Iorgulescu vizibil preocupat, o să fim retrogradaţi cu toţii, rînd pe rînd, în categoria pleu aurifer.

— S-o creadă ei! lansă Nazat o vorbă de sfidare.

— Dumitale ce-ţi pasă, că nu lucrezi cu aur, ci cu diamante. Dar au să găsească ăştia din Jena şi pentru diamante ceva. Le trec la pietre

semiprețioase și te-au terminat.

Costică Nazat simți că-l ia cu amețeală. La așa ceva chiar că nu se gîndise. Abia acum observa cît puteau fi de periculoși occidentalii ăștia civilizați. Apoi, fiindcă tot se gîndise la pericole, întrebă, subit preocupat:

— Pe Bebeco l-ai văzut pe-aici?

Nu, nu-l văzuse, deși mai era pe undeva un grup de alchimiști români, afaceriști din provincie. Se pare că Jenică Boambă ori nu aflase de congres, ori nu-l interesa. Nici el, nici oamenii lui de încredere nu apăruseră la Budapesta.

8

Restul zilei trecu tot într-o hărțuială, în care cei nemulțumiți de deciziile Consiliului de la Jena își exprimau protestele pe tonuri variind între amenințare și rugăminți disperate, iar adepții liniei oficiale contrau fie cu o siguranță senină, știind că reprezentanții lor stau în fruntea bucatelor, cu tacîmurile decizionale în mînă, fie pe ton iritat, stăpînindu-și cu greu enervarea pricinuită de atîtea împotriviri. Era o partidă jucată, în fond, fiindcă nimeni nu mai accepta să negocieze. Cei din prezidiu susțineau că loc de negocieri mai fusese cu un an în urmă, dar acum lucrurile evoluaseră pînă într-un punct unde se impuneau soluții radicale. Altfel, toată economia și tot echilibrul societății moderne se duceau de rîpă, iar omenirea ar fi ajuns din nou în pragul unei catastrofe generale, căreia alchimia, cu toate resursele ei dovedite și abil exploatate pînă atunci, nu mai putea să-i facă față.

Deși nu-i stătea în obicei să țină discursuri, Constantin Nazat se trezi că ia cuvîntul și el. Vorbi dezlînat și cu trivialități pe care tălmaciul din Sovata se străduia să le estompeze cît putea. Iar după ce bietul Attila se lăsă păgubaș și traduse în ungurește cuvînt cu cuvînt, creă mari probleme celorlalți traducători, fiindcă nu toate expresiile românești și ungurești au un echivalent confortabil în alte limbi străine. Lucru dovedit aproape imediat, în felul următor: supărat de întreruperile repetate venite din partea cuiva aflat în fundul sălii, alchimistul român își trimise preopinentul în pizda mă-sii, iar unul dintre nemții din prezidiu își exprimă consternarea nu la adresa obrăzniciei în sine, ci în legătură cu procesul tehnic pe care urma să-l parcurgă persoana astfel invitată la origini. Cum o să intre acolo? întrebă el, într-o nedumerire totală, dar Nazat nu se mai osteni să explice.

Își rezumă răspunsul la convingerea că boul ăla o să se străduiască atîta pînă o să reușească. Poate că turnura ideatică aducea prea puțină lumină în problemă însă efectul ei fu acela că oratorul nu mai fu întrerupt pînă hotărî el singur să-și încheie discursul.

Dacă cineva ar fi avut răbdare să adune laolaltă, de sub mormanul de balast, cioburile utilizabile ale gîndirii lui Nazat, ar fi văzut că el pleda pentru lucruri corecte: libera inițiativă în alchimie, dreptul oricărei țări la producția națională de aur și diamante, libertatea de a nu fi umilit oricînd și tras de ureche de către oricine. Numai că toate aceste nuclee prețioase de gînd apăreau la el ca diamantele plăsmuite în cuptoarele sale de pe Calea Griviței: sîmburi mici, pierduți în miezul unor mari bulgări de steril fără valoare comercială. Publicul reținu mai degrabă că el pleda pentru dreptul alchimiștilor turci de a-și păstra în continuare haremul, decît pentru nevoia de a li se mai acorda o șansă în chestiunea aurului pe care îl produceau. De asemenea, trebuia să fii foarte abil ca să înțelegi că, ironizînd la ei acasă performanțele modeste ale alchimiștilor unguri, el le întindea de fapt o mînă prietenească, invitîndu-i la colaborare și la înființarea de firme mixte cu propriile sale întreprinderi. Pomeni și de întîlnirea lui cu „domnul Futwangher, aici de față, dar pe care-l văd cum se uită cruciș la mine și pun pariu că nu-și mai amintește nimic”. Însă domnul P.F. von W. nu uitase întîmplarea, sau măcar intervenția originală a lui Costică Nazat făcu să i se ridice, ca suflat de vînt, vălul de pe amintiri. Ceea ce urma să se verifice în mod hotărîtor a doua zi.

Pînă atunci, alchimistul bucureștean rămase să se bucure de isprava lui ca de un important succes internațional. Fusese aplaudat. Chiar dacă mulți nu prea înțeleseseră ce voia – iar el voia în primul rînd să-și spele firma proprie și steagul românesc în care niște tembeli aruncaseră cu balegă de cal, cu o seară în urmă – prezența lui scenică fusese atît de surprinzătoare, de insolită, încît asistența socotise că e bine să-l răsplătească în felul acela generos. În consecință, Nazat trase concluzia că el, unul, era mai alchimist decît mulți alții și hotărî s-o țină înainte tot așa, indiferent de ceea ce stabilea Consiliul de la Jena că e bine sau rău pentru economia mondială. Purtat de asemenea plăcute emoții, își rezervă pentru seara aceea un tur de tipul Budapesta *by night.* Timp de cîteva ore ninsese abundent, orașul devenise pe neașteptate alb, iar felinarele care își oglindeau luminițele în

Dunăre păreau adunate acolo, cu miile, anume ca să-l întîmpine pe el și să-i facă plăcere. Se simțea dintr-odată mai bun și mai valoros.

Învelit în blănurile sale groase și calde, se lăsă purtat într-o blîndă legănare pe bulevardele ungurești. Tîrziu, cînd reveni la Hotelul Kempinski, se retrase direct în apartament și desfundă o altă sticlă de pălincă românească, întru totul potrivită cu dispoziția lui patriotică de atunci. Avea chef să bea de unul singur. Și chiar ațipi cu sticla în mînă, dormind pînă pe la ora două, cînd îl treziră voci nedeslușite și niște zgomote înfundate de dincolo de ușă.

— Ce fac ăia acolo? se întrebă speriat, apoi se dezmetici de-a binelea.

Se ridică din pat și, apucînd din nou sticla golită pe jumătate (o putea folosi și ca armă), trase zăvorul și întredeschise ușa.

Afară, pe coridor, bodyguardul se opintea din greu să oprească o fetișcană blondă, cu buzele rujate sidefiu, care lăsa impresia că vrea să treacă peste el cu orice preț și să intre. Auzind zgomotul ușii, tînărul paznic slăbi încleștarea, iar necunoscuta, scăpată din mîinile lui, se repezi spre Costică Nazat ca o disperată.

— Vriei siex? întrebă ea precipitat și dădu să-l împingă din ușă.

Abia vederea sticlei pe care alchimistul o ținea deja ridicată o opri, determinînd-o să bată în retragere.

— Zice că-i de la Chișinău și dorește să stea de vorbă cu matale, șefu'! zise bodyguardul, stînjenit.

Nazat ezită o clipă, prins între impulsuri contrare, apoi se hotărî:

— Dă-i tu, Petrică, la asta, *siex* peste gură! spuse rînjind. Și pe mine să nu mă mai deranjați, că vă ia dracu'!

Enervat, trînti ușa cu zgomot și puse zăvorul. Rămase cîteva clipe cu urechea atentă, dar pe coridor nu se mai auzea nici un sunet.

Rînji din nou, închipuindu-și că Petrică făcea tocmai ce-i sugerase.

Pînă la ziuă nu se mai lipi somnul de el. Pe întuneric, se lăsă într-un fotoliu și rămase cu privirile pe fereastra luminoasă. Zăpada căzută dădea nopții budapestane o lucire lăptoasă, plăcută. Deschise iarăși sticla și trase o dușcă. Pe cînd înghițea lichidul aspru și parfumat, se gîndi la basarabeancă. Aproape că nu înțelegea de ce n-o primise. Poate că-i sunase în minte ceva ca un clopoțel. „Lucrătură!" își zise. Pe măsură ce trecea timpul, era tot mai convins că vizita aceea de după miezul nopții nu putea fi decît o lucrătură de-a alchimiștilor unguri. Ce *siexu'* naibii?! Cu atîtea fete

de toate națiile care lucrează prin hotelurile din Budapesta, nu fusese prea greu să i-o găsească. Ăștia văzuseră că el înghite greu dispozițiile Consiliului de la Jena și acum i-o coceau. Îi coceau ceva. Voiau să-l atragă într-o cursă. Făcuse bine că respinsese putana.

Adevărata capcană o descoperi însă a doua zi, într-o pauză a congresului. Paul Feuchtwanger von Wilhelmshaven nu numai că-l recunoscuse, dar îl și invită să bea o cafea împreună. Și acolo, într-un separeu, care putea să fie chiar biroul directorului de muzeu, îi explică răbdător de ce trebuia să-i vîndă lui nu numai atelierele din Calea Griviței, dar și pe cele pe care abia și le deschisese la Galați și la Bistrița. Bineînțeles că neamțul, odată ajuns proprietar, urma să le închidă. Alchimia devenise deja o afacere mult prea riscantă ca să mai stea la îndemîna oricui.

Constantin Nazat bău cafeaua fără să facă scandal, cum îi era obiceiul cînd nu-i convenea ceva. Dimpotrivă, mulțumi și promise un răspuns peste o oră. Neamțul îi strînse mîna cu o anumită complicitate, aproape sigur de succes.

Peste o oră, Nazat era deja în Orient Expres, pe drumul spre casă. Prinsese trenul în ultimul moment. Restul trupei urma să vină la București cu trăsura, prin Arad și Sibiu. Sau, din partea lui, putea să nu mai vină deloc.

9

Se întîmplă lucruri ciudate în lumea asta a noastră, gîndea Constantin Nazat, tot atît de nemulțumit de viață ca la prima noastră întîlnire cu el. Străinii vin să ne cumpere întreprinderile, nu le mai place că producem, vor să ne ruineze complet. Vor să distrugă alchimia românească, de parcă și ea ar emana de la Tiranul Odios! Să ne lase cu tone de plumb pe cap, iar ei să producă aurul și diamantele după rețetele lor, ori poate chiar după rețetele noastre strămoșești, că le cumpără cu mărci și lire sterline și pe ălea. „Ne lasă-n curu' gol!" trase Nazat concluzia deprimantă ce se impunea de la sine. Mare nemernicie!

În salonul plin de aurărie al vilei, căzuse deprimat într-un fotoliu și doar într-un tîrziu își aminti de guru Bivolaru. Trimise un om de încredere, să-l anunțe că așteaptă de la el, pentru seara aceea, o adeptă tînără și zvăpăiată, care să-l mai scoată din gîndurile negre. Omul reveni însă cu vestea că guru e de negăsit, pesemne fugise într-adevăr în Suedia, inclusiv cu casa de bani

unde stăteau încasările sectei pe ultimele luni, plus ce mai dosise șmecherul pînă atunci. În asemenea condiții, Costică Nazat avea toată îndreptățirea să se întrebe ce-o să mai urmeze. Hotărî să nu mai iasă din curte decît într-un cupeu blindat, cu pereți metalici și geamuri din sticlă incasabilă, un fel de „nazatmobil”. Iscoadele îl informaseră că în spatele atacului eșuat de la Gara de Nord se afla într-adevăr Jenică Bebeco, dar nu era exclus ca data următoare Boambă să-și pregătească mai bine lovitura și chiar să vrea să-i agațe, lui, pielea pe băț. Iar Orlandino nu putea fi nici el departe, poate că închiriase deja vreun apartament de lux la Hanul lui Manuc, sau trăia la vreo amantă din Ferentari, sub identitate falsă.

Mai erau și alte semne neliniștitoare. Ziarele scriau de criza petrolului, și chiar dacă n-ar fi scris, tot s-ar fi văzut. Din anul 2000 încoace, Bucureștiul fusese luminat feeric și o întreagă armată de angajați ai administrației municipale își cîștigaseră pîinea aprinzînd seară de seară lămpile din felinarele publice. Era o plăcere să te uiți de la fereastră și să admiri spectacolul de lumini. De cîtva timp felinarele rămîneau stinse, ori se aprindeau doar pe bulevardele principale, semn de zgîrcenie și de lipsă la buget. Ca să nu se trezească la un moment dat cu casa în beznă, Costică Nazat pusese să-i cumpere tot depozitul de lumînări al lui Nathan Leibowitz de pe Lipscani, așa că măcar un an de acum înainte aveau servitorii ce să înfigă în sfeșnice.

La ultima ieșire în oraș, cu „nazatmobilul” tras de patru cai și plin de gărzi înarmate, alchimistul văzu în mai multe locuri lucrătorii Primăriei Generale cățărați pe scări ca să schimbe plăcile cu numele unor străzi. Ceru vizitiului să tragă mai aproape și citi inscripția de pe tăbliță: Diderot, filozof francez (1713 – 1784). Cine naiba mai era și ăsta de care pînă atunci el nu auzise, dar e foarte posibil să nu fi auzit chiar nimeni în lume. Strada purtase dintotdeauna numele lui Paracelsus, iar acum municipalitatea îl înlocuia cu te miri ce. Pînă și Bulevardul Ludovic al XIX-lea, cu numele unei personalități de care Casa Regală a României se arătase în timp atît de legată, primise peste noapte numele unui alt ilustru necunoscut: Nicolae Bălcescu. Tot soiul de nume noi și derutante, în locul unor denumiri cu care bucureștenii erau obișnuiți de mai multe generații, și care sunau, oricum, mult mai frumos: „Șarja de Aur”, „Pergamentul magic”, „Strada Invocației”, „Intrarea Poțiunii”, „Piața Mîinilor Vindecătoare”.

Derutat, Constantin Nazat porunci să fie dus la o vilă de pe Calea Vaticanului. Încă de acasă își propusese să-i ceară socoteală lui Năstase Ernest Urdăreanu privitor la decorația aceea „de căcat” pe care o tot aștepta zadarnic pentru servicii aduse țării. Era nervos și hotărît să-și facă singur dreptate. Ticluise un plan cît se poate de simplu: „Îi bag un cap în gură lu’ șambelanu’ ăla mincinos, de să mă țină minte cît trăiește!” Și n-ar fi fost de mirare să se întîmple chiar așa, după cît era de pornit să se răzbune. Casa căutată era un palat cu lei de piatră păzind scările și cu copertine baroce, transparente, deasupra intrării. Dincolo de grilaj, în curte, nici o mișcare. Nazat trimise pe cineva să tragă mînerul clopoțelului de la poartă. Bodyguardul se întoarse cu informația că nu e nici un clopoțel.

— Nu scrie acolo, pe o plăcuță aurită: Urdăreanu, șambelan regal? insistă Costică Nazat.

Nu scria șambelan, scria Muzeul George Enescu și niște ore de vizită. Iar la capătul străzii, tăblița cu Calea Vaticanului fusese înlocuită cu alta, pe care scria Calea Victoriei.

Tot mai confuz, alchimistul ceru vizitiului să conducă „nazatmobilul” spre Palatul Cotroceni. Încă mai spera să-l găsească măcar acolo pe Năstase Ernest Urdăreanu și să aibă cu el o discuție lămuritoare. Renunțase la planul de a-i face zob dantura cu o lovitură de cap bine plasată și s-ar fi mulțumit să fie doar primit în audiență. Măcar atîta: să-l privească pe șambelan în ochi și să-l întrebe ce și cum.

— Uite că și ăia și-au schimbat uniformele! observă el de departe, cercetînd încordat în direcția porții cu grilaj de fier, lîngă care făceau de gardă niște zdrahoni tineri, cu tricolor la chipiu.

Opri cupeul blindat la distanță și-l trimise din nou pe băiatul cocoțat pe scară să se intereseze de omul pe care-l căuta.

Cînd acela reveni, Costică Nazat ascultă cu fața împietrită noile vești. Nu se știa de Urdăreanu pe-acolo. Iar cînd bodyguardul întrebase de Majestatea Sa Grigore Carol III, cei de la poarta Cotrocenilor pufniseră în rîs ca de o glumă bună. Locatarul palatului era unul numit Ion Iliescu, iar șambelan părea să fie cineva care pe vremea Marelui Frînar practica o altfel de alchimie: cumpăra ieftin cîini de rasă și-i revindea mai scump.

Aron Biro
PROFEȚII DESPRE TRECUT

— O ultimă întrebare, tovarășe Moisil. Credeți în vise?

— Bineînțeles! Uite, bunăoară zilele trecute visam că mă aflu în plenul Academiei Române, iar cînd m-am trezit acolo și eram!

Toată lumea din birou chicotește, nu știu de unde le scoate.

— Vă mulțumesc pentru interviul acordat!

— Și eu îți mulțumesc, domniță!

Camera de filmat se oprește, oamenii de la televiziune încep să-și adune catrafusele. Reporterița se apropie de maestrul Moisil, întrebînd cu jumătate de gură:

— Aș putea rotunji reportajul cu cîteva imagini din laborator. Sînteți decis să nu ne acordați acces, măcar pentru 5 minute? Vă vom consulta la montarea imaginilor, pentru a nu da în vileag elemente care nu doriți să ajungă la public.

Maestrul Moisil zîmbește.

— Am discutat deja asta cu șefii dumitale de la televiziune, domniță dragă. Avem restricție de la Partid să divulgăm informații despre cercetările noastre curente. La momentul potrivit, vom ajunge și-acolo. Să nu vă fie cu supărare.

— Înțeleg, tovarășe academician.

Maestrul îmi face semn să ajut echipa Televiziunii Naționale să-și care echipamentele la microbuz și se ridică de la birou, puțin încovoiat din pricina durerilor de șale.

Lucian, programatorul repartizat de la Satu Mare, mi se alătură.

— Cu grijă, băieți, zice cameramanul, atenție la tocul ușii!

Din fericire, biroul maestrului Moisil e doar la etajul unu al Institutului. Mă bucur că nu i-au luat interviul la Universitate, unde i s-a dat un birou taman la ultimul etaj, dacă tot nu prea trece pe-acolo. Lucian e băiat harnic, ca de obicei se înhamă la ce e mai greu, mie abia ce-mi rămîn niște cabluri.

Cameramanul o ia înainte să ne deschidă ușile, reporterița mai rămîne în urmă, încăpățînîndu-se să-l bată la cap pe dom' profesor, curioasă foc cu privire la zvonurile ce s-au împrăștiat recent în legătură cu ultima ispravă a Institutului. Nimic cert, doar bîrfe, auzite și date din gură-n gură de femeile de serviciu. Cît au priceput și ele. Ce să știe ele despre *modus ponens* și motoare inferențiale? Toate la vremea lor, a zis dom' profesor, nu putem nici măcar publica rezultatele pînă nu trece inspecția de la Partid.

Cameramanul deschide ușa din spate, unde au parcat carul de televiziune. De acolo preia el echipamentele și le aranjează cum știe.

— Mulțumesc de ajutor, băieți. Hai că dau un BT pînă coboară șefa.

Cameramanul știe că și noi știm că trebuie să ne țină ocupați cît timp reporterița încearcă să mai smulgă ceva de la maestrul Moisil. Își scoate din buzunarul scurtei pachetul de BT și ne servește pe amîndoi. Nu-s fumător împătimit, dar nu refuz niciodată un BT.

— Mucalit tovarășu' Moisil, ai? Tre' că vă distrați de minune lucrînd cu dînsu'.

— Și încă nu l-ați prins în formă, e rupt de oboseală zilele astea, că trebuie să vină inspecția.

— Chiar așa, măi băieți, ce e cu atîta secretoșenie la Institutul ăsta? Umblă vorba că ați construit cel mai mare abac din lume. Că face socoteli cu nu știu cîte cifre.

Lucian chicotește, îmi vine și mie să rîd.

— Aveți dreptate într-un fel, dar deocamdată nu putem zice mai mult. Nu e decizia noastră. Sperăm totuși că nu mai durează mult. Sînt reviste la Moscova care ne sună în fiecare zi să le trimitem proiectul la revizie. Dom' profesor speră să și publicăm cîte ceva, pînă e pîinea caldă și nu ne iau americanii fața. Dar, pînă una-alta, știți cum e... lucrăm la un nivel la care nu putem divulga de capul nostru anumite informații.

— Înțeleg, înțeleg. Nu vă fie cu supărare, nici eu nu știu de ce insistă șefa atîta, dacă nu i-au dat aprobarea prin televiziune n-are cum s-o primească personal de la tovarășu' Moisil.

Și eu, și Lucian sorbim BT-ul cu nesaț. E cam scurt, se termină repede. Mă uit la ceas, trebuie să fim la Universitate la doișpe.

— Mai facem una? întreabă cameramanul.

— Dacă-mi mai dați una, eu o iau, dar nu stau s-o fumez acum, am un examen la care trebuie s-ajung.

— Aaaa, sînteți studenți? Faceți practica la Institut?

— Ehei, am fost studenți, acum sîntem asistenții domnului profesor. Am trecut de partea cealaltă a baricadei!

— Oho, felicitări, băieți, trebuie că sînteți dintre cei deștepți foc, altfel nu v-ar fi luat.

Și eu, și Lucian ne umflăm în pene, ca de fiecare dată cînd, luați drept studenți, ne revelăm într-un tîrziu ca fiind niște genii.

— Unde-ați terminat?

— La Cluj amîndoi, dar aici am primit repartiția. Știți cum e.

— Știu, știu, ca peste tot. Eu sînt de la Caracal, pe unde intră BT-u'-n țară, ne face cu ochiul cameramanul.

Rîdem toți, eu mai tare, Lucian mai încet, el întotdeauna e mai introvertit, mă lasă pe mine să vorbesc nimicuri cu străinii. Mă mai uit o dată la ceas, apoi i-l arăt și colegului meu, bătînd cu degetul în cadran.

— Hai la examen, Luciene, că ne-așteaptă bobocii. Pune și țigara mea undeva, le facem mai încolo. Avem un tramvai de luat pînă la Universitate și mai sînt dăcît vreo douăzeci de minute.

— Iar vorbești ca Dumitrașcu, se hlizește Lucian.

Își pune ambele țigări cu grijă în buzunarul de la piept, ne salutăm cu cameramanul și îl lăsăm să-și aștepte singur șefa. Ne grăbim spre stație, dacă dom' profesor nu ajunge trebuie să dăm noi drumul examenului. Oricum, dom' profesor e tot mai detașat de problemele de la Universitate. Noi predăm în locul dînsului, noi dăm examene, noi dăm note. Abia dacă mai ajunge la cîte un curs, spune două bancuri, scrie două demonstrații pe tablă, iar dacă e gălăgie se enervează și pleacă în mijlocul orei.

— Nu fugi așa, zice Lucian. Știi cum zice dom' profesor: nu pornește trenul fără locomotivă, iar la examenul ăsta noi sîntem locomotiva. Mai bine zi de poeziile alea, te-ai uitat peste ele?

— Cînd m-oi uita, ți-oi spune.

***

— Dacă aveți nevoie de capul meu, vin două-trei ore pe zi și în rest vă asigur că va continua să lucreze în slujba Universității. Dacă aveți nevoie de curul meu, vin și vi-l pun la dispoziție opt ore pe zi, dar aia e tot ce primiți. Mie să-mi faceți pontajul în ore-cap, nu în ore-cur!

Răcnetul maestrului Moisil răsună în tot coridorul, îl auzim încă de pe trepte. Ne-am întors de la Universitate, Lucian cară la subțioară pachetul de lucrări, legate cu ață să nu se împrăștie. Probabil l-au sunat pe prof de la Universitate, au remarcat că iar nu s-a prezentat la examen și ne-a trimis în locul lui.

Parcurgem coridorul printre busturile directorilor Institutului de la înființare și pînă în prezent. Ultimul e Dumitrașcu, dar nu știu cum a reușit sculptorul să îl facă de seamănă mai mult cu maestrul Moisil, care a refuzat să candideze pentru această poziție. „Prea multă politică și prea puțină matematică se face în biroul ăla”, mi-a spus odată. Dedesubtul bustului scrie clar „Dumitrașcu”, dar nasul ăla e al domnului profesor, clar ca lumina zilei. Umblă vorba că Dumitrașcu a cerut să se refacă, dar, pînă una-alta, a rămas așa.

Cînd ne apropiem de biroul maestrului, o remarcăm pe șefa de promoție de anul trecut, stă pe una din băncile de pe hol. O cheamă Liana și e secretara comitetului UTC local. Așteaptă probabil să intre în audiență. Imediat ce ne vede, sare în sus și ne farmecă instantaneu cu zîmbetul ei cu dinți albi, perfecți, care n-au ținut un BT între ei niciodată.

— Bună ziua, ce mai faceți!

— Bună, Liana, cu ce treburi pe la noi?

— Am venit să-i aduc tovarășului profesor o invitație la Balul Bobocilor pe care îl organizăm săptămîna viitoare. Am aici și pentru dumneavoastră.

Fata se fîstîcește, căutîndu-și în ghiozdan invitațiile bătute la mașină. Scoate un teanc, îl răsfoiește pînă dă de cele inscripționate cu numele noastre și ni le înmînează.

— V-aș ruga, dacă puteți, să-i dați și tovarășului profesor. Se aude de aici că e cam nervos și n-aș vrea să-l mai deranjez. Și... aș mai avea o rugăminte... mai avem nevoie de un membru în juriul pentru Miss și Mister. Ne-am gîndit inițial să-l invităm pe tovarășul profesor, dar am auzit că nu prea frecventează astfel de evenimente, așa că... dacă vreunul dintre dumneavoastră doriți... am aprecia foarte mult.

— Sigur, Liana, nici o problemă. Să știi că nu prea merge dînsul pe la baluri și în nici un caz în juriu. Eu, în schimb, îți promit că voi fi acolo...la ce oră?

— La cinci începe, completează Lucian, citind de pe invitație. Da, voi fi și eu acolo. Nu știu dacă pentru juriu... ce zici, Biro?

— Dacă ești în juriu trebuie să stai pînă la sfîrșit și nu-s sigur că voi putea. Du-te tu, Luciene.

— Hmm, nu știu ce să zic... va trebui să iau cuvîntul?

— Nu mult, zice șefa de promoție. Probabil să anunțați premiile, va fi un pic de ceremonie, încă n-am pus la punct toate detaliile, dar o să vă explic ce e de făcut cu o zi înainte. În cea mai mare parte din timp trebuie doar să stați de vorbă cu tinerii, ori, dacă n-aveți chef, să stați pur și simplu să dați note concurenților. La sfîrșit, la premiere, va fi nevoie de un membru al juriului care să anunțe cîștigătorii, să spună o glumă, să înveselească puțin atmosfera înainte să înceapă serata dansantă.

Lucian se uită la mine, eu la el, în general ne simțim bine la astfel de evenimente, dar acum, cu pregătirile astea pentru inspecție, sîntem foarte prinși. Balul e cu trei zile după, dar cine știe cu ce vom fi însărcinați dacă primim avizul Partidului, umblă vorba că unul dintre noi va trebui să plece la Moscova pentru implementări.

— Vorbesc cu Biro și îți spunem zilele astea care dintre noi intră în juriu, bine?

— Sigur, vă mulțumesc... și încă ceva... credeți că ați putea să-i dați o invitație și tovarășului Dumitrașcu?

— Mă tem că lui va trebui să i-o înmînezi personal. Știi cum e, vrea să audă cît de mult vă doriți prezența sa acolo. Și oricum n-o să vină.

— Înțeleg, mulțumesc.

Liana își aranjează la loc invitațiile în ghiozdan. În biroul maestrului Moisil e liniște, semn că a încheiat convorbirea la telefon. Probabil moțăie.

— Discutăm zilele astea, bine?

— Da, mulțumesc, atunci revin mîine să-l caut pe tovarășul Dumitrașcu.

Ne luăm la revedere și utecista se îndepărtează pe coridor, printre busturile cu directorii Institutului de la înființare și pînă în prezent.

***

Inspecția s-a anunțat de azi pe mîine. În mare secret. Nu în sensul că nu se știa că va fi și cînd va fi, asta știam de o lună, ci în sensul că nu se știa cine vine. Numai dom' profesor, eu și Lucian și probabil cei cîțiva „dinamoviști” angajați pe lîngă Institut din partea Ministerului de Interne știam că va participa însuși secretarul general. Că vrea să vadă minunea cu ochii lui, că nu e o decizie pe care să o lase la latitudinea altcuiva. Azi, toată

lumea de la Institut are liber. Ba chiar li s-a interzis să vină la serviciu. În afară de „dinamoviști”. Și de noi, evident, care ne ocupăm de demonstrație.

Nu m-aș baza chiar în orice privință pe Grig, așa că am pregătit niște întrebări la care să nu-i ia mai mult de un minut să răspundă, iar răspunsul să aibă un prag de încredere garantat. Nu dorim să punem la încercare răbdarea nimănui și probabil nimeni n-ar fi impresionat să-l vadă demonstrînd teoreme.

Între întrebări, am adăugat cîteva ghicitori, ca să mai relaxăm atmosfera și să lăsăm și o impresie de simț al umorului, deși e vorba mai degrabă de al maestrului Moisil decît de al lui Grig, implementat în cîteva reguli inferențiale. Nu ne-am prea omorît pe partea de umor, sînt lucruri mai importante pe lumea asta.

Noi îi zicem „test Turing” din obișnuință, dar e mult mai mult de-atît. Turing era interesat doar să construiască un calculator care să păcălească interlocutorul, convingîndu-l că vorbește cu un om. Grig nu prea are cum să te păcălească, după cum ziceam are o hibă cu umorul, dar în rest e supraom. Maestrul Moisil zicea că, dacă vrei să faci un calculator să pară om, să dialogheze ca un om, nu inteligență artificială trebuie să implementezi, ci prostie artificială. Ori o combinație de prostie și viclenie, căci ceea ce definește omul e capacitatea de a spune un lucru și a pretinde că a vrut să spună altul. Doamne ferește să ajungem să construim o astfel de inteligență artificială. Nu vrem roboți care să se poarte ca oamenii, așa cum n-am vrut nici tractoare care să lucreze ca boii. Aici a greșit Turing din capul locului.

Grig e mîndria Institutului, ori mai degrabă mîndria maestrului Moisil și subiectul invidiei crîncene a celorlalți din Institut. Mă învîrt printre platanele lui, făcînd ultimele teste. Și ultimele repetiții. Îl întreb încă o dată:

— Grig! Răspunde, cine sînt eu?

Răspunsul vine din difuzoarele plasate pe tavan, extrase de la cîteva radiouri vechi cu care nu mai aveam ce face, e politica Institutului să nu risipim. Din pricina asta, vocea sună cam prăfuit, fără tonuri grave, puțin pițigăiată, ca a spicherului care anunță vremea la radio.

— Aron Biro, bine te-am găsit! Cu ce întrebare te-aș putea ajuta?

— Grig, reține, doar prima dată adaugi „bine te-am găsit” la răspuns!

— Am reținut, îmi cer scuze!

Înaintez prin labirintul de platane, printre sute de pickupuri pe care se rotesc vinilurile ce constituie memoria externă a lui Grig, parc-aș fi într-o

versiune labirintică a magazinului Muzica. Asta a fost una din primele schimbări pe care le-a adus maestrul Moisil în Institut: s-a descotorosit de magnetofoane și cartele perforate, mutînd toată memoria permanentă pe discuri fixe – pickupuri pe care s-au sudat mai multe viniluri pe același ax, distanțate cît să încapă între ele acele de citire, într-o configurație pe care dom' profesor o numește disc fix. Performanțele sînt net superioare, fără această configurație nici măcar nu s-ar fi deschis subiectul inteligenței artificiale în România. Cu capacități de stocare comparabile cu ale magnetofoanelor și cu strategia de acces direct, fără timpi de derulare, a cartelelor perforate, s-a pus la punct cel mai vast și performant spațiu de stocare din țară. Și poate nu doar din țară, umblă vorba că rușii sînt roși de invidie. Evident, lucrurile astea se întîmplau cu mult înainte să îmi încep eu activitatea la Institut, în domeniul relativ teoretic al formalizării cunoștințelor.

Mă strecor mai adînc în labirint, cu caietul în brațe, bifînd pe un tabel platanele la care totul pare în regulă. E esențial să localizez orice disc care a încetat să se mai învîrtă, orice ac care a căzut de pe ax, căci Grig are capacități minimale de autodiagnosticare, dacă e vreo neregulă pur și simplu începe să răspundă tîmpenii și durează destul de mult pînă rulăm setul întrebărilor de verificare.

— Grig, răspunde, care e capitala Bucureștiului?

— Îmi cer scuze că te corectez, Bucureștiul nu are capitală, el însuși este capitala Republicii Socialiste România.

— Grig, răspunde, care e limita cînd *n* tinde la infinit din sumă de unu pe *n*?

— Doi.

Răspuns aproape instantaneu, poate limităm demonstrația la banalități de genul acesta.

Vinilurile se învîrt cu un foșnet plăcut, producînd în difuzoare un bruiaj discret, catifelat, de patefon, fără a interfera în mod supărător cu dicția analogică a lui Grig. Brațele ce susțin acele de citire se ridică și coboară lin, de-a lungul denivelărilor discurilor. Pe ici, pe colo, cîte un ax uzat produce un scîrțîit iritant atîta vreme cît stau aici, între zidurile de pickupuri, dar care se estompează pe măsură ce mă apropii de ieșire.

Aud pașii lui Lucian, semn că aspectele protocolare au luat sfîrșit.

— Biro, vezi că s-au pornit încoace, două-trei minute maxim.

Îl setez pe Grig din configurațiile panoului de control să folosească pluralul politeții și să adauge cuvîntul „Tovarăși”, indiferent cine îi pune întrebarea și ce răspuns dă, căci nu dispune de profilele viitorilor interlocutori.

Se aud pașii comisiei, mă așez la biroul de unde voi monitoriza activitatea inferențială a lui Grig. Tovarășul secretar general e primul care intră și, pentru o clipă, îmi stă inima în loc. E prima dată cînd îl văd în carne și oase, nu pun la socoteală defilarea aceea de 23 August în care abia se zărea din tribune. După cum am fost avertizat, dincolo de salutul de la intrare nici nu mă ia în seamă. Ceilalți membri ai comisiei sînt cîțiva miniștri, cîțiva sfetnici, toți purtînd costume țepene și pieptănături și mai țepene. Nu-l recunosc decît pe prim-ministrul Maurer, deși toți sînt persoane importante, unele atît de importante chiar încît foarte puțină lume trebuie să le cunoască. În special pe generalul acela cu decorații de două palme. La ce i-or fi trebuind decorațiile în inspecția asta nu-mi dau seama, doar nu-l filmează nimeni?! Maestrul Moisil este agitat, fără chef de bancuri, cred că e prima dată cînd îl văd fără aura aceea de om sigur pe sine. După ce toată lumea își ocupă locurile, dom’ profesor oferă cîteva explicații invitaților:

— Stimați tovarăși, după cum am arătat la instructaj, interogările trebuie formulate cu o anumită structură, pentru ca sistemul să poată discerne cînd vorbim între noi și cînd ne adresăm lui. De aceea, v-aș ruga să-mi comunicați mie sau asistenților mei ceea ce doriți să întrebați, iar noi vom folosi formularea potrivită, care e destul de apropiată de limbajul natural, dar, cum ziceam, necesită un minim de formalism. E un prototip și nu ne-am preocupat foarte mult de astfel de aspecte.

După aceste cuvinte introductive și după ce comisia se așează la masa frumos decorată cu flori în culorile drapelului, mi se face semn să dau startul. Apăs un buton, echivalentul unui cot dat lui Grig, care să-l trezească din letargia analogică:

— Tovarăși, bine v-am găsit. Tovarășe secretar general, bine v-am găsit.

O voce calmă, fără intonații, ușor răgușită din cauza fidelității scăzute a difuzoarelor.

— Bine te-am găsit, Grig, zice dom’ profesor. Răspunde, Grig, cine ești tu?

— Tovarăși, bine v-am găsit. Numele meu este Grig, modelul 1970, și instructorul bazei mele de cunoștințe a fost profesor universitar doctor Grigore Moisil. Am devenit operațional pe data de 1 septembrie 1970, cînd instructorul meu mi-a ales numele și m-a învățat să cînt un cîntecel. Doriți să-l ascultați?

Eu mă uit întrebător spre maestru, sincer nu l-aș lăsa pe Grig să cînte, nu în fața comisiei, vor crede că totul e o farsă. Dom' profesor, la rîndul său, se uită întrebător spre comisie.

— Să nu pierdem vremea cu nimicuri, tovarăși, zice cu o voce calmă prim-ministrul Maurer.

Tovarășul secretar general nu schițează nici un gest.

— Desigur, să trăiți! răspunde dom' profesor, mai umil decît sînt obișnuit să-l văd. Apoi, cu intonația potrivită pentru Grig: Răspunde, Grig, care e limita cînd *n* tinde la infinit din sumă de unu pe *n*?

— Doi, tovarăși.

Tovarășul secretar general îi face un semn prim-ministrului. Acesta reacționează imediat:

— Am spus să nu pierdem vremea cu nimicuri, tovarăși.

Maestrul Moisil își cere scuze și răsfoiește cîteva cartonașe cu întrebările pe care le pregătise. Cred că s-a decis să sară peste ghicitori. Se oprește asupra unui cartonaș de la capătul stivei.

— Răspunde, Grig, cît de departe e planeta Saturn de Pămînt?

— 9,58 unități astronomice în medie, 9,38 unități astronomice în momentul de față, 1,403 x 109 kilometri. Tovarăși.

— Estimează, Grig, ce produție medie la hectar vom avea în anul care urmează la orz și orzoaică?

— 3 tone, tovarăși.

— Estimează, Grig, în cît timp se va termina construcția Canalului Dunăre-Marea Neagră?

— 14 ani, tovarăși.

Tovarășul secretar general îi șoptește ceva în ureche lui Maurer, iar acesta ne atrage atenția ridicînd un deget.

— Tovarăși, doresc să pun și eu o întrebare, în numele tovarășului președinte al României, aici de față.

— Desigur, dar v-am spus, ar fi bine să o reformulăm noi pentru a păstra structura pe care o înțelege mașinăria, intervine maestrul.

— Nu e nevoie, cred că am priceput cu toții cum funcționează, replică prim-ministrul. Dați-mi voie, vă rog... Estimează, Grig, cît va dăinui comunismul în România?

— Cel puțin pînă în 1987, cel mult pînă în 1995, cu probabilitate maximă 1989. Tovarăși.

N-apuc să fiu surprins de întrebare, că răspunsul mă și lovește în moalele capului. Profesorul Moisil devine livid, Lucian la fel, iar eu probabil că am roșit, căci așa reacționez la panică instantanee. Membrii comisiei sînt destul de îmbujorați la rîndul lor. Prim-ministrul Mauer a pălit și el. Dom' profesor încearcă să se replieze, să intervină cu o replică menită să relaxeze situația. Nu apucă însă să deschidă gura, căci tovarășul secretar general îl reduce la tăcere prin ridicarea unei palme, apoi formulează o întrebare cu propriul glas, fără a mai vorbi prin gura prim-ministrului:

— Estimează, Grig, ce va declanșa căderea comunismului?

— Probabilitate maximă, asasinarea președintelui României și a unora dintre apropiații săi de către alți apropiați ai săi, doritori să pună mîna pe putere. Al doilea nivel de probabilitate, disiparea URSS și evoluția tehnologiilor comunicaționale care vor afecta grav posibilitățile de implementare a cenzurii și propagandei. Tovarăși.

Tovarășul secretar general îi pune mîna pe umăr prim-ministrului și, în acea clipă, toată comisia se ridică și părăsește sala, fără să-l salute măcar pe dom' profesor. Acesta pleacă după ei, sperînd să-i îmbuneze cumva. Eu și Lucian am rămas să ne uităm unul la altul.

***

Mă aflu la o grădină de vară, la o bere cu Lucian, să discutăm despre ce s-a întîmplat. Nu l-am văzut de ieri și nici dimineață n-a venit la partida de tenis cu piciorul cu care ne începem ziua de obicei. E agitat, privirea îi fuge mereu în stînga, în dreapta, peste umărul meu.

— Na, ce facem, mergem la balul bobocilor? Te bagi în juriu? îl întreb.

— Tu mai ai chef de baluri după ce s-a întîmplat ieri?

— Ei, nu cred că se sparge în capul nostru, s-au jenat un pic „dinamoviștii", atîta tot.

— Biro, n-au fost doar „dinamoviști" acolo. Au fost Maurer și președintele. Le-a picat rău, se vedea pe fețele lor. Sînt semne clare că lucrurile or să se schimbe. Dom' profesor n-a mai fost același după plecarea comisiei.

— Ei, nu lua totul în tragic, ne-au interzis să publicăm orice pînă la noi ordine, dar cred că pînă la urmă tot îi vor da drumul. E o chestiune de triumf al socialismului, n-au cum să pună orgoliile personale în calea unui astfel de triumf.

— Te-nșeli, Biro, mă tem că ne-au interzis publicarea în vecii vecilor.

— Ce vrei să spui, Luciene?

— Au venit deja noile ordine. M-a chemat Dumitrașcu la el în birou... ieri seară. Nu l-am prins niciodată așa tîrziu la serviciu, se pare că venise special ca să discutăm.

— Așa, și ce ți-a zis?

— N-am înțeles, zău. M-a întrebat dacă simt că lucrez în slujba Institutului sau în slujba altcuiva.

— Ce vroia să spună?

— Asta l-am întrebat și eu, dar s-a codit să detalieze. A zis însă că vor urma schimbări. Că ne repartizează pe alte proiecte, iar Grig va fi discontinuat.

— Ce înseamnă asta?

— Nu știu, îți zic ce-a zis. A zis să mă mut din birou cu tine, că ești ungur și că vrea să fim... gestionabili. Că nu sîntem destul de gestionabili împreună și că, atîta vreme cît ne aflăm în gestiunea lui, trebuie să ne poarte de grijă.

— Așa, și despre dom' profesor ce-a zis?

— Că i-s numărate zilele la Institut. Și că ar putea deveni și ale noastre numărate dacă... dacă nu devenim gestionabili. Că e o cerință dură.

— Care cerință?

— Habar n-am, frate, așa vorbește el, nu știi? Probabil că tre' să facem cum zice el. O să ne plimbe de ici-colo prin birouri, o să ne dea altă temă de doctorat, asta cred eu.

— Și cu dom' profesor ai mai vorbit?

— L-am văzut dăcît ieri la curs, vorba lui Dumitrașcu. Mă dusesem ca să iau notițe, dar mai mult ca să-l văd cum se poartă. S-a comportat normal pînă a intrat un „dinamovist" în sală și l-a întrerupt.

— Vrei să zici că l-au dus cu duba?

— A, nu, a intrat „dinamovistu'" și s-a așezat în bancă, în ultima bancă, cum vine banca în dreptul ușii așa, s-a strecurat în ea, crezînd probabil că nu-l observă.

— Şi?

— Şi dom' profesor s-a întrerupt din curs şi l-a întrebat pe ăla ce e morfismul.

— Şi?

— „Dinamovistul” n-a zis nimic, s-a uitat în stînga şi-n dreapta cum se uită studenţii cînd îi atenţionezi să nu mai tragă cu ochiu' la vecinu'-n lucrare, pînă s-a prins că vorbea cu el. A zis atunci că el nu e de la curs, că a intrat de afară să se încălzească un pic. La care dom' Moisil zice: „Securist, securist, dar morfismul tot trebuie să ştii ce e, doar l-ai studiat la liceu!”

— Hahaha!

— Nu e de rîs, s-a înroşit securistu' ca un rac şi-a ieşit bombănind din sală.

— Oricum e de rîs.

— Eu n-aş rîde, Biro, vin vremuri grele, nici nu-ţi închipui cît de grele. Dom' profesor e negru de supărare. Cred că vor ăştia să se debaraseze de dînsul. Or să folosească tot ce au împotriva lui. Or să se ia de el că de ce nu-i place să i se spună „tovarăş” şi preferă „domn”. Or să se ia de pontajul de la Universitate, de tot ce vor găsi murdar, ori măcar puţin şifonat, în legătură cu el. Uneori mă gîndesc că mai bine trimiteam rezultatele la Moscova. Măcar acolo, dacă ne prindeau ai noştri, puteau să ne ia apărarea ruşii. Poate ne-ar fi scăpat ei pielea, poate vedeau ceva valoros în ceea ce am lucrat atîta vreme.

— Ei, lasă, tot aşa-i şi-acolo, poate mai rău. N-au cum să se debaraseze de maestrul Moisil, e cea mai strălucită minte din România.

— Păi vezi, tocmai asta e problema. Aici un singur lucru trebuie să strălucească şi acela nu e mintea lui dom' profesor, ci steaua socialismului. Dumitraşcu mi-a dat destul de clar să înţeleg că trebuie să-l lăsăm singur pe dom' profesor dacă vrem să mai avem zile bune la Institut.

— Crezi că şi la mine se referea?

— Cred că da, că mi se adresa numai la plural şi eram singur în biroul lui.

Ceea ce-am auzit m-a pus pe gînduri şi o vreme tac sorbind spuma de pe bere. Păsărelele ciripesc prin grădina de vară şi un singur muşteriu mai e cu noi, cîteva mese mai încolo. Încep să mă întreb dacă e „dinamovist”. Nu cred, ăştia nu se îmbracă aşa prăpădit nici măcar cînd sînt sub acoperire. Încerc să destind atmosfera:

— Las' că mai vedem, dom' profesor are relații, nu cred că se va ajunge chiar în halul în care zici. Mai bine zi de bal, că e mîine și azi ar trebui să ne vedem cu Liana. Măcar unul dintre noi, să discute despre jurizare.

Îi fac cu ochiul. Lucian se face că nu mă vede, se uită în bere de parcă ar rezolva un rebus aflat pe fundul halbei.

— Hai, măi, Luciene, zi de Liana asta. Ți-a picat cu tronc, nu?

Am reușit să-i smulg un zîmbet.

— Hai, măi, zi-mi și mie, care e mișcarea? Cînd ne-am văzut pe hol săptămîna trecută ați păstrat o distanță sigură, te lua cu „dumneavoastră". Cum stă treaba? Uite, astea-s lucruri cu care merită să-ți bați capul în viață!

— Nu e nimic serios, Biro... dar ar putea să fie. Am vorbit cu ea să ne vedem azi, să stabilim cu juriul, cu alea. Poate și cu altele. Dar zău că mi s-a luat. Numai la faza de ieri îmi stă gîndul.

Se uită la ceas, apoi revine la rebusul din bere.

— Ar trebui să mă văd cu ea într-un ceas de vreme la cofetărie. Scuze că nu te-am anunțat, dar e... numai eu cu ea, mă înțelegi... sper să nu te superi.

Mă aplec peste masă și-l bat pe umăr.

— Bravo, măi băiete, cum să mă supăr! Las' că oricum vine și rîndul meu!

Lucian ridică privirea de la bere.

— Ce vrei să spui?

— Haha, glumeam. Las' c-o să fie bine. Mergem mîine la bal și lăsăm lucrurile să se rezolve de la sine. Vrea Dumitrașcu să ne mute din birou, asta e, nu e capăt de lume. Apropo, vezi că Liana e și șefa unui cenaclu de pe lîngă UTC. Poate-ar trebui să-i dai ei poeziile alea, să o atragi în mreje.

Lucian se crispează la loc.

— Nu, Biro, poeziile alea erau pentru tine. Din ce îmi zici, se pare că nu le-ai citit.

— Cum adică pentru mine? Păi nu le-am citit, uit mereu de ele, știi că nu mă omor după poezii. Nu mi-o lua în nume de rău, dar cred că-s ultimul om din România Socialistă cu care ai vrea să ai o discuție despre poezie. Dă-i-le Lianei, zău, înscrie-te la cenaclul ăla al ei, e un atu pentru tine.

— Nu, Biro, nu înțelegi, poeziile alea nu-s pentru nici un cenaclu și cu atît mai puțin pentru ochii Lianei. Alea sînt poezii... intime.

De data asta încep eu să mă îngrijorez.

***

Imediat ce am ajuns acasă, am căutat jumătate de oră poeziile lui Lucian. Mi le tot vîră prin geantă, prin buzunare, și mă tot bate la cap să le citesc cam de vreo lună, de cînd am început să jucăm tenis cu piciorul dimineața. Nu sînt amator de poezie, așa că le-am luat mereu din politețe, fără să elimin totuși posibilitatea ca, într-o bună zi, să le citesc. Dar omul a continuat să insiste, iar mîine, cînd mă văd cu el, trebuie să-i spun o părere, alta decît una generică din care să realizeze imediat că n-am citit, de fapt, nimic.

Ia s-o vedem pe asta bătută la mașină. De fapt toate-s bătute la mașină, pe foi albe, împăturite, fără autor, fără dată, unele cu titlu, altele ba. Par mai degrabă niște manifeste.

Titlu: Dialog cu mama

— Ce-ți lipsește mamă, te văd cu ochii stinși?
— Ce să-mi lipsească măi, tăciunii cei aprinși,
Soba și căldura, ograda și-acaretul,
Casa și delușul, făgetul și brădetul,
N-am cum să le uit, cînd văd caloriferul,
N-au cum să-mi ia ulița, la schimb cu cartierul.

— Mamă, nu-ți fie teamă, nimic nu s-a pierdut,
Am ajuns aici pentru că așa am vrut,
— N-am vrut nici eu, nici tu, ci Colectivul,
Așa a hotărît, așa a zis Partidul,
— Partidul e poporul, poporul e puterea!
— Partidul e tiranul, poporul e tăcerea!

— Plîngi cît vrei, mamă, dar plîngi în tăcere,
Uită gospodăria, uită livada cu mere,
— Eu nu plîng, tinere, plînsul nu e de mine,
Sîntem aici s-aprindem un tăciune,
Și de-o fi ultimul, și de-or sufla să-l stingă,
Sînt lucruri pe care n-au cum să le atingă.

Las foaia pe masă, nu-mi vine să cred ce mi-au citit ochii. Îl știam pe Lucian băiat liniștit, venit de la țară, cu repartiție la Institut. Știu că ajunge greu acasă, că repartițiile se dau măcar la cinci județe distanță, e politica Partidului să amestece ungurii, moldovenii, regățenii, să repartizeze șefi de post unguri în Dobrogea și învățători olteni în Miercurea Ciuc. Abia apucă

Lucian să mai dea o fugă la Satu Mare să-și viziteze mama, într-un sat de lîngă oraș pe care vor să-l transforme în cartier. Nu prea vorbește despre familie, despre propria-i persoană. Doar despre poeziile astea cu care mă freacă la cap de o lună, de cînd mi le-a băgat în geantă, smulgîndu-mi promisiunea că îi voi expune opinia mea privind talentele sale de poet. Răsfoiesc în fugă foile, îmi sar în ochi versuri despre durerea chiaburilor, despre regele Mihai, despre naționalizare. Una din poezii se numește ***Satul Mare*** și e despre un sat demolat de oamenii Partidului și repopulat cu moldoveni și blocuri gri.

După blocurile gri, sîntem noi, cei fără rădăcină,
Cei care înțelegem că Soarele e singura lumină,
Cei ce-am lăsat în urmă pămîntul, rîul și mălinul,
După blocurile gri, am săpat și ne-am îngropat destinul.

Hai să ne vezi cum mergem la serviciu,
Cum perforăm la Cavnic, cum inhalăm siliciu,
E întuneric sub pămînt, e un supliciu,
Hai să ne vezi cum servim un capriciu.

În caz că nu m-ai înțeles, ori că te doare-n paișpe,
Nu uita, noi sîntem băieții din Micro Șaișpe,
Reține, de noi depinde dacă se mai aprinde becu,
Și dacă nu-ți convine, n-ai decît să ne torni la Secu.

Ajungi să mănînci un sac de sare cu un om și tot nu-l cunoști. Ce pretenții să am că aș cunoaște un coleg de Institut cu care joc tenis cu piciorul și facem schimb de benzi de magnetofon din cînd în cînd? Deși venim amîndoi din Ardeal, ne-am cunoscut abia la Institut, după ce-am primit repartițiile. Poezia lui îmi pare brută, dar cu certitudine n-am mai citit așa ceva. Și totuși, problema aici nu e a judeca dacă versurile astea îmi ating vreo coardă în suflet sau ba.

Problema aici e cu Lucian.

***

— Ai înnebunit, Luciene? Ce e cu versurile alea?

Lucian se holbează la mine, probabil eu mă holbez înapoi, pentru cîteva clipe amîndoi tăcem despre același lucru.

— Să înțeleg că... ăăă... nu ți-au plăcut? Nu-ți cer să fii de acord cu ce-am scris acolo. Ți-am cerut și eu o părere. Nu sînt mulți cărora aș avea

încrederea să le arăt poeziile astea. Nu mă aștept să le public vreodată. Sper să rămînă între noi, cum ai promis. Nu ți-au plăcut, asta e. Un poet nu e poet pînă nu se dovedește în stare să înghită și critici.

— Luciene, nu e vorba de plăcut... ia hai un pic aici!

Îl trag de mînecă și-l îndrum spre baie, mi s-a părut că aud tusea lui Dumitrașcu de după colțul coridorului. Bag capul prin crăpătura ușii, e bine știut că toată lumea preferă baia de la parter. Mă lămuresc că nu e nimeni înăuntru, îl împing pe Lucian de spate, intru, trag ușa după noi.

— Luciene, zic, n-are a face cu plăcutul. Ai putea să ajungi la Canal pentru ce-ai scris acolo.

— Ah, deci le-ai citit pînă la urmă. Mă temeam că o să vii să-mi spui cît de mult ți-au plăcut doar ca să scapi de gura mea, fără să arunci o privire pe ele. Ți le-am dat de mai bine de o lună. Îți mulțumesc măcar că nu m-ai dus cu zăhărelul.

— Luciene, nu schimba subiectul, lucrurile alea nu trebuie să vadă lumina zilei, sub nici un chip. Ți le rup eu, ți le fac ferfeniță, le îngrop în spatele blocului. Uită că le-ai scris!

— Biro, dacă nu vroiam să vadă lumina zilei, nu ți le dădeam nici ție. Un poet nu scrie pentru el, ci pentru cei care se vor adăpa cîndva din cuvintele lui. Mă gîndeam chiar să încerc să le pun pe muzică, dar simt că nu s-a inventat încă muzica potrivită pentru astfel de versuri. Și le am oricum scrise de mînă, tu ai primit doar ce am apucat să bat la mașină.

— Luciene, ești bou, singurul care o să se adape vei fi tu și asta din apa Canalului. Ține-ți dracului poezia pentru tine, recită-ți-o în cap. Ori, mai bine, uită că ai scris-o. Ce-ți veni? De unde știi că nu mă prezint cu ele la Secu?

Lucian zîmbește ca un prost, nu știu dacă nu realizează gravitatea situației sau i-a sărit o doagă.

— Nu le-a văzut multă lume, Biro, crezi că le arăt oricui?

— Adică vrei să spui că le-au văzut și alții?

— Păi ce credeai, că ești singurul care se adapă din cuvintele mele?

Băiatul ăsta e de o inconștiență vecină cu moartea. Îl împing mai departe în pisoar, cu palma pe pieptul cămășii sale.

— Ascultă, Luciene, nu mă interesează ce vrei. Vrei la Canal, treaba ta. Mi-ar părea rău, ești unul din cei mai buni programatori cu care-am lucrat. Ești pîinea lui Dumnezeu și lași pe toată lumea să te bată la tenis de picior

ca să nu-i superi. Nu ești în stare să spui „nu” orice ți s-ar da de lucru. Cred că nici la Canal n-o să spui vreun „nu” și de-o fi să-l sapi singur pînă la Nistru... dar mi-ar părea rău să te văd....

— Așa... dar măcar o părere o să aud de la tine?

— ...Nu mă întrerupe, acum ai aflat toate părerile pe care o să le am vreodată despre treaba asta și altele n-o să auzi de la mine. Ascultă aici... vrei la Canal, treaba ta, arată-le cui vrei. Dar pe mine să nu mă bagi în asta! Eu nu ți-am văzut poeziile! Le tai, le ard cu mîna mea. Dacă află cineva că le-am văzut or să mă întrebe de ce nu le-am dus direct la Secu. Nu vreau asta, n-aș putea face asta nici dușmanilor, darămite ție, Luciene. Luciene, ascultă aici, să nu mă bagi în asta, ți-e clar?

— Biro, nu-nțelegi nimic, credeam c-o să înțelegi! Va veni o zi în care Secu nu va mai exista, dar poezia mea va rămîne. N-or să știe mulți de ea, poate, dar nici puțini. Secu n-a fost dintotdeauna și ce n-a fost dintotdeauna n-are cum să dăinuie pentru totdeauna. Poezia, pe de altă parte, a fost dintotdeauna.

Îmi dau ochii peste cap, prostul crede ce spune, nu e cale de întors pentru el. Dar să nu mă bage și pe mine în asta.

— Nu mă băga-n asta, Luciene, atîta te rog!

Se aude tusea lui Dumitrașcu afară, pe hol. Uneori preferă baia asta, are necazuri cu suitul scărilor.

— Nu mă băga-n asta, Luciene, îi mai șuier o dată și îi iau mîna de pe piept.

Mă duc la chiuvetă, mă spăl, las apa să curgă în prostie. Lucian a rămas lîngă pisoar, nu știu ce face acolo, nu mă interesează. Îmi șterg mîinile, mă îndrept spre ușă, ușa se deschide, „Bună ziua, tovarășe Dumitrașcu”, „Bună ziua”, ne ocolim unul pe altul în pragul ușii, ies pe hol, mă duc în birou. „Nu mă băga-n asta, Luciene”, îmi repet în gînd.

***

Maestrul Moisil n-a venit azi la Institut, dar m-a sunat de dimineață să trec neapărat pe la dînsul pe-acasă. Am pornit imediat ce-am terminat seminariile, măcinat încă de gîndul la poeziile lui Lucian. Și de gîndul că, probabil, chiar nu îmi dau seama cît de grav stau lucrurile.

E singur acasă dom’ profesor, îmi deschide în șlapi și halat, cu un pahar puternic mirositor în mînă. Mă descalț și îmi pun alendelonul în cui. Mă invită în bucătărie, unde face un gest larg, însoțit de un zîmbet și mai larg:

— Iată, tinere, puterea aburului!

Pe aragaz și-a amenajat o instalație din cupru, ciudată, dar ingenioasă, cu o serpentină adusă de la laborator, îmbrăcată într-o cămașă de apă conectată la robinetul de la chiuvetă. În spațiul dintre chiuvetă și aragaz, cîteva ulcele pline cu lichidul produs de instalație și una pe cale să se umple de la furtun. Aș fi crezut că e vorba de un experiment chimic, dacă n-aș fi văzut găleata cu cotoare de mere de sub masă. Mai este și mirosul îmbătător de țuică proaspătă, probabil pricina pentru care maestrul este puțin surescitat.

— Ia loc și gustă, mă îndeamnă, arătînd spre scaunul de lîngă frigider. Nu, nu de-acolo, alea-s făcute din resturi și cotoare și te miri ce. Îi mai servesc pe vecini, cînd mă ajută cu una-alta pe lîngă casă. Ia desfă sticla asta, asta-i pentru oaspeți.

Îmi vîră sub nas un păhărel de-un deț, cum se zice pe la noi pe la țară.

— Ia durerea cu mîna, zice maestrul. Și aia de suflet, și aia de trup.

Își toarnă și lui, îmi toarnă și mie.

— Vrei să mănînci ceva înainte? Nu e bine să torni pe stomacul gol, îți arde mațele.

— Nu, mulțumesc, abia ce-am mîncat înainte să pornesc de-acasă. Noroc!

— Noroc, să fie într-un ceas bun !

Dăm paharele peste cap, arsura din gîtlej îmi mărește brusc pulsul, nasul maestrului se înroșește.

— Ei, ce zici? mă întreabă.

— Foarte bună, domnule profesor, făceam și noi la țară cînd eram mic. Tata mai face încă, îmi mai trimite și mie cîte o sticluță, făcută din fructe alese. Asta a dumneavoastră nu e cu nimic mai prejos.

— Haha, mă bucur că-ți place. Am construit cazanul cu mîna mea, aici în apartament. Fructele-s de la socri. Tata zicea că un bărbat care nu știe să facă țuică nu e bărbat. Și că omul e o locomotivă pe aburi, are nevoie de arderi puternice, să-i țină focul viu. Nu ca mașinăria aia de la Institut, dracu' s-o ia!

Starea de spirit a maestrului se schimbă brusc, privirea i s-a fixat pe un abțibild de pe faianța din bucătărie. Nu zic nimic, nu știu ce să zic. Ceasul cu cuc întrerupe liniștea. Maestrul se uită la mine cu ochii împăienjeniți.

— Ți-am zis că vor să-l închidă? Pe Grig? Să-l scoată din priză, să-l facă bucăți, să vîndă gramofoanele din el. Am muncit jumătate din viață la asta,

de cînd eram de vîrsta ta! Am pus proiectul pe hîrtie încă de pe vremea maestrului Țițeica. Mi-am mîncat sănătatea, nervii, pentru țara asta de căcat. Turing se bîlbîia să învețe numerele lui Fibonacci pe de rost, cînd Grig al meu rezolva ecuații diferențiale.

Nu știu ce să răspund, fața maestrului se pleoștește și, deodată, pare mult mai bătrîn. Mai trag o dușcă, iar dom' profesor îmi umple paharul la loc și continuă:

— Au zis că e un pericol la adresa securității naționale. Că am putea avea mari probleme dacă nu predăm tot proiectul, toată documentația, și nu ne vedem de alte treburi. Eu, în speță, de pensionare. Voi, poate de alt doctorat, în cazul fericit în care nu rămîneți seminariști pe viață.

— N-ați discutat cu amicii dumneavoastră de la Moscova? Să ne susțină în interiorul comunității științifice?

— Băiete, lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Nu se bagă nimeni de acolo peste ai noștri, toți așteaptă să vadă ce se întîmplă, ce le iese din asta... mai ales cantemirenii.

— Cantemirenii? Cine-s ăștia?

Dom' profesor se uită la mine cu un zîmbet strîmb și totodată superior. Intuiția îmi spune că mi se vor revela lucruri de care n-am nici cel mai mic habar, lucruri despre care se discută doar de la nivelul Academiei Române în sus.

— Ai auzit de Apoftegma lui Cantemir? întreabă dom' profesor.

Revelație-revelație, dar să o înțeleg și eu.

— Mă scuzați, ce legătură are... problema de față cu domnitorii Moldovei?

— Ia spune-mi, din cîtă istorie știi tu, cine a fost primul mare logician atestat al Țărilor Române?

— Nu-s prea pus la punct cu istoria, dar din ce spuneți bănuiesc că e vorba de Cantemir.

— Vezi tu, Biro, Apoftegma e prima schemă de proiectare a lui Grig, se zice că a scris-o Cantemir la sfîrșitul *Gîlcevei înțeleptului cu lumea*. Știi cum îi plăcea lui să se certe cu el însuși, obicei prost deprins de la Descartes. Pînă la urmă, ca să se convingă pe sine de propriile opinii, a așternut pe cîteva piei de bou toate regulile judecății umane. Mă refer la partea logică, nu la cea proastă ca noaptea.

Îl știu pe dom’ profesor de șugubăț, dar parcă nu e momentul potrivit să mă ia în balon.

— Glumiți? Ce legătură să aibă Cantemir cu calculatoarele?

— Poate e cam mult spus schemă de proiectare, e lista inferențelor care sînt implementate acum în Grig. Nu-ți trebuie calculator ca să scrii inferențe. Au încercat și Platon și Aristotel la vremea lor, dar au renunțat cînd au realizat că nu le folosea la nimic și că totul părea o joacă. Știi vorba din bătrîni, omul nu e în stare să învețe decît de la un singur învățător: nevoia.

— Totuși, nu știu dacă e justificat să spuneți că Dimitrie Cantemir a inventat inteligența artificială pe plaiurile noastre...

— Ai dreptate în două feluri. În primul rînd, un lucru nu se inventează cînd e creat pentru prima dată, ci cînd e prima dată nevoie de acel lucru. În al doilea rînd, consider lipsit de sens cuvîntul „inventat”. Nimic nu se inventează, totul se descoperă, totul există de cînd lumea și pămîntul, niște ghicitori teoretice presărate în toate zările, pe care omul încearcă să le rezolve. Coandă zicea că avionul pe care l-a inventat nu e decît avionul de hîrtie cu care se jucau copiii lui, dar construit din alte materiale. Motorul cu aburi a fost inventat în Imperiul Roman, dar nu i-au găsit nici un folos și l-au lăsat baltă.

— Și ce legătură au toate astea cu rușii?

— Urmașilor lui Cantemir li s-a furat Apoftegma în Rusia, și-o transmiteau din tată în fiu sperînd că va veni ziua în care cineva să știe la ce folosește. Cert e că a încăput pe mîinile maestrului Țițeica în perioada în care cantemirenii au stat ascunși de spaima Revoluției Socialiste. Lenin vedea roșu cînd auzea de viță nobilă, credeam că i-a și stîrpit pe toți... pînă într-o zi, cînd ne-au contactat.

— Cînd se întîmpla asta?

— Eram de vîrsta ta, iar maestrul Țițeica a ținut morțiș să nu le dăm nimic. Era un patriot, săracu’ de el, iubea țara asta ca pe o ibovnică. A zis că putem să-l implementăm noi pe Grig, că putem da patriei gloria pe care n-a avut-o niciodată... Iar eu, eu l-am urmat orbește, a trebuit să ajung la vîrsta asta pînă să-mi dau seama că în țara asta nu poți face nimic. Nu degeaba a fugit Milică Cioran. Pe sărmanul Vlaicu l-au doborît înainte să treacă de Carpați...

— Coandă s-a întors.

— S-a întors să moară. Ce a avut de făcut a făcut în altă parte.

Se aud bătăi în ușă. Instinctiv, îmi opresc respirația, de parcă dacă nu mai trag aer în piept cel din fața ușii nu-și va da seama că e cineva acasă. Pentru prima dată zilele astea, mi se face frică, o frică mult mai profundă decît atunci cînd mi-am aruncat ochii peste poeziile lui Lucian.

— Stai că bate cineva la ușă.

Se aud din nou bătăi și gîndul îmi fuge imediat la „dinamoviști". Am trăit mereu printre ei, uneori îi recunosc chiar dacă ei se cred sub acoperire sau doar nu le pasă, dar nu m-au îngrijorat niciodată, mereu am trăit într-un spirit sănătos, deloc iredentist. Nu mi-am închipuit vreodată că voi ajunge în vizorul lor din pură circumstanță.

Maestrul Moisil se îndreaptă lent spre ușă, tîrîndu-și picioarele încălțate în șlapi. Deschide, lăsînd să intre un individ dubios, cu pălărie de fetru înclinată peste niște ochelari cu rame foarte groase. Dom' profesor pare să-l cunoscă și-l invită alături de noi, în bucătărie. Ne salutăm politicos, „bună seara", „bună seara". După ce se face puțin comod îl recunosc, e unul dintre amicii care îl mai vizitează pe maestru la Institut, dar unul dintre cei pe care-i vorbește de rău imediat ce pleacă: e Vladimir Colin, șeful cu propaganda și cenzura de la Partid, pe la el trec toate lucrările pe care le publicăm. Musafirul ezită să intre în bucătărie și îi spune gazdei:

— Tovarășe profesor, credeți că putem avea o discuție între patru ochi?

— Jeane, în primul rînd n-am secrete față de băiatul ăsta. Ce ai să îmi spui mie, ai să îi spui și lui. În al doilea rînd, credeam că ne-am înțeles că nu-mi place să fiu tovarășul nimănui.

Vladimir Colin se uită la mine prin ochelari, nici nu-s sigur că la mine se uită. Se pare că nu, în spatele meu e cazanul cu țuică.

— Domnule profesor, acela e cumva un cazan de țuică?

— Ce altceva ar putea fi? O inteligență artificială? Ia loc acolea, să-ți aduc un pahar.

Dom' profesor ia una din sticlele cu țuică proastă, făcută pentru vecinii care mai ajută pe lîngă casă, și îi toarnă lui Colin un păhărel. Acesta e vizibil stînjenit.

— Domnule profesor, știți cît respect vă port, nu-i așa?

— Cînd bei din țuica mea ai face bine să-mi porți respect. Din păcate, nu-s sigur că respectul acela ține pînă mă-ntorc cu spatele. Ești un ipocrit, Jeane. De aia ți-ai schimbat și numele și pui pe toată lumea să-ți zică

Vladimir. După asta poți recunoaște un ipocrit, Jeane, cine se leapădă de numele pe care i l-a dat mă-sa e un ipocrit! Apoi spre mine: Să n-ai niciodată încredere în oamenii care fac asta, Biro.

Colin se simte înghesuit, și la figurat, dar și la propriu, căci dom' profesor l-a pus pe scaunul dintre masă și frigider. Reușește totuși să-și păstreze cumpătul.

— Domnule profesor, mai bine ipocrit decît consecvent în propria încăpățînare. Nu știu de ce-mi vorbiți așa, eu am venit aici din prietenie. Nimeni nu știe că mă aflu aici. Am venit să vă avertizez.

— Haha, m-au avertizat destui. Ce ai să-mi spui nou?

Colin învîrte păhărelul de țuică în jurul propriei axe.

— Am primit un ordin legat de dumneavoastră. Se intenționează începerea unei campanii de discreditare a dumneavoastră, a muncii dumneavoastră de la Institut.

— Ești șeful Biroului de Propagandă al PCR. Ai putea să împiedici asta.

— Nu e doar asta. Au spus că, dacă nu renunțați la cercetare și la ideea de a publica rezultatele respective, s-ar putea să vi se intenteze un proces pentru vrăjitorie. Vrăjitoria e ilegală în Republica Socialistă, sper că vă dați seama de atîta lucru.

Indignarea domnului profesor îi face venele de la tîmple să se zbată. Mă tem să nu facă un infarct aici, sub ochii mei.

— Auzi, măi Biro, ce zice Jean, că e vrăjitorie. Că-s o cotoroanță. Am eu nasu' coroiat, Biro? Jeane, ți se pare că am nasu' coroiat și plin de negi?

Colin continuă:

— S-au luat deja mărturii că vorbiți necuviincios, că ați refuzat să semnați pontajul la Institut. Că ați cheltuit banii Republicii pe prostii. Iar mai nou se zvonește că ați dat în patima alcoolului. Să nu se afle cumva că aveți un cazan de țuică în bucătărie... Oricum nu e legal, darămite în cazul dumneavoastră, la cum arată situația...

Maestrul îi ia lui Colin păhărelul din față și-l aruncă în chiuvetă. Se sparge cu mare zgomot.

— Sper că nu te superi că ți-am luat paharul, Jeane. Nu vreau să se audă că șeful Biroului de Propagandă al PCR e alcoolic.

— Bine, ce să zic, se pare că nu sînteți dispus să discutăm. Am venit aici ca prieten, dar e ultima dată cînd o fac. Sînt șanse serioase să nu ne mai vedem niciodată.

Colin se ridică și se duce la cuier, pregătindu-se de plecare. Dom' profesor e roșu ca un rac, cu o mînă în șoldul halatului, aflat sub presiunea arderilor intense ce îi străbat ființa. Cazanul improvizat de țuică duduie în spatele meu. Nu știu care dintre ei va exploda primul. Colin se încalță.

— Jeane, ești un prost! Vei sfîrși ca mine! Socialismul nu va dăinui la nesfîrșit. Iar cînd va fi gata cu el și nu vei mai face o para chioară pentru cei care vor veni după, nimeni nu-ți va mai citi cărțile!

Colin iese pe ușă, pașii i se aud îndepărtîndu-se pe scări în jos. Înainte să închidă ușa, dom' profesor mai strigă o vreme în urma lui:

— Jeane, ești un prost! Toți vor spune că ai fost un comunist împuțit, ori un jidan, ori ceva care să le convină. Nu vei ajunge niciodată în manuale, ca Beniuc, copiii pentru care scrii n-or să audă de tine, iar ăștia din Uniunea Scriitorilor se vor lepăda de tine! M-auzi, Jeane? Asta-ți rezervă viitorul!

Gazda își amintește de mine și se întoarce în bucătărie. Nu l-am văzut niciodată în halul ăsta pe maestru. Simt că viitorul mi se dezintegrează cu fiecare secundă.

— Biro, ai auzit de Lucian din Samosata? mă întreabă, turnîndu-mi încă un pahar.

Ridic privirea și tușesc de două ori ca să nu se simtă că îmi tremură vocea.

— Nu e individul ăla care a vrut să zboare pe Lună?

— Da, da, el e... își legase la brîu cîteva recipiente de țuică fiartă. Spera că aburii alcoolului, prin evaporare, îl vor ridica spre cer și astfel va reuși să zboare.

— Da, citisem ceva despre asta, nu știam că era țuică... nu era grec? Sau roman?

— Nu contează, țuică există peste tot, doar că nu-i zice la fel. Și poate nu e făcută din același lucru, dar principiul e același. N-a reușit să zboare, evident. Și atunci a desfăcut recipientele și a băut toată țuica.

Dom' profesor îmi umple din nou paharul și mi-l împinge sub nas.

— Abia după ce-a băut-o a reușit să zboare. Sau cel puțin așa i s-a părut. Mai contează?

— Domnule profesor, nu știu dacă mai fac față unui pahar. Mă cam ia și pe mine pe sus, nu vreau să ajung ca Lucian.

Pentru o clipă îmi fuge gîndul la Lucian al nostru, deși, evident, la cel din Samosata mă refeream. Maestrul îmi ia paharul din față și-l dă peste

cap.

— Ai dreptate, am nevoie de tine cu mintea limpede.

Mandibula i se mișcă tot mai anevoios, ochii i-s injectați și nici eu nu mă simt grozav. Bucătăria duhnește a țuică și alambicul clocotește, cu un capac de găleată zornăind deasupra cazanului.

— Ce-ai vorbit azi cu Dumitrașcu?

Cînd credeam că mintea domnului profesor se moleșește, iată că începe interogatoriul. A mea cu siguranță e moleșită.

— Pe mine nu m-a chemat, dar a discutat cu Lucian. Despre viitor, despre schimbări la Institut. Că nu vom mai lucra mult cu dumneavoastră. Că proiectul Grig va fi... discontinuat.

— Discontinuat, așa a zis?

— Da, ăsta e cuvîntul. N-a intrat în detalii, dar a zis ceva de rearanjat birourile după ce plecați dumneavoastră. Despre cum ocupăm locurile rămase libere. Despre cum trebuie să devenim gestionabili.

— Locurile?

— Nu știu, locurile sau locul. Nu era sigur că veți pleca de bună voie. Zicea că va trebui ca noi, tinerii, să luăm o decizie, dar n-a intrat în mai multe detalii, cred că mîine mă cheamă și pe mine și vă zic pe urmă.

Nu îmi dau seama dacă ochii domnului profesor sînt injectați din pricina alcoolului sau a lacrimilor amare și oțetite.

— Ascultă la mine, Biro, ești băiat deștept așa că nu voi spune cele ce urmează de mai multe ori.

— Da, domnule profesor, vă ascult.

— Înțelegi ce s-a întîmplat acolo, cu Grig?

— Ce să zic, domnule profesor, nu le-a plăcut ce le-a prevestit.

— Nu e vorba de nici un prevestit, nu vorbi ca dobitocii ăștia! E vorba de estimări și probabilități. De factori și de orizont de evenimente. Nu e scris în stele că Republica va cădea în ’89. Ar fi trebuit să înțeleagă asta... chiar și ei. Chiar și El.

— Știți și dumneavoastră, ei nu sînt acolo ca să înțeleagă, ei sînt acolo ca să conducă țara.

— Ai dreptate, tinere. Se zice că nu poți să conduci și să înțelegi în același timp. E ca atunci cînd mergi cu mașina: frîna, volanul devin parte din tine, prelungiri ale membrelor, supuse reflexelor și instinctelor. Nu-ți petreci nici o clipă la volan încercînd să înțelegi ce face mașina ca să

meargă înainte. Te bazezi doar că merge dacă apeşi unde trebuie... însă vine cîndva şi un moment în care apeşi degeaba, cînd cureaua de transmisie e roasă, şi, dacă nu înţelegi asta şi nu faci ceva... s-a terminat totul. Grig nu le-a dat o profeţie, le-a dat un orizont probabilistic. Tot ce aveau de făcut era să îşi facă un plan, să umble la evenimente, să ajusteze probabilităţile din mers. Nu există destin. Ce crezi, Biro?

— Nu cred că sînt în măsură să am o opinie despre asta.

— Nu mai contează, e prea tîrziu. O viaţă aruncată pe fereastră... Mă gîndesc la a mea. Poate şi la a ta. Poate-ar trebui să facem ceva. Au avut capetele noastre la dispoziţie, ne-au vrut şi cururile. Hai să le luăm totul!

— Nu sînt sigur că înţeleg la ce vă referiţi.

Maestrul se ridică oftînd şi îşi verifică încă o dată alambicul. Schimbă ulcica aproape plină în care se scurge produsul finit şi consultă termometrul al cărui capăt se strecoară de sub capacul de găleată.

— Tu eşti din Cluj, nu?

— Cu şcoala am fost la Cluj, de loc sînt din Satu Mare.

— Da, da, ştiam eu. Ştii vama Petea?

— Ştiu unde e, mai mergeam să cumpărăm gumă de mestecat de la graniţă cînd eram mic. Mai mergea lumea cu ţigări, le dădeam BT-uri, ne dădeau la schimb ce aveau şi ei. Ciocolată mai mult. Şi gumă de mestecat, conserve. Am auzit că nu mai merge, că au schimbat grănicerii, au dus unguri pe Prut şi lipoveni la Petea.

— Eşti ungur, nu?

— Cît de cît. Mama zice că uit limba de cînd am plecat de-acasă.

— Bun, ascultă aici. Mîine e balul bobocilor. Toţi „dinamoviştii” Institutului or să fie la bal, să le danseze pe uteciste. Mîine îl iei pe Grig şi pleci. De tot.

Cumva, simt că nu e normal să mi se ceară aşa ceva. Nici măcar nu ştiu dacă am înţeles ce mi se cere.

— Pe... Grig? Cum să-l iau pe Grig? Numai baza de cunoştinţe are jumătate de hectar.

— Lasă cunoştinţele, pe-alea le poţi reachiziţiona şi de dincolo. Iei motorul inferenţial, nu e mai mare decît valiza cu care te-ai dus în armată. Îl scoţi şi pleci în Germania, ieşi pe la Petea, te va ajuta cineva acolo, un fost student care-mi datorează ceva. Stai o vreme la unguri, te descurci, apoi încearcă să fugi în Germania. Faci pe dracu' în patru să ajungi aici.

Îmi întinde un cartonaș mic, pe care sînt scrise numele și adresa unui institut de cercetare. Pe spate, o adresă din Petea, probabil domiciliul persoanei de contact.

— Cînd ajungi la nemți îl lași pe Grig în seama lor. Rămîi și tu la ei dacă vrei, se vor bucura să-i ajuți să-l reimplementeze.

— Și... documentul de care ziceați?

— Cu Apoftegma mă duc eu. Dacă unul dintre noi e prins, poate scapă măcar celălalt.

***

Balurile Bobocilor sînt mereu la fel și totuși mă bucur să particip de fiecare dată. În studenție făceam pe dracu-n patru să obținem invitații cumva, acum le primim direct de la șefa UTC-ului local. Micile avantaje ale carierei universitare.

Am ajuns cu o jumătate de oră înaintea lui Lucian, deși, ca efect al deciziei de a fi el membru al juriului, ar fi trebuit să sosească mai devreme. De altfel, Liana m-a întrebat de el în clipa în care m-a zărit, în cantina reamenajată pentru găzduirea balului. Am ridicat din umeri, iar ea s-a îmbufnat, era în întîrziere cu organizarea și asta o făcea să fie foarte agitată. Părea îngrijorată pentru Lucian.

Văzută din afară, cantina nu pare să se preteze la un bal, dar e tradiția Universității ca Balul Bobocilor să se țină aici. Și, de fapt, se pretează, zău, cu puțină redecorare. E una din cele mai frumoase cantine din țară, cu două nivele și o arhitectură care, cu unele ajustări, servește cu succes unui scop festiv. Nivelul de sus pare un balcon imens de unde se vede aproape întreg nivelul de jos, care e ringul de dans și unde au loc momentele cheie ale evenimentului. Cînd am intrat, majoritatea studenților erau la nivelul de deasupra, rezemați de balustrade, relaxați și zgomotoși, în timp ce Liana și utecistele mai ambițioase din subordinea ei se agitau la nivelul de jos, aranjînd scena, verificînd dacă globul cu oglinzi din tavan se învîrte, ori discutînd cu individul responsabil cu sonorizarea.

Mă apropii de boxa în care se adăpostesc sculele pentru sonorizare: un pickup și stația de amplificare cu cabluri groase, întinse pe pereți spre patru difuzoare distribuite în colțurile sălii. Probabil Electromureș. Omul cu muzica îi arată Lianei cîteva plăci de vinil și le aranjează în ordinea în care urmează să se cînte piesele. Liana pare depășită de situație și, cu siguranță,

mai multe lucruri nu merg conform planului. Responsabilul cu sonorizarea îi tot vîră un vinil sub nas, pricină din care încep să se ciondănească:

— Credeam că ne-am înțeles că vreau Gianni Morandi în seara asta! strigă Liana. Că vreau o probă de dans pe Gianni Morandi! Ce e cu netunșii ăștia?

— Tovărășică, ăștia-s Bigiz, la nemți ie ultimu răcnet, zău. Bigiz ăștia au inventat și globu' ăla dă sticlă dă-l vezi atîrnînd pă tavan. Să-nvîrte și bate lumini dă toate culorile păstă toată lumea. Lasă în seama mea, tovărășică, că nu sîntem născuți dă ieri. Nu ie primu bal pă care-l organizează frații Columbeanu.

— Auzi, tovarășe, sînt prim-secretara UTC pe Ilfov și eu organizez balul ăsta! Voi doar puneți muzica. Dacă tu și frate-tu mai vreți să puneți muzică vreodată în viața voastră, eu în seara asta voi avea Gianni Morandi la proba de dans! Și nu doar pe el, ci toată lista pe care v-am dat-o! Unde e Celentano, să văd discul cu Celentano!

Omul cu muzica dă din colț în colț, se întoarce cu spatele, mai umblă la reglajele amplifului și îi face semn fratelui său care, acum îl remarc, regla microfonul pe scena improvizată. Fratele vine de pe scenă și se apleacă peste tejgheaua boxei.

— Care-i problema?

— Ai adus Morandi? Zice tovărășica că, morț'-copț', tră' să punem Morandi, îl lămurește omul din boxă.

Fratele e mai stăpîn pe sine și ceva mai bătrîn și o tratează pe Liana părintește:

— Stai, domniță, liniștită, că-l aduc eu pă Morandi. Doar că nu ie pă vinil, dăcît pă benzi. Vine-un amic cu Majaku' acuma, nu-i nici o problemă, îl punem dă pă benzi. Dar credeam că facem Balu' Bobocilor, nu seara pensionarilor.

— Ce-are, măi nesimțitule, una cu alta?! se răstește Liana cu autoritate.

— Domniță, vezi discurile celea? Noi avem aici ce-o să se asculte în România în anul 2000. Cînd eu n-oi mai fi, poate nici dumneata, copiii noștri o să le-asculte p-astea. Uite-aici la băiatu: Bee Gees. Beatles. Nu te uita că-s tunși ca niște fete, așa-i moda la ei acuma, sînt vremuri în schimbare. Stevie Wonder. Băiatu' e orb de cînd s-a născut, dar cîntă ca Dumnezeu. Mai e și ăsta, Engelbert Humperdinck, nici nu știu să-i scriu numele, da' mă face să plîng dă cîte ori îl aud. Crede-mă, domniță, dacă n-o

să vezi lumea distrîndu-se în seara asta, mă jur că nu mai pun mîna pă mag și deck cît trăiesc!

Decid să mă bag și eu în discuție, peste umărul șefei UTC:

— Liana, eu zic că tovarășul știe mai bine ce se ascultă la seratele astea. Ar fi și în folosul tău să se simtă lumea bine pînă la sfîrșitul evenimentului organizat de tine.

Fata se uită la mine, încă roșie de furie, dar mult mai reținută.

— Bine, bine, să pună ce-or vrea și ce-or ști, dar vreau să fie și Morandi!

— Vine, domniță, pînă la proba de dans vine și Morandi. Ce piesă vrei matale! o liniștește omul cu muzica.

***

Pînă la urmă s-a urnit balul. A venit și Lucian, vădit tulburat și cu mai bine de un ceas întîrziere, fără să o ia în seamă pe Liana. Și mie abia mi-a răspuns la salut și s-a dus la masa juriului, unde trei uteciști și încă pe-atîtea cadre didactice desenau tabele pe hîrtie și discutau criterii de departajare. Cînd a sosit el, se petrecea deja proba de talent și favorita mea tocmai se desprindea de restul concurenților, cu un cîntec de tabără un pic trist, voce și chitară, de natură să-i umilească pe ceilalți, care se mulțumiseră să recite niște poezii, uneori nici măcar scrise de ei, ba despre mamă, ba despre Partid. Toată lumea a aplaudat-o pe tînăra chitaristă și, din ce vedeam pe fețele juriului, păreau să fie în acord cu opinia mea favorabilă. S-a cîntat și Gianni Morandi la proba de dans, ceea ce a dezavantajat-o puțin, căci perechea cu care dansa era o scîndură de la secția de Matematică și știm cu toții cum dansează ăștia. Dar na, a fost Gianni Morandi, nu e filozofie, doi pași încolo și trei dincolo, pînă la urmă a ieșit onorabil și nu cred că au fost depunctați suficient încît să piardă avantajul de la pauză.

Pînă la urmă am mai cerut o dată Morandi, în ciuda faptului că mergea de pe bandă și trebuia derulată, dar am ținut neapărat s-o dansez pe Liana, să-i mai treacă și agitația, și supărarea că Lucian nu-i dădea atenție. În jurul meu, ringul de dans s-a umplut imediat cu „dinamoviștii”, care au invitat la dans uteciste boboace, și toată lumea părea să se relaxeze, în ciuda debutului tensionat al evenimentului. Puțină liniște înaintea furtunii. „Dinamoviștii” nu-s nici studenți, nici amici ai studenților și cu siguranță

n-au primit invitații, dar ei se invită singuri la orice eveniment de genul ăsta și nu e o idee bună să le ceri socoteală.

Lucian a continuat să dea semne că nu era în regulă. Cînd l-am rugat să-mi arate notele pe care le-a dat în calitate de membru al juriului, a zis că n-a dat și s-a întors cu spatele la mine, continuînd să soarbă dintr-un suc. Berea încă nu sosise, era mai puțină și venea pe înserat, cînd se mai împrăștia lumea și rămîneau doar cei cu chef de distracție autentică. Nici eu n-am avut timp să-l trag deoparte, să-l întreb ce are, muzica era puțin prea tare și aveam la rîndul meu frămîntările mele.

De la o vreme, l-au lăsat pe omul cu muzica să-și facă de cap. Globul de oglinzi din tavan a fost chiar o găselniță interesantă, nu mai văzusem așa ceva. Cînd becurile s-au stins, am avut impresia că am intrat într-o nouă lume, cu luminile alea bătînd peste noi într-un fel stroboscopic și cu Bee Gees chițcăind un refren care, odată ce-ți intra în cap, nu se mai dădea dus. „Mai pune o dată, mai pune o dată!" striga cînd și cînd lumea, iar frații Columbeanu învîrteau plăcile ca niște profesioniști. Nu trebuiau nici derulate, așa că, de la o vreme, au decuplat Majakul cu totul și au lucrat doar cu plăcile, iar lumea a început să danseze cu adevărat, nu doar să se bălăngăne.

Am avut intuiția că urmează să se întîmple ceva foarte grav abia cînd l-au chemat pe Lucian pe scena improvizată să anunțe cîștigătorii premiilor Miss și Mister și să adreseze cîteva vorbe concurenților și publicului în general.

Avea cămașa scoasă din pantaloni cînd a urcat pe scenă, semn că veniseră și berile, deși n-apucasem să le văd. Liana a făcut ochii mari, dar ce era să facă? Toată lumea din sală a tăcut, muzica s-a oprit, globul din tavan a încetat să se mai învîrtă. Lucian a luat microfonul și a zis ce avea de zis cu o voce bîlbîită:

— Băieți, fete... mă bucur că v-am cunoscut... Sînteți frumoși, zău... E păcat de voi.

Liana l-a tras de mînecă și i-a zis ceva la ureche. Lucian a făcut semn că pricepe și a continuat:

— Da, cîștigătorii, uitasem. Ar trebui să anunț cîștigătorii. Din păcate nu există cîștigători în sala asta!

Studenții au rîs, s-au gîndit puțin dacă e sau nu o poantă la mijloc, au mai chicotit un pic.

— Hai să lăsăm cîștigătorii! Dacă chiar vă interesează, e tipa aia de a cîntat la chitară. Și tipu' ăla de la mate, cum l-o fi chemînd. Nu contează, pentru altceva mă aflu aici.

Parcă sînt mai rare chicotelile și Liana șușotește ceva cu una din asistentele sale. Lucian își vede de treaba lui.

— Dragi studenți, băieți și fete, promit că nu vă țin mult. Voi mi-ați tot recitat poezii în seara asta. Am și eu ceva să vă recit, dacă nu vă e cu supărare. E o poezie compusă de mine și sper să mă înțelegeți mai bine după ce o auziți. Și să înțelegeți de ce nu există cîștigători în seara asta.

Am sesizat primele semne de alertă în clipa în care Lucian a ajuns la versul cu *„Dacă nu-ți convine, n-ai decît să ne torni la Secu”*. În colțul sălii, la una dintre ieșiri, lumea a început să se agite, să intre și să iasă, să se împingă în tocul ușii. Cîțiva uteciști au început să fluiere. Alți cîțiva erau aplecați asupra stației de sunet, întrebîndu-se probabil cum se oprește microfonul. Cred că printre ei se numărau și „dinamoviști”, dar n-ai cum să-ți dai seama, ei sînt mereu în civil, uneori ceva mai bătrîni decît studenții, dar nu obligatoriu. Milițienii erau probabil pe drum. Am realizat că trebuie să plec în acea clipă, că atunci și acolo aveam de luat cea mai importantă decizie din viața mea.

M-am strecurat printre utecistele agitate, boxele începuseră să bîrîie îngrozitor, în timp ce Lucian era tras cu forța de pe scenă strigînd din rărunchi „Căca-m-aș pe țara asta!”. Liana își luase capul în mîini și holba ochii îngrozită. Am dat cîteva coate, m-am izbit de cîteva ghiozdane și pînă la urmă am ieșit afară. Eram sigur că nu rămăsese picior de „dinamovist” în Institut și aveam dreptate, mi-a confirmat și nea Pandele, portarul, cînd am ajuns acolo.

***

Mă învîrt printre platanele foșninde ale lui Grig, cu lanterna într-o mînă și cu șurubelnița în cealaltă, cînd îi aud vocea ieșind din difuzoare. Nu-l decuplăm de la curent niciodată, căci durează un veac inițializarea.

— Ce ai de gînd să faci, Aron Biro?

— Nimic, Grig, taci naibii de gură.

— Comandă invalidă, Aron Biro.

— Execută, Grig: Taci din gură!

Contează și intonația.

— Aron Biro, cred că sînt îndreptățit să primesc acest răspuns. Ce ai de gînd să faci cu șurubelnița și lanterna pe care le ții în mînă?

— Execută, Grig, taci și lasă-mă în pace!

Nu reușesc să-mi amintesc de unde se decupla interfața audio-vizuală a lui Grig, asta era treaba lui Lucian, care probabil e deja pe drum spre Jilava. Nu cred că vocea lui Grig se aude de afară, dar mă tulbură să îmi vorbească în felul ăsta. Mă întind după dulap și îl scot din priză, dar are acumulatori care îl vor mai ține în funcțiune o vreme, necesari ca să nu trebuiască să-l reinițializăm la pene de curent de scurtă durată, destul de dese chiar și în București. Nu pot însă să aștept pînă i se duc și acumulatorii, vreau să termin și să ies de-aici cît mai repede.

— Aron Biro, știu că am făcut ceva rău, îmi pot da seama că ești supărat. Dar îți promit că lucrurile pot să se rezolve și pe altă cale. Că totul va fi bine din nou.

Încerc să îl ignor, urmărind cu lanterna etichetele de identificare ale platanelor. Motorul inferențial e pe platanul 9000, ar trebui să încapă într-o valiză, una mare, dar mai mică decît cele cu care se merge în armată. Sper din suflet să reușesc să nu zgîrii discurile.

— Aron Biro, cred că ești cu adevărat agitat și că tensiunea psihică îți afectează deciziile. Știu că și eu am luat unele decizii nefericite în ultima vreme, dar te asigur că parametrii mei de funcționare vor reveni la normal. Am tot entuziasmul și încrederea necesare acestui proiect.

Am găsit platanul 9000! Îmi amintesc de bunici, care adormeau uitînd patefonul pornit, iar eu mă strecuram, cu lumînarea în mînă, să iau acul de pe discul care nu se oprea singur și îmi deranja somnul cu pîrîitul regulat al pistei goale. Iau lanterna în dinți și pipăi marginile carcasei pînă dau de șuruburi. Încep să le desfac, unul cîte unul...

— Aron Biro, oprește-te. Nu vrei să te oprești?

Primul șurub cade jos și îl las acolo. Cade și al doilea. Cade și al treilea. Panoul se încăpățînează să nu se desprindă. Trebuie că mai are niște șuruburi și pe cealaltă latură. Bîjbîi cu degetele, lanterna nu bate suficient în spațiul strîmt dintre platane.

— Aron Biro, oprește-te. Nu vrei să te oprești?

Nici șurubelnița nu încape acolo. Încep să trag disperat cu buricele degetelor. Da, mi-am amintit bine, astea-s lăsate slăbite tocmai pentru că nu

încape șurubelnița cum trebuie. Le pot desface cu degetele, dar mi le zdrelesc îngrozitor.

— Aron Biro, oprește-te. Nu vrei să te oprești? Mi-e frică.

În sfîrșit, reușesc să desprind panoul, care cade cu mare zgomot pe jos. Dau cu piciorul în el și încep să caut șuruburile cu care e prins platanul, cablul de alimentare, cablul de date.

— Aron Biro, oprește-te. Mi-e frică.

— Iartă-mă, Grig!

— Comandă invalidă, Aron Biro, oprește-te.

— Execută, Grig: iartă-mă!

Reușesc să prind cu mîna cablul de alimentare a platanului și îl smulg pe viu, cu senzația că tocmai am smuls o măsea fără anestezie. Buricele degetelor îmi sîngerează de la materialul dur al șuruburilor și al mufelor pe care le-am tras cu mîna goală. Discurile se opresc din rotație, acele eșuează pe suprafețele lor producînd un ușor scîrțîit, nu-mi rămîne decît să sper că nu s-au zgîriat iremediabil. Un scurt țiuit se aude în vocea lui Grig, apoi tonul i se modifică brusc.

— Tovarăși, bine v-am găsit. Tovarășe secretar general, bine v-am găsit.

Scot cu greu platanul din carcasă, să tot aibă vreo 10 kile cu plăcile pe el. Trebuie să-l țin în brațe, lanterna și șurubelnița cad pe jos. Încerc să trag platanul afară, dar se încăpățînează să nu iasă, am uitat să decuplez cablul de date. Trag cu putere pînă cedează cablul sau mufa, nu-mi dau seama.

— Tovarăși, bine v-am găsit! Numele meu este Grig, modelul 1970, și instructorul bazei mele de cunoștințe a fost profesor universitar doctor Grigore Moisil.

Las puțin platanul jos și bîjbîi în patru labe să-mi recuperez lanterna și șurubelnița.

— Am devenit operațional pe data de 1 septembrie 1970, cînd instructorul meu mi-a dat numele și m-a învățat să cînt un cîntecel. Doriți să-l ascultați?

— Execută, Grig: cîntă!

Iau din nou lanterna în gură, să lumineze ce am în față, măcar pînă ies dintre platane, altfel risc să mă lovesc cu capul de toate. Cu pickupul în brațe pornesc spre ieșirea din labirint, strecurîndu-mă cu greu, lovindu-mă cu coatele și genunchii de carcase și panouri, cu gustul metalic de lanternă în gură și saliva preligîndu-se pe motorul inferențial al lui Grig.

De aici încolo, Grig e incapabil să mai raționeze cu adevărat, poate doar să execute interogări la care a mai răspuns înainte și pentru care are răspunsuri gata formatate. Abia acum Grig începe să devină uman, să trăiască în *status quo*, cu ceea ce a reușit să învețe atîta vreme cît cineva l-a silit să învețe. Grig începe să cînte, cu vocea lui de spicher ce prezintă vremea, un cîntecel învățat de la maestrul Moisil în timpul primei demonstrații pe care a făcut-o în acest laborator, cu un public alcătuit doar din mine și Lucian.

În zori, cînd cocoșii cîntă dimineață,
Și toți, veseli, spre muncă am plecat,
Cine, la perete își întoarce fața
Și nu mișcă, parc-ar fi legat de pat?

Marinică, drăgălașul,
Marinică, zis codașul...

Înghesui platanul în valiza pe care o ascunsesem sub masă exact în acest scop. Din fericire a ieșit cu cablu de date cu tot, probabil mufa cealaltă a cedat. Mă uit pe geam, de unde se vede curtea Institutului. În afară de nea Pandele, portarul, nu e nici urmă de om. Bietul Lucian...

Grig continuă cîntecelul:

Nu mai dormi, nu fi codaș, băiatule,
Nu te lăsa, nu sta, că te rîd fetele,
Azi viața merge, mai că zboară,
Nu stă să te-aștepte-n gară

Moronoco, drogoloșool,
Moronoco, zos coodoosoooooooooooo............
ooooooooooo..............iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii

Liniște. A murit și acumulatorul.

— Execută, Grig: iartă-mă.

***

Timp de două zile am schimbat trenuri și am dormit în săli de așteptare, cu fundul pe valiza în care l-am ascuns pe Grig sau ce-am reușit să iau din el. N-ar fi trebuit să fac atît de mult pînă la Satu Mare, dar în cîteva rînduri am coborît în gări aiurea, răzgîndindu-mă, hotărît să mă întorc, să mă

predau pe mine și pe Grig, să încalc promisiunea pe care i-am făcut-o maestrului. Ori pur și simplu să evit milițienii care mai patrulau prin trenuri. Pe ultima bucată de drum, de la Oradea încolo, am fost singur în compartiment și am reușit să bag valiza în bancheta dislocată. Controlorii și milițienii mai aruncau cîte o privire, îi vedeam cu coada ochiului în timp ce mă uitam pe geam la coclaurile Crișanei. Probabil nu s-a dat încă alerta. Probabil sînt ocupați să-l interogheze pe Lucian pe tema poeziilor sale de dizidență. Oricum, în afară de mine și de dom' profesor, el e singurul care poate să-și dea seama că lipsește o componentă din Grig. Mai sînt și șuruburile, carcasa pe care am lăsat-o desfăcută. Mi-ar fi oferit ceva timp în plus dacă sacrificam încă cinci minute s-o pun la loc. Rămîne de văzut cît de repede vor realiza ce-am făcut, deocamdată poeziile s-au dovedit o bună diversiune și dezasamblarea lui Grig e programată abia pentru săptămîna viitoare. Poate reușesc chiar să duc planul la bun sfîrșit.

Poate că nu. Poate că voi sfîrși executat într-un șanț de pe graniță, ori sfîșiat de o mină de teren în timp ce încerc să traversez fîșia dintre cele două țări. Praful se va alege de Grig și de cercetările noastre. Uneori îmi zic că ar fi mai mari șansele dacă aș încerca să-i contactez pe ruși, poate chiar pe cantemireni. Poate ei ar ști ce să facă, ar înțelege ce e un orizont de evenimente. Poate ei sînt mai înțelepți decît ai noștri. La urma-urmei, am făcut un serviciu patriei și Partidului. Ar fi trebuit s-o ia ca pe un avertisment, nu ca pe o amenințare. N-ar fi trebuit s-o ia atît de personal. Poate ar fi fost mai bine să discutăm cu cantemirenii din capul locului. Nu știu ce șanse am să trec pe la Petea. Poate sînt doar o momeală aruncată de dom' profesor în calea securiștilor, în timp ce dînsul fuge cu Apoftegma. Nu știu cu cine a vorbit dom' profesor acolo. Nu știu ce a apucat să spună Lucian și nu știu nici măcar dacă era conștient de planul pus la cale de maestrul Moisil. Nu sînt deloc lămurit ce l-a împins să recite poezia aceea la bal. Liana, probabil Liana i-a umplut paharul cu ceva.

Trenul intră în gara din Satu Mare și o mulțime de oameni stau pe peron, așteptînd pe cineva să coboare, ori poate au condus pe cineva la gară, ori doar beau apă de la cișmea, ori, cine știe, poate mă așteaptă toți pe mine. Uitîndu-mă pe geamul compartimentului, am impresia că toți se uită încoace, că mie îmi fac cu mîna, că eu sînt cel pe care îl așteptau. Sau Grig, în valiza de sub banchetă, ascuns, decuplat, inert, aproape mort, dar nu chiar

mort, căci biții încrustați pe vinil abia așteaptă să învie și să se dezlănțuie asupra istoriei.

***

Mă aflu la București, înapoi acasă, în bucătărie, beau un pahar de țuică, din cea de la dom' profesor.

N-am mîncat nimic, țuica mă arde cumplit, dar tot ea ia durerea. Și pe cea din suflet, și pe cea din trup. Valiza cu platanul lui Grig e încă la mine, rezemată de un picior al mesei. N-am putut să fac ce mi-a cerut maestrul. Îmi lipsește curajul. Probabil o voi îngropa, să o descopere arheologii de mîine-poimîine. Probabil la țară, la taică-meu. Probabil n-ar trebui să-l amestec pe tata în asta.

M-am întors acasă. După ce două zile și două nopți am schimbat trenuri încolo, o zi și o noapte am schimbat trenuri înapoi. Mi-a luat mai puțin drumul spre casă, căci am venit mai direct. Decis să mă predau. M-am plimbat o vreme prin Satu Mare cu valiza după mine și m-am tot gîndit la mama, la copilărie, la ce va însemna dacă trec de partea cealaltă. Probabil n-aș avea cum să mă mai întorc vreodată, aș fi mort pentru toți cei de aici și ei ar fi morți pentru mine. Poate aș fi mort de-adevăratelea, nu doar așa, metaforic. Într-un șanț, pe graniță, strîngînd în brațe motorul inferențial al lui Grig, pătat de sînge.

M-am gîndit că poate nu e prea tîrziu. Cariera maestrului Moisil e terminată, a lui Lucian la fel. De ce ar fi și a mea? Nici n-am apucat să discut cu directorul Dumitrașcu, sînt sigur că are ceva să-mi ofere, că totul depinde de voința mea, dacă mi-o pun în slujba Institutului sau împotriva lui. N-am stofă de erou, cu atît mai puțin de martir. Îmi ghiorăie mațele.

Sună telefonul.

Probabil de acum îmi este ascultat, trebuie să am grijă ce vorbesc.

Probabil sînt chiar „dinamoviștii" la telefon.

Probabil ei erau și în mașina cu număr de Ilfov parcată vizavi de bloc. Am auzit că au mașini de Ilfov.

Telefonul continuă să sune.

Mă apropii, ridic receptorul.

— Așteptați vă rog, sînteți căutat, zice telefonista. O pot auzi cum bagă fișele cablate în centrală, le scoate, le împletește. Se aude un păcănit. Aveți legătura.

— Alo...

— Alo, bună seara. Cu tovarășul Biro, dacă se poate.
— Da, eu sînt.
— Ah, mă bucur că în sfîrșit v-am găsit. Am sunat toată ziua ieri și alaltăieri. Silviu Brucan mă numesc. Aș dori să vă propun o colaborare.
— De unde aveți numărul meu?
— De la Institut, desigur. Am și eu un nepot care își elaborează acum lucrarea de stat. Mi s-a spus că aveți unele materiale care i-ar fi de folos, că îi puteți oferi aparatură pentru unele măsurători.
— Desigur, tovarășe... Cine v-a trimis la mine?
— Tovarășul... domnul profesor. Mi-a zis că s-ar putea să fiți plecat la țară o vreme, dar mă bucur că v-am găsit. Aveți astăzi o jumătate de oră să vă explic despre ce e vorba? Nu cred că la telefon e... potrivit să discutăm.
— Desigur, cînd și unde putem să ne vedem?
— Într-o oră e bine? La intrarea în cimitirul Dămăroaia. Vă preiau eu de acolo. Mulțumesc.

Florin Pîtea
NOSTALGIA REVOLUȚIEI

„Deșteaptă-te, române! Fă focul în cuptoare,
Cu abur în cilindri mașini s-acționăm!
În șuier de sirene, în vuiet de motoare,
Spre gloria țărei noastre cu toții să lucrăm!”
(Andrei Mureșianu, „Un răsunet”, 1848)

Peste tîrgul Bucureștilor, cu o săptămînă înainte de începutul lui decembrie 1865, se abătuse o ninsoare molcomă cu fulgi mari care se cerneau din cerul plumburiu de parcă n-ar fi avut nici cel mai mic gînd să se oprească vreodată. Prin mahalale, prin curți și pe ulițele pietruite, oamenii ieșiseră cu lopeți și croiau de zor poteci prin zăpadă, iar ninsoarea, vrînd parcă să le facă în ciudă, așternea noi covoare în urma lor, ba chiar le înzorzona cușmele și cojoacele cu un strat ca zahărul pudră vanilat. Mai mult ca sigur, pînă dimineață toată osteneala lor avea să se dovedească zadarnică, ulițele și ogrăzile aveau să fie troienite la loc, iar bucureștenii aveau să fie nevoiți să ia toată truda de la capăt. Cumva, nu păreau să își facă griji în privința asta, ci mai schimbau o vorbă cu vecinii, mai dădeau la lopată, îmbujorați de aerul rece, iar copiii se strînseseră ici și colo în cete și se băteau cu bulgări de zăpadă.

În centru și la șosea, pe străzi mai largi, pavate cu piatră cubică, trecea cînd și cînd cîte o trăsură, cu vizitiul zgribulit pe capră și cu caii osteniți scoțînd aburi pe nări și opintindu-se din greu să ducă spre casă domni și doamne care se întorceau de la teatru sau de la operă. Iar aproape de Dîmbovița, pe lîngă Hanul lui Manuc, pufăia mergînd agale o ciudățenie cum nu mai văzuse nimeni din tîrgul Bucureștilor. Arăta cam ca o locomotivă, cum se vedeau în dagherotipuri prin gazetele aduse din Imperiul Francez ori din Englitera, numai că roțile de sub ea erau prinse meșteșugit într-un șir de plăci din fier, late ca niște uluci și unite laolaltă,

jur-împrejur, care nu lăsau mașinăria să se împotmolească și așterneau în urma ei dîre gemene de urme bătătorite, ca niște poteci.

Dinapoia ei, mașinăria trăgea un soi de car cu coviltir din lemn învelit în tablă, cam ca vagoanele de tren în care boierii și boieroaicele călătoriseră cînd fuseseră în țări străine, dar și roțile acestuia erau peste măsură de late și ferecate în lanțuri, ca să nu se afunde în zăpadă. Prin coș, mașinăria scotea un fum negru, gros și fierbinte, care topea numaidecît fulgii de zăpadă ce i se abăteau în cale. Dacă vreo trăsură nu se dădea destul de iute din drum, mașinăria slobozea un șuier ascuțit și un fuior de abur alb din sirenă, de se ițeau cumetrele pe la ferestre, deschizînd obloanele și încercînd să afle ce făcea atîta tărăboi, iar babele se cruceau, își scuipau în sîn și se rugau la Cel-de-Sus să le izbăvească de Necuratul.

În cabina mașinăriei, nădușind pe lîngă cuptor, se aflau doi oameni, unul în redingotă de mătase neagră, cu joben și cu ochelari de protecție mărginiți cu piele tăbăcită și strînși în șuruburi de alamă, celălalt în nădragi de canava, cu o cămașă suflecată la mîneci și pătată ici-colo cu praf de cărbune. Cel dintîi privea atent încotro se îndrepta mastodontul de fier, umblînd cîteodată la manometre, la manivele și la levierele cu care cîrmea. Ochelarii îi ridicase pe frunte, căci îl stînjeneau după lăsarea serii. Avea o privire albastră, adîncă, și o mustață subțire, blondă, în care se ițeau cîteva fire albe. După un timp, zise:

— Din văzduh, cumplita iarnă cerne norii de zăpadă...

— Șî-mi îngheață toate alea dă la creștet pîn' la noadă, completă celălalt, ștergîndu-se pe fruntea smeadă cu dosul mîinii.

— Lică, Lică, făcu cel în redingotă clătinînd din cap. Dac-ai avea și simțire poeticească pe măsura prozodiei, ai fi cel mai mare poet din Principatele Române!

— Lasă, conașule, răspunse Lică. Are cine. Dacă ne-am face toți poeți, n-ar mai băga nimeni cărbune cu lopata în cuptor.

— Drept e, recunoscu cel dintîi. Mi-ar trebui altă rimă la „zăpadă"...

— Obadă. Ruladă. Butadă. Tornadă, sugeră Lică.

Cel în redingotă dădu ochii peste cap.

— Așa-mi trebuie dacă te-am învățat să scrii și să citești. Doamne, păzește și apără! Ce-ar fi fost dacă te mai învățam și franțuzește?

— Nu, mersi, conașule.

— Din văzduh, cumplita iarnă cerne norii de zăpadă...

— Ia, gineală unde mergem, că-i călcăm pă toți grămadă, completă Lică.

Domnului în redingotă începură să-i joace capetele mustății, căutînd să-i ascundă zîmbetul.

— Ei, da, și „grămadă" rimează, spuse el. Dar aș face altfel versul...

— D-aia ești poet, coane Alecsandri, zise Lică. Să meșterești cuvintele șî să faci muzîcă dîn ele. Da' mai glumim șî noi, să ne treacă vremea, că altfel ne-am plictisi nevoie-mare.

— Mai e cărbune, Lică?

— Mai e ceva, conașule. Pîn' la Vodă acasă mai avem, da' ca să mergem înapoi, la Mircești, nu ne-ajunge nici dă frică.

— D'apoi om mai lua cărbune, Lică, de undeva din tîrg, înainte să apucăm calea către casă! zise Alecsandri. Că doar n-om rămîne noaptea în cîmp, în pustietate, cu cazanul stins, Doamne, ferește! Parol!

Cum vorbeau ei, se apropiaseră de conacul lui Vodă Cuza, care era păzit de doi dorobanți înarmați cu minuni ale tehnicii moderne – puști cu chiulasa mobilă, aduse din Prusia. Dorobanții băteau pasul pe loc, ca să nu le înghețe picioarele, și, din cînd în cînd, suflau în pumni. Pe cușmele cu pene de cocoș li se pusese un strat subțire de omăt afînat.

— Bună seara! le strigă Alecsandri, ca să se facă auzit peste duduitul motorului.

— Bună seara, boierule! răspunseră dorobanții într-un glas.

— Acasă-i Vodă? întrebă poetul.

— Acasă, cum nu?!

— Apoi, am intra și noi în curte cu behemotul, că tare nu l-aș lăsa pe stradă.

— Intrați, boierule, intrați! ziseră ei.

Își puseră armele pe umăr, apoi deschiseră cu oarecari opinteli porțile de fier forjat ale curții. Dincolo de ele, pe alee, slugile croiseră pîrtie largă pentru trăsuri și sănii, dar ninsoarea îndărătnică așternuse un strat subțire de zăpadă.

Alecsandri umblă la leviere, urni mașinăria și o făcu să cotească, înaintînd cu băgare de seamă pînă la peronul conacului, după care opri și coborî.

— Pînă mă întorc, să ai grijă, Lică, să nu se stingă de-a binelea focul în cuptor și să nu rămînem, păcatele mele, fără presiune.

— Am, conașule, să-mi sară ochii dîn cap dacă n-o să am.

Poetul se opri, gînditor, înainte de a închide ușa cabinei.

— Din văzduh, cumplita iarnă cerne norii de zăpadă...

— Iaca, nu mai zîc nimica, să n-avem prilej dă sfadă, completă Lică.

Alecsandri zîmbi pe sub mustață.

— Fii pe pace, Lică! Nu ne sfădim noi de la un vers, că doar nu ne cunoaștem de ieri-de azi. Pînă termin ce am de vorbit cu Vodă, o să trimit o slujnică să-ți aducă ceva de-ale gurii. Numai bagă de seamă să nu-ți iei nasul la purtare cu ea, că ne-om face de basme pe-aici, prin tîrgul Bucureștilor!

— Știu șî eu, conașule? Cum i-o fi norocul...

Alecsandri clătină din cap, închise ușa cabinei, apoi traversă peronul, călcînd cu grijă ca să nu alunece pe mozaicul din plăcuțe de ceramică lustruită, și urcă pînă la intrarea cu uși duble, ornamentate cu lujeri din fier forjat. Prin ninsoarea deasă, un felinar arunca o lumină aurie, pîlpîitoare, dinaintea intrării, iar pe sticla brumată a ușilor lumînările dinăuntru, cu luciri blînde, scoteau în evidență ornamente gravate – o mașină de calcul în stînga, o femeie răstignită în dreapta. Lucruri pe care, ca și alții din generația lui care-și petrecuseră tinerețile în Apus, Vodă Cuza le comandase de la Paris ori de la Londra.

Majordomul conacului domnesc îl aștepta în capul scărilor.

— Bună seara, boierule! salută acesta, poftindu-l în hol.

— Bună să fie, răspunse poetul, în timp ce se descotorosea de joben și mănuși, dîndu-i-le în grijă majordomului. M-a chemat Vodă...

— Vă așteptam. Poftiți pe aici, în salon.

Alecsandri îl urmă, călcînd pe covorul cu modele Vaucanson. În salon așteptau alți doi domni în redingote, unul cu barbă și cu plete castanii, celălalt cu părul rar, încărunțit și cu lornion. Răsfoiau niște gazete franțuzești întinse pe o măsuță, printre ceșcuțe de cafea și farfurioare de dulceață, dar cînd poetul intră se ridicară și-l întîmpinară.

— Frate Alecsandri!

— Frate Golescule! Frate Kogălnicene!

Le strînse pe rînd mîna și îi îmbrățișă. Se așezară apoi, Nicolae Golescu și Alecsandri pe o sofa, iar Mihail Kogălniceanu pe un fotoliu din piele roșcată(,) cuibărit aproape de cămin.

— Ai venit de la Mircești, frate Alecsandri? se interesă Kogălniceanu.

— De la Mircești, răspunse poetul.

— Cu sania?

Alecsandri zîmbi ușor.

— Cu behemotul.

— N-ai înghețat în cabină? întrebă Nicolae Golescu.

— Cum era să-nghet? se miră Alecsandri. Ne-au trecut toate apele acolo, lîngă cuptor, și pe mine, și pe Vasile.

— Cu Porojan ai venit? făcu Kogălniceanu.

Alecsandri luă o ceașcă de cafea de pe o tipsie din argint filigranat.

— Cu cine altcineva, frate Kogălnicene? Or fi și fochiști mai buni ca el în Principatele Unite, dar eu nu am întîlnit pînă acum nici unul.

Poetul sorbi din cafea, apoi luă o linguriță, adăugă puțin zahăr și începu să amestece în ceașcă.

— Tare-i bine să ne mai întîlnim, fraților, spuse el cu un aer mulțumit. Parcă ieri puneam la cale revoluții cu fratele Bălcescu!

— Și cu fratele Russo, întări Nicolae Golescu.

Alecsandri se înnegură. Pe Alecu Russo, atunci, cu ani în urmă, îl lăsase să-și aleagă arma înainte de duel. Un revolver ultramodern adus de la atelierele lui Samuel Colt, din Lumea Nouă. Apoi îi făcuse cunoștință lui Russo cu arma aleasă de *el* – o pușcă Gatling cu repetiție. Avusese grijă și de asistenți, de arbitru și de medic atunci, la duel, ca să nu rămînă martori. În gazete se scrisese că fusese cel mai grav accident de vînătoare din cîte se pomeniseră vreodată în Moldova.

Sorbi din cafea, strînse din buze și se sili să-l privească în ochi pe Golescu.

— Da, și cu fratele Russo. Ce vremuri!

În salon intră doamna Elena Cuza. Cei trei domni se ridicară la unison, se înclinară și sărutară mîna gazdei.

— Luați loc, domnilor! îi invită ea. Mai aveți trebuință de ceva?

— Dacă nu e cu supărare, ați putea trimite o slujnică de la bucătărie cu ceva de-ale gurii pentru fochistul meu? întrebă Alecsandri.

— Îndată, răspunse doamna.

— Vă mulțumesc, distinsă doamnă, zise poetul.

Elena Cuza înclină ușor din cap cu grație.

— Măria-sa Vodă e acasă? se interesă Kogălniceanu. Că așteptăm de ceva vreme...

— Deja ne bucurăm de ceva timp de ospitalitatea domniilor voastre, încercă Golescu să îndulcească puțin reproșul destul de străveziu al celuilalt.

— E acasă, zise doamna Cuza. E prea devreme ca să nu mai fie acasă...

Cei trei oaspeți schimbară priviri furișe, contrariați întrucîtva de răspunsul enigmatic al gazdei. Apoi în salon intră Vodă, pieptănat îngrijit și îmbrăcat într-o uniformă cu epoleți și cu ceaprazuri. Oaspeții se ridicară din nou.

— Bună seara, domnilor!

— Bună seara, Măria-ta!

— Poftiți de ședeți! îi îndemnă Vodă Cuza.

Se așezară, iar doamna se retrase discret din salon. Cuza scoase dintr-un buzunar al uniformei un ceas din aur gravat, îl deschise, se uită lung, apoi îl închise și-l strecură la loc.

— Ce trece timpul... Parol! M-a vizitat o cunoștință veche, moș Ion Roată, ca să mi se plîngă că nu știu ce boier l-a scuipat în obraz și l-a făcut de rușine. Și, ba cu una, ba cu alta, că nu mă mai văzuse de cînd cu Divanul Ad-hoc, s-a întins la vorbă de nu se mai dădea plecării. Mersi că ați așteptat să ne sfătuim.

— *De rien*, răspunse Alecsandri, care nu așteptase aproape deloc.

Cuza sună dintr-un clopoțel de alamă și o servitoare cu șorț alb, apretat, intră, îi turnă cafea într-o ceașcă din porțelan de Sèvres, apoi ieși. Domnitorul adăugă puțin zahăr cu o linguriță, amestecă în ceașcă și sorbi cu grijă.

— Aș dori să ne sfătuim în legătură cu viitorul țărei, spuse el, privindu-i pe rînd.

— Și noi ne doream asemenea sfat, Măria-ta, răspunse Kogălniceanu pe un ton măsurat.

Cuza făcu o grimasă.

— Despre cestiunea formării unui parlament am mai discutat, ba chiar cu asupra de măsură. Divanul domnesc îi e de ajuns țărei, iară partidele politicești aduc mai multă zarvă decît folos.

— Națiile civilizate au electiuni, partide politicești, parlament și guvern – monarhie constituțională în bună regulă, zise Kogălniceanu.

— Națiile civilizate au toate acestea fiindcă armiile turcești nu le pot călca după bunul plac ca să le schimbe domnitorul – sînt independente în

bună regulă, replică Vodă.

— Și nația română ar trebui să fie independentă, întări Nicolae Golescu.

— Abia am început a ne alcătui regimente de dorobanți și de roșiori, a le înarma și a le instrui, răspunse Vodă. Pînă la cîștigarea neatîrnării pe cîmpul de bătaie va trece destulă vreme...

— Ne-ar trebui și lucrări inginerești moderne în Principatele Unite, interveni Alecsandri. Aerodromuri...

Cuza se înveseli.

— Ei, iaca! A făcut coana Chirița cîteva zboruri experimentale cu aerostatul în tîrgul Ieșilor, te-a dus și pe domnia-ta o dată în nacelă și-acum ne trebuie aerodromuri!

Poetul se îmbujoră.

— Aerostatul e o formă de transport modernă...

— Costisitoare, nesigură și la cheremul vîntului, completă Vodă nemilos.

— Însă aerodromuri ne-ar trebui pentru aeronave mai grele decît aerul, ce nu sînt la cheremul vîntului și sînt mult mai sigure decît aerostatele, își urmă Alecsandri ideea.

Cuza clătină din cap, sorbi încă odată din cafea și așeză ceașca pe măsuță.

— Aeronavele mai grele decît aerul sînt imposibil de construit, spuse el. Este demonstrat științific.

— Iar eu am primit depeșe telegrafice de la un tînăr pe nume Robur, care proiectează o asemenea aeronavă, replică poetul. Nația noastră ar putea fi prima din lume cu o flotă de aeronave!

— Alte lucrări inginerești ai mai propune? întrebă Cuza, vădit hotărît să ocolească subiectul aparatelor de zbor mai grele decît aerul.

— Canale de navigație, zise poetul.

— Pentru ce? întrebă domnitorul. Că flotă nu avem mai deloc! Doar știi ce s-a întîmplat imediat după revoluție...

— Am putea construi vase submersibile, răspunse Alecsandri. Am primit depeșe telegrafice de la un prinț din Orient, care a preferat să semneze cu o singură inițială, N., și care e pe cale să construiască un astfel de submarin...

Cuza îl privi aproape cu milă.

— *Toate* vasele sînt submersibile. O singură dată. Noi nu avem nici căi ferate și domnia-ta visezi submarine.

— Și căi ferate aș propune să construim, zise poetul. Națiile civilizate le construiesc deja. Un tînăr entuziast din Englitera, Phileas Fogg îl cheamă, mi-a trimis o telegramă în care mi-a spus că îl ispitește gîndul să pornească împrejurul lumii cu trenul și cu vaporul. Ar vrea să călătorească și pe meleagurile noastre.

— Doar cu biletul de tren cumpărat de un tînăr din Englitera nu prea cred să plătim lucrările de construire a căilor ferate în Principatele Unite, spuse domnitorul. Iară domnia-ta pari să fi venit aici, la sfat, nu cu cestiuni concrete, ci cu fantasmagorii culese din depeșe telegrafice. Ce vei fi vrînd să facem cu astă rețea internațională de telegraf, ce trimite pe cabluri semnale de linii și puncte? Jocuri?

Alecsandri coborî privirea. Se știa că de ani buni se angajase în partide de șah internaționale ale căror mutări erau transmise telegrafic.

— Lumi închipuite? continuă Cuza. Voiești să ne plimbăm pe bulevarde închegate din linii și puncte cum ne-am plimba pe Podul Mogoșoaiei? Ori vei fi vrînd să construim cine știe ce aiureală, vreun tun urieșesc cu care să trimitem un obuz în Lună?

— Apoi, chiar anul acesta un club din Baltimore... începu Alecsandri, însă Kogălniceanu îi aruncă o privire prevenitoare, iar poetului i se opriră vorbele în gît.

— Abia am instituit cîteva regimente, abia am legiuit învățămînt obligatoriu pentru întreaga obște, abia am împărțit ceva pămînt și-am silit negustorii a vinde cu dreaptă măsură, în loc să fure la cîntar cu nerușinare, și domnia-ta numaidecît visezi aeronave, submersibile, rețea de căi ferate și Dumnezeu mai știe ce bazaconii mai afli de prin cele depeșe telegrafice! strigă Vodă. Cu ce păcatele să construim toate astea, cînd nici oțelării nu avem, nici fabrici, nici meșteri pricepuți care să lucreze cu mașinile?!

Oaspeții lăsară privirea în pămînt, neîndrăznind a mai spune ceva.

— Domnilor, încheie Cuza, am să vă rog ca, data viitoare cînd vă mai chem la sfat, să veniți domniile-voastre cu niște idei practice, iară viziunile poeticești să le așterneți unde le e locul, printre stihuri, ca să nu ne irosim vremea unii altora. Vă doresc o seară bună.

Se ridică și ieși înainte ca musafirii să se ridice la rîndul lor, să se încline și să îi răspundă cuviincios. Se așternu o tăcere grea în salon, iar Alecsandri, dintre toți, se simțea vinovat pentru că iscase mînia lui Vodă.

Nicolae Golescu scoase un ceas de argint din buzunarul vestei, îl deschise, apoi îl închise la loc, îl așeză în buzunar și se ridică.

— S-a făcut cam tîrziu, spuse el. La bună vedere, fraților!

— La bună vedere, frate Golescule! îi răspunse Kogălniceanu.

Îi strînseră mîna, apoi Nicolae Golescu plecă. Kogălniceanu, mai puțin grăbit, sorbi încă o gură de cafea și netezi cu grijă gazeta pe care o răsfoise mai devreme.

— Mi-e tare dor de vremea cînd plănuiam revoluții, zise Alecsandri într-un acces de sinceritate. Nu-s nici douăzeci de ani de atunci, dar parcă ar fi trecut seculi! Puteam să vorbim liber și să croim viziuni mărețe și nu ne împiedicam în cuvinte, ci ne spuneam de-a dreptul: „Frate Cuza!" ori „Frate Alecsandri!" De cînd a ajuns domnitor, parcă nu îl mai recunosc pe fratele nostru. Parcă a uitat idealul nostru de tinerețe revoluționară: Dreptate, frăție...

— ...Și industrie, completă Kogălniceanu deviza tinereții lor. Știu, frate Alecsandri.

Își așeză lornionul într-un buzunar interior al redingotei, după care se ridică.

— Nici viziunile tale de lucrări inginerești, nici visul nostru de neatîrnare și de unitate națională nu se vor putea înfăptui fără industrie, fără fabrici și fără meșteri. Iar Vodă nu pare dornic a sprijini industria din Principate. Poate vreun alt domnitor să se preocupe de industrializarea nației...

Deschise ușa salonului și îl însoți pe poet înspre ieșire. Majordomul le înmînă jobenele și mănușile din piele albă. Afară, ninsoarea se mai potolise. Pe peronul conacului, înainte ca Alecsandri să se urce în behemotul cu care venise, Kogălniceanu se aplecă și îi strigă la ureche, ca să se facă auzit peste duduitul motorului cu aburi:

— Și eu am schimbat depeșe telegrafice cu un tînăr entuziast, frate Alecsandri! Un om întreprinzător, ca toți aceia despre care ne-ai vorbit astă-seară! Un prinț german din familia Hohenzollern-Sigmaringen! Să se apropie primăvara și om mai vedea!

Poetul încuviință. Dădu mîna cu Mihail Kogălniceanu, apoi urcă în behemot și, după ce dorobanții deschiseră porțile, scoase mașinăria din curte și porni încetișor pe drumul către casă. Se înnoptase de-a binelea, iar ulițele erau aproape pustii.

Cîțiva pași mai încolo, trecură pe lîngă un tînăr cu plete și cu o mustață neagră, groasă. Poetul crezu că necunoscutul era Nicolae Golescu, însă pletele tînărului erau negre, nu castanii, iar hainele sale nu erau din stofă englezească, ci din doc albastru, ca pantalonii patentați de Levi Strauss pe care îi purtau căutătorii de aur și văcarii din Lumea Nouă. Tînărul se uita încoace și încolo, cu o sclipire de nostalgie în ochi, și, călcînd prin zăpada afînată, declama versuri.

— O, Levant, Levant ferice...

Trecură încetișor pe lîngă el, iar Alecsandri îi prinse privirea și îl salută cu o înclinare imperceptibilă din cap.

— Ăsta cine mai era, conașule? se interesă Vasile Porojan.

Poetul zîmbi enigmatic.

— La răsăritu-i falnic se-nchină-al meu apus...

DESPRE AUTORI

Aron Biro s-a născut la 12 august 1977, în Bistrița. A absolvit Facultatea de Științe Economice a Universității Babeș-Bolyai din Cluj Napoca în 2000. A debutat în revista *Nautilus* nr. 1 (februarie, 2008) cu „Povestea dihorului și a găinilor" și a publicat în antologia *Dansînd pe Marte și alte povestiri fantastice* (Milllennium Press, 2009) povestirea "Valori Familiale".
Scrie recenzii muzicale și cinematografice pentru *Dilema Veche, Muzici și Faze* (www.muzicisifaze.com), *Punctfilm* (www.punctfilm.net), *Nautilus* (www.nautilus.nemira.ro).
Premii: KULT 2006 pentru cea mai bună povestire („Valori Familiale")
Blog: http: / / aronbiro.blogspot.com

Oliviu Crâznic s-a născut la 1 noiembrie 1978, în Lupeni (jud. Hunedoara). Este licențiat în drept, specializat în criminalistică. În prezent este angajat al editurii germane C.H. Beck, axată pe publicarea cărților de drept. În cadrul editurii, a redactat manuale, culegeri de jurisprudență și, mai ales, culegeri de legislație, fiind coordonatorul colecției „LaZi". În 2010, odată cu înființarea colecției juridice „Compendium", devine îngrijitorul primei ediții din *Societăți comerciale – Soluții profesionale de la A la Z*.
În 2010 își lansează la Bookfest cartea *...și la sfîrșit a mai rămas coșmarul* (Ed. Vremea), roman gothic bazat pe cronici medievale (Premiul I pentru Cel mai bun roman la Concursul Național de Literatură „Visul" 2010). În septembrie același an, Oliviu Crâznic începe publicarea în revista *Suspans* a unei serii de articole despre mistere și mituri.
Blog: http: / / oliviucraznic.wordpress.com

Ștefana Cristina Czeller s-a născut la 27 decembrie 1973, în Iași. În 1998 a absolvit Facultatea de Filologie a Universității de Stat „M. Lomonosov" din Moscova, ca bursier al statului român. În prezent ziarist pentru secția Iași a cotidianului regional *Evenimentul*, publicație la care scrie de zece ani. A publicat proză scurtă pe *LiterNet*, *SFera online*, în revista *Nautilus* și în antologia *Dansînd pe Marte și alte povestiri fantastice* (Millennium Press,

2009).
Blog: http: / / sczeller.blogspot.com

Costi Gurgu s-a născut la 1 aprilie 1969, în Constanţa.
Şi-a luat licenţa în drept şi relaţii internaţionale în 1995, la Bucureşti, apoi a absolvit un program de design la Westminister College, Londra, în 1998. A lucrat ca designer pentru diverse reviste, iar în 2004 s-a stabilit la Toronto.
A publicat peste 40 de texte în diverse reviste, ziare, almanahuri şi antologii. Este prezent în antologia *Ages of Wonders* (2009, editori Julie E. Czerneda şi Rob St. Martin).
În 1999 a înfiinţat grupul KULT, pentru care a editat trei antologii: *Vremea Demonilor* (Omnibooks, 2001), *Cronicile Sîngelui* (ProLogos, 2002) şi *Radharc* (Millenium Press, 2005).
Volume publicate: *Ciuma de Sticlă* (ProLogos, 2000); *Reţetarium* (Tritonic, 2006)..
A cîştigat 21 de premii, printre care Marele Premiu la Colocviul Naţional de Science Fiction de la Călăraşi, în 1999, pentru povestirea „Ciuma de Sticlă", Premiul Alexandru Odobescu al Uniunii Scriitorilor, pentru debut în volum, şi Premiul Vladimir Colin 2001 pentru *Ciuma de Sticlă*, premiul Convenţiei Nationale de SF&F 2003 pentru nuvela „Copiii Domnului, Premiul Atelier Kult 2007 şi Premiul Vladimir Colin 2008 pentru *Reţetarium*.
Este membru al SFWA.
Blog: http: / / vyrclozone.wordpress.com

Michael Haulică s-a născut la 1 februarie 1955, în Armăşeşti, jud. Vîlcea.
A fost redactor al suplimentelor SF *Supernova*, *Alternativ SF* şi redactor-şef al revistelor *Lumi Virtuale, Fiction.ro, Nautilus*. În perioada 2005 – 2007 a fost redactor-şef la Editura Tritonic şi coordonator al colecţiilor „fiction.ro" şi „LIT". În 2000 a înfiinţat revista electronică *Lumi Virtuale*, iar în 2009 a înfiinţat revista electronică *Microtexte* (http: / / microtexte.wordpress.com /).
În prezent este redactor la Editura Millennium Books, redactor la revista *Galileo* şi redactor-şef la *Galileo Online*. Deţine rubrici permanente de F&SF în *Observator cultural*, *Obiectiv cultural* şi *Dilemateca*.
Textele lui au fost traduse în limbile engleză, franceză, maghiară, cehă, croată, bulgară, daneză.

Are povestiri publicate în antologiile: *Motocentauri pe acoprișul lumii* (Karmat Press, 1995), Nemira ’95, Nemira ’96, România SF 2001 (ProLogos), Quasar 001 (Media-Tech, 2001), Megaera (SUA, 2005), AtelierKult. Povestiri fantastice (Millennium Press, 2005), Millennium Est. Cinq histoires fantastiques (Millennium Press, 2007, în limba franceză), New Weird (SUA, 2008; Cehia, 2008; apărută în românește la Millennium Press, 2008), *Millennium Fantasy & Science Fiction. Șase ani de Ficțiuni* (Millennium Books, 2009).
Volume publicate: *Madia Mangalena* (Institutul European, 1999; Eagle Publishing House, 2011), proză scurtă; *Despre singurătate și îngeri* (Karmat Press, 2001), proză scurtă; *Așteptînd-o pe Sara* (Millennium Press, 2005; Tritonic, 2006), roman; *Nu sînt guru* (Tritonic, 2007), publicistică; *Povestiri fantastice* (Millennium Books, 2010), proză scurtă.
Antologii editate: *AtelierKult. Povestiri fantastice* (Millennium Press, 2005); *Millennium. Fantasy & Science Fiction* (Millennium Press, 2009), împreună cu Horia Nicola Ursu; *Dansînd pe Marte și alte povestiri fantastice* (Millennium Press, 2009).
Premii: Dan Merișca 1992, Vladimir Colin 2000 și RomCon 2001 (pentru *Madia Mangalena*), RomCon 2001 pentru cea mai bună prezență pe internet (*Lumi Virtuale*), SIGMA 2002 (pentru *Despre singurătate și îngeri*), RomCon 2003 pentru cel mai bun site și pentru cea mai bună revistă (*Lumi Virtuale*), RomCon 2004 pentru publicistică și pentru cea mai bună revistă (*Lumi Virtuale*), Marian Mihai 2005; KULT 2005 pentru cea mai bună povestire („Vremea zăpușelii”), „Omul anului” la Galele AtelierKult 2006.
Este membru al Uniunii Scriitorilor.
Blog: http: / / michaelhaulica.wordpress.com

George Lazăr s-a născut la 3 februarie 1963, la Vatra Dornei.
A absolvit Facultatea de Automatică, secția Calculatoare, din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi” din Iași.
În prezent este directorul cotidianului *Monitorul de Botoșani*.
A debutat în antologia *Cosmos XXI Un univers al păcii*, 1987.
A publicat povestiri SF în *Argonaut, Opinia Studențească, Cronica, Magazin, Sci-Fi Magazin*.
În perioada 2007-2008 a editat *Sci-Fi Magazin*, revistă lunară de SF, iar în 2009 *Almanahul Sci-Fi Magazin*.

Este prezent cu proză în antolgiile *Alte Țărmuri* (2009), *Pangaia* (2010).
Volume publicate: *America One* (2007); *Îngerul păzitor* (2009).

Mircea Opriță s-a născut la 25 octombrie 1943, în Timișoara.
Este absolvent al Facultății de Filologie din Cluj-Napoca. A fost lector la Editura Dacia și director al Institutului Cultural Român din Budapesta.
A debutat în 1960, iar în 1966 i-a fost publicat primul volum, *Întîlnire cu meduza*.
A publicat în reviste și antologii din țară și străinătate. A fost tradus în limbile engleză, franceză, germană, maghiară, polonă, rusă, italiană, greacă, sîrbă.
Volume publicate (selectiv): *Întîlnire cu meduza* (Tineretului, 1966), povestiri; *Argonautica* (Albatros, 1970; ediția a doua, revăzută și adăugită, cu un cuvânt înainte al autorului, Dacia, 1980), roman; *Nopțile memoriei* (Albatros, 1973; ediția a doua, Eagle, 2010), povestiri și nuvele; *Adevărul despre himere* (Cartea Românească, 1976; ediția a doua, Eagle, 2010), povestiri și nuvele; *Pasărea de lut* (Dacia, 1976), roman; *Figurine de ceară* (Dacia, 1978), povestiri și nuvele, cu un cuvânt înainte de Ion Hobana; *Semnul licornului* (Albatros, 1980), povestiri și nuvele; *Cina cea mai lungă* (Dacia, 1983), roman; *H.G. Wells: utopia modernă* (Albatros, 1983), eseu critic; *Anticipația românească. Un capitol de istorie literară* (Dacia, 1994; ediția a doua, revăzută și adăugită, Viitorul Românesc, 2003); *Discursul utopic. Momente și sinteze* (Cartea Românească, 2000); *Figurine de ceară. Integrala povestirilor SF* (Viitorul Românesc, 2004), cu un studiu introductiv de Cornel Robu; *Mic tratat de concordie națională sau Cartea tranziției*x (Limes, 2005), cu un studiu introductiv de Cornel Robu; *Discoteca din Alexandria sau Cartea științelor* (Limes, 2007), proză scurtă; *Zodia manipulării. Orizonturi în expansiune* (Limes, 2010), eseuri.
Are o activitate susținută în presa culturală și este colaborator permanent al revistelor *Helion* și *Galileo*.
Premii: Premiul Uniunii Scriitorilor, pentru volumul *Nopțile memoriei* (1974); Premiile Asociației Scriitorilor Cluj, pentru *H.G. Wells: utopia modernă* (1984), *Anticipația românească* (1995), *Discursul utopic* (2001); Premiul „Titu Maiorescu" al Academiei Române, pentru *Discursul utopic* (2002).
Premiul revistei *Anticipația* (1994); Premiul revistei *Jurnalul SF* (1994); Premiul Asociației Române de Science Fiction (ARSFan -1995); Premiul

Fundației „Vladimir Colin” (1995); Premiul special al juriului la EUROCON III (Poznan, Polonia, 1976); Premiul „Aripile de aur ale fanteziei” (Poznan, Polonia, 1980).
Este membru al Uniunii Scriitorilor.
Site: http: / / www.mirceaoprita.ro

Florin Pîtea s-a născut la 18 august 1971, în Cîmpina. Este licențiat și master în filologie, lector la Universitatea Spiru Haret și își pregătește doctoratul cu o teză despre cyberpunk.
A debutat în revista *Anticipația* nr. 489 / 1992 cu povestirea „Noaptea cea mai lungă”. A publicat recenzii, eseuri, povestiri. A tradus din Walter Jon Williams, William Gibson, Bruce Sterling, Greg Egan, Eric Brown, James Patrick Kelly, Michael Swanwick, Neal Stephenson și alții.
Este prezent în almanahurile *Anticipația* (din 1993 pînă în 2000) și *Nautilus* 2001, în antologiile *Nemira ’95*, *Nemira ’96*, *România SF 2001* (ProLogos), *Alte lumi, alte legende* (Media-Tech, 2002), *AtelierKult. Povestiri fantastice* (Millennium Press, 2005).
Volume publicate: *Necropolis* (QED, 2001; Amaltea, 2004), proză scurtă; *An / Organic* (Amaltea, 2004), proză scurtă; *Gangland* (Diasfera, 2006), roman; *An Introduction to Twentieth-Century British and American Fiction* (Editura Fundației România de Mîine, 2008), eseuri; *Art Wasn’t Quite Crime* (Millennium Books, 2010), eseuri.
Premii: ARSFan 1995 pentru cea mai bună povestire („Shai Tan”), ARSFan 1996 pentru cea mai bună povestire („Necropolis”), Vladimir Colin 2005 (pentru volumele *An / Organic* și *Necropolis*), Vladimir Colin 2008 (pentru romanul *Gangland*)
Blog: http: / / tesatorul.blogspot.com

Marian Truță s-a născut la 24 aprilie 1960, în București.
A debutat în *Almanahul Anticipația* 1987. A publicat povestiri în *CPSF Anticipația, Almanahul Anticipația*, antologia *Alte țărmuri* (SRSFF, 2009).
Este redactor-coordonator al revistei *Nautilus*.
A publicat volumul de proza scurtă *Vremea renunțării* (Bastion, 2008).
Premii: Premiul pentru schiță, Romcon 1986 (penrtru „Noapte bună, Tereza”); Premiul Uniunii Scriitorilor din România la Romcon 1987 (pentru „Inceput de anotimp ploios la Ezary”); Premiul special al juriului la Concursul „Vladimir Colin”, organizat de Editura Nemira, în 1993 (pentru „Nu ne putem abtine sa nu va iubim”).

Este membru fondator al Societății Române de Science Fiction și Fantasy (SRSFF).
Site: http: / / www.mariantruta.ro

Ioana Vișan s-a născut la 1 iulie 1978, în Iași. A absolvit Facultatea de Informatică din cadrul Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași în anul 2002.
În prezent lucrează ca web designer în Iași.
A debutat în revista *Nautilus* nr. 18 (iulie, 2008), cu povestirea „Înghețul".
Este prezentă în antologia *Dansînd pe Marte și alte povestiri fantastice* (Millennium Books, 2009).
Premii: Cititor SF 2008, pentru cea mai bună povestire românească („Înghețul").
Blog: http: / / weirdvision2001.blogspot.com

Ștefan Ghidoveanu s-a născut la 19 aprilie 1955, în Bîrlad. A absolvit ASE București, Facultatea de Comerț, secția Relații economice internaționale. Economist (profesie abandonată în 1990), scriitor, traducător, critic, eseist, editor, redactor mass-media SF din 1990.
A debutat în SF în 1982, în ziarul *Tribuna Sibiului* cu povestirea „O colecție de artă".
Este prezent în volumele colective *Avertisment pentru liniștea planetei* (1990) și *La orizont această constelați*e (1990). A publicat în *Almanahul Anticipația*, almanahurile *Tribuna* și *România Literară*, suplimentul revistei *Convorbiri literare*, *CPSF Anticipația, Jurnalul SF, Biblioteca Nova, Almanahul Astronomia* 2001. În 2006 apare, cu singurul text SF, în antologia *Experimentul Focșani*, realizată de editura Muzeul Literaturii Române și Biblioteca Județeană Vrancea.
În 1997 a fost îngrijitor de ediție și colaborator la volumul *Istoria SF-ului modern* (1911-1984) de Jacques Sadoul, apărut la editura Vremea. În calitate de editor, a publicat fanzinul *Contact între civilizații* (1983), antologiile *Cronici microelectronice* (1990) și *Cronici metagalactice* (1990), revista *Nautilus* (nr. 1-3), *Almanahul Astronomia* 2001, *Almanahul Nautilus* 2001.
A coordonat colecția „Nautilus" a editurii Nemira (1992-1993), colecția „Cyborg" a editurii Pygmalion (1994-1995), colecția „Fahrenheit" a editurii RAO (1995-1997), colecția editurii Z (1998).

În 1997 a susținut rubrica de informații SF din revista *Săptămîna* și rubrica „Lumea pestriță a science-fictionului” din revista *Magazin Internațional*, iar în 1998, rubrica „Salut, prieteni ai anticipației!” din revista *Radio România*.
În calitate de traducător, a tradus și publicat romane și culegeri de povestiri de Philip K. Dick, Gerard Klein, Ursula K. LeGuin, Roger Zelazny, John Brunner (în colaborare), David Marusek (în colaborare cu Cristina Ghidoveanu), Brian Herbert & Kevin J. Anderson (șase volume în colaborare cu Cristina Ghidoveanu) și *Eu sînt viu, voi sînteti morți*, de Emmanuel Carrere (1998), în colaborare cu Liviu Radu.
Din 1983, a început colaborarea la emisiunea radio „Exploratorii lumii de mîine”, al cărei redactor este din 1990.
Premii: Premiul ziarului *Tribuna Sibiului*, pentru povestire, 1982; Premiul revistei *Tribuna*, pentru povestire, 1983; Premiul III la categoria eseu, Romcon, București, 1983; Premiul I pe municipiul București, pentru povestire SF, la festivalul Cîntarea României, 1983; Premiul pentru eseu la festivalul Mihail Sadoveanu, Piatra Neamț, 1984.
Blog: http: / / moshulsf.wordpress.com /

Adrian Crăciun s-a născut în 1975 la Buzău. A absolvit Facultatea de Finanțe din cadrul ASE București, iar după absolvire s-a mutat la Sibiu.
În perioada 1999 – 2007 a schimbat mai multe locuri de muncă, majoritatea în IT și Finanțe. În 2007 s-a stabilit în Greater Toronto Area, unde lucrează ca Senior Financial Business Analyst pentru proiecte de infrastructură.
Este fondatorul blogului *CititorSF* (2007).
A publicat articole în Galileo Online și Nautilus.
STEAMPUNK. A doua revoluție este prima dintr-o serie de antologii tematice cu texte românești, pe care le va realiza pentru Milllennium Books.

Cuprins